

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 24Co/51/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2515207222
Dátum vydania rozhodnutia: 22. 03. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ľubica Spálová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2023:2515207222.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu: JUDr. Ľubica Spálová a sudcov: JUDr. Andrea Dudášová a JUDr. Anton Jaček, v spore žalobkyne: A. B., nar. XX.X.XXXX, adresa C., D. XX, zastúpenej advokátom: JUDr. Ing. Peter Ošváth, PhD., so sídlom Piešťany, Vajanského 1955/58, proti žalovanému: E. D. F., nar. XX.X.XXXX, adresa G., G. XX, zastúpenému advokátom: JUDr. Branislav Jurga, so sídlom Piešťany, Žilinská cesta 130, za účasti intervenienta na strane žalovaného: Allianz – Slovenská poisťovňa, a.s., so sídlom Bratislava, Dostojevského rad 4, IČO: 00 151 700, o náhradu škody na zdraví a o ochranu osobnosti, na odvolanie žalobkyne, žalovaného aj intervenienta, proti rozsudku Okresného súdu Piešťany č.k. 8C/35/2015-803 zo dňa 28.6.2021, takto

r o z h o d o l :

Odvolačný súd odvolanie žalobkyne proti výrokom II. a III. napadnutého rozsudku o d m i e t a .

Napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku I. m e n í tak, že žalobu v časti o zaplatenie 2.308,- Eur z titulu zvýšenia bolestného z a m i e t a a vo zvyšku v sume 2.308,- Eur z titulu bolestného p o t v r d z u j e .

Rozsudok vo výroku III. m e n í tak, že žalobu v časti o zaplatenie 1.000,- Eur z titulu účelne vynaložených nákladov na reparáciu, ošetrovanie a liečenie chrupu u E. E. G. z a m i e t a a vo zvyšku v sume 5.650,- Eur p o t v r d z u j e .

Vo zvyšku rozsudok p o t v r d z u j e .

Žiadna zo strán n e m á nárok na náhradu trov konania (prvoinštančného i odvolacieho) v časti bolestného.

Žalobkyni p r i z n á v a nárok na náhradu trov konania (prvoinštančného i odvolacieho) voči žalovanému a intervenientovi v časti náhrady nemajetkovej ujmy v rozsahu 5%.

Žalovanému p r i z n á v a nárok na náhradu trov konania (prvoinštančného i odvolacieho) voči žalobkyni v časti náhrady nákladov na ošetrovanie a liečenie u E. D. F. v rozsahu 100%.

Žalobkyni p r i z n á v a nárok na náhradu trov konania (prvoinštančného i odvolacieho) voči žalovanému a intervenientovi v časti náhrady nákladov na reparáciu ošetrovanie a liečenie u E. E. G. v rozsahu 40%.

Žalobkyni p r i z n á v a nárok na náhradu trov konania (prvoinštančného i odvolacieho) voči žalovanému a intervenientovi v časti náhrady nákladov spojených s vypracovaním znaleckého posudku v rozsahu 100%.

Žalovanému p r i z n á v a nárok na náhradu trov konania (prvoinštančného i odvolacieho) voči žalobkyni v časti náhrady ušlej mzdy v rozsahu 100%.

o d ō v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom prvoinštančný súd žalobe čiastočne vyhovel a vo zvyšku ju zamietol, keď vo výroku rozhodol nasledovne:

„I. Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobkyni sumu vo výške 4.616,- eur z titulu bolestného, do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

II. Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobkyni sumu vo výške 500,- eur z titulu nemajetkovej ujmy, do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

III. Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobkyni sumu vo výške 6.650,- eur z titulu účelne vynaložených nákladov na reparáciu, oštiepenie a liečenie chrupu u E. E. G., do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

IV. Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobkyni sumu vo výške 660,- eur z titulu účelne vynaložených nákladov spojených s vypracovaním znaleckého posudku, do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

V. Vo zvyšku súd žalobu z a m i e t a.

VI. Žalovaný m á n á r o k na náhradu trov konania voči žalobkyni v rozsahu 36,5 %.

VII. Intervenient m á n á r o k na náhradu trov konania voči žalobkyni v rozsahu 36,5 %.“

Pri rozhodovaní prvoinštančný súd vychádzal zo skutkového stavu ako ho zistil z vykonaného dokazovania, keď ustálil, že z príjmového pokladničného bloku (ďalej len „PPD“) zo dňa 23.01.2009 vystaveného žalovaným na sumu 54.720,- Sk (1.816,37 eur) je zrejmé, že žalovaný účtoval žalobkyni za keramický mostík. Z PPD zo dňa 15.01.2009 vystaveného žalovaným na sumu 3.728,- Sk (123,75 eur) je zrejmé, že žalovaný účtoval žalobkyni za zdravotné výkony. Z PPD zo dňa 12.02.2010 vystaveného žalovaným na sumu 720,80 eur je zrejmé, že žalovaný účtoval žalobkyni za 5 ks keramických koruniek. Z PPD zo dňa 04.02.2010 vystaveného žalovaným na sumu 62,80 eur vyplynulo, že žalovaný účtoval žalobkyni za zdravotné výkony. Z PPD zo dňa 18.03.2010 vystaveného žalovaným na sumu 12,20 eur vyplynulo, že žalovaný účtoval žalobkyni za zdravotné výkony. Z PPD zo dňa 26.02.2010 vystaveného žalovaným na sumu 31,40 eur vyplynulo, že žalovaný účtoval žalobkyni za zdravotné výkony. Z PPD zo dňa 21.10.2011 vystaveného žalovaným na sumu 54,- eur vyplynulo, že žalovaný účtoval žalobkyni za zdravotné výkony. Z PPD zo dňa 26.03.2010 vystaveného žalovaným na sumu 847,90 eur vyplynulo, že žalovaný účtoval žalobkyni za keramický mostík. Z PPD zo dňa 05.01.2012 vystaveného žalovaným na sumu 21,- eur vyplynulo, že žalovaný účtoval žalobkyni za zdravotné výkony. Z PPD zo dňa 31.01.2012 vystaveného žalovaným na sumu 46,- eur vyplynulo, že žalovaný účtoval žalobkyni za zdravotné výkony.

Z PPD zo dňa 14.02.2014 vystaveného E. E. G. na sumu 1.000,- eur vyplynulo, že účtoval žalobkyni zálohu za protetickú prácu. Z PPD zo dňa 13.11.2013 vystaveného E. E. G. na sumu 1.000,- eur vyplynulo, že účtoval žalobkyni zálohu za protetickú prácu. Z PPD zo dňa 14.04.2014 vystaveného E. E. G. na sumu 1.000,- eur vyplynulo, že účtoval žalobkyni za protetickú prácu. Z PPD zo dňa 28.03.2014 vystaveného E. E. G. na sumu 1.000,- eur vyplynulo, že účtoval žalobkyni zálohu za protetickú prácu. Z PPD zo dňa 28.04.2014 vystaveného E. E. G. na sumu 1.000,- eur súd zistil, že účtoval žalobkyni zálohu za protetickú prácu. Z PPD zo dňa 16.04.2014 vystaveného E. E. G. na sumu 750,- eur súd zistil, že účtoval žalobkyni za protetickú prácu. Z PPD zo dňa 14.07.2014 vystaveného E. E. G. na sumu 900,- eur súd zistil, že účtoval žalobkyni zálohu za protetickú prácu na implantáty. Bol predložený aj PPD na sumu 1.400,- eur vystavený E. E. G., avšak nedatovaný.

Z Oznámenia ÚDZS zo dňa 15.07.2014 adresovaného žalobkyni prvoinštančný súd zistil, že ÚDZS prešetrením zistil, že žalobkyni boli vykonané nasledovné zdravotné výkony zo strany žalovaného: podľa zdravotnej dokumentácie dňa 15.01.2009 bol stiahnutý starý živicový mostík, následne boli urobené odtlačky na nový mostík v hornej čeľusti. Dňa 23.01.2009 bol nasadený keramický mostík na zuby hornej čeľusti. Dňa 14.10.2009 bola realizovaná preventívna prehliadka chrupu a sňatie korunky 36. Na zube 36 bola zhotovená výplň z amalgámu. Dňa 04.02.2010 boli stiahnuté živicové korunky zo zubov 45, 46 a 35, 36, vykonané bolo obrúsenie zuba 44 a následne boli vyhotovené odtlačky na korunky. Dňa 12.02.2010 boli nasadené keramické korunky na zuby 46, 45, 44 a 35, 36. Dňa 26.02.2010 boli extrahované zuby 41 a 31. Dňa 18.03.2010 boli obrúsené zuby 43, 42, 32, 33. Dňa 01.04.2010 bol nasadený keramický mostík na predné zuby v dolnej čeľusti. Dňa 03.01.2012 bol

pre bolesť zuba 11 vybratý nerv z tohto zuba a zub bol ošetrený dezinfekčnou vložkou a dočasnou výplňou. Dňa 05.01.2012 ošetrujúci lekár vykonal rozšírenie koreňového kanálika zuba 11, výplach a následne realizoval vyplnenie koreňového kanálika koreňovou hmotou, do zuba bola vložená cementová podložka a výplň z fotokompozitu (estetická výplň zuba). Dňa 31.01.2012 bolo realizované opätovné stiahnutie koruniek zo zubov 12, 11, 21, 22. Na náklady ambulancie Vám boli vyhotovené nové korunky. Realizovaná Vám bola panoramatická RTG snímka hornej a dolnej čeľuste. Dňa 17.02.2012 boli nacementované nové korunky na zuby 12, 11, 21, 22. Dňa 14.09.2012 žalobkyňa absolvovala preventívnu prehliadku chrupu. Dňa 21.09.2012 bol pre bolesť zuba 12 vyťahnutý nerv a následne bola do zuba vložená umŕtvujúca vložka a dočasná výplň. Dňa 24.09.2012 bolo realizované rozšírenie koreňového kanálika zuba 12, koreňová výplň, cementová podložka a výplň z fotokompozitu. Dňa 11.10.2012 boli stiahnuté korunky zo zubov 43, 42, 32, 33, zhotovené boli odtlačky na nový mostík na náklady ambulancie. Dňa 18.10.2012 bol nasadený mostík z keramiky na zuby 43, 42, 32, 33. Dňa 07.11.2012 bol zo zuba 33 odstránený nerv v lokálnej anestézii a koreňový kanálik zuba bol vyplnený koreňovou hmotou. Dňa 10.12.2012 bol zo zuba 43 v lokálnej anestézii odstránený nerv, rozšírený koreňový kanálik a bol vyplnený koreňovou hmotou. Následne bol zub ošetrený výplňou z fotokompozitu. Dňa 07.01.2013 bol zo zuba 42 v lokálnej anestézii odstránený nerv, rozšírený koreňový kanálik a bol vyplnený koreňovou hmotou. Zub bol ošetrený definitívnou výplňou z fotokompozitu. Dňa 29.05.2013 bol zo zuba 32 v lokálnej anestézii odstránený nerv, rozšírený koreňový kanálik bol vyplnený koreňovou hmotou. Následne bol zub ošetrený výplňou z fotokompozitu. Dňa 19.06.2013 žalobkyňa absolvovala preventívnu prehliadku chrupu a ošetrovanie zuba 43. Koreňový kanálik zub bol opätovne prečistený a zaplnený koreňovou výplňovou hmotou. Zub bol ošetrený výplňou z fotokompozitu. Dňa 22.07.2013 bol zub 46 ošetrený v anestézii, zo zuba bol odstránený nerv a do zuba bola vložená umŕtvujúca vložka a dočasná výplň. Dňa 30.07.2013 boli koreňové kanáliky zuba 46 zaplnené koreňovou hmotou a zub bol ošetrený definitívnou výplňou. Na zube 42 bol opakovane prečistený koreňový kanálik a následne bol zaplnený koreňovou hmotou a ošetrený definitívnou výplňou. Dňa 05.08.2013 bol extrahovaný zub 46. Dňa 30.08.2013 žalobkyňa navštívila zubnú ambulanciu ošetrujúceho lekára naposledy, vtedy bola vykonaná resekcia koreňového hrotu zuba 43. Zo záveru vyplynulo, že zo strany žalovaného došlo k porušeniu § 4 ods. 3 zák. č. 576/2004 Z.z., lebo neboli realizované RTG snímky po endodontickom ošetrovaní zubov dňa 05.01.2012, 24.09.2012, 07.11.2012, 07.01.2013 a 30.07.2013. Na základe Oznamenia Trnavského samosprávneho kraja zo dňa 19.11.2014 je zrejme, že žalovanému bola uložená pokuta.

Z Odborného stanoviska k poskytovaniu zdravotnej starostlivosti žalobkyňi E. H. I. zo dňa 09.01.2014 pre ÚDZS vyplynulo, že protetické práce žalovaného nevidela, nemôže ich teda posúdiť. Vychádza z predpokladu, že žiadny stomatológ nevyhotoví krátke korunky. O tom, že boli vyhotovené dobre, svedčí aj počiatočná spokojnosť pacientky. V dokumentácii chýbajú RTG snímky, záznamy o stave parodontu a dentálnej hygieny pacientky. Parodontitída a nevyhovujúca dentálna hygiena mohli byť príčinou resorpcie kosti, retrakcie gingívy, následnej citlivosti krčkov a z toho vyplývajúcich ďalších ťažkostí. Bez chýbajúcich záznamov to nemôže zodpovedne potvrdiť.

Z listu zo dňa 05.11.2013 adresovaného žalobkyňou žalovanému prvoinštančný súd zistil, že mu oznámila, že následkom ním poskytnutým zdravotných výkonov, ktoré nepovažuje za správne vykonané, si vytrpela veľké bolesti a poškodenie zdravia, Po konzultácii s iným stomatológom sa dozvedela, že mostíky sú krátke, krčky obnažené a zapálené. Žiadala úhradu sumy vo výške 6.200,- eur, ktorá bola odhadnutá na odstránenie príčin bolesti, doliečenie a opravu mostíkov. Ďalšou písomnou výzvou zo dňa 24.07.2014 žalobkyňa žiadala náhradu sumy 8.050,- eur (za liečbu chrupu), 450,- eur doplatok antibiotík a bolestné vo výške 10.000,- eur.

Zo znaleckého posudku č. 2/2015 vyhotoveného dňa 29.09.2015 MUDr. Amir Amiry Manesh PhD. z odboru: zdravotníctvo a farmácia, odbor: stomatológia, ktorý bol priložený k žalobe a vyhotovený na základe objednávky právneho zástupcu žalobkyne súd prvej inštancie zistil, že znalec zodpovedal položené otázky nasledovne: Otázka č.1.: Prosím preveriť, či došlo zo strany ošetrujúceho lekára E. D. F. k pochybeniu pri liečbe pacientky A. B. a ak áno, tak k akému. Na posúdenie znalcovi boli zaslané okrem písomnej zdravotnej dokumentácie z ošetrovania pacientky u E. D. F. aj 2 rtg snímky vyhotovené u E. E. G. - stomatológa po prevzatí stomatologickej starostlivosti pacientky, a to vstupný rtg snímok a konečný rtg snímok po komplexnej liečbe u stomatológa E. E. G.. Zároveň objednávateľ posudku zabezpečil znalcovi nahliadnutie do RTG snímkov z ošetrovania pacientky u E. D. F.. Na vstupnom rtg snímku je viditeľný nasledujúci stav: Zub č. 17 je viditeľná oslabená sklovina v krčkovej oblasti, ktorá môže

spôsobovať zvýšenú citlivosť. Zub č. 12 nedokonalé endodontické ošetrenie, výplň koreňového kanálika nezasahuje až po apex. Zub č. 26 je pilier 6-členného mostíka bez endodontického ošetrenia s viditeľným sekundárnym kazom, ktorý môže byť príčinou bolesti. Zub č. 35 nedokonalé endodontické ošetrenie, kovový čap je zavedený mimo líniu koreňového kanálika, je vytvorená via falsa - bočná cesta a okolo koreňa je viditeľný nález v tvrdých tkanivách. Zub č. 33 nedokonalé endodontické ošetrenia. Zub č. 32 nedokonalé endodontické ošetrenie, sekundárny kaz pod korunkou. Zub č. 42 nedokonalé endodontické ošetrenie, sekundárny kaz pod korunkou. Zub č. 44 nedokonalé endodontické ošetrenie. Zub č. 45 nedokonalé endodontické ošetrenie, pod korunkou viditeľný sekundárny kaz a zápalové zmeny v tvrdých zubných tkanivách v okolí koreňa. Na základe zistení znalec konštatuje, že pri stomatologickom ošetrení došlo zo strany E. F. k pochybeniu pri liečbe, ktoré si vyžadovalo následné opakované vyšetrenia, konzultácie a ošetrenia iným stomatológom - E. E. G., ktorý musel protetickou prácou extrahovať 6 zubov pacientky. Otázka č.2.: Ak došlo k pochybeniu v postupe liečby u E. F., aké následky to spôsobilo na zdravotnom stave pacientky, tiež, či existuje priama príčinná súvislosť medzi pochybením ošetrojúceho lekára E. D. F. a zdravotným stavom pacientky, ktorý nastal po stomatologickom ošetrení (následne 6 vytrhnutých zubov, dlhotrvajúce bolesti ako aj značné finančné náklady na následnú reparáciu chrupu). U pacientky mohli zuby so sekundárnymi kazmi, zuby nedostatočne endodonticky ošetrené, zuby endodonticky neošetrené a začlenené ako piliere pod fixnú protetickú prácu, zuby so zápalovými procesmi v okolí koreňov spôsobovať bolestivé stavy. Pacientku teda mohli dlhodobo trápiť bolesti a citlivosť zubov ako aj bolestivosť mäkkých tkanív. Znalec sa osobne kontaktoval s pacientkou B. A. aj s E. F.. E. F. znalci pri osobnom rozhovore poskytol k nahliadnutiu zdravotnú dokumentáciu aj zvyšné intraorálne snímky na posúdenie priebehu liečby. Zo zdravotnej dokumentácie vyplýva, že pacientka opakovane navštívila E. F. s bolesťou jednotlivých zubov a mäkkých tkanív a taktiež, že ich E. F. riešil napr. devitalizáciou zubov, resekciou koreňového hrotu. Pacientka v osobnom rozhovore udávala vplyv bolesti zubov aj na jej celkový zdravotný stav. Znalci bol pri osobnom rozhovore poskytnutá lekárska správa od neurológa pacientky B. A., kde sa udáva ako diagnóza zápal nervus trigeminus, ktorý môže byť v príčinnej súvislosti s pochybením E. F. pri stomatologických ošetreniach, ako suspektná diagnóza. Otázka č.3.: Či bol lekársky postup E. F. pri liečbe „Lege artis“, v prípade ak nie v čom spočívala nesprávnosť postupu lekára a aký mal byť správny postup. Lekársky postup E. F. pri liečbe pacientky B. A. nebol vykonaný „Lege artis“, nakoľko stav chrupu pacientky vyžadoval opakované ošetrenia iným stomatológom. Zuby príbraté do veľkej protetickej práce mali byť správne endodonticky ošetrené - mali by byť ošetrené všetky koreňové kanáliky a koreňová výplň má siahať po koniec koreňového kanálika, zuby musia byť správne konzervačne ošetrené - nesmú sa nachádzať sekundárne kazy, kovové čapy, ktoré majú posilniť štruktúru zuba musia byť zavedené v línii koreňového kanálika. Otázka č.4.: Aké je bodové ohodnotenie bolesti v prípade pacientky B. A.? Podľa vyhlášky (položka 290) je strata 3 a viac zubov 40-250 bodov, v prípade pani B. na základe komplikácii a potrebe ďalšieho ošetrenia znalec hodnotí bolestné na 140 bodov.

Z Vyúčtovania znalečného zo dňa 18.06.2015 súd prvej inštancie zistil, že znalec účtoval za znalecký posudok sumu 500,- eur a dňa 26.02.2015 za odborné stanovisko - posúdenie vzoriek sumu 160,- eur. Písomným podaním doručeným súdu dňa 21.06.2018 znalec doplnil, že posudok bol vyhotovený ešte pred účinnosťou nového CSP, na záveroch trvá a pripája aj doložku o tom, že si je vedomý následkov vedome nepravdivého posudku.

Intervenient na strane žalovaného doručil dňa 30.11.2017 vyjadrenie, v ktorom uviedol, že má za to, že predložený súkromný znalecký posudok nijakým spôsobom nepreukazuje, že by žalovaný zodpovedal za akúkoľvek škodu na zdraví spôsobenú žalobkyni. Predložený súkromný znalecký posudok je nepreskúmateľný i z dôvodu absencie základných náležitostí, ktoré má znalecký posudok obsahovať. Intervenient má za to, že pre objektívne posúdenie uplatneného nároku by bolo vhodné, aby súd do konania ustanovil znalca z odboru stomatológia za účelom posúdenia, či žalobkyni vznikla škoda na zdraví a či bola v príčinnej súvislosti s nacementovaním mostíka z keramiky v hornej čeľusti žalobkyne dňa 23.1.2009 a v dolnej čeľusti dňa 12.02.2010 a 01.04.2010 žalovaným. V prípade, že súd má za to, že ustanovenie znalca do konania nie je dôvodné a v konaní vypočuje len znalca MUDr. Amir Manesha PhD. navrhuje, aby bola vypočutá i E. H. I., ktorá vypracovala odborné stanovisko pre ÚDZS a výsluch žalovaného.

Žalovaný dňa 11.12.2017 doručil súdu vyjadrenie prostredníctvom právneho zástupcu, v ktorom uviedol, že predložený znalecký posudok č. 2/2015 považuje za nezákonný a nepreskúmateľný, neobsahuje všetky zákonom stanovené náležitosti, aby vôbec išlo o znalecký posudok a neobsahuje ani vyhlásenie

znalca, požadované Civilným sporovým poriadkom na to, aby mohlo ísť o súkromný znalecký posudok. Znalec MUDr. Amir Amiry Manesh, PhD. zjavne nezákonne vyhotovil dva, obsahovo odlišné, znalecké posudky č. 2/2015 v tejto veci a to znalecký posudok č. 2/2015 zo dňa 16.06.2015 vo veci „zanedbania zdravotnej starostlivosti (počet strán 6, prílohy 10, počet odovzdaných vyhotovení: 2), ktorý je podaný na základe vyžiadania právneho zástupcu žalobkyne zo dňa 22.01.2015 a obsahovo čiastočne odlišný a znalecký posudok č. 2/2015 zo dňa 29.09.2015 v tej istej veci „zanedbania zdravotnej starostlivosti" (počet strán 6, ale počet príloh 14a počet odovzdaných vyhotovení: 3), ktorý je taktiež podaný na základe vyžiadania právneho zástupcu žalobkyne zo dňa 22.01.2015. Takýto postup znalca je nezákonný, nezlučiteľný so zákonom č. 382/2004 Z. z, o znalcoch a tlmočníkoch a Vyhláškou 490/2004 Z. z, ktorou sa tento zákon vykonáva. Znalec ani v jednom znaleckom posudku neuvádza, ktoré zuby ošetroval žalobkyňu žalovaný, a ktoré naopak neošetroval, i keď je zrejmé, že znalec hodnotí aj stav zubov a z nich robí závery, ktoré vôbec neboli a ani nemohli byť predmetom zdravotnej starostlivosti žalovaným v posudzovanom období. znalec ignoroval, že už žalovaný zistil u žalobkyne taký stav (nebolo možné už zuby endodonticky ošetriť) a odporučil už žalovaný extrakciu 6 zubov a zhotovenie snímačnej náhrady, znalec to nezohľadnil a posudok sa snažil podať tak, ako by následkom nejakého (nedefinovaného) nesprávneho postupu žalovaného (až potom) muselo byť 6 zubov vytrhnutých. Žalobkyňa nemá voči žalobcovi právo na preplatenie ošetrovania a liečenia u E. E. G., pretože tu neexistuje jednak príčinná súvislosť a nejde ani o škodu. Žalobkyňa mala nárok na bezplatnú snímaciu náhradu (hradenú zdravotnou poisťovňou), žalovaný nemôže nijak zodpovedať za to, že žalobkyňa sa rozhodla pre na trhu najdrahší spôsob fixnej náhrady - implantáty. Bol to dôsledok zvýšených nárokov žalobkyne a jej dobrovoľné rozhodnutie. Žalobkyňa nemôže požadovať vrátenie 3.736,22 eur, pretože uplynulo viac ako 5 rokov od ich zaplatenia a podaním žaloby, pričom preklúzia práv z väd tovaru alebo služby je 24 mesiacov od ich poskytnutia. Účelne vynaložené náklady, spojené s liečením, t.j. ošetrovaním u žalovaného, boli vynaložené viac ako 3 roky pred podaním žaloby. Nárok je jednak prekludovaný a aj premičaný, ak by existoval. Právo z väd služby/tovaru možno na súde uplatniť len do 24 mesiacov od dodania, ktoré bolo v priebehu rokov 2008 - 2009 a 2010. Cena 8.050,- eur nebola za liečebné zákroky - išlo v prevažnej miere o náklady na zhotovenie implantátov - teda fixných náhrad, namiesto snímateľných náhrad, ktorých zhotovenie po vytrhnutí zubov navrhoval žalovaný. Účelne vynaložené náklady spojené s liečením - následným liečením a reparáciou chrupu u E. E. G. vo výške 8.050,- eur nie sú v príčinnej súvislosti so žiadnou činnosťou žalovaného. V roku 2014 - E. G. odstránil pôvodné mostíky, ani jeden znalec ich nevidel, nemôže nik tvrdiť, že bol mostík krátky - chybný. Na 4. snímke - 1. vstupnej od E. G. - sú už druhé keramické náhrady - tie dokazujú, že žalobca ošetril zub 11 lege artis - a táto snímka nič neumožňuje zistiť o tých prvých náhradách. MUDr. Manesh posudzuje snímky z roku 2014, t. j. 5 rokov od ošetrovania z 2009, pričom tieto snímky k roku 2009 -2013 nič nezobrazujú, v akom stave prišla žalobkyňa ku žalovanému a aký stav ošetroval žalovaný.

Na pojednávaní dňa 18.12.2017 bol vypočutý znalec MUDr. Amir Amiry Manesh, PhD., ktorý uviedol, že trvá na svojich záveroch svojho posudku, lebo vychádzal z dokumentácie, ktorá mu bola poskytnutá od obidvoch strán. Nemôžem hodnotiť zdravotný stav celkovo, zameral sa len na oblasť stomatológie a hodnotí výkon lekárskeho postupu žalovaného ako nedostatočné a zotrúva na tom, že pochybil zo stomatologického hľadiska. Poukazujem na snímok čl. 45 čo je rtg. snímka vyhotovená E. G. (pozn. súdu snímka v spise na čl. 220) pri vstupnej prehliadke, keď ju začal liečiť a poukazuje na červené šípky, kt. smerujú na miesta a zuby kde boli nasadené korunky a hodnotí to ako nesprávne vykonaný zdravotnícky výkon, lebo korunky nezodpovedajú vyhotovením, a niektoré korunky, napr. zub 17, korunka anatomicky nie je urobená, zub č. 12, kde korunka je nasadená na zub, ktorý nemá správne endodontické ošetrovanie (ošetrovanie koreňového kanálika), zub 23 je vidno zubný kaz pod korunkou, o ktorom môžeme predpokladať, že vznikol po nasadení korunky, zub 26, kde korunka nie je anatomicky správne urobená. Bifurkácia (miesto medzi koreňmi), je vidno, že je tam zápal, ktorý je dosť rozsiahly, podľa záznamu z preventívnej prehliadky môže žalovaný preukazovať, že ten zápal tam nebol. Zub 35, kde je nesprávne ošetrovaný koreňový kanálik, čap je mimo osy zuba, čo je nesprávne. Zároveň zápal v kosti v okolí čapu. To je dôkaz, že tento zub nemal byť použitý ako pilier pre náhradu. Bolesť sa môžu vyskytnúť aj po čase, choroby ďasien, ako aj v tomto prípade, sa zvyknú prejavovať aj neskôr, odstupom času. Niektoré zuby neboli vhodné na to, aby boli ošetrované náhradkami, ako v danom prípade. Zub 33 endodonticky tiež nie je vyhovujúci, zub 32 to isté, zub 42 to isté, zub 43, zub 44 a 45. Tieto zuby neboli v stave na korunky a mostíky. Na otázku, či je priama príčinná súvislosť medzi stomatologickým ošetrovaním zo strany žalovaného a stomatologickými dôsledkami vzniknutými z týchto ošetrovaní, ktoré si vyžadovali opakované následné ošetrovanie u iného stomatológa u E. G., uviedol: áno. Vyžiadala si snímky, aby vedel posúdiť, či nedošlo ku skresleniu toho stavu. Je dôležité vychádzať zo snímky, ktorý predchádza ako

posledný k tomu ako pacient ide na ošetrovanie k inému lekárovi, aby bolo zrejmé, že nedošlo k ošetrovaniu medzičasom niekým iným. Dospel k tomu, že tie snímky nasvedčujú tomu, čo uviedol v znaleckom posudku, pred začatím liečby u E. G.. Na otázku koľko v tejto veci vyhotovil posudkov uviedol, že tento jeden číslo 2/2015. Znalcovi bola predložená strana č.l. 36 a strana ZP zo dňa 16.06.2015, ktorú predložil PZ ŽV ako súčasť vyjadrenia zo dňa 07.12.2017, na čo reagoval - odpovede (závery) sú rovnaké, pokiaľ zadávateľ otázky zmenil, ale nemalo to vplyv na jeho záver tak nevidel dôvod, prečo by zmenenú otázku do posudku nezačlenil. Na otázku, či vie povedať, že sa u žalobkyne prejavili stomatologické obtiaže a aké konkrétne a v ktorom čase, uviedol, že odpovedal na otázky, ktoré mu boli zadané, nerobil pacientke vyšetrenie, ani to nie je jeho úloha. Nezistoval čas výkonov žalovaného, ale vplyv na výsledok protetickej práce to nemá. Pokiaľ ten zub nie je správne ošetrovaný nezáleží na tom, kedy k tomu došlo presne, lebo povinnosťou lekára bolo upraviť zub tak, aby bol vhodný ako pilier, čo sa v danom prípade nestalo. Bolesť je až sekundárny následok toho, že mohli vzniknúť zápaly. Na otázku, ako zistil, že ten ktorý konkrétny zub nebol správne endodonticky ošetrovaný pred nasadením mostíka s prihliadnutím na to, že neskúmal čas nasadenia korunky, znalec uviedol, že je rozdiel medzi korunkou a proteticou prácou (mostíkom), korunka sa používa na jednotlivý zub, kde mostík sa nasadzuje na viac zubov a mostík kryje nedostatkov viac ako korunka, pri ktorej treba postupovať z väčšou odbornou starostlivosťou. Poukázal na niekoľko aspektov: 1. pokiaľ piliere neboli vhodné, čo lekár vidí pri správnom ošetrovaní, bolo potrebné zvoliť iný postup a nie nasadiť mostíky, tak ako boli. 2. navrhnutie samotnej práce aj laboratórnej (samotné vyhotovenie mostíka), a to je vidieť na snímke, že ide o rozsiahli mostík (horná 17 a 26) výrobnú nepresnosť musí lekár skontrolovať a ak nesedí, tento mostík nemal byť nasadený. 3. ak je bolestivé mäkké tkanivo ako ochorenie môže to byť následok protetickej práce, aj keď v medicíne nič nie je 100%, preto bolesti nemuseli byť zapríčinené výlučne nedostatkami zo stranami žalovaného, ale je to najpravdepodobnejšie, povedal by na 95%. 4. na otázku, ako to zistil, nie je potrebné zisťovať konkrétne časy, lebo dokumentácia a snímky obsahujú dostatočný počet dôvodov a dôkazov na závery, ktoré uviedol. 5. porovnaním snímok na strane 45-46, t.j. 45 pred ošetrovaním E. G. a 46 po ošetrovaní E. G. je zjavné, že tá korunka a mostík, čo pokračuje nebol správne vyhotovený. Ide o zub č. 35.

Na pojednávaní dňa 18.12.2017 právny zástupca žalovaného k vnesenej námietke premlčania doplnil, že uplatnené bolestné vo výške 4.616,- eur ak vzniklo, je premlčané. Pretože bolestné sa nepremičuje až po ustálení zdravotného stavu ako je tomu pri nárokoch pri sťažení spoločenského uplatnenia, ale premlčuje sa v subjektívnej 2 ročnej lehote, odkedy sa poškodený o škodu dozvedel a kto za ňu zodpovedá. V spise súdu sa nachádza list podpísaný žalobkyňou, zo dňa 05.11.2013 (čl. 91) z ktorého je preukázané, že najneskôr tento deň žalobkyňa vedela o údajnej škode na zdraví a o tom, kto za ňu zodpovedá, ak nejaká škoda vznikla. Čo sa týka nároku na ušlý zisk resp. ušlú mzdu tento nie je preukázaný. Nárok na zaplatenie 3.736,22 eur za účelne vynaložené náklady za ošetrovanie je prekludovaný. Ak by takýto nárok vznikol, pričom odplatu vo výške 8.050,- eur, ktorú zaplatila údajne žalobkyňa E. G. vôbec nesúvisia s poskytnutím zdravotnej starostlivosti žalovaným.

Žalovaný doručil dňa 11.06.2018 vyjadrenie prostredníctvom právneho zástupcu, v ktorom uviedol, že predkladá súkromný znalecký posudok č. 02/2018 zo dňa 12.02.2018 vypracovaný znalcom MUDr. Jurajom Strechom, PhD., ktorý preukazuje, že v ostatných lokalizáciách nie sú pozorovateľné žiadne viditeľné periapikálne prejasnenia vo forme periapikálnej parodontitídy. Marginálne časti korúnok kopírujú obrysy radixov (správne vyhotovené korunky). Marginálne časti korúnok kopírujú obrysy radixov, teda je vyvrátený názor znalca Manesha, že endodonticky ošetrované zuby vykazovali znaky zápalového ochorenia. (str. 7, ods. 3 posledná veta znaleckého posudku č. 02/2018 zo dňa 12.02.2018). Žalovaný ponechal zuby vitálne (str. 7 posledný odsek znaleckého posudku č. 02/2018 zo dňa 12.02.2018 - vitálny pilierový zub môže odumrieť aj bez symptómov - môže odumrieť sám od seba). Mostík sa nemohol zmeniť, zmenilo sa ďasno. Keramika nemá vplyv na živé tkanivo.

Zo súkromného znaleckého posudku č. 02/2018 vypracovaného MUDr. Jurajom Strechom, PhD. dňa 12.02.2018 súd zistil, že znalec zodpovedal položené otázky nasledovne: 1) Je možné, aby kovokeramická fixná náhrada po dva a pol rokoch užívania zmenila tvar a veľkosť, keď pri nasadení pacientka potvrdila estetickú a funkčnú nezávadnosť náhrady a po jednom roku si vyžiadala zhotovenie náhrad aj v sánke? Odpoveď: Nevie posúdiť dôvod tejto otázky, ale môžem odpovedať, že žiadna kovokeramická fixná náhrada nemôže v priebehu používania zmeniť tvar ani veľkosť. S výnimkou úrazu a mechanického poškodenia keramiky jednotlivých zubov - odlupovanie keramiky. 2) Mohla parodontitída deštruovať marginálnu gingivu, spôsobiť odhalenie pilierových zubov a následne atakovať pulpu vitálnych zubov? Odpoveď: Parodontitída je deštruktívne zápalové ochorenie závesného aparátu

zubov - gingíva (ďasno), periodoncium (priestor medzi koreňom a alveolárnou kosťou), cement (tvrdé tkanivo koreňa zuba), alveolárna kosť (kosť zubného lôžka). Príčinou sú mikroorganizmy. Pri postupnom ústupe marginálnej alveolárnej kosti ustupuje aj marginálna gingíva. V akútnom štádiu ochorenia je výrazným prejavom aj zápal gingívy v postihnutej oblasti. Výrazný a rozsiahly parodontitický proces uvoľňuje zub v lôžku. V neskoršom štádiu môže ohroziť aj vitalitu zuba vo forme pulpítidy. Týmto prejavom hovoríme pulpo-parodontálny proces. Posledný rtg snímok z januára roku 2012 (Fotodokumentácia obr.3) ukazuje možný parodontálny proces len v oblasti zuba 46 - 45, čoho dôsledkom mohlo byť odhalenie krčka zuba 45. Deštrukciu marginálnej gingívy nemusí spôsobiť len parodontálny proces. Tiež nesprávna technika čistenia zubov, zápalové procesy na gingíve spôsobené dráždením zubným kameňom, korunkami, chemickými látkami, fyzikálnymi procesmi atď., spôsobujú postupný ústup gingívy. Ako ustúpila gingíva u pacientky a čo ju spôsobilo sa neviem vyjadriť, pretože som pacientku nevidel a z rtg snímky sa to vyčítať nedá. 3) Čo u pacientky spôsobilo nástup a zhoršenie parodontitídy? Odpoveď: K tejto otázke sa neviem vyjadriť, pretože na poslednej rtg snímke - OPG z 31.01.2012 (Fotodokumentácia obr.3) nie sú pozorovateľné žiadne výrazné parodontitické zmeny, v zdravotnej dokumentácii nie je žiadna zmienka o parodontitíde a ja som nemal možnosť pacientku vidieť, ani vyšetriť. Parodontitický proces sa vyšetruje na základe rtg snímky v korelácií s vyšetrením jednotlivých zubov. Aj možný parodontálny proces v oblasti zubov 46 - 45 je možné exaktne diagnostikovať až po vyšetrení v ústnej dutine. Nedá sa to len z rtg snímky. 4) Čo bolo príčinou potreby extrakcie zubov pacientky a kedy táto potreba nastala? V zdravotnej dokumentácii je zmienka o nasledovných extrakciách zubov: V 1996 extrakcia 28 s dg: parodontálny absces. V 2010 extrakcia 31 a 41 - bez indikácie. S veľkou pravdepodobnosťou pre parodontálny proces. V 2013 extrakcia 46 bez indikácie. V zdravotnom zázname sú zápisy z extirpácie zubnej drene a vyhotovenia koreňovej výplne a za necelý týždeň extrakcia. Pravdepodobne išlo o neustále bolesti tohto zuba aj napriek liečbe. V zdravotnej dokumentácii od E. G. sú v zázname extrakcie zubov 35 a 45 - bez dg. a indikácie (2013) a tiež extrakcie zubov 32 a 42 bez dg. a indikácie (2014). V tomto zdravotnom zázname je len zmienka o pretrvávajúcej bolesti dolnej čeľusti - bez udania charakteru a lokalizácie bolesti (05.11.2013). Exaktne sa vyjadriť, čo bolo príčinou extrakcie zubov (len zo zdravotnej dokumentácie), neviem.

Žalobkyňa doručila dňa 06.09.2018 vyjadrenie prostredníctvom právneho zástupcu v ktorom doručila stanovisko k znaleckému posudku č. 02/2018 MUDr. Juraja Strechu, PhD. ako aj k stanovisku žalovaného a intervenienta k predmetnému znaleckému posudku s tým, že odpovede znalca na otázky sú neurčité, vyhybavé, abstraktné a miestami znalec otvorene priznáva že citujem: „neviem posúdiť“, „neviem sa vyjadriť“, „neviem sa vyjadriť pretože“, „čo bolo príčinou .... neviem...“ a nemá preto vo vzťahu k sporu žiadnu výpovednú hodnotu.

Žalovaný reagoval dňa 14.11.2018 a doručil súdu vyjadrenie prostredníctvom svojho právneho zástupcu, poukázal na ustanovenia § 646, § 649, § 654 a § 655 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Uplatnenie práv, ako to vyžaduje zákon, žalobkyňa neuskutočnila u žalovaného. Okrem toho, ak by poskytnutie zdravotnej starostlivosti, ktoré si žalobkyňa ako samoplatca vyžiadala u E. G., bolo nevyhnutné a potrebné v danom rozsahu, tak taká zdravotná starostlivosť by žalobkyňi (resp. poskytovateľovi zdravotnej starostlivosti) musela byť hradená zo systému zdravotného poistenia podľa zákona č. 580/2004 Z.z. o zdravotnom poistení. Tento zákon predstavuje prekážku, aby nárok žalobkyne na údajnú náhradu škody vo výške nákladov na zdravotnú starostlivosť vynaloženú u E. G. mohol byť zákonne uplatnený žalobkyňou voči žalovanému. Žalovaný poskytol zdravotnú starostlivosť správne, žalobkyňa v dvojročnej lehote ani v trojmesačnej lehote nevytkla žiadnu vadu služby ani výrobku žalovanému. Neexistuje tu žiadna príčinná súvislosť. Nie je v príčinnej súvislosti so žiadnym postupom žalovaného, že sa žalobkyňa rozhodla pre iný druh zubnej náhrady, namiesto bežnej snímateľnej sa rozhodla pre finančne náročné riešenie implantátmi. Poukazuje na ustanovenie § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka a dovoľáva sa ochrany dobrých mravov, pretože priznanie tohto nároku súdom by prinieslo rozvrat systému verejného zdravotného poistenia, pacient by mimo tohto systému dohodol s poskytovateľom zdravotnej starostlivosti teoreticky akúkoľvek zmluvnú cenu zákroku a následne túto vymáhal voči zdravotnej poisťovni ako nutnú a nevyhnutnú zdravotnú starostlivosť. Vyslúchnutý MUDr. Amir Amiry Manesh, PhD nechal do úvahy reálny časový priebeh jednotlivých ošetrení u žalovaného ani základný stav chrupu žalobkyne, s ktorým žalovaný do zdravotnej starostlivosti žalobkyňu prevzal a jeho závery ako znalca sú preto chybné. Žalovaný žiadnu zdravotnú starostlivosť žalobkyne nezanedbal a dôkazom nezanedbania je znalecký posudok č. 02/2018 zo dňa 12.02.2018 vypracovaný znalcom MUDr. Jurajom Strechom, PhD.

Na pojednávaní dňa 15.04.2019 bola vypočutá žalobkyňa, ktoré uviedla, že po výmene mostíka už žalovaného (horného) nastalo pálenie, ktoré začalo približne pol roka po nasadení horného mostíka. Išlo o nasadenie keramických mostíkov na základe odporúčania žalovaného. Žalovaný povedal, že je potrebné vytrhnúť dva zdravé zuby, dolné, čomu som sa podrobila v roku 2010 (február) a vtedy som žalovaného upozornila na obnažené krčky nad horným mostíkom, pričom žalovaný uviedol, že to potrebuje čas a pálenie zmizne. Po 6 týždňoch po vytrhnutí zubov boli nasadené aj dolné mostíky, ale nastala citlivosť zubov najmä 3 a 4, ktorá sa stupňovala tak, že nemohla jesť, lebo tlak spôsoboval neúnosnú bolesť. Žalovaný sa vyjadril, že mostík sadá a aj miesto po vytrhnutí zubu je citlivé a preto to potrebuje čas. Koncom roka 2010 som začala byť malátna a mala som aj bolesti kĺbov, bolesť zubov pretrvávala, žalovaný konštatoval kaz pod mostíkom a bolo potrebné vybrať nerv v 1 hore, čo žalovaný uskutočňoval postupne a začal zub umŕtvovať. V tomto období som mala pocit, že pod spodnými mostíkmi sa mi zuby kazia, ale žalovaný tvrdil, že nie. V danom období bola v pracovnom pomere, ale 7.11.2011 skolabovala, pričom v nemocnici nezistili iné zdravotné problémy, má za to, že išlo o kolaps s následkom zápalu a bolesti zubov. Žalovaný tvrdil, že malátnosť a bolesť kĺbov, že nesúvisia so zubami. Noc, čo noc nespala, tak na odporúčanie išla k doktorovi do Bratislavy, ale nemá o tom doklad a tam sa dozvedela, že bude mať veľké problémy, mostíky musia ísť dole. Podala sťažnosť na ÚDZS. Dňa 31.01.2012 ju kontaktoval žalovaný s tým, že boli za ním pracovníci z úradu, chce sa s ňou dohodnúť a že jej dá do poriadku chrup. Dňa 31.01.2012 jej bola urobená snímka celého chrupu, ale žalovaný nepovedal, že čo sa zistilo. Opravoval jej 2 zuby asi 7 a 8 hore a vymenil strednú časť horného mostíka, ktorý pokrýval asi 5 zubov. Na dolnom mostíku použil akési lepidlo, ktoré malo zabrániť citlivosti krčkov. Po 10 mesiacoch v 11/2012 vymenil strednú časť dolného mostíka, ale zuby ostali citlivé a bolesti pretrvávali. V 2/2013 sa opäť obrátila na ÚDZS, lebo žalovaný nespĺnil, čo sľúbil a problémy pretrvávali. Odpoveď poslal E. D.. Bolo odporúčané, aby sa obrátila na zdravotnú poisťovňu, kde by mi odporučili iného lekára. V zdravotnej poisťovni som hovorila s E. J., ktorá ale odporučila, aby problémy so zubami riešil ten lekár, ktorý nasadzoval mostíky. Mala som problém nájsť iného zubára, lebo zuby boli v zlom stave a nechceli do toho ísť. Tak opäť navštívila žalovaného, ktorý ju poslal za E. F. (neuroológ) s podozrením na nádor na mozgu, ale z CT sa uvedené nepreukázalo. V 7/2013 bola objednaná k žalovanému, ale ešte pred termínom bola už zúfalá od bolesti, že navštívila zastupujúcu H. B., ktorá zastupovala v neprítomnosti žalovaného. Táto urobila snímok a nasadila antibiotiká pre pretrvávajúci zápal. Po kontrole jej antibiotiká zosilnila, lebo nedošlo k zlepšeniu. Koncom 7/2013 už navštívila žalovaného, ktorý chcel vybrať nerv z posledného zuba dole, myslí že 8, ale napokon jej ho vytrhol. Následne žalovaný odporučil resekciu 2 a 3 dole vpravo, čo sa uskutočnilo 30.8.2013, kedy jej bola urobená snímka. Kontrolná snímka sa urobila 04.09.2013, žalovaný jej nepovedal, čo sa deje, ale videla, že sa tvári akoby tam bol problém. Bolesti neustále pretrvávali a 17.09.2013 tam bola opäť, lebo ranu po resekcii mala zapálenú, žalovaný sa vyjadril, že nevie už čo má so ňou robiť. Plakala a mala aj teplotu, žalovaný jej odporučil prerušenie trojklaného nervu, ale ona sa zhrozila. Následne jej na chirurgii dali antibiotiká, ktoré aj vybrala a v tomto čase jej známa odporučila E. G. K., ktorý jej urobil snímky a zostal zhrozený. Odporučil ju k jeho synovi E. G. E., ktorý sa jej ujal a je jej ošetrojúcim lekárom doteraz. U doktora Brežného sa dozvedela, že viacero zubov musí ísť von. K následnému ošetrovaniu zubov bude vypovedať E. G., ktorého navrhli. Tie zuby, ktoré jej musel vytrhnúť boli popraskané a viackrát ošetrované žalovaným. Častokrát tam musela byť dlho, kým jej ich vybral. K žalovanému už potom viac nešla, lebo sa dozvedela, že ju ohovára, lebo jej nič nie je. Na otázku, aký zásah do súkromia života predstavovali problémy so zubami, ktoré mala, uviedla, že zasiahol veľmi veľa, s manželom chodili na rehabilitácie, dovolenky, kultúrne podujatia, koncerty, ale odkedy mala problém so zubami nikam nemohli ísť, mala bolesti, bola opuchnutá a niekedy nemohla ani ústa poriadne otvoriť. Nemohla ani pracovať v takom rozsahu ako predtým, obmedzilo ju to v zástupoch na smenách na poliklinike kde pracovala a pracuje doteraz a nemohla prijať ponuku stať sa vedúcou sestrou v domove dôchodcov (Alzheimer center) za 1.500,- eur mesačne, lebo koľkokrát od bolesti ani na počítač nevidela. Odkedy bola u H. G. tam, kde jej zuby opravoval, nemala ani raz zápal a nie je pravdou, že by si implantáty dala robiť navyše, lebo práve tie implantáty jej držia mostíky. Na otázku či jej žalovaný odporučil vytrhnúť nejaké zuby, kedy a ktoré, vypovedala, že odporučil dolnú 8 vpravo, ale žiaden ďalší zub neodporučil vytrhnúť a tvrdil, že zuby sú v poriadku. Na otázku okrem ňou uvádzaných zdravotných problémov týkajúcich sa zubov v období 2010 až 2014, akými zdravotnými problémami trpela, uviedla, že 30 rokov nebývala chorá, ale odkedy jej žalovaný robil mostíky to boli virózy, herpesy, zápal pľúc, zápal kĺbov, zhoršili sa jej pečeneňové (hepatálne) testy a krvný obraz. Na otázku kedy skončili zdravotné problémy, čo sa týka bolesti zubov, vypovedala, že potom ako jej E. G. nasadil mostík dole, ešte pretrvávala bolesť 2 (nie som si istá, či to bola 2 alebo 3) dole. Musel jej teda mostík dať dole a zub vytrhnúť išlo o zuby, ktoré resekoval žalovaný. Bolesti definitívne skončili v roku 2015, keď jej vytrhol posledný zub na ktorom pociťovala bolesti a problémy z

čas keď ju ošetroval žalovaný. Lieky, prípadne liečivá užívala od 2009 do 2014 len tie, čo jej odporučil žalovaný a lieky na tlak.

Z nálezu diabetologického vyšetrenia (prvého) žalobkyně zo dňa 18.04.2016 je zrejmé, že žalobkyni bolo diagnostikované ochorenie - diabetes mellitus typ 2 (od r. 2012) - uspokojivo kompenzované diétou.

Zo znaleckého posudku č. 7/2019 MUDr. Juraja Strechu, PhD. , ktorý predložil žalovaný prostredníctvom právneho zástupcu súd ako súčasť podania, ktoré bolo doručené tunajšiemu súdu dňa 16.09.2019, a z ktorého súd zistil, že bol zadaný žalovaným a znalec zodpovedal položené otázky nasledovne: Bol môj postup pri zhotovovaní fixnej keramickej náhrady 15.01.2009 a 04.02.2010 odborné správny? Odpoveď: Indikácia na vyhotovenie hornej a dolných fixných náhrad bola štandardná. Proces vyhotovovania týchto náhrad posudzujem len na základe zdravotnej stomatologickej dokumentácie. Postup vyhotovovania podľa tejto dokumentácie bol taktiež štandardný. Ošetrojúci lekár sa snažil ponechať pilierové zuby (zuby ktoré držia fixnú protetickú prácu) vitálne. Výsledok vyhotovenia protetických prác posudzujem zas len na základe dodaných rtg. snímok. Tento stav je popísaný v predchádzajúcom znaleckom posudku č. 2/2018 (Podľa rtg. snímky, vyhotovenej pod dvoch rokoch od výroby mostíkov - OPG z 31.01.2012 (Fotodokumentácia obr.3 - Znalecký posudok 2/2018) môžem konštatovať, že v oblasti 46 - 45 z distálnej strany je pozorovateľné zatienenie čo môže poukazovať na parodontálny proces. V ostatných lokalizáciách nie sú pozorovateľné žiadne viditeľné periapikálne prejasnenia vo forme periapikálnej parodontitídy. Marginálna kosť s výnimkou zuba 45 nevykazuje žiadne výrazné parodontitické zmeny. Marginálne časti koruniek kopírujú obrysy radixov). Zhotovenie a výzor fixných náhrad v ústnej dutine, ako aj stav okrajového ďasna okolo pilierových zubov posúdiť neviem, pretože som práce nevidel a ani vidieť nebudem - v súčasnosti už pacientka má v ústach iné protetické práce. Od januára 2012 boli postupne riešené zápalové postihnutia zubnej drene v zuboch 12, 33, 32, 46 a 43. Zub 43 bol liečený koreňovou výplňou opakovane a taktiež resekciami koreňového hrotu. Popísané komplikácie (detailne sú popísané v znaleckom posudku 2/2018) sú v stomatologickej praxi bežné a riešia sa konzervatívnym spôsobom - odstránením drene a vyplnením koreňového kanálika, a taktiež pri pretrvávajúcich ťažkostiach chirurgickým spôsobom - resekciami koreňového hrotu alebo extrakciou zuba. To všetko bolo podľa dokumentácie zo strany ošetrojúceho lekára postupne vykonávané. Takže na základe dodaných stomatologických záznamov a rtg. snímok môžem len konštatovať, že postup vyhotovovania bol lege artis a na rtg. OPG snímke z 31.01.2012 (cca 2 roky po vyhotovení náhrad) nie sú pozorovateľné výrazné kostné zápalové reakcie v oblasti okrajovej kosti zubov ani pod koreňmi zubov. Otázka: Mohol som spôsobiť žalobkyni všetky ochorenia, ktoré uvádza vo svojom podaní? Ošetrovanie chrupu, jednotlivých zubov, výroba protetických náhrad, resekciami koreňových hrotov atď. nemá príčinnú súvislosť so vznikom ochorení ako diabetes mellitus, virózy, infekcie spôsobené EBV alebo Cytomegalovírusom, zápal pľúc, endokrinologické ochorenia štítnej žľazy. Cytomegalovírus (CMV) aj Epstein-Barrovej vírus (EBV) sú vírusy spadajúce pod herpesvírusy. CMV je vírus patriaci do skupiny herpes vírusov a prenáša sa priamym kontaktom telesných tekutín a pohlavným stykom. CMV môže byť nájdený skoro vo všetkých orgánoch ľudského tela a tiež v telesných tekutinách. Infekcia CMV nemusí mať vôbec žiadne príznaky, alebo z druhej strany môže spôsobovať veľmi vážne problémy u ľudí s oslabeným imunitným systémom. CMV je extrémne rozšírený organizmus, odhaduje sa, že až 70 % dospelaj populácie USA a Európy ním bolo nainfikovaných počas svojho života. U ľudí s oslabeným imunitným systémom môže CMV spôsobovať vážne problémy a potencióálne život ohrozujúce choroby. Môže sa vyvinúť zápal pľúc, zápal pečene (hepatitis), mozgu (encephalitis), pažeráku (esophatis), hrubého čreva (colitis), a očného pozadia (retinitis). EBV - Epstein Barrovej vírus, alebo infekčná mononukleóza je mierne prebiehajúce ochorenie lymfatického tkaniva vyvolávané Epsteinovým-Barrovým vírusom, ktoré sa objavuje prevažne u starších detí a mladých dospelých. V dospelom veku má za sebou infekciu Epsteinovým-Barrovým vírusom takmer každý dospelý človek. Vírus sa prenáša hlavne orálne. Počas akútnej fázy ochorenia, ako aj niekoľko mesiacov potom sa vírus vylučuje (sliny), čiže vzniká nebezpečenstvo nákazy pre neimúnne osoby. Vírus sa prenáša hlavne orálne, čiže ústami - slinami. Z toho pochádza aj označenie "kissing disease". Zápalové ochorenia v čelustných kostiach pod koreňmi zubov alebo ťažká parodontitída môžu spôsobovať zhoršenie už prebiehajúcich ochorení ako je diabetes mellitus, zápalové ochorenia kĺbov, obličiek, ischemickú chorobu srdca. Stomatologickým ošetrovaním je možné aktivovať vírus herpes simplex, ktorý sa prejaví na koži okolia úst a pier príp. na slizniciach ústnej dutiny. Tento stav je častý. Dlhodobé bolesti v ústnej dutie bez zjavnej príčiny bývajú často označované ako neuralgia trojklaného nervu. Táto diagnóza je však diagnóza neurologická a vyžaduje dôkladnú neurologickú diagnostiku často s nejasným výsledkom. Na druhej strane dlhodobé bolesti v oblasti čelustí a tváre môžu byť spôsobené okrem zubov aj inými

ťažkosťami zo strany čelustného kĺbu, čelustných svalov a šliach, krčnej chrbtice, zvýšeného svalového napätia, cievnych porúch atď. Teda, je veľmi nepravdepodobné, že ošetrojúci stomatológ E. D. F. spôsobil p. A. B. svojou odbornou činnosťou v rokoch 2009, 2010 a 2012 menované chorobné stavy.

Podaním, ktoré bolo doručené prvoinštančnému súdu dňa 25.09.2019 právny zástupca žalobkyne doručil vyjadrenie a uviedol, že žalovaný sa odvoláva na vyjadrenie súdneho znalca MUDr. Juraja Strechu, podľa ktorého „popísané komplikácie sú v stomatologickej praxi bežné a riešia sa konzervatívnym spôsobom - odstránením drene a vyplnením koreňového kanálíka atď.“. Žalobkyňa poukázala na znalecký posudok MUDr. Manesha, podľa ktorého práve tento postup žalovaného nebol vykonaný „lege artis“, nakoľko neboli dostatočne endodonicky ošetrené zuby č. 12, č. 26, č. 35, č. 33, č. 32, č. 42, č. 44, č. 45, navyše u zuba č. 35 je kovový čap zavedený mimo líniu koreňového kanálíka.

Na pojednávaní dňa 23.09.2019 bol vypočutý žalovaný, ktorý uviedol, že zdôrazňuje, že žalobkyni nespôsobil žiadnu ujmu na zdraví, ani jej nesťažil spoločenské uplatnenie a už vôbec nie ďalšie choroby, ktoré uvádza v žalobe a v ďalších vyjadreniach. Odmieta jej absurdné a nehorázne obvinenia. Žalobkyňu prijal do ošetrovania na základe jej opakovanej prosby v decembri 1995. Ošetroval ju bez akýchkoľvek pripomienok z jej strany, vždy bola s ošetrením spokojná, až do januára 2012, čiže od 1995 do 2012. V máji 1996 ma požiadala o zhotovenie fixného mostíka v hornej čelusti zo špeciálnej živice, pretože to bol najmodernejší materiál vtedy, porcelán ešte neexistoval. Dňa 07.06.1996 osadil fixný mostík od 17 po 26, čiže celý horný od jedného posledného zuba po posledný. S náhradou bola spokojná až do roku 2009, to znamená 14 rokov, pritom špeciálna živica mala životnosť obyčajne 7 - 8 rokov. Žalobkyňa v novembri 2008 pri preventívnej prehliadke vyjadrila žiadosť, že chce celý nový mostík z keramiky. V januári 2009 som jej po sanácii chrupu a paradontu nasadil mostík z keramiky, v identickom rozsahu ako mala živicový, to znamená od 17 vpravo hore 7 po vľavo hore 6, celú podkovu. Žalobkyňa bola s kvalitou a estetikou práce spokojná o čom svedčí, že nevyžadovala žiadne ošetrenia do 14.10.2009, čiže takmer 2 roky. Kedy prišla na preventívnu prehliadku, to je jasný dôkaz, že s dovtedajším ošetrením bola spokojná je skutočnosť, že 04.02.2010 teda viac ako po roku požiadala o zhotovenie koruniek 46, 45, 44 a 35, 36 to sú v dolnej čelusti postranné zuby, ktoré som jej nasadil 12.02.2010. Po necelom mesiaci prišla so žiadosťou o zhotovenie ďalšieho keramického mostíka. Ja zdôrazňujem obdobia, ktoré boli medzi jednotlivými ošetreniami a to, že pacientka s nimi vyjadrila spokojnosť. Po necelom mesiaci prišla so žiadosťou o ošetrenie, o zhotovenie keramického mostíka frontálnej oblasti dolnej čeluste, pretože zuby 31 a 41 neboli vhodné ako piliere fixnej náhrady a medzizubný priestor vrátane gingívy bol značne redukovaný, odporučil som jej extrakciu, vytrhnutie oboch zubov s čím súhlasila. Po zahojení rán som jej 01.04.2010 nasadil mostík na pilierové zuby 43, 42, 32, 33. Mostík mal 2 medzičleny 41, 31. Všetky náhrady boli zhotovené kvalitne s požiadavkou, s požiadavkami lege artis vid'. Znalecký posudok č. 7 doktora Strechu. V deň tejto prehliadky bolo potrebné ošetrenie gingívy, bola zapálená, odstránenie zubného kameňa a výplach dezinfekčným prostriedkom. To bolo 12.10.2011. V januári 2012 prišla žalobkyňa s bolesťou horných frontálnych zubov, 11-stku mala citlivú. Uvádala citlivosť na chlad a pri vyšetrení som zistil zhoršenie gingivítidy, ústup ďasna od koruniek, čiže príznak atrofickej gingivítidy neznámeho pôvodu. Na tomto mieste chce zdôrazniť, že žalobkyňa ho nikdy, opakuje nikdy neinformovala o svojom zhoršenom zdravotnom stave, nikdy mu neoznámila, že jej bola diagnostikovaná diabetes melites 2. typu a lieči sa naň od roku 2012. O čom sa dozvedel až z podania žalobkyne pri zmene petitu žaloby zo dňa 05.06.2019, z priloženého lekárskeho nálezu od dr. Žilinku. Po zistení skutočnosti s cukrovkou je presvedčený, že jej ochorenie gingívy a následné odkrývanie krčkov, citlivosť zubov na chlad a pumpitické bolesti boli spôsobené ochorením na cukrovku. Žalobkyňa si svoj zdravotný stav zhoršovala tým, že svojvoľne si vyplachovala ústa amatérsky zhotoveným roztokom propolisu v koncentrovanom alkohole. Samozrejme, že sa snažil všetky jej problémy a bolesti riešiť, už pri prvých devitalizáciách som zistil nemožnosť dokonalého rozšírenia koreňových kanálikov pre ich zúženie sekundárnym dentínom, čo býva zapríčinené chronickým dráždením nervu. Z tohto dôvodu jej navrhol ošetrenie u špecialistu, endodontistu E. A., ktorý mal v tom čase najdokonalejšie diagnostické a prístrojové vybavenie, napr. dentálny mikroskop. ŽA túto možnosť kategoricky odmietla s tvrdením, že E. A. je drahý. Na jej naliehanie som pokračoval v devitalizácii, odstránenie nervu ďalších zubov, čo viedlo k odstráneniu bolesti v pilierových zubov. O úspešnosti tejto liečby svedčí aj to, že od 7.1.2013 do 29.5.2013 si pacientka nevyžiadala žiadne ošetrenie, čiže nie je pravda, že mala permanentné bolesti, že trpela. Dňa 31.1. vyhovel nátlaku žalobkyne a jej sťažnostiam u všetkých inštitúciách kraja, úradom pre dohľad, zdravotnou poisťovňou, po všetkých pochodila a všade ma strašne neuveriteľne ohovorila. Do 14.9.2012 nemala pacientka žiadne ťažkosti, na preventívnej prehliadke som nekonštatoval žiadnu závalu, avšak už o týždeň prišla s tým, že opäť pociťuje bolesť na chlad. Žalobkyňa

stále užívala propolis, čo som jej zakázal, čo sa prejavovalo už pri vstupe žalobkyne do ambulancie intenzívnym alkoholickým zápachom. Dňa 11.10.2012 odstránil keramický mostík 43, 33 a znovu na náklady ambulancie zhotovený, zhotovil nový, ktorý nasadil 18.10.2012. Na týchto nových náhradách mal stratu 1.910,50 euro. Žalobkyňa počas ošetrenia v jeho ambulancii nikdy nebola práceneschopná zo stomatologických dôvodov. Ani jedna z lekárskejších správ, ktoré predložila súdu nepotvrdila žiadnu súvislosť s ošetrením zubov. Celá žaloba je umelo vykonštruovaná s cieľom získať od neho finančné prostriedky na úhradu nadštandardného ošetrenia implantátmi. Na otázku súdu, či chodila za ním žalobkyňa s tým, že pociťuje nejaké ťažkosti, uviedol, že nechodila. Súd zdôraznil, že žalobkyňa tvrdí, že chodila a žalovaný, že nechodila. Žalovaný uviedol: Ona po nasadení prišla ešte na kontrolu, ošetril jej gingívu. 2 roky, či rok a pol u neho nebola odvtedy. Žalobkyňa namietla, že predložila výpis zo zdravotnej dokumentácie, z ktorej vyplýva že tam chodila. Súd skonštatoval, že vo výpise napr. 4.2.2010 je ošetrenie u žalovaného. Žalovaný uviedol, že to je návrh protetiky. To bola príprava na ten ďalší mostík. To bola príprava na ošetrenie, ale nebola s problémom. Súd skonštatoval, že na č. I. 353 sa uvádzajú návštevy u žalovaného napr. 4.2.2010, potom 12.2.2010. Žalovaný potvrdil, áno u mňa bola, ale to už bola príprava a zhotovenie mostíka a nie že by sa sťažovala s problémami. Žalobkyňa namietla, že nie je pravda, že sa nesťažovala na bolesti, doplnenie zdravotnej dokumentácie za rok 2009 doplní dodatočne. Žalovaný uviedol, že dňa 12.2.2010 jej nasadil ten mostík. Dňa 5.3., tam išlo o endodonciu E11, to bolo úplne iné niečo, to nemalo s tým mostíkom nič spoločné. To bolo ochorenie nervu. Žalobkyňa namietla, že už 5.3. je tam záznam, že jej bol opravovaný kaz, č. I. 354. Žalovaný uviedol, že áno ale tam išlo o kaz 11, išlo o odstránenie nervu. Áno išlo o zub, ktorý sa týkal mostíka. Ja mám za to, že záruka sa netýka toho, ak niektorý zo zubov, ktorý pokrýva mostík ochore a môže sa týkať len hmoty mostíka a nie zubov. Na otázku žalobkyne, prečo klame, že až 12.01.2012 bola s prvými ťažkosťami, keď už v tomto čase jej telefonoval a vedel ste, že tam bola sťažnosť z úradu, uviedol, že 12.01.2012 on videl prvýkrát atrofický zápal ďasna s odkrývaním krčkov, predtým u neho nebola. Opravuje, bolo to v januári 2012, keď za mnou prišla na preventívnu prehliadku. Na otázku, kedy prvýkrát prišla žalobkyňa s tým, že má zápal alebo bolesti potom ako jej bol nasadený mostík, uviedol, že bolo to 12.10.2011. Na otázku, aby sa vyjadril k časti znaleckého posudku Dr. Manesha, v ktorom tvrdí znalec, že zub číslo 35 nedokonalé endodonické ošetrenie, kovový čap je zavedený mimo líniu koreňového kanálika, je vytvorená Via falsa - bočná cesta a okolo koreňa je viditeľný nález tvrdý kameň (strana 3), uviedol, že 35ka bola jedným z tých zubov, ktoré ošetroval ešte Dr. Nedorost. Pred zhotovením koruniek dal do tohto zuba čap. V čase zhotovenia bola nadstavba zhotovená Lege artis, paralelne s koreňovým kanálikom, nezasahovala do periodoncia, ani tam nebol žiadny nález. Čap je v zube, v zubovine, nie je v kanáliku, ale v stene toho zuba. V žiadnom prípade nezasahoval do periodoncia, v oboch čelustiach nie sú pozorovateľné jasné známky výraznej marginálnej paradontitídy, takže to znamená, že v tej dobe, keď bola urobená tá snímka, nebolo žiadne poškodenie paradontu a bola úplne plná oprávnenosť zhotoviť na ten zub korunku. Žiadnu chybu tam neurobil. Žalovaný poprel, že by boli nedokonale endodonicky ošetrené zuby č. 12, 26, 35, 33, 32, 42, 44, 45. Resp. že by 8 zubov bolo nedokonale endodonicky ošetrených teda sekundárny kaz pod korunkou. Sekundárny kaz nikde nebol, korene týchto zubov neboli priechodné pre bežnú endodontickú techniku, preto žalobkyni odporúčal ošetrenie u špecialistu endodontistu, ktorý má technické vybavenie dokonalé a dokázal by ošetriť aj takýto koreň, ktorý by bolo treba doslova prevŕtať, pretože bol kompaktný, neexistoval kanálik v tom zube. Na otázku, prečo napriek tomu nasadil mostík, uviedol, že sa pokúsil o jej ošetrenie, bolo to 1 mm od apexu, zuby boli klinicky kľudné, čo je strašne dôležitý ukazovateľ, nikdy neboleli tieto zuby, nikdy. Len na studené, predtým než odstránil nerv. Na studené ju boleli, pretože mala odhalené krčky. Keď odstránil nerv, bolesť prestala. To bolo po nasadení, táto endodoncia sa robila, pretože začali zuby odumierať, keď sa odhalili krčky a začali robiť problém na studené. Na pojednávaní dňa 18.11.2019 súd prvej inštancie pokračoval vo výsluchu žalovaného, ktorý uviedol, že pred nasadením mostíka nerobil žiadnu endodonciu, žiadnu, čiže ošetrenie nervov. Po nasadení prvých mostíkov, o ktorých potom hovorí aj posudok súdneho znalca MUDr. Strechu, pacientka mala zo začiatku problém so studeným, pretože to sa stáva pri nových mostíkoch. Dňa 13.01.2009 bol odstránený starý mostík a nabrúsené korunky na nový mostík keramický. Ten nový mostík bol nasadený 23.01.2009. Potom pacientka prišla o 3 mesiace dňa 04.02. a vyžiadala si zhotovenie dolného mostíka, dvoch malých mostíkov. Vtedy nasadil aj pulpitický čap do 35, to je čapík do mŕtveho zuba, ktorý vyplnil ešte E. I., pred mnohými rokmi dopredu. Príprava na ten nový mostík. Osadil ho do dentínu, pretože zub bol plnený foredentom, to bola masa, ktorá bola mäkká, nebola ako cement tvrdá, že nemohla ten čapík fixovať. Preto na snímke to vyzerá ako by bol mimo ale on je absolútne presne, paradont je nedotknutý, žiadna zápalová zmena tam nie je. Dňa 12.02. bolo nasadenie koruniek a 26.02. urobil jednoploškovú plombu na zakrytie estetického defektu po preparačnom otvore na hornej jednotke. Cez mostík sa to prevŕtalo, vyberal sa nerv na tej 13. Dňa 26.02.2010. Nevie, prečo to nie je vo výkaze zdravotnej

poisťovne. On to jednoznačne urobil, potom preparoval v lokálnej anestézii zuby, pre tie dolné mostíky, to bolo 18.03., to už bol dolu 3 mostík. Extrakcia bola 41, 31, to boli tie paradentózne zuby, ktoré neboli vhodné na pilierovú konštrukciu, pretože boli na oboch stranách po 2 dobré zuby, takže tie stredné nebolo možné tým ohroziť pretože tam mali veľký defekt medzi zubami, medzeru a ústup gingívy. Súd ceruzkou dopísal na č. l. 354 tvrdenia žalovaného k záznamu z 05.03.2010. Žalovaný pokračoval, že 01.04.2010 bolo nasadenie mostíka, hotového. Dolný mostík a tým bola protetická sanácia ukončená. 18.03.2010 bola preparácia na mostík, príprava na otlčky a zhotovenie mostíka. Súd konštatuje, že v dokumentácii je vykázaný zubný kaz. Žalovaný uviedol, to nie je pravda, to bola preparácia na mostík a odtlačok solid krémom, technický odtlačok pre laboratórium. Následne na otázku súdu, či tam bol kaz, odpovedal: tak zrejme áno, on nevie, keď to bolo vykázané, že to urobili, tak zrejme tam bol, ale v karte nemá zaznačené nič. V roku 2011, 12.10. bola preventívna prehliadka, ošetrovanie gingívy, 21.10., potom je vykázaná aj plombička na 11 a 23. Potom je rok 2012, 03.01. 34 je fotokompozitná jednoplošková výplň, pretože pri tej gingivitíde sa začali odhaľovať krčky, tým že ďasno ustupovalo a korunky sa objavili okraje, to som estetický prekryval aby pacientka, pretože si to vyžadovala, nakoniec aj kvôli ochrane tých kýptikov aby neboli atakované studeným, čo ona mala problém. To sa s leptadlom naleptá ten křčok odhalený so špeciálnym prípravkom, s tým sa to naleptá, usuší a fotokompozit sa naniesie v tenkej vrstve aby chránil ten křčok. To je nejaký externý materiál, ktorý sa dáva medzi ďasno a korunku. Zub 34. Následne bola 11, dočasné ošetrovanie hlbokého zubného kazu, pacientka udáva bolesti na studené, 03.01.2012, zub pod horným mostíkom, ktorý bol zhotovený v roku 2009. Musel prevŕtať korunku, pod anestézou, vybrať nerv a dať liečivú vložku a 05.01. ten istý zub ošetroval rozšírením výplachu a vyplnenie koreňovej výplne, fotokompozitom to uzavrel. 21.01. priložená panosnímkou rtg. 31.01. je urobená panoramatická snímka. Potom nastalo to, nevediac, že pacientka od roku 2012 trpí cukrovkou a vtedy som 31.01. po tej snímke stiahol korunky 12, 11, 21, 22. V záznamoch zdravotnej poisťovne nie je takýto záznam, lebo 31.01.2012 pretože to nevykazoval, to som robil všetko na účet ambulancie, nič som od poisťovne nežiadal ani od klientky, to bolo všetko na jeho konto. Sňatie 4 koruniek 12, 11, 21, 22 a po dohode s pacientkou zhotovenie na náklady ambulancie nových koruniek. 17.02. nacementoval tie nové korunky, to opäť tam nie je v zázname. To bol ústupok pacientky na neuveriteľný nátlak a behanie po všetkých inštitúciách, sťažovanie sa, kde sa len mohla. Sňal 4 korunky a zhotovil nové, úplne nové, a tie nasadil hore 4. Zuby 12, 11, 21, 22 horné. Potom 14.09., čiže za 7 mesiacov potom, ako jej nasadil tie nové korunky, čo na vlastné náklady urobil prišla o pol roka, o 7 mesiacov, preventívna prehliadka chrupu a dutiny ústnej. Po tej preventívnej prišla o týždeň, 21.09. zase udávala pocit na chlad. Lokalizovali sme to v ten istý deň ako 12, vľavo hore dvojku a extirpoval jej tento zub pod anestézou a dal tam toxavit na umŕtvenie. Vytiahol nerv na 12. 24.09. bolo rozšírenie koreňového kanálíka, koreňová výplň a fotokompozitum. Je to zub 12 vľavo hore pod mostíkom, ten čo sa menili tie 4 korunky, jeden z nich. Dňa 11.10. stiahol mostík 43, 42, 32, 33 a ešte medzičleny 31, 41. Medzičleny mostíkov, to je mostík, ktorý má korunky a má medzičleny, ktoré nie sú na korunkách, to nesie telo mostíka. S týmito zubami 43, 42, 32, 33, stiahol mostík a zhotovil na náklady ambulancie nový, dolný, vpredu od 3 po 3. Dňa 18.10. to nasadil. Nasledovali pre neho absolútne nepochopiteľné problémy s citlivosťou na studené, žiadny zub nehnisal a žiadny zápal na koreni nebol, pretože na studené reaguje len živý zub. Takže bola extirpácia 07.11.2012. Zub 33, vpravo dole 3, špicák. To bolo pod tým mostíkom novým, na novo nasadeným. Súd uvádza, že v zdravotnej dokumentácii je zapísané dátum 06.11.2012. Tam sa extirpovala tá 33, vyberal nerv z 33. Zaznamenaná jednoplošková výplň je zapchanie toho perforačného otvoru, vzadu zahľadanie a ucelenie korunky. Toho 10.12. potom už bola extirpovaná 43. Za celú svoju prax v živote to nevidel, aby niečo také sa mohlo stať normálne. Na otázku súdu čo sa tam stalo, vypovedal, že stalo sa tam to, že následkom diabetu odchádzal paradont, odhaľoval sa na skoro 2 mm křčky zubov a tie boli citlivé nekonečne. Žiadna náhrada nemohla prosté to zastaviť, pretože aj nová náhrada po mesiaci lebo dvoch, ako som to tu písal, unikala gingíva od ďasna, rapídne sa strácala. Žalobkyňa to zatajila. Na otázku, či by postupoval nejak inak, pokiaľ by mu žalobkyňa uviedla tie choroby, ktorými trpela, vypovedal, že jednoznačne, pretože tam je absolútne iný postup. V žiadnom prípade by ju nebol „trápil“ endodontickými a ošetrovaním tých zubov, keď tá paradentóza je diabetická. Parodontitída je komplikácia diabetu, čiže pravidelne sa vyskytujúca pri diabete. Zuby boli perfektne urobené, keramika samotná je absolútne indiferentný materiál, ktorý nemôže spôsobiť žiadne ochorenie. Problém bol len v tom, že od keramických mostíkov ušla doslova, laicky povedané gingíva, ďasno ušlo o 1,5 až 2 mm a vystavilo zuby atakom dutiny ústnej. Potom pacientka prišla 07.01.2013 a žiadala samozrejme susedný zub ako predtým vytiahnuť nerv, zub 42. Čiže za 4 mesiace, medzitým nebola, 29.05. prišla s 32, čiže s ďalším zubom z toho mostíka. 32 je malý rezák na pravej strane dole. Prečistenie koreňového kanálíka, pokiaľ bolo možné lebo kanálíky boli obturované tým neustálym dráždením studeným a odhaleným křčkom sa stalo, že vnútri tie kanálíky, sa tvorí tzv. sekundárny dentín a úplne uzavrie kanálik, ktorý je nepriechodný a nedá

sa ho ošetriť dokonale, nedá sa cezeň prejsť. 30.07. prišla so zubom 46, ešte predtým 22.07., pardon 19.06. ešte tam mám dátum. Na otázku súdu, že v zdravotnej dokumentácii je dátum 10.06. ošetrovanie zubného kazu (2 krát) žalovaný odpovedá: ale to bolo zase to prekryvanie esteticky tých odhalených krčkov. Estetické prekryvanie odhalených krčkov. 19.06. to bola tá 43, prečistenie koreňového kanálika a vyplnenie, pokus o vyplnenie. 22.07. 46 - tam bol od pani doktorky Ranostajovej umŕtvovacia vložka, lebo pacientka nariekala, že to bolí na studené, tak ja som zub snažil sa extirpovať, opätovne upchané kanáliky, nebolo možné cez ne prejsť, v ten istý deň som opätovne prečisťoval koreňový kanálik na 42, všetkými silami sa snažil, hoci nevedel, čo sa deje, prečo tieto zuby takto odchádzajú katastrofálne. To bola 42, prevŕtanie toho nervu, vyčistenie, vybratie nervu, extirpácia, odstránenie nervu z toho zuba. To je tá devitalizácia, odstránenie života zo zuba. Na otázku súdu, keď uviedol, že nemôže zub, ktorý je umŕtvený vykazovať nejakú citlivosť, keď v ňom nie je nerv a stále sa sťažovala, prečo pokračoval takým spôsobom ďalej, keď si nevedel vysvetliť prečo žalobkyňa pociťuje to čo pociťuje. Žalovaný uviedol tým, že jej odstránil nerv a skončili bolesti. Na otázku prečo neskúmal príčinu uviedol, že nerv bol iritovaný. Jednoznačne bol nerv tzv. hyperémia nervu, prerušenie z toho, že bol iritovaný studeným stále. A tak jej chcel uľaviť bolesti ale skutočne sa jej uľavilo, jej prestali bolesti, len potom keď už prišla k doktorovi G. zistila, že tieto korene nie sú doplnené až po apex. Na otázku súdu čo je apex, žalovaný odpovedá: hrot zuba, až po hrot zuba. Periodonciu, teda okolie zuba bolo nedotknuté, konštatuje náš znalec, čiže tam nikdy nebolo nič, žiadny problém. Čiže žiadny okolo čelustný zápal nebol, až na 43 po resekcii, tam sa robila resekcia. Dňa 30.07. prišla so 46, od tej pani doktorky B.. 46 už bola robená 22.07., tak zase sa robila 46 dňa 30.07., to pokračuje liečenie. Tam v 46 čistil už, lebo už pani doktorka Ranostajová dala tam umŕtvujúcu vložku. On musel obsah toho, tej dutiny odstrániť, vyčistiť a dať dezinfekčnú vložku, to sa robí na 3 sedenia. Odstraňoval nerv, čistil, lebo A. B. dala umŕtvujúcu vložku. Zub 42, 30.07. bolo opätovné prečistenie, reendodoncia. Opätovné prečistenie koreňového kanála. Nerv odstraňoval dňa 07.01.2013. Dňa 30.07., 46 a 42, opätovné prečistenie a koreňová výplň znovu do toho zuba. Dňa 05.08., čiže po mesiaci prišla, necelom od toho kedy som jej dával 46, s bolesťou tej 46, že ona to tam nechce, že musím to odstrániť, pretože ju to bolí. 46, to je vpravo dole stolička. Na otázku ako je to možné, keď tam už odstránil nerv uviedol, že napriek tomu môže bolieť, predsa ten koreň sa musí vyhojiť pod tým. Ona nechce žiadne hojenie, musel som ho, ten zub vybrať. No a to bolo potom, to už je posledný potom 30.08., pacientka udáva bolesti, s jej súhlasom robím resekciu koreňa, to je 43, takisto upchaný koreň, do 2/3 bol zaplnený a resekcia koreňa je otvorenie ďasna, odpílenie špičky koreňa po koreňovú výplň, vyčistenie celej dutiny, naloženie antibiotiká a zašitie. To boli stehy 04.09. týkalo sa to zuba 43. Dňa 17.09. bolo ošetrované W13, dve sú tam. To sú jednoplôškové plomby, to bola zase estetická úprava tých kĺčkových defektov. To bola tá 43 a 42, ktoré boli predtým. Na otázku tam čo vyťahoval stehy, či tam zase robil kaz, vypovedal, to je tak vykázané, to sa inak nedá. To je povrchu zuba, ošetrovanie povrchu zuba, ktorý nie je krytý korunhou. To bolo všetko a to bolo posledné ošetrovanie pacientky. On žalobkyni navrhoval pri tých peripetiách a tom stave gingívy aký mala, aby sa odstránili najkritickejšie zuby a zhotovili sa snímateľné náhrady. Pacientka kategoricky odmietla s argumentáciou, že ona je mladá, že ona snímacie náhrady nosiť nebude. Dobré pilierové korunhy mali zostať, mali sa odstrániť tie, ktoré nie sú dobré a zhotoviť snímateľné náhrady, vyberacie protézy. Podotkol, že bola bez bolesti. Potom je prvý záznam v dokumentácii H. G. dňa 05.11.2013, čiže to bolo mesiac potom ako skončil ošetrovanie pacientky on. On píše 32, 42 sa nedajú preplniť, on sa pokúšal o tzv. reedondociu, a pretože sa nedali preplniť s výkričníkom obrovským tu je. Znamená to, že nemohol prejsť k tým koreňom, jednoducho ten koreň bol uzavretý a nedala sa tá špička úplne ošetriť tým, tou koreňovou výplňou a navrhuje ich extrahovať a skutočne ich extrahuje. Tie 2 zuby.

Na pojednávaní dňa 18.11.2019 vypovedala žalobkyňa, že netrpela cukrovkou ani žiadnym ochorením, okrem mierne zvýšeného tlaku, až v roku 2012 po vytrpených bolestiach zo zubov sa objavil diabetes prvýkrát v polovici roka 2012, ale nemala žiadne namerané vysoké hodnoty, užívala len 1 tabletku denne. Do dnešného dňa tabletku užíva rovnako, čiže sa to nijako rapídne nezhoršovalo. Čo sa týka výmeny mostíkov nie je pravda, že ich žalovaný vymenil z vlastnej vôle, ale až dňa 30.01.2012 keď za ním boli z úradu na dohľad nad zdravotnou starostlivosťou, čo žalovaný dnes popiera, tak mi telefonoval a navrhol mi dohodu, že ich vymení. Ja som už vtedy mala veľké bolesti aj kĺbov, s dohodou som súhlasila s tým, že mi dá zuby do poriadku. Potom čo jej doktor G. urobil ten horný mostík, už je tomu 6 rokov, nemala s tým žiadne problémy, teda je vylúčené, že by za problémy, ktoré som mala po nasadení mostíkov žalovaným mohla cukrovka. V súčasnosti nemá žiadne problémy so zubami, chodí len na preventívne prehliadky.

Z Potvrdenia Nemocnice L. M. n.o. zo dňa 19.01.2018, doloženého do spisu dňa 10.06.2020 vyplývalo, že žalobkyňa bola zamestnaná v organizácii ako starobná dôchodkyňa na pracovnej pozícii sestra, ku

dňa 31.12.2010 ukončila pracovný pomer zo zdravotných dôvodov (časté návštevy zubného lekára). Od 01.03.2011 pracuje ako sestra dodnes.

Na pojednávaní dňa 20.05.2020 bol vypočutý svedok - N. E., syn žalobkyne, ktorý vypovedal, že od úplného začiatku, ako začal prvý problém v podstate jeho mama čo sa týka ošetrovania chrupu u H. F., začalo to objednávkou výmenou zubov a potom následnými problémami, čiže bol stále pri mojej mame, kde videl ako sa cítila, aké mala bolesti, ako to prežívala, akým spôsobom bola obmedzovaná, čiže tým, že ju navštevoval predtým, počas tejto doby ju navštevoval stále, pravidelnejšie, intenzívnejšie, bývam tu v O. C. C., v C. je každý deň. V období, pred 10 rokmi vie, že mama nemala žiadne zdravotné vážne problémy ani komplikácie, v podstate celý život robila v zdravotníctve, na postoch zdravotná sestra, staničná sestra, vrchná sestra, dlhé roky tu v C. až do dovŕšenia dôchodkového veku, s tým že nepamätá si alebo nevie, že by vôbec marodovala, nechodila po nejakých odborných vyšetreniach, čiže úplne v zdravotnom stave bola úplne v poriadku. Po skončení pracovného pomeru nástupom dôchodkového veku, ďalej pracovala v zdravotníctve, ďalej bola žiadaná s tým teda, že bola v plnej životnej sile, v plnom zdraví, mala chuť pracovať a chcela pracovať, pretože prácu ju naplňovala, to čo robila celý život. Vie, pretože mu hovorila o tom aké má ponuky, že dostala ponuky pracovať ako vrchná sestra v jednom ústave v Alzheimer centre, ďalšie ponuky od bývalých kolegov, doktorov, od bývalého riaditeľa, tak to bol teda aj dôvod, kedy teda mu hovorila, že áno, že chce ďalej pracovať, že ju to baví a vidí zmysel ďalší toho svojho života, tak to bola jedna z vecí, prečo si chcela dať opraviť zuby, že aby mohla pred pacientami a celkovo vyzeráť v podstate zdravo úplne. Ešte si pamätá, to je zhruba tých 9 - 10 rokov dozadu, keď mu hovorila, že p. F. jej navrhol, že jej spraví keramické zuby, že tie keramické zuby v podstate budú na dlho, že jej dáva na to záruku 20 rokov a že bude mať pokoj do konca života. A to bolo myslí v roku 2009 keď začala chodiť na jeho liečbu a na opravu chrupu a potom nastali komplikácie, kde začala mávať bolesti, horúčky, zimnice, bolesti kĺbov. To vie z toho dôvodu, že keď prišiel, tak v podstate bola ubolená, v rámci možností jej chodil na nákupy, čo sa týka potravín, pravidelne tam chodil, čo bolo v jeho silách, tak ju vozil na odborné vyšetrenia, t. z. doktorom a na také. Čiže od toho roku 2009 po nejakej dobe po nástupe na liečbu na ochranu chrupu od p. F. začala mať problémy, ktoré dovtedy nemala, dovtedy žila plnohodnotným spoločenským pracovným životom. Chodievali na dovolenky, nielen tuzemské ale aj zahraničné, t. z. chodievali na koncerty, chodievali do divadla, chodievali na prechádzky do parku, na koncerty na Kúpeľnom ostrove. Na tieto dovolenky vie, že chodievali, aj mu o tom hovorila aj jednak ich viezol k autobusu keď išli niekam do zahraničia, niekoľko krát, niekoľko rokov boli v Tatrách na rôznych pobytotoch rekreačných, v kúpeľoch v Rajeckých Tepliciach, keď začala mať tieto problémy tak tieto aktivity neboli, viac menej bola doma alebo chodila len po doktoroch, pretože keď ju videl, tak sa nestačil čudovať a bolo mu z toho nepríjemne, že ako vyzerá. Bola opuchnutá, teploty a potom vie, že robila všetky možné úkony, to čo navrhoval H. F., keď ju posielal na rôzne odborné vyšetrenia keď jej povedal, že má nádor na mozgu. Dovtedy nemala žiadne problémy, obmedzilo ju to aj na pracovnom živote, pretože keď zastáva pozíciu sestry a komunikuje s pacientami, pichá injekcie, pripravuje a keď je človek chorý, ubolený a hlavne bolesti so zubami, tak nemohla vykonávať svoju profesiu, čím tým pádom prišla aj o výrazný finančný príjem. Začalo to v roku 2009, keď začal pán F. opravovať chrup, tak následne potom, bola dávaná aj sťažnosť na Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou, to vie, lebo jej tú žiadosť prepisoval, posielal to poštou, vie o tom, že mama p. B. stiahla túto žiadosť o prešetrenie. Skončili potom, keď odišla od E. F. a zobral si ju do starostlivosti E. G., stomatológ, kde tiež to trochu trvalo ale vtedy ako ju dal do poriadku zdravotne, stomatologicky tak v podstate mama funguje a má len dôsledky z tých predchádzajúcich rokov, s tým, že mala takéto bolesti, bol oslabený imunitný systém a sa nabaľovali rôzne ochorenia a rôzne problémy ale aj potom začala aktívne pracovať, chodila na zástupy k doktorom, čiže stále vedie ten pracovný život už po vyliečení. Čiže to mohlo byť v roku 2014 -2015 sa to začalo stabilizovať. Čiže až prechodom k druhému stomatológovi. Tým, že mala tieto zdravotné problémy stomatologického pôvodu, tak prestala vykonávať prácu, v podstate ovplyvnilo ju to aj v osobnom, súkromnom aj spoločenskom živote. Súkromný život, to videl osobne, pretože pravidelne chodila na návštevy, chodili na návštevy, mama veľmi rada a dobre varí, tak tam pravidelne chodili na obed, čiže videl na nej, nič ju nebavilo. To znamená, že osobný život tak isto, prestala sa navštevovať s rodinou. Ich bolo 7 sestier, čiže to boli pravidelné rodinné návštevy so sestrami, so švagrami, to boli rôzne rodinné udalosti, narodeniny, meniny, rôzne zabíjačky, čiže v tomto období sa nič nekonalo. Od roku 2009 do roku 2015 - 2016, pretože keď človek je chorý a bolí ho a má problémy, tak nemá chuť vôbec chodiť a vôbec nie medzi ľuďmi, medzi rodinou. Pracovať začala až po ukončení liečby a starostlivosti u E. G., myslím, že to bol ten 2015 - 2016, čiže v tom období, nebolo to hneď zo dňa na deň, ono to tiež nejakú dobu trvalo ale odvtedy vie, že k stomatológovi chodí stále k E. G. na bežné prehliadky raz - dva krát do roka, čiže nerobí jej, neopravuje, nedáva jej dole nič.

Na pojednávaní dňa 11.11.2020 bol vypočítaný ošetrojúci stomatológ žalobkyne - E. E. G., ktorý predložil výpis zo zdravotnej karty (č.l. 631 - 633), RTG snímky (č.l. 634 - 637) a vypovedal, že pani B. prišla dňa 06.11.2013 na prvú návštevu. Jej bol vykonaný panoramatický snímok, konzultácia a určený plán ošetrovania. Ďalšie ošetrovanie bolo 13.11.2013 na zube 4,5 vpravo dole na päťke bol kaz pod korunkou. Bolo odpílené z mostíka tento zub extrahovaný v anestéze. Taktiež bola v lokálnej anestézii extrahovaná 35 zub, čiže vľavo dole. Pacientka udávala bolesti v tej časti, aj vľavo aj vpravo dole. Bolo jednodontické ošetrovanie tie zuby a myslím, že to bolo kvôli pretrvávajúcej bolesti. Niekedy sú tie kanáliky také stiahnuté, že sa tam nedá nič urobiť, ani iné možnosti ako ten zub extrahovať, aby ste zbavili pacienta bolesti. Potom 10.12.2013 bol otláčok na dočasné korunky, röntgen zuba č. 43, stiahnutie koruniek v oblasti vpravo dole, vľavo dole, 3,4. Na štvorke bola vykonaná reendodoncia, čiže opätovne ošetrovanie kanálikov, bola daná dezinfekčná pasta. To isté bolo vykonané na zube 43. Dňa 17.12.2013 bol stav zlepšený subjektívne. Na zube 43 bola vykonaná definitívna koreňová výplň. To sú zuby pod mostíkmi, tam sa ale jednalo o celkovú rekonštrukciu, čiže boli riešené všetky zuby. Nebavíme sa o jednom, alebo dvoch. Ale keď pozerám na tie röntgeny, tak vlastne o všetky horné a dolnej čeľusti, čiže je tam toho veľa. Potom máme ďalej v oblasti 32, 42 reendodontické ošetrovanie bolo neúspešné. V oblasti 33, to bolo všetko do 17.12.2013. To znamená, že dôležitý kanálik sa nedal preplniť. On prepíňal asi všetky zuby, lebo keď robí celkové rekonštrukcie, čiže všetko nové, tak si všetko prerobí, aby to bolo vykonané, tak ako to má byť. Potom 08.01.2014 pokračuje ďalej, tam sa dokončili výplne na zuboch 33. Extrahované boli zuby 32,42 to sú tie, ktoré sa nedali preplniť endodonticky. Dňa 10.01.2014 bol vyhotovený dočasný mostík, aby mala pani zuby v dolnej čeľusti, aby nechodila bez zubov. Dňa 15.01.2014 bol dohodnutý s pani plán na implantát v oblasti vpravo dole 6. Potom sme 29.01.2014 sa začala riešiť aj horná čeľusť. Bol spravený otláčok na dočasné korunky a začalo sa s terapiou horných zubov, čiže vpravo hore dvojka sa bola na reendodoncii na preplnenie kanálikov. Bol tam daný teplupin, čo je pasta na umŕtvenie, aby ten zub nebolel, keď sú živé zuby. Bol sňatý mostík vľavo hore trojka, šesťka. Na trojke bolo spravené endodontické ošetrovanie, bola dezinfekčná pasta. Na šesťke vľavo hore bol hlboký kaz extrahovala sa v lokálnej anestézii, tento zub. Potom 12.02.2014 bola definitívna výplň na vľavo hore na 3 a stiahli sa korunky v oblasti 1 a 2 vľavo hore. Potom zase došlo k preplneniu reendodoncii zub 21a s koreňovou výplňou. 2 vľavo hore bola negatívna na skúšku vitality tzv., že sa zuby vyskúša na studené, či cíti alebo na studené, teda na nejaký podnet. Tento zub na to nereagoval, čiže bol návrh na koreňovú výplň. Potom sme sňali mostík v hornej čeľusti v pravej strane. Zub 11 bol endodonticky ošetrovaný zub 12 bol endodonticky ošetrovaný. A bol plán na koreňové výplne vpravo hore na zuby 13,14,15 a vľavo hore 2. Dňa 14.02.2014 bol zaimplantovaný implantát do oblasti 46. Dňa 17.02.2014 kontrola po implantáte a na 3 zub 43 tam došlo k reendodoncii opäť, tam pani čo si pamätám, že tam precitovala bolesť, lebo ten zub sme na začiatku ešte robili ešte v decembri. Dňa 21.02.2014 bola kontrola po implantácii, vybrali sa stehy. Dňa 25.02.2014 bol stav zlepšený, do toho zuba 43 sa opäť dávala dezinfekčná pasta a metronidazol, čo je kortikoidná pasta na upokojenie. Bol ošetrovaný zub 15 endodonticky, čiže ošetrovanie sa nepodarilo, čiže bol navrhnutý na extrakciu a extrahovaný. Dňa 20.03.2014 sa sňal dočasný mostík, preparovali sa zuby na protetickú prácu zuby 7,6,5,4,3,2,1 a 1,2,3 na druhej strane, tzn. pripravili sa zuby, ktoré sa nabrusia, aby sa na to potom mohol urobiť otláčok. Otláčok sa dá do laboratória. Laborant vyrobí celú protetickú prácu, ktorá sa potom na tie zuby nasadí. A pani bol spravený dočasný mostík. To je horná čeľusť. A taktiež ten zub 43 stále pobolieval, tak tam bola navrhnutá resekcia apikálneho hrotu, to je vlastne taký chirurgický výkon, ktorým sa odstráni koreň zuba a keď je tam nejaká cysta tak to sa vlastne vyberie všetko v lokálnej anestézii. Dňa 28.03.2014 bol zub 43 definitívne vyplnený koreňovou výplňou a bola urobená resekcia koreňového hrotu. Takže tam boli stále bolesti. Dňa 02.04.2014 v hornej čeľusti bola skúšaná konštrukcia, 10.04.2020 bolo implantácia v lokálnej anestézii v oblasti vľavo hore 4 a 6, čiže boli vsadené implantáty do tejto časti. 14.04.2014 bola kontrola po implantácii. Dňa 16.04.2014 bola odovzdaná protetická práca desaťčlenný mostík z kovokeramiky a vybraté stehy po implantácii. Dňa 28.04.2014, 13,14,15 zuby boli citlivé, boli pod mostíkom, čo boli ošetrované takým desenzibilizačným géloom, to sa niekedy stáva, že keď sa mostík nasadí a zuby sú vitálne sú živé tak pár dní pobolievajú. Potom zub 34 bol devitalizovaný z praktických dôvodov. Devitalizovaný znamená umŕtvený. Zub 34 je zub vľavo dole 4 aj 3 boli dostavané takým koreňovým cementom, ktorý sa korunka predĺžila a bolo možné vybudovať na to nejakú protetickú prácu a bola napreparovaný dvanásťčlenný mostík z kovokeramiky, to sa bavíme o dolnej čeľusti. Horná čeľusť bola vybavená. Dňa 28.04.2014 bol napreparovaný celý spodok. Dňa 06.05.2014 bola skúška kovovej konštrukcie. Dňa 06.05.2014 ešte bola impregnácia krčkov v oblasti 12 a 17 s tým roztokom proti citlivým krčkom. Dňa 16.05.2014 bola odovzdaná protetická práca dolnej čeľusti, 10.06.2014 bol otláčok mostíka hornej čeľusti na implantáty v oblasti vľavo hore 4,5,6 a robil sa kontrolný röntgen. Dňa 23.07.2014 zub 37 krčok pod ochrannou

korunkou bol ošetrený takým kompozitným gélom, asi bola citlivosť už si nepamätá. Zub 13 bol zub vpravo hore trojka bol preparovaný cez korunku. Preparovaný znamená, že bola spravená dierka do koreňového kanála a zub bol endodonticky ošetrený, takisto aj zub 17 asi tam boli bolesti. 25.07.2014 bolesť v oblasti zubu 44 (zub 44 vpravo dole štvorka) bol opakované preplnený. Bola daná dezinfekčná pasta, dňa 05.08.2014 v zube 13 a 17 boli vyplnené cementom, tam boli nejaké plombičky sa robili. 13 a 17 sú horné zuby vpravo hore, vľavo dole, vpravo hore 3, vpravo hore 7. A potom sa ešte robilo v oblasti zubu 44, čiže vpravo dole 4, tam sa menila dezinfekčná pasta. Dňa 13.08.2014 röntgen zubu 44 a zuby 11, 34 boli citlivé v oblasti kŕčku. Doplnil sa kompozitný materiál a zase v oblasti zubu vpravo dole 4 sa vymenil calcipast, dal sa metronidazol pasta. Dňa 26.08.2014 stále pretrvávala citlivosť zubu 44 a odstránila sa dočasná výplň ostalo to voľne otvorené, čiže ten kanálik bol bez všetkého, aby keď tam je nejaký hnis, aby to mohlo vyteciť. Už neviem príčinu prečo sme toto robili, ale väčšinou je to kvôli tomu, že má bolesti pacientka. Je to jedno z terapeutických postupov. Dňa 27.08.2014 sme zub opäť zavreli dezinfekčnou pastou. A zub 43 vpravo dole 3 bol preparovaný cez korunku. Potom došlo k opäť preplneniu tohto kanálika, bol nechaný voľný. 28.08.2014 bolo zub 43 prečistený, 02.09.2014 bol zub 43 zaplnený calcipastou. Dňa 11.09.2014 bol zub 44 definitívne vyplnený koreňovou výplňou. Dňa 11.09.2014 bol zub 34 na ľavej strane opäť zub preplnený a zub 43 mal definitívnu výplň. Dňa 30.09.2014 zub 37 vľavo dole 7 bol preparovaný cez korunku a bola zhotovená koreňová výplň. 08.10.2014 zub 44 bola robená plombička aj na zube 34 aj 37. Na zube 43 opakovaná reendodoncia a dala sa tam taká pasta, ktorá sa voľakedy používala, lebo už som nevedel čo tam mám dať, lebo zub stále boľel. 14.10.2014 bol stav zlepšený a vymenila sa pasta, ktorá sa tam dávala. 22.10.2014 opäť výmena toho trikrezolu a zavrelo sa to dočasnou plombou. 31.10.2014 na zube 43 bola spravená definitívna koreňová výplň plombička. 16.01.2015 na zube 43, 44 boli krčkové plomby porobené. Dňa 25.03.2015 bolo akútne ošetrenie, že citlivosť v oblasti 42 a 43, bola tam gindinitída odporúčené čistenie superflossom, to je taká nitka pod mostíky špeciálna. Pri nezlepšení stavu ešte raz zvažovala reendodoncia alebo extrakcia. 27.04.2015 bolo akútne ošetrenie vpravo dolná čeľusť, röntgen 43 a 44. 43 na röntgene známky vnútornej resorpcie koreňa, to je taký stav, pri ktorom dochádza, že organizmus si sám začína väzobovať ten koreň a má to také typické známky na röntgene. Opäť bola skúšaná reendodoncia. 30.04.2015 bol absces v oblasti 43, čiže absces je keď príde k opuchu a treba toto narezať, aby ten hnis vytekol, robí sa to v lokálnej anestézie. Potom sa podávajú antibiotiká a drene. 18.05.2015 zub 43 bol definitívne vyplnený. 02.06.2015 stále pretrvávala citlivosť, takže to bol tento zub navrhnutý na extrakciu, čiže museli sme zhodiť ten mostík, ktorý tam bol spravený. Rozpíľil som ho, hodil do koša. Zub 43 sme vytrhli, bola táto rana vyčistená a boli jej vzaté otlčky na novú protetickú prácu. 09.09.2015 bola citlivosť v pravej strane horná čeľusť, ktorý bol tam jediný vitálny zub, ktorý tam pani mala a bola tam skúška vitality, kontrola po extrakcii 43, čiže to bolo 2 mesiac po extrakcii. Rozpíľil sa zvyšný mostík a opäť sa pripravila celá robota na nový fixný mostík. Pacientka bolo oboznámená, nakoľko tá trojka, keď sa vytrhla tam sú určité problémy, čo môžu nastať. Pacientka bola oboznámená s týmto a súhlasila s tou novou protetickou prácou, čiže spravili sa nové otlčky a vytvoril sa nový trinásťčlenný kovokeramický mostík. 06.10.2015 pani udávala citlivosť v oblasti zubov vľavo hore 2 a 3. V oblasti 2 zub bol navrhnutý reendodontické ošetrenie aj vyplnený. 19.10.2015 sa odovzdala protetická práca na spodné zuby, kontrola bola o jeden mesiac. 03.12.2015 kontrola citlivosti na chlad, potom 07.06.2016 akútne ošetrenie mostíka v dolnej čeľusti sa pohybuje, sňal sa mostík. Došlo k dezinfekcii - vyčisteniu a o ten mostík predtým nebol nacementovaný na fixný cement, ale iba na dočasný cement, nakoľko sme nevedeli, neboli sme stále istý tou citlivosťou tých zubov, tak aby sa to dalo bez poškodenia sňať, tak sme ho na začiatku dali na dočasný cement a teda až po určitom čase niekedy dorobíme a po pol roku, niekedy až po roku. Vlastne to celé zafixujeme na trvalý cement, keď sme si istý, že to bude dobré. 11.12.2017 prehliadka, 26.04.2018 prehliadka. To už sú bežné prehliadky. Vlastne to v tom roku 2017, to sme boli vybavení, že odvtedy mala kľud. 20.11.2018 preventívna prehliadka, 14.11.2019 preventívna prehliadka. Na otázku, či mostíky, ktoré svedok vyhotovoval sa dotýkali aj nejakých zubov čo neboli predtým prekryté mostíkom, uviedol, že pani mala aj röntgen pôvodný mala mostíky v podstate všade okrem ľavej dolnej trojky. A všetky zuby boli ošetrené korunkami, niektoré zuby extrahované a on všetky korunky dal dole a snažil sa ošetriť tie zvyšné zuby, ktoré tam boli, ktoré zuby nebolo možné ošetriť, tak tie sa extrahovali - vytrhli, ktoré stále spôsobovali bolesť. Na niektoré zuby sa dali implantáty a na niektoré sa nedávali po dohode, lebo je to dosť finančne náročné, takže pristúpili k nejakému kompromisu a spájali to mostíkom, to znamená, že sú dva krajné zuby a medzi zubami sa nachádzajú iba korunky, ktoré sú voľne uložené vo vzduchu. Na otázku, ktorý deň z hľadiska postupných ošetrení by svedok učil, ako ustálenie zdravotného stavu, potom ako žalobkyňa prvý krát prišla, uviedol, že dňa 03.12.2015, odvtedy boli návštevy také zriedkavé. Dňa 07.06.2016 bol raz cementovaný mostík na definitívum a vlastne od toho 07.06.2016 potom už boli iba preventívne prehliadky raz ročne. Na otázku, čo si pamätá

aké subjektívne ťažnosti uvádzala pacientka pri prvej návšteve, svedok uviedol, že podľa zdravotnej dokumentácie bola bolesť vpravo dole, pravej a ľavej strany. Myslí, že pani chcela vyriešiť bolestivosť a vyriešiť vlastne celkovo jej zdravotný stav. Panoramatický snímok, ktorý urobil, popísal tak, že zuby vpravo dole boli ošetrené endodonticky. Zuby vpravo dole 5,4,3,2 boli endodonticky ošetrené, na zube 43 vpravo dole trojka je prejasnenie na röntgene čo znamená, že buď je tam cystogranulom alebo niečo, čo tam nemá byť čo treba odstrániť. Cystogranulom je v oblasti zuba, je to dutina vyplnená hnisom, alebo inou tekutinou, čiže buď ako následok po fraktúre zuba, alebo po endodontickom ošetrení. A potom v oblasti vľavo dole zub 2 a 4 boli endodonticky ošetrené, zub 3 bol živý aj zub 6. Potom v hornej čelusti sprava z hora zub 7 bol s korunkou ošetrený, ale je tam náznak kazu pod korunkou. Potom zub vpravo hore 2 bol reendodonticky ošetrený zub 1 vľavo hore bol reendodonticky ošetrený. Na zube 3 vľavo hore pod mostíkom vyzerá, že je kaz a takisto na zube 7 vľavo hore vyzerá, že je kaz pod mostíkom. Endodontické ošetrenie sa vykonáva - je to vlastne plnenie kanálka. Celá podstata je, že buď zdravý zub, ktorý začne vykazovať známky zápalu sa otvorí dreňová dutina, ktorá sa úkonmi vydezinfikuje. Najpodstatnejšie je, že sa zaplní nejakým prípravkom. To je endodontické ošetrenie. Reendodontické ošetrenie znamená, že zub už bol vyplnený, znova vyberiete von všetko to, čo sa v kanáliku nachádza, aby bol prázdny snažíte sa dostať až po koreň až po apex zuba. Apex zuba je časť koreňa, ktorá je najhlbšie, to je to čo na röntgene vidíme taký oblúčik. A snažiť sa vybrať všetko von vydezinfikovať a zase potom zaplniť, aby ten zub bol bez známk zápalu a bez bolesti. Dôvody pre reendodonciu sú v prvom rade bolesť, v druhom rade buď chybné - zlé spravenie prvotnej endodoncie a absces, tak najčastejšie. Pacientka, keď prišla tak nie všetky zuby boli ošetrené úplne po apex. Zuby podľa röntgenu neboli zaplnené po apex v oblasti 45,44,43 bol zaplnený po apex, ale tam bol cystogranulom. Pravá strana tam je napísané R a ľavá strana je L. Vpravo dole v tom prvom röntgene je z roku 2013 5, 4 boli nedostatočne vyplnené 5,4 a 2 na ľavej strane potom to je 2 a 5 tie boli nedostatočne endodonticky ošetrené. Na otázku, že v priebehu konania bolo tvrdené, že žalobkyňa trpela cukrovkou, že mala diabetes. Svedok uviedol, že ak je cukrovka rany sa horšie hoja, po extrakciách je také typické, väčšinou je to pri chirurgii tam sa to horšie hojí. Na otázku, či postrehol takéto prejavy, že by boli zhoršené stavy žalobkyne, ktoré by mohlo takéto ochorenie spôsobiť, uviedol, že myslí si, že sa prejavovala bežne, že neboli tam nejaké komplikácie. Prvý chirurgický zákrok bol vlastne na trojke vpravo dole, kde sa robila resekcia. Asi každá extrakcia - trhanie zuba je chirurgický zákrok. Aj implantáty sú chirurgický zákrok. Endodoncia nie je, to je záchovná stomatológia. Na otázku, či spozoroval pri týchto chirurgických zárokoch u žalobkyne nejaké komplikácie vypovedal, že myslí si, že nemala žiadne, čo sa týka extrakcii, čo sa týka implantátov. Tam je pre cukrovkárov taký špeciálny povrch, vymyslený, myslím, že na tých implantátov bol použitý, aby sa to dobre hojilo, aby tam neboli komplikácie. Na otázku, že vo veci bol vykonaný znalecký posudok, kde otázka č. 3 bola: Či bol lekárske postup doktora F. pri liečbe tzv. lege artis? V prípade ak nie, v čom spočívala nesprávnosť postupu lekára a aký mal byť správny postup lekára? Odpoveď znalca bola: Lekársky postup E. F. pri liečbe pacientky B. A. nebol vykonaný lege artis, nakoľko stav chrupu pacientky vyžadoval opakované ošetrenia iným stomatológom. Zuby pribaté do veľkej protetickej práce mali byť správne endodonticky ošetrené, mali byť ošetrené všetky koreňové kanálky a koreňová výplň mala siahať po koniec koreňového kanálka, zuby musia byť správne konzervačne ošetrené, nesmú sa nachádzať sekundárne kazy, kovové čapy, ktoré majú osadiť štruktúru zuba musia byť zavedené v línii koreňového kanálka. Na otázku, aby sa svedok vyjadril k tomuto stanovisku znalca, či sa s ním stotožňuje, svedok uviedol, že áno. Na otázku, či došlo k reendodontickému ošetreniu niektorého zo zubov následne aj po ošetrení zubov u svedka, uviedol, áno, došlo. Pacientka sa sťažovala na bolesť, čiže bolo. Bol to zub 43 ten reendodonticky ošetrovali, aj zub 44 bol reendodonticky ošetrovaný.

Na pojednávaní dňa 28.04.2021 bola vypočutá svedkyňa E. H. I., ktorá uviedla, že pôsobila ako konzultantka úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou. Potvrďuje, čo uviedla v odbornom stanovisku, č. I. 138. Jej odpoveď bola všeobecná, nie vo vzťahu k žalobkyne. Vyjadrovala sa len všeobecne, pani žalobkyňu ani osobne nevidela.

Súd prvej inštancie pokračoval, že v predmetnej veci sa žalobkyňa domáhala celkom šiestich nárokov, ktoré vzájomne spolu súvisia, avšak každý z nich bolo z pohľadu súdu potrebné posudzovať samostatne. V konaní bolo nesporné, že žalobkyňa pred nasadením mostíkov zo strany žalovaného, mala od roku 1996 mostíky živicové, ktoré jej nespôsobovali žiadne ťažkosti. K ich sňatiu a nasadeniu nových pristúpila z estetických dôvodov. Je nesporné, že žalovaný ako jej ošetrujúci stomatológ pristúpil k sňatiu živicových mostíkov a príprave chrupu na nové mostíky, ktoré jej nasadil postupne od januára 2009. Nespornou skutočnosťou je aj to, že v období po nasadení mostíkov žalovaným sa u žalobkyne vyskytla citlivosť a bolestivosť zubov, ktorá pretrvávala dlhší čas. Medzi stranami bolo sporné, či zhoršenie

zdravotného stavu žalobkyne s následkami pretrvávajúcich bolestí zapríčinil žalovaný, ktorý nesprávne poskytol zdravotnú starostlivosť. Žalobkyňa tvrdila, že to bol práve žalovaný, ktorý nesprávne postupoval pri príprave chrupu na nasadenie mostíkov a nesprávne postupoval aj potom, ako sa u nej prejavili bolesti a zdravotné ťažkosti. Žalovaný namietol, že zdravotnú starostlivosť poskytol správne a ťažkosti u žalobkyne nastali pravdepodobne preto, lebo trpela diabetickým ochorením, čo mu zatajila, pričom toto ochorenie má za následok ústup ďasna a odhaľovanie krčkov zubov. Súd preto zameral dokazovanie na zistenie skutkového stavu, pričom obdobie od nasadenia mostíkov žalovaným (január 2009) a predchádzajúcich výkonov v súvislosti s prípravou chrupu na nasadenie mostíkov až po prechod do zdravotnej starostlivosti žalobkyne k E. G. (prvé ošetrenie dňa 06.11.2013) súd považoval za „Rozhodné“ obdobie.

Pokiaľ ide o bolestné, súd prvej inštancie aplikoval ust. § 415, § 420 ods. 1 a 3, § 444, § 106 ods. 1 zák. č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník – ďalej aj len OZ.

Žalobkyňa žiadala, aby súd zaviazal žalovaného na zaplatenie sumy vo výške 4.616,- eur, ktorá predstavuje dvojnásobok sumy podľa bodového hodnotenia znaleckého posudku MUDr. Manesha, ktorý predložila. Podľa vyhlášky (položka 290) je strata 3 a viac zubov 40-250 bodov, v prípade žalobkyne na základe komplikácii a potrebe ďalšieho ošetrenia znalec hodnotil bolestné na 140 bodov. Žalobkyňa tvrdila, že žalovaný zodpovedá za škodu na jej zdraví, ktorú jej spôsobil nesprávnym postupom pri zdravotnom ošetrovaní zubov a mala za to, že jej zdravotný stav bol ustálený podľa chorobopisu E. G. dňa 14.10.2014. Intervenient namietal, že bolesti pociťovala žalobkyňa od roku 2012 a bola aj hospitalizovaná, teda nárok na bolestné je premlčaný od 21.12.2012 do 31.12.2014 - 2 roky. Žaloba bola podaná až dňa 18.11.2015. Žalovaný poprel akúkoľvek zodpovednosť za škodu na žalobkyninom zdraví a namietol, že od ustálenia zdravotného stavu sa počíta premlčacia doba len v prípade sťaženia spoločenského uplatnenia. V prípade bolestného sa počíta lehota subjektívna, pričom z listu zo dňa 05.11.2013 adresovaného žalovanému je nepochybné, že žalobkyňa v tento deň vedela kto jej spôsobil škodu a kedy. Nárok na bolestné je teda podľa jeho názoru premlčaný.

Súd prvej inštancie v prvom rade preskúmal námietku premlčania, resp. či žalobkyňa uplatnila nárok zo zodpovednosti za škodu na jej zdraví - bolestné včas a dospel k záveru, že žaloba bola podaná včas.

V prípade nároku na odškodnenie bolesti poškodenej sa poškodená dozvie o škode v čase, kedy je možné objektívne vykonať bodové ohodnotenie bolesti, od tohto okamihu plynie subjektívna premlčacia doba. Výška bodového ohodnotenia bolestného vyplýva z lekárskeho posudku. Pri odškodnení bolesti je potrebné prihliadať na to, že okolnosti rozhodujúce pre určenie bolestného sa stanú známe až po ukončení liečebného procesu, resp. po jeho ustálení. Poškodený sa až v tomto momente dozvie o tejto škode a jej výške. Pri škodách spôsobených na zdraví neplatí žiadna objektívna premlčacia doba. To znamená, že ak ide o škodu na zdraví, neustanovuje sa vôbec nijaká objektívna časová hranica, pretože škoda na zdraví sa prejaví často až po niekoľkých rokoch. Znamená to, že pri škodách na zdraví platí len subjektívna premlčacia doba ustanovená v § 106 ods. 1 OZ. (Občiansky zákonník, Veľký komentár I zväzok, Imrich Fekete a kolektív, str. 667 a 669). Za deň zistenia bolesti nemožno bez ďalšieho považovať deň ukončenia práceneschopnosti poškodeného, ani deň vyhotovenia posudku o bolestnom, ale okamih (deň) ustálenia zdravotného stavu poškodeného. (rozhodnutie Najvyššieho súdu SR zo dňa 28.6.2001, sp. zn. MCdo/37/2000).

Na základe vyššie uvedeného sa síce prvoinštančný súd stotožnil s právnym názorom právneho zástupcu žalovaného v tom, že pri nároku na bolestné je potrebné vychádzať len zo subjektívnej premlčacej doby, avšak už nie v tom, kedy nastal okamih kedy sa žalobkyňa dozvedela o škode a o tom, kto jej škodu spôsobil. Hoci žalobkyňa v liste zo dňa 05.11.2013 jednoznačne žiada žalovaného o náhradu škody, súd hodnotí, že je bezpredmetné, či sa žalobkyňa dôvodne domnievala už v tomto čase že je to práve žalovaný, kto nesie zodpovednosť za zhoršenie zdravotného stavu a vytrpené bolesti. Z pohľadu súdu pre ustálenie dňa, od ktorého je potrebné počítať subjektívnu premlčaciu dobu, je potrebné určiť, ktorý deň je dňom ukončenia liečebného procesu. Poškodenie zdravia je rôznorodého charakteru a jeho prejavy môžu nastať v rôznych časových obdobiach, pričom nemalý vplyv na ustálenie zdravotného stavu má aj proces a spôsob liečenia. Vzhľadom na to, že žalobkyňa uviedla, že v súčasnosti už netrpí žiadnymi ťažkosťami stomatologického charakteru a chodí len preventívne zdravotné prehliadky, súd mal z výpovede jej ošetrojúceho stomatológa E. G. za preukázané, že proces sňatia mostíkov, ktoré nasadil žalobkyni žalovaný, následné ošetrenie chrupu až po nasadenie nových mostíkov po posledný

zdravotný výkon, po ktorom už žalobkyňa neudávala žiadne ťažkosti ani bolesti, bol ukončený dňa 03.12.2015. Na otázku súdu, ktorý deň z hľadiska postupných ošetrení by svedok učil, ako ustálenie zdravotného stavu, potom ako žalobkyňa prvý krát prišla, uviedol, že dňa 03.12.2015, odvtedy boli návštevy také zriedkavé. Dňa 07.06.2016 bol raz cementovaný mostík na definitívum a vlastne od toho 07.06.2016 potom už boli iba preventívne prehliadky raz ročne. Žiadna zo strán uvedené tvrdenie svedka nespochybnila ani nevyvrátila, preto súd považoval deň 03.12.2015 za ustálenie zdravotného stavu žalobkyne. Nárok žalobkyne na bolestné súd teda nemohol považovať za premlčaný.

Súd prvej inštancie mal z vykonaného dokazovania za preukázané, že všetky predpoklady škody na zdraví žalobkyne spôsobenej žalovaným sú splnené. Pokiaľ ide o porušenie právnej povinnosti, súd skúmal či žalovaný pri úkonoch zdravotnej starostlivosti konal „lege artis“. Lege artis je v medicíne postup zdravotníckeho pracovníka, ktorý je v súlade so súčasnými poznatkami vedy. Posúdenie tejto otázky však bolo otázkou znaleckou. Žalobkyňa spolu so žalobou predložila znalecký posudok č. 2/2015 vyhotoveného dňa 29.09.2015 MUDr. Amir Amiry Manesh PhD. z odboru: zdravotníctvo a farmácia, odbor: stomatológia, z ktorého o.i. vyplynuli nasledovné závery: lekárskeho postupu E. F. pri liečbe pacientky B. A. nebol vykonaný „Lege artis“, nakoľko stav chrupu pacientky vyžadoval opakované ošetrenia iným stomatológom. Zuby pribraté do veľkej protetickej práce mali byť správne endodonticky ošetrené - mali by byť ošetrené všetky koreňové kanáliky a koreňová výplň má siahať po koniec koreňového kanálika, zuby musia byť správne konzervačne ošetrené - nesmú sa nachádzať sekundárne kazy, kovové čapy, ktoré majú posilniť štruktúru zuba musia byť zavedené v línii koreňového kanálika. Nesprávnosť lekárskeho postupu žalovaného popísal nasledovne: na posúdenie znalcovi boli zaslané okrem písomnej zdravotnej dokumentácie z ošetrenia pacientky u E. D. F. aj 2 rtg snímky vyhotovené u E. E. G. - stomatológa po prevzatí stomatologickej starostlivosti pacientky, a to vstupný rtg snímok a konečný rtg snímok po komplexnej liečbe u stomatológa E. E. G.. Zároveň objednávatel' posudku zabezpečil znalcovi nahliadnutie do RTG snímkov z ošetrenia pacientky u E. D. F.. Na vstupnom rtg snímku je viditeľný nasledujúci stav: Zub č. 17 je viditeľná oslabená sklovina v krčkovej oblasti, ktorá môže spôsobovať zvýšenú citlivosť. Zub č. 12 nedokonalé endodontické ošetrenie, výplň koreňového kanálika nezasahuje až po apex. Zub č. 26 je pilier 6 - členného mostíka bez endodontického ošetrenia s viditeľným sekundárnym kazom, ktorý môže byť príčinou bolesti. Zub č. 35 nedokonalé endodontické ošetrenie, kovový čap je zavedený mimo líniu koreňového kanálika, je vytvorená via falsa - bočná cesta a okolo koreňa je viditeľný nález v tvrdých tkanivách. Zub č. 33 nedokonalé endodontické ošetrenie. Zub č. 32 nedokonalé endodontické ošetrenie, sekundárny kaz pod korunkou. Zub č. 42 nedokonalé endodontické ošetrenie, sekundárny kaz pod korunkou. Zub č. 44 nedokonalé endodontické ošetrenie. Zub č. 45 nedokonalé endodontické ošetrenie, pod korunkou viditeľný sekundárny kaz a zápalové zmeny v tvrdých zubných tkanivách v okolí koreňa. Uvedené závery znalca korešpondovali aj s výpoveďou svedka - E. E. G., ktorý je v súčasnosti ošetrovujúcim stomatológom žalobkyne. Svedok vypovedal: Endodontické ošetrenie sa vykonáva - je to vlastne plnenie kanálika. Celá podstata je, že buď zdravý zub, ktorý začne vykazovať známky zápalu sa otvorí dreňová dutina, ktorá sa úkonmi vydezinfikuje. Najpodstatnejšie je, že sa zaplní nejakým prípravkom. To je endodontické ošetrenie. Reendodontické ošetrenie znamená, že zub už bol vyplnený, znova vyberiete von všetko to, čo sa v kanáliku nachádza, aby bol prázdny snažíte sa dostať až po koreň až po apex zuba. Apex zuba je časť koreňa, ktorá je najhlbšie, to je to čo na röntgene vidíme taký oblúček. A snažiť sa vybrať všetko von vydezinfikovať a zase potom zaplniť, aby ten zub bol bez známok zápalu a bez bolesti. Dôvody pre reendodonciu sú v prvom rade bolesť, v druhom rade buď chybné - zlé spravenie prvotnej endodoncie a absces, tak najčastejšie. Pacientka, keď prišla tak nie všetky zuby boli ošetrené úplne po apex. Zuby podľa röntgenu neboli zaplnené po apex v oblasti 45,44,43 bol zaplnený po apex, ale tam bol cystogranulom. Cystogranulom je v oblasti zuba, je to dutina vyplnená hnisom, alebo inou tekutinou, čiže buď ako následok po fraktúre zuba, alebo po endodontickom ošetrení. Vpravo dole v tom prvom röntgene je z roku 2013 zuby 5, 4 boli nedostatočne vyplnené a 2 na ľavej strane potom to je 2 a 5 tie boli nedostatočne endodonticky ošetrené. Na otázku, že vo veci bol vykonaný znalecký posudok, kde otázka č. 3 bola: Či bol lekárskeho postupu doktora F. pri liečbe tzv. lege artis? V prípade ak nie, v čom spočívala nesprávnosť postupu lekára a aký mal byť správny postup lekára? Odpoveď znalca bola: Lekárskeho postupu E. F. pri liečbe pacientky B. A. nebol vykonaný lege artis, nakoľko stav chrupu pacientky vyžadoval opakované ošetrenia iným stomatológom. Zuby pribraté do veľkej protetickej práce mali byť správne endodonticky ošetrené, mali byť ošetrené všetky koreňové kanáliky a koreňová výplň mala siahať po koniec koreňového kanálika, zuby musia byť správne konzervačne ošetrené, nesmú sa nachádzať sekundárne kazy, kovové čapy, ktoré majú osadiť štruktúru zuba musia byť zavedené v línii koreňového kanálika. Na otázku, aby sa svedok vyjadril k tomuto stanovisku znalca, či sa s ním stotožňuje, svedok uviedol, že áno. Z vyššie uvedeného mal súd za

preukázané, že žalovaný pochybil pri lekárskom postupe spočívajúcom v príprave chrupu žalobkyne na nasadenie mostíkov, nakoľko na zuboch, ktoré vymenoval znalec v znaleckom posudku bolo nedokonalé endodontické ošetrenie, čo po nasadení mostíkov vyústilo do zvýšenej citlivosti a bolestivosti zubov s následkami buď zápalov, kazov alebo bolestí, ktoré vylučovali, aby na tieto zuby bol nasadený mostík, ďalej zub č. 26, ktorý bol pilierom 6 - členného mostíka bez endodontického ošetrenia s viditeľným sekundárnym kazom, ktorý podľa záverov znalca nebol správne ošetrený, aby mohol slúžiť ako pilier mostíka, ďalej kovový čap, ktorý bol zavedený mimo líniu koreňového kanálíka, čím sa vytvorila via falsa - bočná cesta a okolo koreňa bol viditeľný nález v tvrdých tkanivách, z čoho súdu vyplynulo, že kovový čap bol osadený nesprávne. Pokiaľ ide o kovový čap, žalovaný pri svojej výpovedi tvrdil, že ho osadil do dentínu, pretože zub bol plnený foredentom, to bola masa, ktorá bola mäkká, nebola ako cement tvrdá, že nemohla ten čapík fixovať. Preto na snímke to vyzerá ako by bol mimo, ale on je absolútne presne, parodont je nedotknutý, žiadna zápalová zmena tam nie je. Súd zdôrazňuje, že uvedené ostalo len v rovine tvrdenia žalovaného, nepredložil súdu dôkaz, ktorý by vyvracal závery MUDr. Manesha.

Voči uvedenému namietal žalovaný, ktorý v konaní predložil znalecký posudok č. 02/2018 vypracovaného MUDr. Jurajom Strechom, PhD. dňa 12.02.2018, následne znalecký posudok č. 7/2019 MUDr. Juraja Strechu, PhD. Na pojednávaní dňa 28.04.2021 strany a intervenient zhodne uviedli, že žiadne dôkazy predkladať nemienajú a žiadne návrhy na doplnenie dokazovania nemajú. Napriek uvedenému elektronickým podaním doručeným súdu dňa 14.06.2021 právny zástupca žalovaného predložil nový znalecký posudok č. 05/2021 vypracovaný MUDr. Strechom. Na znalecký posudok č. 05/2021 vypracovaný MUDr. Jurajom Strechom, PhD. prvoinštančný súd neprihliadol v zmysle sudcovskej koncentrácie konania podľa § 153 CSP. Na pojednávaní dňa 28.06.2021 právny zástupca žalovaného uviedol, že znalecký posudok predložili až dňa 14.06.2021 preto, lebo tento dôkaz sa nedal predložiť skôr ako bol vypočutý E. G., nakoľko ho predložili až na základe toho, aké skutkové zistenia vzišli z vykonaného dokazovania za uplynulé obdobie. E. G. bol vypočutý na pojednávaní dňa 11.11.2020, nasledovalo pojednávanie dňa 28.04.2021, kedy bola vypočutá posledná svedkyňa - E. I. (t.j. 5 mesiacov po jeho výsluchu), kde právny zástupca žalovaného uviedol, že nemá žiadne návrhy na doplnenia dokazovania, pričom súd upozornil strany, že konanie sa nachádza v jeho záverečnom štádiu a vyzval ich, aby si pripravili záverečné reči. Žalovaný mal teda možnosť uplatniť tento prostriedok procesnej obrany skôr, pričom vykonanie uvedeného dôkazu (vzhľadom na deň jeho predloženia - niekoľko dní pred posledným pojednávaním vo veci) by vyžadovalo podľa § 153 ods. 2 CSP nariadenie nového pojednávania, súd pristúpil k sudcovskej koncentrácii konania a na znalecký posudok neprihliadol.

Pokiaľ ide o znalecké posudky č. 02/2018 a 07/2019 vypracovaných MUDr. Jurajom Strechom, PhD., oba boli vypracované tým istým znalcom na objednávku žalovaného. V posudku č. 02/2018 znalec uviedol, že ako ustúpila gingíva u pacientky a čo ju spôsobilo sa nevie vyjadriť, pretože pacientku nevidel a z rtg snímky sa to vyčítať nedá. Čo u pacientky spôsobilo nástup a zhoršenie parodontitídy? Odpoveď: K tejto otázke sa nevie vyjadriť, pretože na poslednej rtg snímke - OPG z 31.01.2012 (Fotodokumentácia obr.3) nie sú pozorovateľné žiadne výrazné parodontitické zmeny, v zdravotnej dokumentácii nie je žiadna zmienka o parodontitíde a on nemal možnosť pacientku vidieť, ani vyšetriť. Exaktne sa vyjadriť, čo bolo príčinou extrakcie zubov (len zo zdravotnej dokumentácie), nevie. Z uvedeného mal súd za to, že znalec na všetky zadané otázky odpovedal, že vyjadriť sa nevie, preto z hľadiska spoľahlivého zistenia skutkového stavu uvedený znalecký posudok nemal žiadnu výpovednú hodnotu a nebolo možné z neho vychádzať. Súčasne súd vyhodnotil, že predmetný znalecký posudok č. 02/2018 v nijakom smere nespochybnil závery znaleckého posudku č. 02/2015 MUDr. Manesha.

Zo znaleckého posudku č. 07/2019 vyplynuli nasledovné závery: Otázka: Bol postup žalovaného pri zhotovovaní fixnej keramickej náhrady 15.01.2009 a 04.02.2010 odborne správny? Odpoveď: Indikácia na vyhotovenie hornej a dolných fixných náhrad bola štandardná. Proces vyhotovovania týchto náhrad posudzujem len na základe zdravotnej stomatologickej dokumentácie. Postup vyhotovovania podľa tejto dokumentácie bol taktiež štandardný. Ošetrujúci lekár sa snažil ponechať pilierové zuby (zuby ktoré držia fixnú protetickú prácu) vitálne. Výsledok vyhotovenia protetických prác posudzujem zas len na základe dodaných rtg. snímok. Tento stav je popísaný v predchádzajúcom znaleckom posudku č. 2/2018 (Podľa rtg. snímky, vyhotovenej pod dvoch rokoch od výroby mostíkov - OPG z 31.01.2012 (Fotodokumentácia obr.3 - Znalecký posudok 2/2018) môžem konštatovať, že v oblasti 46 - 45 z distálnej strany je pozorovateľné zatienenie čo môže poukazovať na parodontálny proces. V ostatných lokalizáciách nie sú pozorovateľné žiadne viditeľné periapikálne prejasnenia vo forme periapikálnej

parodontitídy. Marginálna kosť s výnimkou zuba 45 nevykazuje žiadne výrazné parodontitické zmeny. Marginálne časti koruniek kopírujú obrysy radixov). Zhotovenie a výzor fixných náhrad v ústnej dutine, ako aj stav okrajového ďasna okolo pilierových zubov posúdiť neviem, pretože som práce nevidel a ani vidieť nebudem - v súčasnosti už pacientka má v ústach iné protetické práce. Od januára 2012 boli postupne riešené zápalové postihnutia zubnej drene v zuboch 12, 33, 32, 46 a 43. Zub 43 bol liečený koreňovou výplňou opakovane a taktiež resekciami koreňového hrotu. Popísané komplikácie (detailne sú popísané v znaleckom posudku 2/2018) sú v stomatologickej praxi bežné a riešia sa konzervatívnym spôsobom - odstránením drene a vyplnením koreňového kanálika, a taktiež pri pretrvávajúcich ťažkostiach chirurgickým spôsobom - resekciami koreňového hrotu alebo extrakciou zuba. To všetko bolo podľa dokumentácie zo strany ošetrojúceho lekára postupne vykonávané. Takže na základe dodaných stomatologických záznamov a rtg. snímok môžem len konštatovať, že postup vyhotovovania bol lege artis a na rtg. OPG snímke z 31.01.2012 (cca 2 roky po vyhotovení náhrad) nie sú pozorovateľné výrazné kostné zápalové reakcie v oblasti okrajovej kosti zubov ani pod koreňmi zubov. Súd hodnotí, že uvedený znalecký posudok pôsobí protirečivo a všeobecne. Na jednej strane znalec uvádza, že zhotovenie a výzor fixných náhrad v ústnej dutine, ako aj stav okrajového ďasna okolo pilierových zubov posúdiť nevie, pretože práce nevidel a ani vidieť nebude - v súčasnosti už pacientka má v ústach iné protetické práce, v ďalšom texte však znalec konštatuje, že postup vyhotovovania bol lege artis, avšak bez akéhokoľvek odôvodnenia týkajúceho sa vytykánych nedostatkov už skorším znaleckým posudkom č. 05/2015 MUDr. Manesha, a to nedokonalých endodontických ošetrení, nesprávneho zavedenia kovového čapu, alebo kazov na pilierových zuboch. Takisto znalec konštatuje, že z OPG z 31.01.2012 konštatuje, že v oblasti 46 - 45 z distálnej strany je pozorovateľné zatičenie čo môže poukazovať na parodontálny proces a od januára 2012 boli postupne riešené zápalové postihnutia zubnej drene v zuboch 12, 33, 32, 46 a 43, z čoho je podľa súdu zrejmé, že po nasadení mostíkov nastali u žalobkyne pod mostíkmi viaceré zápalové postihnutia, ktoré si vyžiadali oštenie. Znalec však nijako nerozoberá príčiny zápalových stavov, iba stručne konštatuje, že popísané komplikácie sú v stomatologickej praxi bežné. S uvedeným tvrdením sa súd nemôže stotožniť. Ak sa u žalobkyne, ktorá mala od roku 1996 do roku 2009 nasadený živicový mostík a nikdy netrpela v tomto období zápalovými stavmi ďasna alebo zubov pod mostíkmi a následne po oštení chrupu E. G. (t.j. od ustálenia jej liečebného procesu v roku 2015) až do času vyhlásenia rozsudku žalobkyňa udáva, že opäť netrpí zápalmi ani bolesťami a jediné obdobie, kedy sa u nej vyskytovali bolesti, zápaly ďasien a zvýšená kazivosť zubov pod mostíkmi je obdobie, ktoré nasledovalo po nasadení mostíkov v roku 2009 a 2010 žalovaným, je vylúčené, aby súd hodnotil uvedené rapídne zhoršenie zdravotného stavu žalobkyne, za „bežné“. Žalovaný v konaní opakovane namietal, že komplikácie sa u žalobkyne vyskytli až začiatkom roku 2012, teda 2 roky po nasadení mostíkov mala kľud a teda príčinou uvedeného nemohol byť jeho nesprávny lekárske postup. Tu súd zdôrazňuje, že nie je vylúčené, aby zápalový proces, bolesti a kazivosť zubov, nastali u žalobkyne aj s odstupom času. Uvedené potvrdili: svedok E. G. a takisto aj znalec MUDr. Manesh pri výsluchu. Svedok E. G. uviedol na otázku či boli kazy aj pod korunkami, keď žalobkyňa prišla do jeho starostlivosti, pričom vypovedal: áno, na horných zuboch, v oblasti vpravo hore 7, vľavo hore 3 a vľavo hore 7 podľa röntgenu. Na otázku aké časové obdobie bolo potrebné na to, aby sa tieto kazy vyvinuli v takom rozsahu ako sú diagnostikované podľa RTG, vypovedal: tak kaz sa vyvinie v priebehu 2-3 rokov a priberá sa viac faktorov. Aj podľa výpovede svedka je teda zrejmé, že časový rámec 2 rokov od nasadenia mostíkov, kedy sa komplikácie nemuseli prejavíť neznamená, že nemajú súvis s lekárske postupom žalovaného. Pre súd však z hľadiska časovej postupnosti výskytu komplikácií po nasadení mostíkov bol zásadný znalecký posudok MUDr. Manesha, ktorý uvedené zdravotné komplikácie dáva do priamej súvislosti s pochybeniami žalovaného pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti, pričom zo záveru nepochybne vyplýva, že postup žalovaného nebol lege artis. Súd v konaní vypočul znalca - MUDr. Manesha, ktorý uviedol, že trvá na svojich záveroch svojho posudku, lebo vychádzal z dokumentácie, ktorá mu bola poskytnutá od obidvoch strán. Poukázal na snímok čl. 45 čo je rtg. snímka vyhotovené E. G. (pozn. súdu snímka v spise na čl. 220) pri vstupnej prehliadke, keď ju začal liečiť a poukázal na červené šípky, ktoré smerujú na miesta a zuby kde boli nasadené korunky a hodnotí to ako nesprávne vykonaný zdravotnícky výkon, lebo korunky nezodpovedajú vyhotovením, a niektoré korunky, napr. zub 17, korunka anatomicky nie je urobená, zub č. 12, kde korunka je nasadená na zub, ktorý nemá správne endodontické oštenie (oštenie koreňového kanálika), zub 23 je vidno zubný kaz pod korunkou, o ktorom môžeme predpokladať, že vznikol po nasadení korunky, zub 26, kde korunka nie je anatomicky správne urobená. Bifurkácia (miesto medzi koreňmi), je vidno, že je tam zápal, ktorý je dosť rozsiahly, podľa záznamu z preventívnej prehliadky môže žalovaný preukazovať, že ten zápal tam nebol. Zub 35, kde je nesprávne oštené koreňový kanálik, čap je mimo osy zuba, čo je nesprávne. Zároveň zápal v kosti v okolí čapu. To je dôkaz, že tento zub nemal byť použitý ako

pilier pre náhradu. Bolesti sa môžu vyskytnúť aj po čase, choroby ďasien, ako aj v tomto prípade, sa zvyknú prejavíť aj neskôr, odstupom času. Niektoré zuby neboli vhodné na to, aby boli ošetrené náradkami, ako v danom prípade. Zub 33 endodonticky tiež nie je vyhovujúci, zub 32 to isté, zub 42 to isté, zub 43, zub 44 a 45. Tieto zuby neboli v stave na korunky a mostíky. Uvedené sa potvrdilo aj z výpovede E. G., ktorý vypovedal, že pacientka, keď prišla tak nie všetky zuby boli ošetrené úplne po apex. Na otázku, či je priama príčinná súvislosť medzi stomatologickým ošetrením zo strany žalovaného a stomatologickými dôsledkami vzniknutými z týchto ošetrení, ktoré si vyžadovali opakované následné ošetrenia u iného stomatológa u E. G., znalec MUDr. Manesh uviedol: áno. Vyžiadala si snímky, aby vedel posúdiť, či nedošlo ku skresleniu toho stavu. Je dôležité vychádzať zo snímky, ktorý predchádza ako posledný k tomu ako pacient ide na ošetrenie k inému lekárovi, aby bolo zrejmé, že nedošlo k ošetreniu medzičasom niekým iným. Dospel k tomu, že tie snímky nasvedčujú tomu, čo uviedol v znaleckom posudku, pred začatím liečby u E. G.. Poukázal na niekoľko aspektov: 1. pokiaľ piliere neboli vhodné, čo lekár vidí pri správnom ošetrení, bolo potrebné zvoliť iný postup a nie nasadiť mostíky, tak ako boli. 2. navrhnutie samotnej práce aj laboratórnej (samotné vyhotovenie mostíka), a to je vidieť na snímke, že ide o rozsiahli mostík (horná 17 a 26) výrobnú nepresnosť musí lekár skontrolovať a ak nesedí, tento mostík nemal byť nasadený. 3. ak je bolestivé mäkké tkanivo ako ochorenie môže to byť následok protetickej práce, aj keď v medicíne nič nie je 100%, preto bolesti nemuseli byť zapríčinené výlučne nedostatkami zo stranami žalovaného, ale je to najpravdepodobnejšie, povedal by na 95%. 4. na otázku, ako to zistil, nie je potrebné zisťovať konkrétne časy, lebo dokumentácia a snímky obsahujú dostatočný počet dôvodov a dôkazov na závery, ktoré uviedol. 5. porovnaním snímok na strane 45-46, t.j. 45 pred ošetrením E. G. a 46 po ošetrení E. G. je zjavné, že tá korunka a mostík, čo pokračuje nebol správne vyhotovený. Ide o zub 35. V porovnaní s uvedeným súd uzatvára, že znalec MUDr. Strecha neuviedol vôbec, prečo pristúpil k záveru, že lekárskeho postup žalovaného bol lege artis, iba stručne poukázal, že vychádzal zo žalovaným poskytnutej zdravotnej dokumentácie a RTG snímok, pričom opakovane odkazuje na obdobie do januára 2012, kedy sa zdravotné ťažkosti žalobkyne ešte neprejavili. Znalec MUDr. Strecha nijakým spôsobom nevyvrátil závery znalca MUDr. Manesha, nevyjadril sa k nim a vzhľadom na jeho protirečivé a všeobecné závery, súd považoval znalecký posudok MUDr. Manesha za smerodajný a nebol dôvod odkloniť sa od neho odkloniť. Správnosť záverov MUDr. Manesha podporne preukazuje záver Oznamenia ÚDZS zo dňa 15.07.2014, z ktorého vyplynulo, že zo strany žalovaného došlo k porušeniu § 4 ods. 3 zák. č. 576/2004 Z.z., lebo neboli realizované RTG snímky po endodontickom ošetrení zubov dňa 05.01.2012, 24.09.2012, 07.11.2012, 07.01.2013 a 30.07.2013. Na základe Oznamenia Trnavského samosprávneho kraja zo dňa 19.11.2014 je zrejmé, že žalovanému bola uložená pokuta. Uvedenú skutočnosť súd dáva do súvisu so závermi MUDr. Manesha o tom, že pilierové zuby neboli správne endodonticky ošetrené žalovaným, pričom súd má za to, že keby žalovaný vyhotovil riadne RTG snímky po endodontickom ošetrení zubov, mohol správne zhodnotiť ďalší lekárskeho postup pri ošetrení žalobkyne, čo sa nestalo.

Prvoinštančný súd zdôraznil, že hoci sa priklonil k záverom znaleckého posudku MUDr. Manesha, v znaleckom posudku MUDr. Strechu bol (podľa záverov súdu nedostatočne odôvodnený) záver, že postup žalovaného bol lege artis, teda protichodný záver ako v posudku MUDr. Manesha. Preto počas konania po výpovedi E. G. dal stranám možnosť navrhovať ďalšie dôkazy a pokiaľ by strany navrhli kontrolné znalecké dokazovanie znaleckou organizáciou, súd by takémuto návrhu vyhovel. Na pojednávaní dňa 28.04.2021 však strany a intervenient zhodne uviedli, že žiadne dôkazy predkladať nemienia a žiadne návrhy na doplnenie dokazovania nemajú. Preto súd vychádzal z vykonaného dokazovania, z ktorého aj vyvodil vyššie uvedené závery.

Na základe uvedeného mal súd prvej inštancie za preukázané všetky predpoklady zodpovednosti za škodu žalovaným, a to: a) porušenie právnej povinnosti (lekársky postup žalovaného, ktorý nebol lege artis), b) vznik škody ako majetkovej ujmy (predložené bodové ohodnotenia znaleckým posudkom) c) existencia príčinnej súvislosti medzi protiprávnym úkonom škodcu a vzniknutou škodou (vykonané dokazovanie - viď závery súdu vyššie) a d) zavinenie toho, kto škodu spôsobil (lekársky postup žalovaného, ktorý nebol lege artis, teda v rozpore so súčasnými poznatkami vedy).

V ust. § 420 ods. 3 OZ je zakotvená prezumpcia zavinenia toho, kto za škodu zodpovedá. Ak sa preukáže, že škodca spôsobil niekomu škodu porušením právnej povinnosti (dôkazné bremeno postihuje poškodeného), zo zákona sa predpokladá, že škodca škodu zavinil. Existenciu zavinenia škodcu poškodený nemusí dokazovať. Prezumpcia zavinenia je teda výhodou pre poškodeného. Podľa odseku 3 sa zodpovednosť zbaví ten, kto preukáže, že škodu nezavinil; prezumpcia zavinenia je

teda vyvrátiteľnou domnienkou. Dôkazné bremeno však v tomto prípade postihuje škodcu. Súd preto preskúmal aj námietku žalovaného, ktorou sa chcel zbaviť zodpovednosti, a to že žalobkyňa trpela ochorením - cukrovkou, čo mu zatajila. Pripojil viaceré odborné články, z ktorých vyplýva množstvo zdravotných komplikácií, ktoré môžu nastať u človeka, ktorý takým ochorením trpí, medzi nimi zhoršené hojenie rán, ústup ďasna atď. Dôvodil, že chrup žalobkyne ošetril pred nasadením mostíkov správne a mostíky boli vyhotovené správne, nemohli sa „scvrknúť“, preto ústup ďasna a odhaľovanie krčkov zubov, následne zápaly, kazy a bolestivosť boli spôsobené výlučne tým, že žalobkyňa trpela cukrovkou. Pri svojej výpovedi žalovaný uviedol nasledovné: žalobkyňa ho nikdy, opakuje nikdy, neinformovala o svojom zhoršenom zdravotnom stave, nikdy mu neoznámila, že jej bola diagnostikovaná diabetes mellitus 2. typu a lieči sa naň od roku 2012. O čom som sa dozvedel až z podania žalobkyne pri zmene petítu žaloby zo dňa 05.06.2019, z priloženého lekárskeho nálezu od H. P.. Po zistení skutočností s cukrovkou som presvedčený, že jej ochorenie gingívy a následné odkrývanie krčkov, citlivosť zubov na chlad a pulpitické bolesti boli spôsobené ochorením na cukrovku. Samozrejme, že sa snažil všetky jej problémy a bolesti riešiť, už pri prvých devitalizáciách zistil nemožnosť dokonalého rozšírenia koreňových kanálikov pre ich zúženie sekundárnym dentínom, čo býva zapríčinené chronickým dráždením nervu. Z tohto dôvodu jej navrhol ošetrovanie u špecialistu, endodontistu E. A., ktorý mal v tom čase najdokonalejšie diagnostické a prístrojové vybavenie, napr. dentálny mikroskop. Žalobkyňa túto možnosť kategoricky odmietla s tvrdením, že E. A. je drahý. Na jej naliehanie pokračoval v devitalizácii, odstránenie nervu ďalších zubov, čo viedlo k odstráneniu bolesti v pilierových zuboch. Ďalej uviedol, že keby vedel, že žalobkyňa trpí cukrovkou, postupoval by z lekárskeho hľadiska inak. Námietku, že stomatologické komplikácie žalobkyne po nasadení mostíkov spôsobila práve cukrovka a nie nesprávny lekársky postup žalovaného, súd hodnotil ako závažnú a súčasne upovedomil strany, že uvedené tvrdenie je potrebné súdu preukázať a nielen tvrdiť. Z výpovede E. G. súdu zistil nasledovné: ak je cukrovka rany sa horšie hoja, po extrakciách je také typické, väčšinou je to pri chirurgii tam sa to horšie hojí. Na otázku, či postrehol takéto prejavy, že by boli zhoršené stavy žalobkyne, ktoré by mohlo takéto ochorenie spôsobiť, uviedol, že myslí si, že sa prejavovala bežne, že neboli tam nejaké komplikácie. Prvý chirurgický zákrok bol vlastne na trojke vpravo dole, kde sa robila resekcia. Asi každá extrakcia - trhanie zuba je chirurgický zákrok. Aj implantáty sú chirurgický zákrok. Endodoncia nie je, to je záchovná stomatológia. Na otázku, či spozoroval pri týchto chirurgických zákrokoch u žalobkyne nejaké komplikácie vypovedal, že myslí si, že nemala žiadne, čo sa týka extrakcií, čo sa týka implantátov. Tam je pre cukrovkárov taký špeciálny povrch, vymyslený, myslí, že na tých implantátoch bol použitý, aby sa to dobre hojilo, aby tam neboli komplikácie. Z uvedeného súd hodnotí, že žalovaný tvrdil, že ústup ďasna a prejavy zdravotných ťažkostí sa u žalobkyne prejavili následkom cukrovky, ktorú mu zatajila, na strane druhej svedok E. G. potvrdil, že počas liečby sa hojenie rán u žalobkyne prejavovalo štandardne a komplikácie nemala žiadne, hoci na implantátoch použil špeciálny materiál pre cukrovkárov. Pokiaľ ide o spomínané ochorenie žalobkyne, z nálezu diabetologického vyšetrenia (prvého) žalobkyne zo dňa 18.04.2016 je zrejme, že žalobkyne bolo diagnostikované ochorenie - diabetes mellitus typ 2 (od r. 2012) - uspokojivo kompenzované diétou. Z uvedeného súdu vyplynulo, že žalobkyňa od roku 2012 trpela ľahšou formou cukrovky, ktorá bola kompenzovaná len diétou. Žalobkyňa v konaní vypovedala, že v čase, keď jej boli nasadzované mostíky žalovaným netrpela cukrovkou ani žiadnym ochorením, okrem mierne zvýšeného tlaku, až v roku 2012 po vytrpených bolestiach zo zubov sa objavil diabetes prvýkrát v polovici roka 2012, ale nemala žiadne namerané vysoké hodnoty, užívala len 1 tabletku denne. Do dnešného dňa tabletku užíva rovnako, čiže sa to nijako rapídne nezhoršovalo. Potom čo jej doktor G. urobil ten horný mostík, už je tomu 6 rokov, nemala s tým žiadne problémy, teda je vylúčené, že by za problémy, ktoré mala po nasadení mostíkov žalovaným mohla cukrovka. Súd hodnotí, že otázka, či cukrovka žalobkyne ovplyvnila alebo neovplyvnila stav chrupu žalobkyne a či bola alebo nebola príčinou jej odhalených krčkov zubov a s tým súvisiacich zápalov, je otázka odborná, ktorú môže zodpovedať len znalec. Strany však na preukázanie svojich tvrdení znalecké dokazovanie nenavrholi. Súd preto vychádzal zo znaleckého posudku MUDr. Manesha a mal za to, že príčiny škody na zdraví žalobkyne boli v ňom opísané, pričom znalec neuviedol, že by jednou z príčin bola cukrovka žalobkyne. Súd mal teda za to, že ak žalovaný v rámci svojej obrany za účelom zbavenia sa zodpovednosti za škodu tvrdil, že príčinou škody na zdraví bola cukrovka žalobkyne a nie jeho nesprávny lekársky postup, bol povinný súdu uvedené aj preukázať a nielen tvrdiť, čo sa nestalo. Navyše, súd má za to, že v roku 2009 a 2010, keď boli žalobkyne nasadzované mostíky jej cukrovka diagnostikovaná nebola, bolo tomu tak až v roku 2012. Takisto z výpovede E. G. mal súd na to, že u žalobkyne sa dlhodobo nevyskytujú žiadne komplikácie, ktoré by mali súvis s cukrovkou, teda ani ústup ďasien alebo zhoršené hojenie rán. Pritom žalobkyňa trpí cukrovkou aj naďalej. Je teda nepravdepodobné, že by výlučne v období od 2012 do 2013 cukrovka zapríčinila také rapídne zhoršenie zdravotného stavu žalobkyne, ktoré by malo za následok

početné zápaly a kazivosť zubov (pričom v niektorých prípadoch muselo dôjsť k extrakciám zubov), lebo od roku 2013 kedy žalobkyňa začala navštevovať E. G. tieto komplikácie spôsobené cukrovkou už žalobkyňa nemala (podľa výpovede E. G.). Pokiaľ ide o to, že E. G. pri implantátoch použil špeciálny materiál vhodný pre cukrovkárov, tu súd uvádza, že to neboli jediné chirurgické zákroky, ktoré jej boli vykonané, podrobila sa aj extrakciám, pričom E. G. potvrdil, žalobkyňa nemala žiadne komplikácie súvisiace so zhoršeným hojením rán následkom cukrovky.

S námietkou žalovaného, že žalobkyňa si svoj zdravotný stav zhoršovala tým, že si svojvoľne vyplachovala ústa amatérsky zhotoveným roztokom propolis v koncentrovanom alkohole sa súd prvej inštancie takisto nemohol stotožniť. Žalovaný nepreukázal, že by žalobkyňa propolis používala, pričom zmienka o uvedenom sa nenachádza ani v jej zdravotnej dokumentácii. Žalobkyňa užívanie propolisu poprela a tvrdila, že keby tomu tak bolo, na ďasnách by jej ostali jazvy. Užívanie propolisu nepotvrdil ani E. G.. Súd opätovne zhodnotil, že uvedené tvrdenie žalovaného v snahe zbaviť sa zodpovednosti za škodu ostalo len v rovine tvrdení, pričom neboli navrhnuté dôkazy za účelom preukázania tohto tvrdenia. Je nutné zdôrazniť, že podobne ako pri posudzovaní vplyvu cukrovky na zhoršenie zdravotného stavu žalobkyne, aj otázka vplyvu užívania roztoku propolis na chrup žalobkyne je otázkou znaleckou.

V konaní žalovaný namietol, že MUDr. Amir Amiry Manesh, PhD nevezal do úvahy reálny časový priebeh jednotlivých ošetrení u žalovaného ani základný stav chrupu žalobkyne, s ktorým žalovaný do zdravotnej starostlivosti žalobkyňu prevzal a jeho závery ako znalca sú preto chybné. Uvedenú námietku súd vyhodnotil ako ne dôvodnú. Z výsluchu znalca súd zistil, že si vyžiadal snímky, aby vedel posúdiť, či nedošlo ku skresleniu stavu žalobkyne. Je dôležité vychádzať zo snímku, ktorý predchádza ako posledný k tomu ako pacient ide na ošetrenie k inému lekárovi, aby bolo zrejmé, že nedošlo k ošetreniu medzičasom niekým iným. Dospel k tomu, že tie snímky nasvedčujú tomu, čo uviedol v znaleckom posudku, pred začatím liečby u E. G.. Na otázku, ako zistil, že ten ktorý konkrétny zub nebol správne endodonticky ošetrený pred nasadením mostíka s prihliadnutím na to, že neskúmal čas nasadenia korunky, znalec poukázal na niekoľko aspektov: 1. pokiaľ piliere neboli vhodné, čo lekár vidí pri správnom ošetrení, bolo potrebné zvoliť iný postup a nie nasadiť mostíky, tak ako boli. 2. navrhnutie samotnej práce aj laboratórnej (samotné vyhotovenie mostíka), a to je vidieť na snímke, že ide o rozsiahly mostík (horná 17 a 26) výrobnú nepresnosť musí lekár skontrolovať a ak neseďí, tento mostík nemal byť nasadený. 3. ak je bolestivé mäkké tkanivo ako ochorenie môže to byť následok protetickej práce, aj keď v medicíne nič nie je 100%, preto bolesti nemuseli byť zapríčinené výlučne nedostatkami zo stranami žalovaného, ale je to najpravdepodobnejšie, povedal by na 95%. 4. na otázku, ako to zistil, nie je potrebné zisťovať konkrétne časy, lebo dokumentácia a snímky obsahujú dostatočný počet dôvodov a dôkazov na závery, ktoré uviedol. 5. porovnaním snímok na strane 45-46, t.j. 45 pred ošetrením E. G. a 46 po ošetrení E. G. je zjavné, že tá korunka a mostík, čo pokračuje nebol správne vyhotovený. Z výsluchu znalca, ako aj znaleckého posudku mal súd za to, že znalec navštívil aj ambulanciu žalovaného, mal k dispozícii materiály od oboch strán konania, pričom príčinnú súvislosť medzi lekárskeho postupom žalovaného a vznikom škody na strane žalobkyne dostatočne zdôvodnil vo svojom zdravotnom posudku a pri výsluchu riadne vysvetlil ako dospel k záverom uvedeným v znaleckom posudku priamo na námietku údajného nezohľadnenia času nasadenia mostíkov a koruniek.

Podľa Zákona o náhrade za bolesť a SSU účinného v Rozhodnom období pri súbehu dôvodov: a) vznikla infekcia rany okrem tetanu; bodové hodnotenie bolesti možno zvýšiť len v súvislosti s ranou, ktorej čas liečenia sa infekciou predĺžil, b) poškodenie na zdraví vyžadovalo bolestivejší spôsob liečenia alebo pri liečení nastali komplikácie, c) povaha poškodenia na zdraví si vyžiadala operačný výkon možno hodnotiť bolesť najviac do výšky dvojnásobku ustanovenej sadzby. Zákon výslovne nezakotvuje, či hodnotenie bolestného do výšky dvojnásobku ustanovenej sadzby patrí znalcovi, ktorý vypracuje posudok, z ktorého vyplýva bodové hodnotenie, alebo súdu. S prihliadnutím na to, že išlo o sporný nárok, ktorého sa žalobkyňa domáhala na súde, súd má za to, že navýšenie hodnotenia bolesti na dvojnásobok je na posúdení súdu (ak si navýšenie žalobca uplatní, čo sa aj stalo), ktorý vo veci nielen skúmal, či bola daná zodpovednosť žalovaného za škodu na zdraví, ale aj to, či došlo k niektorému z dôvodov podľa § 9 ods. 5 Zákona o bolesti a SSU. V danom prípade mal súd za preukázané, že žalobkyňa trpela opakovanými zápalovými stavmi, resp. v postihnutej oblasti chrupu došlo k vytvoreniu opakovaných infekcií, čo sa potvrdilo z výpovede žalovaného, ktorý uviedol, že u žalobkyne opakovane liečil zápalové stavy na viacerých zuboch, po neúspešných endodontických ošetreniach dochádzalo k vyťahnutiu nervu zo zuba. Takisto stomatologička (E. B.), ktorá zastupovala žalovaného v čase jeho neprítomnosti musela žalobkyňu nasadiť pre zápalový stav antibiotiká. Z výpovede E. G. súd mal takisto za preukázané, že na

zuboch pod mostíkom, ktorý nasadil žalovaný, boli zápaly a cystogranulom. Z výpovede žalobkyne, jej syna ako aj E. G. mal súd za preukázané, že u žalobkyne sa vyskytovali pretrvávajúce bolesti od roku 2012 (žalobkyňa uvádza citlivosť krčkov už skôr - 2010) až do roku 2015, kedy bol doliečený posledný zub, teda niekoľko rokov dlhé obdobie, kedy pociťovala bolesti. Z pohľadu súdu je bezpredmetné, či v Rozhodnom období bolesti prechodne ustúpili, smerodajné bolo, že sa opakovane vyskytovali a pretrvávali. Z pohľadu súdu preto došlo k súbehu dôvodov podľa § 9 ods. 5 písm. a) a b) Zákona o náhrade za bolesť a SSU, čo odôvodnilo zvýšenie ohodnotenie bolestného 140 bodov v hodnote bodu 16,48 eur na dvojnásobok, tzn. 4.616,- eur a v tejto časti súd žalobe vyhovel (výrok I).

Bez významu neostala ani tá skutočnosť (ktorú potvrdil v svojej výpovedi aj samotný žalovaný), že žalobkyňa na vlastné náklady sňal mostík po tom, ako sa u nej vyskytli bolesti a komplikácie a dal vyrobiť nový, ktorý jej nasadil. Je nepochybné, že zhoršenému stavu žalobkyne to nepomohlo, nakoľko táto sa naďalej liečila v starostlivosti u E. G. až do úplného doliečenia chrupu. Žalobkyňa tvrdila, že žalovaný si sám uznal svoje pochybenie a výmenou mostíkov na vlastné náklady (hoci bezúspešnou) sa snažil napraviť zhoršený stav chrupu. Žalovaný síce potvrdil, že mostíky na vlastné náklady sňal a nasadil nové, avšak uviedol, že tak učinil len preto, že ho žalobkyňa ohovorila a sťažovala sa na úrade, teda pristúpil k tomu z donútenia. Tu súd hodnotí, že už samotná procesná obrana žalovaného vyznieva účelovo, keď na jednej strane tvrdil, že pri lekárskom postupe nepochybil a zápalový stav chrupu je bežným stavom pacientov, prípadne že si žalobkyňa privodila svoj stav sama užívaním propolis, na strane druhej pristúpil k výmene mostíkov na vlastné náklady, čo z pohľadu súdu potvrdzuje závery MUDr. Manesha v znaleckom posudku, že zuby neboli správne endodonticky ošetrené a na také zuby nemal byť mostík vôbec nasadený.

Žalovaný ďalej namietol, že predložený znalecký posudok č. 2/2015 považuje za nezákonný a nepreskúmateľný, neobsahuje všetky zákonom stanovené náležitosti, aby vôbec išlo o znalecký posudok a neobsahuje ani vyhlásenie znalca, požadované Civilným sporovým poriadkom na to, aby mohlo ísť o súkromný znalecký posudok. Znalec MUDr. Amir Amiry Manesh, PhD. zjavne nezákonne vyhotovil dva, obsahovo odlišné, znalecké posudky č. 2/2015 v tejto veci a to znalecký posudok č. 2/2015 zo dňa 16.06.2015 vo veci „zanedbania zdravotnej starostlivosti (počet strán 6, prílohy 10, počet odovzdaných vyhotovení: 2, ktorý je podaný na základe vyžiadania právneho zástupcu žalobkyne zo dňa 22.01.2015 a obsahovo čiastočne odlišný a znalecký posudok č. 2/2015 zo dňa 29.09.2015 v tej istej veci „zanedbania zdravotnej starostlivosti“ (počet strán 6, ale počet príloh 14a počet odovzdaných vyhotovení: 3, ktorý je taktiež podaný na základe vyžiadania právneho zástupcu žalobkyne zo dňa 22.01.2015. Takýto postup znalca je nezákonný, nezlučiteľný so zákonom č. 382/2004 Z. z., o znalcoch a tímočníkoch a Vyhláškou 490/2004 Z. z, ktorou sa tento zákon vykonáva.

Pokiaľ ide o vyhlásenie znalca požadované Civilným sporovým poriadkom, znalecký posudok bol vyhotovený dňa 29.09.2015, Civilný sporový poriadok nadobudol účinnosť 01.07.2016, teda námietka žalovaného nie je dôvodná. Pokiaľ ide o rozšírenie znaleckého posudku, znalec sa pri výsluchu vyjadril nasledovne: znalcovi bola predložená strana č.1. 36 a strana ZP zo dňa 16.06.2015, ktorú predložil právny zástupca žalovaného ako súčasť vyjadrenia zo dňa 07.12.2017, na čo reagoval - odpovede (závery) sú rovnaké, pokiaľ zadávateľ otázky zmenil, ale nemalo to vplyv na jeho záver tak nevidel dôvod, prečo by zmenenú otázku do posudku nezačlenil. Z počtu príloh predloženého znaleckého posudku je zrejmé, že zadávateľ (žalobkyňa resp. jej právny zástupca) predložil znalcovi ďalšie podklady (dodatočne zistené nové skutočnosti majúce vplyv na závery znalca) podľa § 18 ods. 4 písm. a) vyhl. č. 490/2004 Z.z. Súd vidí pochybenie znalca jedine v tom, že uvedené doplnenie znaleckého posudku nebolo náležite označené ako doplnenie znaleckého posudku, pričom znalec doplnenie iba začlenil do pôvodného znaleckého posudku a ponechal aj číslo znaleckého úkonu. Pokiaľ však ide o závery znalca, pôvodné aj doplnené znenie posudku sa obsahovo zhodujú v otázkach, či žalovaný lekársky postupoval lege artis. Vzhľadom na to, že doplnením znaleckého posudku podľa § 18 ods. 6 cit. vyhl. nebol zmenený účel úkonu, nebol dôvod prisvedčiť námietke žalovaného, že by znalecký posudok bol nezákonný a nepreskúmateľný.

Prvoinštančný súd pokračoval, že ďalším uplatneným nárokom žalobkyne bola nemajetková ujma vo výške 6.000,- eur. V žalobe žalobkyňa uviedla, že žiada nemajetkovú ujmu za sťaženie spoločenského uplatnenia a duševnú traumu vo výške 6.000,- eur. Konaním žalovaného došlo k neoprávnenému zásahu do života a telesnej integrity A. B., pričom dôsledky tohto konania žalovaného sa u sťažovateľky prejavili aj vo viacerých sférach jej súkromného a rodinného života. Na otázku súdu právny zástupca

žalobkyne písomným podaním doručeným súdu dňa 03.06.2016 špecifikoval žalobu tak, že v časti uplatneného nároku vo výške 6.000,- eur si tento uplatňuje titulom ochrany osobnosti, nie sťaženia spoločenského uplatnenia. Uznesením zo dňa 18.11.2019 súd konanie v časti o zaplatenie sumy vo výške 16.075,08 eur zastavil a pripustil zmenu žaloby a jej rozšírenie v zmysle podania žalobcu zo dňa 05.06.2019 v uvedenej časti tak, že žalobkyňa sa domáha sumy vo výške 6.000,- eur titulom nemajetkovej ujmy spočívajúcej v spoločenskom obmedzení, duševnej traume a utrpení pacientky - žalobkyne v období od 18.11.2012 (3 roky pred podaním žaloby) do 14.10.2014 (stabilizácii zdravotného stavu).

Počas pojednávania dňa 23.09.2019, právny zástupca žalobkyne k zmene žaloby uviedol, že v nároku o zaplatenie 6.000,- eur žalobu nemenia, ide o nemajetkovú ujmu, označenie, že ide o sťaženie spoločenského uplatnenia je len pisárskou chybou a k zmene došlo v tom smere, že špecifikovali obdobie od 18.11.2012 do 14.10.2014, pričom ide o bližšie určenie obdobia, za ktoré mala nemajetková ujma vzniknúť, keďže žalovaný namietal premlčanie. Súd v uznesení zo dňa 18.11.2019 skonštatoval, že nárok žalobkyne, ktorým sa domáhala sťaženia spoločenského uplatnenia: nemajetková ujma spočívajúca v spoločenskom obmedzení a duševnej traume a utrpení pacientky - žalobkyne bol špecifikovaný ako 1.000,- eur za každý rok utrpenia od roku 2009 do 2014. t. j. $6 \times 1.000,- \text{ eur} = 6.000,- \text{ eur}$, z čoho vyplýva, že uvedený nárok bol špecifikovaný bez konkrétneho denného vymedzenia. Zmenou žaloby, ktoré bolo súdu doručené 05.06.2019 žalobkyňa pri uvedenom druhu nároku špecifikovala obdobie, za ktoré sa uvedeného nároku domáha a to konkrétne od 18.11.2012 (3 roky pred podaním žaloby) do 14.10.2014 (stabilizácia zdravotného stavu). Z vyššie uvedeného súd považoval za čiastočné späťvzatie obdobie od 01.01.2009 - 17.11.2012 a obdobie od 15.10.2014 - 31.12.2014. Špecifikovaný nárok 1.000,- eur/ rok, t. j. = 2,74 eur/deň: Rok 2009 = 1.000,- eur, rok 2010 = 1.000,- eur, rok 2011 = 1.000,- eur, rok 2012 (obdobie od 01.01.2012 - 17.11.2012 = 322 dní) = $322 \times 2,74 \text{ eur} = 882,28 \text{ eur}$. Za obdobie od 01.01.2009 - 17.11.2012 suma 3.882,28 eur. Rok 2014 (obdobie od 15.10.2014 - 31.12.2014 = 78 dní) = $78 \times 2,74 \text{ eur} = 213,72 \text{ eur}$. SPOLU 4.096,- eur. Hoci zo znenia § 145 odsek 2 CSP, druhá veta, vyplýva, že o čiastočnom zastavení konania súd rozhoduje až v rozhodnutí vo veci samej, v danom prípade bolo rešpektujúc princípy rýchlosti, účelnosti a hospodárnosti konania (čl. 17 CSP) bolo vhodné rozhodnúť o čiastočnom zastavení súčasne s rozhodnutím o pripustení zmeny žaloby. Súd viazaný dispozičnou zásadou civilného sporu konanie v späťvzatej časti vo výške 16.075,08 eur (t. j. nárok za ušlú mzdu 11.979,08 eur + čiastočné späťvzatie z nároku nemajetkovej ujmy vo výške 4.096,- eur za obdobie od 01.01.2009 - 17.11.2012 a 15.10.2014 - 31.12.2014) vo výroku I. uznesenia zastavil s použitím § 145 odsek 2 CSP. Súd z podania žalobkyne a výpovede počas pojednávania, ktoré sa konalo 23.09.2019 považoval žalobu rozšírenú v sume 6.000,- eur, a to za obdobie 18.11.2012 - 14.10.2014 (počet dní 696 dní) a to nasledovne ($6000,- \text{ eur}/696 \text{ dní} = 8,62 \text{ eur}/1\text{deň}$): rok 2012 (obdobie 18.11.2012 - 31.12.2012 = 44 dní) = $379,28 \text{ eur}$ ($44 \times 8,62 \text{ eur}$), rok 2013 (365 dní) = $3.146,30 \text{ eur}$ ($365 \times 8,62 \text{ eur}$), rok 2014 (obdobie 01.01.2014 - 14.10.2014 = 287 dní) = $2.473,94 \text{ eur}$ ($287 \times 8,62 \text{ eur}$). SPOLU = 6.000,- eur (po zaokrúhlení) Nakoľko boli splnené zákonné predpoklady pre pripustenie zmeny žaloby podľa § 143 CSP, súd navrhnutú zmenu žaloby vo výroku II. tohto uznesenia pripustil. Pri posudzovaní tejto časti nároku súd prvej inštancie aplikoval § ods. 11, § 13 ods. 1, 2, 3, § 101 OZ.

V prejednávanej veci prvoinštančný súd vyhodnotil, že hoci žalobkyňa neuplatnila nárok na odškodnenie sťaženia spoločenského uplatnenia, nie je vylúčené, aby sa domáhala náhrady nemajetkovej ujmy podľa § 13 ods. 2 OZ. V prvom rade sa súd zaoberal námietkou premlčania, ktorú vzniesol žalovaný. Právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 2 OZ je jedným z relatívne samostatných prostriedkov ochrany práva na ochranu osobnosti fyzickej osoby a vzniká vtedy, ak morálne zadosťučinenie nepostačuje a pokiaľ došlo k zníženiu dôstojnosti fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti v značnej miere. Aj keď ide o satisfakciu v oblasti nemateriálnych osobnostných práv, jeho vyjadrenie v peniazoch spôsobuje, že ide o osobné právo majetkovej povahy, ktoré sa premlčuje vo všeobecnej trojročnej premlčacej dobe (§ 101 OZ). (rozsudok NS SR, sp. zn.: 2Cdo/278/2007)

Počiatok plynutia všeobecnej trojročnej premlčacej doby v prípade náhrady za nemateriálnu ujmu je podľa § 101 Občianskeho zákonníka viazaný na okamih, kedy došlo k neoprávnenému zásahu objektívne spôsobilému porušiť alebo ohroziť osobnostné práva fyzickej osoby. Premlčacia doba začína plynúť dňom nasledujúcim po dni, kedy k takémuto zásahu došlo. Žaloba bola podaná na súde dňa 18.11.2015. Žalobkyňa náhradu nemajetkovej ujmy vyčíslila vo vzťahu ku konkrétnemu časovému obdobiu. V žalobe sa pôvodne domáhala nemajetkovej ujmy 1.000,- eur za každý rok utrpenia od roku

2009 do 2014. t. j. $6 \times 1.000,- \text{ eur} = 6.000,- \text{ eur}$, neskôr z tohto nároku časť vzala späť (zastavenie v časti 4.096,- eur za obdobie od 01.01.2009 - 17.11.2012 a 15.10.2014 - 31.12.2014) a časť rozšírila za obdobie 18.11.2012 - 14.10.2014 (počet dní 696 dní) a to nasledovne ($6000,- \text{ eur}/696 \text{ dní} = 8,62 \text{ eur}/\text{deň}$): rok 2012 (obdobie 18.11.2012 - 31.12.2012 = 44 dní) = 379,28 eur ($44 \times 8,62 \text{ eur}$), rok 2013 (365 dní) = 3.146,30 eur ($365 \times 8,62 \text{ eur}$), rok 2014 (obdobie 01.01.2014 - 14.10.2014 = 287 dní) = 2.473,94 eur ($287 \times 8,62 \text{ eur}$). SPOLU = 6.000,- eur (po zaokrúhlení) (viď odôvodnenie bod 80). Rozšírenie žaloby bolo uplatnené dňa 05.06.2019, t.j. nepremlčané obdobie 3 roky späť je od 05.06.2016, tu súd zdôrazňuje, že hoci pôvodne uplatnené obdobie žalobou, za ktoré požaduje žalobkyňa nemajetkovú ujmu (2009 - 2014) sa prekryvalo s obdobím špecifikovaným v zmene žaloby (18.11.2012 - 14.10.2014), avšak výška nemajetkovej ujmy bola po zmene žaloby navýšená. Pôvodne to bolo 2,74 eur za deň, ale po zmene žaloby už 8,62 eur na deň. Za obdobie od 18.11.2012 (deň od ktorého žalobkyňa žiadala navýšenie sumy nemajetkovej ujmy na sumu 8,62 eur denne zmenou žaloby) až do 14.10.2014 (posledný deň, do ktorého žalobkyňa žiadala navýšenie sumy nemajetkovej ujmy na sumu 8,62 eur denne zmenou žaloby) ide teda o 696 dní, kde v sume 5,88 eur na deň je nárok na nemajetkovú ujmu premlčaný, celkom v sume 4.092,48 eur, vzhľadom na rozšírenie žaloby dňa 05.06.2019. Nepremlčaná časť nároku vo výške 1.907,52 eur predstavuje alikvótnu časť nároku, ktorá bola uplatnená pôvodne v žalobe.

Následne súd prvej inštancie skúmal, či sú splnené predpoklady pre priznanie nemajetkovej ujmy žalobkyňi. Ako súd uviedol vyššie, sťaženie spoločenského uplatnenia a nemajetková ujma sú dva rôzne nároky, ktoré je potrebné odlišovať. Podmienkou priznania materiálnej satisfakcie podľa § 13 ods. 2 OZ je nemajetková ujma, ktorá je spôsobilá v značnej miere znížiť dôstojnosť občana a jeho vážnosť v spoločnosti, prípadne spôsobiť ujmu v osobnostnej, teda nemajetkovej sfére života a zdravia žalobkyne takej intenzity, že nepostačuje poskytnutie primeraného zadosťučinenia podľa § 13 ods. 1 OZ. Z výsluchu žalobkyne súd zistil, že v danom období bola v pracovnom pomere, ale 7.11.2011 skolabovala, pričom v nemocnici nezistili iné zdravotné problémy, má za to, že išlo o kolaps s následkom zápalu a bolesti zubov. Žalovaný však tvrdil, že malátnosť a bolesť kĺbov, že nesúvisia so zubami. Noc, čo noc nespala, tak na odporúčanie išla k doktorovi do Bratislavy, ale nemá o tom doklad a tam sa dozvedela, že bude mať veľké problémy, mostíky musia ísť dole. Na otázku, aký zásah do súkromia života predstavovali problémy so zubami, ktoré mala, uviedla, že zasiahol veľmi veľa, s manželom chodili na rehabilitácie, dovolenky, kultúrne podujatia, koncerty, ale odkedy mala problém so zubami nikam nemohli ísť, mala bolesti, bola opuchnutá a niekedy nemohla ani ústa poriadne otvoriť. Nemohla ani pracovať v takom rozsahu ako predtým, obmedzilo ju to v zástupoch na smenách na poliklinike kde pracovala a pracuje doteraz a nemohla prijať ponuku stať sa vedúcou sestrou v domove dôchodcov (Alzheimer center) za 1.500,- eur mesačne, lebo koľkokrát od bolesti ani na počítač nevidela. 30 rokov nebývala chorá, ale odkedy jej žalovaný robil mostíky to boli virózy, herpesy, zápal pľúc, zápal kĺbov, zhoršili sa jej pečefové (hepatálne) testy a krvný obraz. Z výsluchu svedka N. E., syna žalobkyne, vyplynulo, že od úplného začiatku, ako začal prvý problém čo sa týka ošetrovania chrupu u H. F., bol stále pri nej, kde videl ako sa cítila, aké mala bolesti, ako to prežívala, akým spôsobom bola obmedzovaná, čiže tým, že ju navštevoval predtým, počas tejto doby ju navštevoval stále, pravidelnejšie, intenzívnejšie, býva tu v O. C. C., v C. je každý deň. V období, pred 10 rokmi vie, že mama nemala žiadne zdravotné vážne problémy ani komplikácie, v podstate celý život robila v zdravotníctve, na postoch zdravotná sestra, staničná sestra, vrchná sestra, dlhé roky tu v C. až do dovŕšenia dôchodkového veku, s tým že nepamätá si alebo nevie, že by vôbec marodovala. Po skončení pracovného pomeru nástupom dôchodkového veku, ďalej pracovala v zdravotníctve, ďalej bola žiadaná s tým, že bola v plnej životnej sile. To bola jedna z vecí, prečo si chcela dať opraviť zuby, že aby mohla pred pacientami a celkovo vyzeráť v podstate zdravo úplne. V roku 2009 keď začala chodiť na jeho liečbu a na opravu chrupu a potom nastali komplikácie, kde začala mávať bolesti, horúčky, zimnice, bolesti kĺbov. To vie z toho dôvodu, že keď prišiel, tak v podstate bola ubolená, v rámci možností jej chodil na nákupy, čo sa týka potravín, pravidelne tam chodil, čo bolo v jeho silách, tak ju vozil na odborné vyšetrenia, t. z. doktorom a na také. Čiže od toho roku 2009 po nejakej dobe po nástupe na liečbu na ochranu chrupu od p. F. začala mať problémy, ktoré dovtedy nemala, dovtedy žila plnohodnotným spoločenským pracovným životom. Chodievali na dovolenky, nielen tuzemské ale aj zahraničné, t. z. chodievali na koncerty, chodievali do divadla, chodievali na prechádzky do parku, na koncerty na Kúpeľnom ostrove. Na tieto dovolenky vie, že chodievali, aj mu o tom hovorila aj jednak ich viezol k autobusu keď išli niekam do zahraničia, niekoľkokrát, niekoľko rokov boli v Tatrách na rôznych pobytoch rekreačných, v kúpeľoch v Rajeckých Tepliciach, keď začala mať tieto problémy tak tieto aktivity neboli, viac menej bola doma alebo chodila len po doktoroch, pretože keď ju videl, tak sa nestačil čudovať a bolo mu z toho nepríjemne, že ako vyzerá. Bola opuchnutá, teploty a potom vie, že robila všetky možné úkony, to čo navrhoval H. F., keď ju posielal na rôzne odborné vyšetrenia keď

jej povedal, že má nádor na mozgu. Dovtedy nemala žiadne problémy, obmedzilo ju to aj na pracovnom živote, pretože keď zastáva pozíciu sestry a komunikuje s pacientami, pichá injekcie, pripravuje a keď je človek chorý, ubolený a hlavne bolesti so zubami, tak nemohla vykonávať svoju profesiu, čím tým pádom prišla aj o výrazný finančný príjem. Tým, že mala tieto zdravotné problémy stomatologického pôvodu, tak prestala vykonávať prácu, v podstate ovplyvnilo ju to aj v osobnom, súkromnom aj spoločenskom živote. Súkromný život, to videl osobne, pretože pravidelne chodila na návštevy, chodili sme na návštevy, mama veľmi rada a dobre varí, tak tam pravidelne chodili na obed, prestala sa navštevovať s rodinou. Ich bolo 7 sestier, čiže to boli pravidelné rodinné návštevy so sestrami, so švagrami, to boli rôzne rodinné udalosti, narodeniny, meniny, rôzne zabíjačky, čiže v tomto období sa nič nekonalo.

Z vyššie uvedeného dokazovania mal prvoinštančný súd za to, že v období, keď sa prejavili komplikácie po nasadení mostíkov žalovaným a ktoré sa prejavovali pretrvávajúcimi bolesťami, citlivosťou zubov, opuchmi, zápalmi a zvýšenou telesnou teplotou, pričom toto obdobie pretrvávalo podľa údajov žalobkyne od začiatku, kedy sa prejavilo pálenie, ktoré začalo približne pol roka po nasadení horného mostíka až do roku 2015, keď jej E. G. vytrhol posledný zub, na ktorom pociťovala bolesti a problémy z čias keď ju ošetroval žalovaný ustali. Žalovaný tvrdil, že žalobkyňa po nasadení mostíkov nemala 2 roky žiadne problémy. Vypovedal, že v januári 2009 jej po sanácii chrupu a paradontu nasadil mostík z keramiky, v identickom rozsahu ako mala živicový, to znamená od 17 vpravo hore 7 po vľavo hore 6, celú podkovu. Žalobkyňa bola s kvalitou a estetickou prácou spokojná o čom svedčí, že nevyžadovala žiadne ošetrenia do 14.10.2009, čiže takmer 2 roky. Kedy prišla na preventívnu prehliadku, to je jasný dôkaz, že s dovtedajším ošetrením bola spokojná je skutočnosť, že 04.02.2010 teda viac ako po roku požiadala o zhotovenie koruniek 46, 45, 44 a 35, 36 to sú v dolnej čeľusti postranné zuby, ktoré som jej nasadil 12.02.2010. Po necelom mesiaci prišla so žiadosťou o ošetrenie, o zhotovenie keramického mostíka frontálnej oblasti dolnej čeľuste, pretože zuby 31 a 41 neboli vhodné ako piliere fixnej náhrady a medzizubný priestor vrátane gingívy bol značne redukovaný, odporučil som jej extrakciu, vytrhnutie oboch zubov s čím súhlasila. Po zahojení rán som jej 01.04.2010 nasadil mostík na pilierové zuby 43, 42, 32, 33. Mostík mal 2 medzičleny 41, 31. V deň tejto prehliadky bolo potrebné ošetrenie gingívy, bola zapálená, odstránenie zubného kameňa a výplach dezinfekčným prostriedkom. To bolo 12.10.2011. V januári 2012 prišla žalobkyňa s bolesťou horných frontálnych zubov, 11-stku mala citlivú. Udávala citlivosť na chlad a pri vyšetrení som zistil zhoršenie gingívitydy, ústup ďasna od koruniek, čiže príznak atrofickej gingívitydy neznámeho pôvodu. Na základe uvedeného sa súd nemôže stotožniť s tým, že žalobkyňa nemala podľa žalovaného 2 roky žiadne problémy, keď jej mostík nasadil v januári 2009, ďalší 12.02.2010 a 01.04.2010, pričom sám uviedol, že v tento deň už bolo potrebné ošetrenie gingívy, bola zapálená. Navyše žalobkyňa uviedla, že vo februári 2010 žalovaného upozornila na obnažené krčky nad horným mostíkom, pričom žalovaný uviedol, že to potrebuje čas a pálenie zmizne. Po 6 týždňoch po vytrhnutí zubov boli nasadené aj dolné mostíky, ale nastala citlivosť zubov najmä 3 a 4, ktorá sa stupňovala tak, že nemohla jesť, lebo tlak spôsoboval neúnosnú bolesť.

Pokiaľ ide o vplyv nepriaznivého zdravotného stavu žalobkyne na jej život, je potrebné odlíšiť stav v súvislosti s poškodením na zdraví, ktoré malo nepriaznivé následky pre životné úkony žalobkyne, na uspokojovanie jej životných a spoločenských potrieb a plnenie spoločenských úloh, teda prevažne v rámci jej pracovného pôsobenia (sťaženie spoločenského uplatnenia), od stavu v súvislosti s neoprávneným zásahom žalovaného do jej zdravia, čo spôsobilo narušenie jej súkromného života a rodinných vzťahov, keďže pre bolesti a opuchy nebola schopná navštevovať sa s rodinou, venovať sa záľubám a aktivitám s rodinou (dovolenky, koncerty, prechádzky, atď.) Z výpovede žalobkyne a jej syna - N. E. mal súd za preukázané, že trpela bolesťami a opuchmi, pre ktoré nebola schopná pokračovať v bežnom živote ako dovtedy, musela sa vzdať spoločenských kontaktov, prestala sa navštevovať s rodinou, najbližšia rodina k nej už nechodila na návštevy a obedy, ktoré zvykla variť, nezúčastňovala sa osláv narodenín a menín v rodine, nenavštevovala kultúrne podujatia a koncerty, nechodila na dovolenky. Uvedené predstavuje zásah do súkromia žalobkyne značnej intenzity. Priznanie nemajetkovej ujmy ako finančného odškodnenia je možné len vtedy, keď by sa nezdalo postačujúce zadostučinenie podľa § 13 ods. 1 OZ. Pod pojmom „primerané zadostučinenie“ má ustanovenie § 13 ods. 1 OZ na mysli morálnu (nepeňažnú) satisfakciu. Formou zadostučinenia je nepochybne ospravedlnenie, či iné úkony škodcu smerujúce k odstráneniu následkov neoprávneného zásahu. V danom prípade však súd konštatuje, že žalobkyňi nebolo zo strany žalovaného poskytnuté zadostučinenie, naopak svoju zodpovednosť za škodu na zdraví žalobkyne popieral. Žalovaný však uviedol, že vyhovel nátlaku žalobkyne a jej sťažnostiam a dňa 11.10.2012 odstránil keramický mostík 43, 33 a znovu na náklady ambulancie zhotovený, zhotovil nový, ktorý nasadil 18.10.2012. Samotná skutočnosť, že žalovaný na

vlastné náklady sňal pôvodne nasadený mostík a na náklady ambulancie jej nasadil nový, čo však (ako vyplynulo z dokazovania) neodstránilo bolesti a ťažkosti, ktoré pociťovala žalobkyňa. Súd nemohol uvedené vyhodnotiť ako poskytnutie zadosťučinenia, nakoľko išlo o postup žalovaného, ktorým sa ako jej ošetrojúci lekár snažil riešiť príčinu jej ťažkostí a bolesti a nie ako formu nápravy následkov zásahu do jej súkromia, ktorý bol vyvolaný zlým zdravotným stavom, v ktorom sa nachádzala.

Na vznik občianskoprávnej sankcie za nemajetkovú ujmu spôsobenú neoprávneným zásahom do osobnosti fyzickej osoby musia byť splnené zákonné predpoklady: a) existencia zásahu, ktorý vyvolal ujmu spočívajúcu v porušení alebo ohrození osobnostných práv chránených § 11 OZ (v danom prípade nesprávny lekársky postup žalovaného), b) neoprávnený charakter tohto zásahu (lekársky postup žalovaného nebol „lege artis“), c) existencia príčinnej súvislosti medzi zásahom a vzniknutou ujmu (súd mal za preukázané, že následkom nesprávneho lekárskeho postupu žalovaného žalobkyni vznikla ujma vo sfére značného narušenia jej súkromného a rodinného života). Súd konštatuje, že uvedené predpoklady boli splnené. Výška náhrady nemajetkovej ujmy je na posúdení súdu. Absencia vyjadrenia podrobnejších a ustálených normatívnych kritérií v akej výške patrí náhrada nemajetkovej ujmy vedie k tomu, že jej posúdenie súdmi voľnou úvahou je vyjadrené mnohokrát markantne rozdielne. Z prehľadu priznaných súm titulom nemajetkovej ujmy prejednávanych slovenskými súdmi v prípadoch úmrtia blízkej osoby následkom dopravných nehôd, ktorý bol publikovaný s Bulletin slovenskej advokácie č. 9/2017 v rámci článku Náhrada nemajetkovej ujmy (bolestné za smútok) pozostalého príbuzného, Stav a východiská 1. časť, je zrejmé, že rozsah priznaných súm sa pohybuje od 2.000,- eur vyššie (pozn. vo veci sp. zn. 37C/178/2009, následne sp. zn. 11Co/90/2010 a sp. zn. 4Cdo/139/2011). Súd však v žiadnom prípade neporovnáva nemajetkovú ujmu titulom straty blízkeho človeka a nemajetkovú ujmu spočívajúcu v obmedzení súkromného rodinného života žalobkyne, nakoľko z hľadiska závažnosti vzniknutej ujmy si nie sú rovnocenné. Pokiaľ však ide o pomyselné limity vyjadrujúce finančné odškodnenie, poskytujú prehľad, v akej výške súdy náhradu nemajetkovej ujmy priznávajú. Preto súd zohľadnil obdobie, počas ktorého bola žalobkyňa obmedzená v rodinnom živote a mieru zásahu do jej osobnostných práv, z čoho usúdil, že priznaná suma 500,- eur je postačujúca ako náhrada nemajetkovej ujmy. Z uvedeného dôvodu súd rozhodol, že žalobkyni z titulu nemajetkovej ujmy patrí suma 500,- eur (výrok II.) a vo zvyšku (nepremiľčaného nároku) žalobu zamietol. (výrok V.)

Ďalším nárokom sa žalobkyňa domáhala účelne vynaložených nákladov na ošetrovanie a liečenie u E. F. vo výške 3.736,22 eur. Svojou podstatou uvedený nárok nemožno zaradiť pod ust. § 449 ods. 1 OZ, kde je zakotvené, že pri škode na zdraví sa uhradzujú aj účelné náklady spojené s liečením. Náklady vynaložené na ošetrovanie a liečenie u E. F. však neboli vynaložené na liečenie zhoršeného zdravotného stavu žalobkyne, lebo žalobkyňa v konaní tvrdila a preukazovala, že práve týmito lekárskeymi úkonmi jej vznikla škoda na zdraví.

V rozsahu zdravotných výkonov, kde bol použitý mostík, alebo nasadená korunka, t.j. kde bol vyrobený a použitý materiál, ktorý bol nasadený na čeľusť žalobkyne, ide o nárok na náhradu škody § 421a ods. 1 a 2 OZ. Ustanovenie odseku 1 je špeciálnym ustanovením k § 421 (každý, kto od iného prevzal vec, ktorá má byť predmetom jeho záväzku, zodpovedá za jej poškodenie, stratu alebo zničenie, ibaže by ku škode došlo aj inak), pretože aj tento prípad zodpovednosti vzniká len v súvislosti s plnením určitého záväzku. Pôsobí však širšie, pretože neobmedzuje zodpovednosť len na prípad, keď bola prevzatá vec, ktorá má byť predmetom záväzku. Aj zodpovednosť za škodu podľa § 421a je podobne ako zodpovednosť za škodu podľa § 421 objektívna. Na rozdiel od § 421 v prípade zodpovednosti za škodu podľa § 421a ide o absolútnu objektívnu zodpovednosť, to znamená, že zákon neprípúšťa žiaden liberačný dôvod. Vyplýva to z druhej vety odseku 1, podľa ktorej tejto zodpovednosti sa zodpovednostný subjekt nemôže zbaviť. Subjektom zodpovednosti podľa tohto ustanovenia je každý, kto plní určitý záväzok, pri plnení ktorého boli použité určité prístroje alebo iné veci, pokiaľ škoda bola spôsobená okolnosťami, ktoré majú pôvod v povahe prístroja alebo inej veci, ktoré sa použili (napr. aj korunka alebo mostík). O tento prípad zodpovednosti nejde vtedy, keď škoda nebola spôsobená okolnosťami, ktoré majú svoj pôvod v povahe prístroja alebo inej veci, ktoré sa použili pri plnení záväzku, a škoda bola spôsobená napríklad nesprávnou alebo nedostatočnou prácou obsluhujúceho personálu. V takomto prípade treba na zodpovednosť za škodu aplikovať § 420 o všeobecnej zodpovednosti za škodu, t.j. tam kde žalovaný nesprávne poskytol zdravotnú starostlivosť - napr. príprava zubov na mostíky, nesprávne zvolený zdravotný postup atď. V ustanovení odseku 2 sa výslovne upravuje, konkrétne na ktoré služby treba odsek 1 aplikovať. Ide aj o zdravotnícke služby, pri poskytovaní ktorých sa často používajú rôzne prístroje a veci.

Z príjmového pokladničného bloku (ďalej len „PPD“) zo dňa 23.01.2009 vystaveného žalovaným na sumu 54.720,- Sk (1.816,37 eur) je zrejmé, že žalovaný účtoval žalobkyni za keramický mostík. Z PPD zo dňa 15.01.2009 vystaveného žalovaným na sumu 3.728,- Sk (123,75 eur) je zrejmé, že žalovaný účtoval žalobkyni za zdravotné výkony. Z PPD zo dňa 12.02.2010 vystaveného žalovaným na sumu 720,80 eur je zrejmé, že žalovaný účtoval žalobkyni za 5 ks keramických koruniek. Z PPD zo dňa 04.02.2010 vystaveného žalovaným na sumu 62,80 eur vyplynulo, že žalovaný účtoval žalobkyni za zdravotné výkony. Z PPD zo dňa 18.03.2010 vystaveného žalovaným na sumu 12,20 eur vyplynulo, že žalovaný účtoval žalobkyni za zdravotné výkony. Z PPD zo dňa 26.02.2010 vystaveného žalovaným na sumu 31,40 eur vyplynulo, že žalovaný účtoval žalobkyni za zdravotné výkony. Z PPD zo dňa 21.10.2011 vystaveného žalovaným na sumu 54,- eur vyplynulo, že žalovaný účtoval žalobkyni za zdravotné výkony. Z PPD zo dňa 26.03.2010 vystaveného žalovaným na sumu 847,90 eur vyplynulo, že žalovaný účtoval žalobkyni za keramický mostík. Z PPD zo dňa 05.01.2012 vystaveného žalovaným na sumu 21,- eur vyplynulo, že žalovaný účtoval žalobkyni za zdravotné výkony. Z PPD zo dňa 31.01.2012 vystaveného žalovaným na sumu 46,- eur vyplynulo, že žalovaný účtoval žalobkyni za zdravotné výkony.

V zmysle § 106 ods. 1 a 2 OZ na rozdiel od nároku na bolestné, nemožno premlčanie nároku počítat od ustálenia zdravotného stavu, ale odo dňa, kedy sa poškodený dozvie o škode a o tom, kto za ňu zodpovedá.

Z listu zo dňa 05.11.2013 adresovaného žalobkyňou žalovanému súd zistil, že mu oznámila, že následkom ním poskytnutým zdravotných výkonov, ktoré nepovažuje za správne vykonané, si vytrpela veľké bolesti a poškodenie zdravia. Po konzultácii s iným stomatológom sa dozvedela, že mostíky sú krátke, krčky obnažené a zapálené. Žiadala úhradu sumy vo výške 6.200,- eur, ktorá bola odhadnutá na odstránenie príčin bolestí, doliečenie a opravu mostíkov.

Z uvedeného je nepochybné, že pokiaľ ide o nárok na náhradu účelne vynaložených nákladov na ošetrovanie a liečenie u žalovaného vo výške 3.736,22 eur, žalobkyňa v deň 05.11.2013 vedela, že za škodu zodpovedá žalovaný. Výška nákladov je v danom čase bola známa, keďže PPD sú vystavené v období od 23.01.2009 do 31.01.2012, objektívna premlčacia doba plynie samostatne od každej úhrady, od posledného vystaveného PPD teda uplynula dňa 31.01.2015. Žaloba bola podaná dňa 18.11.2015. Pokiaľ ide o plynutie subjektívnej premlčacej doby, tu súd zdôrazňuje, že škodu, ktorú žalobkyni spôsobil žalovaný súd nepovažoval na úmyselne spôsobenú, nakoľko z dokazovania mal súd za preukázané, že žalovaný postupoval pri lekárskych úkonoch s úmyslom poskytnúť zdravotnú starostlivosť správne, hoci podľa výsledkov dokazovania nebola poskytnutá lege artis. Vedomosť žalobkyne o tom, kto jej škodu spôsobil a v akej výške súd hodnotil od 05.11.2013, kedy bola datovaná vyššie uvedená výzva žalovanému, subjektívna premlčacia doba uplynula dňa 05.11.2015, teda skôr ako bola podaná žaloba vo veci samej a súd v nadväznosti na uvedené musel prisvedčiť námietke žalovaného, ktorým namietol premlčanie nároku a žalobu v tejto časti zamietnuť. (výrok V.)

Nárokom na účelne vynaložené náklady na ošetrovanie a liečenie v sume 8.050,- eur u E. G. sa žalobkyňa domáhala, aby súd zaviazal žalovaného na náhradu nákladov, ktoré zaplatila v súvislosti s ošetrovaním a liečením u E. G.. Predložila PPD zo dňa 14.02.2014 vystaveného E. E. G. na sumu 1.000,- eur, z ktorého vyplynulo, že účtoval žalobkyni zálohu za protetickú prácu. Z PPD zo dňa 13.11.2013 vystaveného E. E. G. na sumu 1.000,- eur vyplynulo, že účtoval žalobkyni zálohu za protetickú prácu. Z PPD zo dňa 14.04.2014 vystaveného E. E. G. na sumu 1.000,- eur vyplynulo, že účtoval žalobkyni za protetickú prácu. Z PPD zo dňa 28.03.2014 vystaveného E. E. G. na sumu 1.000,- eur vyplynulo, že účtoval žalobkyni zálohu za protetickú prácu. Z PPD zo dňa 28.04.2014 vystaveného E. E. G. na sumu 1.000,- eur súd zistil, že účtoval žalobkyni zálohu za protetickú prácu. Z PPD zo dňa 16.04.2014 vystaveného E. E. G. na sumu 750,- eur súd zistil, že účtoval žalobkyni za protetickú prácu. Z PPD zo dňa 14.07.2014 vystaveného E. E. G. na sumu 900,- eur súd zistil, že účtoval žalobkyni zálohu za protetickú prácu na implantáty. Bol predložený aj PPD na sumu 1.400,- eur vystavený E. E. G., avšak nedatovaný.

S poukazom na § 449 ods. 1, § 106 ods. 1 a 2 OZ súd prvej inštancie uviedol, že ide o samostatné právo poškodeného na náhradu účelných nákladov spojených s liečením. Aj keď poškodený občan dostáva väčšinu liečebných úkonov v prípade potreby z prostriedkov príslušnej poisťovne bezplatne (hoci na to prispieva platením poisťného), môžu mu okrem toho vzniknúť rôzne náklady spojené s liečením, ktoré poisťovňa neuhrádza. Na ich náhradu má poškodený občan právo, ak ide o účelné náklady spojené s

liečením. Medzi účelné náklady patria napríklad náklady spojené s rehabilitáciou, prilepšením na stravu, rozšírením ošetrovateľskej služby, náklady spojené s účelnými návštevami najbližších príbuzných v nemocnici a pod. Existenciu týchto nákladov treba preukázať.

Nakoľko z vykonaného dokazovania mal prvoinštančný súd za to, že žalovaný spôsobil žalobkyni škodu na zdraví, jedným z nárokov, ktorý je povinný v rámci náhrady škody zaplatiť sú aj náklady spojené s liečením. Tu žalovaný namietal, že viaceré liečebné úkony pri výmene mostíka, ktorý žalobkyni nasadil žalovaný boli drahé, pričom išlo o voľbu žalobkyne, nie o nevyhnutne vynaložené náklady. Tu súd dáva do pozornosti, že pri škode na zdraví sa uhrádzajú účelne vynaložené náklady, nie nevyhnutne vynaložené náklady. Žalovaný namietal, že žalobkyňa si mohla zvoliť snímateľné náhrady chrupu, ktoré v plnom rozsahu hradí zdravotná poisťovňa. Súd hodnotí, že žalovaný podľa dohody so žalobkyňou nasadil mostíky, ktoré nie sú snímateľné, ale trvalo nasadené na pilierových zuboch. Ak mal žalovaný za to, že stav žalobkyninho chrupu nie je taký, že je možné nesnímateľné mostíky nasadiť, mal odmietnuť vykonať uvedený lekárske úkon s tým, že môže žalobkyni prívodiť zhoršenie zdravotného stavu, čo však neurobil. Následne svojím nesprávnym lekárske postupom spôsobil žalobkyni škodu na zdraví. Žalobkyňa podstúpila liečbu komplikácií a zhoršeného zdravotného stavu najskôr u žalovaného, následne prešla do starostlivosti u E. G., ktorý od roku 2013 do mája 2015, kedy skončatoval, že bol ošetrovaný posledný „problémový“ zub, vykonal sériu lekárske úkonov smerujúcich k ošetrovaniu zubov, ktoré spôsobovali žalobkyni bolesti a následne k nasadeniu nových mostíkov. Po tejto liečbe už žalobkyňa nepociťovala žiadne ťažkosti, čo mal súd za preukázané zo zdravotnej dokumentácie, ktorú do spisu doložil E. G., ako aj z jeho výsluchu a výsluchu žalobkyne. Nebol preto dôvod neakceptovať náklady, ktoré žalobkyni vznikli v súvislosti s ošetrovaním a nasadením nových mostíkov, ktoré tým, že sú nesnímateľné (rovnako ako tie, ktoré nasadil žalovaný) sú len náhradou za pôvodné mostíky, po nasadením ktorých sa u žalobkyne prejavili zdravotné komplikácie. Ďalšou námietkou žalovaného bolo, že žalobkyni zvolila osadenie implantátov, čo je finančne náročné a neprepláca ich poisťovňa. Tu mal súd z dokazovania za preukázané, že liečebný proces u E. G. si vyžiadal extrakcie viacerých zubov, ktoré boli v stave, že už nebolo možné na nich vykonať reendodontciu. Zo znaleckého posudku MUDr. Manesha (viď odôvodnenie rozsudku v časti: bolestné) mal súd za to, že žalovaný nesprávne endodonticky ošetril niektoré zuby, o ktorých sa svedok E. G. následne vyjadril, že už nebolo možné ich reendodonticky ošetriť a pre zápalový stav a bolesť, ktorú žalobkyni spôsobovali, museli byť extrahované. Je len logické, že ak žalobkyňa prišla o niektoré zuby, ktoré boli piliermi pre mostík, bolo potrebné ich nahradiť zubnými implantátmi. Námietku, že žalobkyňa sa dobrovoľne rozhodla pre najdrahšie riešenie súd neakceptoval, lebo z výsluchu E. G. vyplynulo: na niektoré zuby sa dali implantáty a na niektoré sa nedávali po dohode, lebo je to dosť finančne náročné, takže pristúpili k nejakému kompromisu a spájali to mostíkom, to znamená, že sú dva krajné zuby a medzi zubami sa nachádzajú iba korunky, ktoré sú voľne uložené vo vzduchu. Z uvedeného je zrejmé, že žalobkyni boli nasadené implantáty len tam, kde to bolo potrebné, aby jej mostík mal na čom držať, nie na všetkých miestach, kde jej bol zub extrahovaný.

Pokiaľ ide o námietku premlčania žalovaného, náklady boli podľa PPD vynaložené v období od 13.11.2013 do 14.07.2014, tento nárok preto nemôže byť premlčaný, lebo žaloba bola podaná dňa 18.11.2015 a žalobkyňa sa o škode dozvedela dňa 05.11.2013 (viď odôvodnenie rozsudku v časti: Účelne vynaložené náklady na ošetrovanie a liečenie u E. F.). Pokiaľ ide o PPD na sumu 1.400,- eur, tento nebol datovaný, súd ho preto nemohol považovať za plnohodnotný doklad o úhrade nákladov za liečenie u E. G., resp. žalobkyňa nepreukázala, že jej uvedené náklady vznikli a v tejto časti súd žalobu zamietol. (výrok V.) Z vyššie uvedeného mal súd za to, že ostatné predložené PPD dostatočne preukazujú výšku účelne vynaložených nákladov za ošetrovanie a priznal žalobkyni sumu vo výške 6.650,- eur. (výrok III.)

Žalobkyňa si v konaní uplatnila aj náklady spojené s vypracovaním znaleckého posudku MUDr. Manesha, pričom predložila Vyúčtovanie znaleckého zo dňa 18.06.2015, z ktorého súd zistil, že znalec účtoval za znalecký posudok sumu 500,- eur a dňa 26.02.2015 za odborné stanovisko - posúdenie vzoriek sumu 160,- eur.

S ohľadom na závery súdu o tom, že žalovaný zodpovedá za škodu na zdraví žalobkyne, pričom z vykonaného dokazovania vyplynulo, že žalovaný nereagoval na výzvu žalobkyne, ktorou ho vyzvala na náhradu škody, súd mal za to, že náklady spojené s vypracovaním znaleckého posudku je potrebné podľa § 121 ods. OZ považovať za náklady spojené s uplatnením pohľadávky (nároky zo zodpovednosti za škodu na zdraví). Žalobkyňa preukázala výšku nákladov vyššie uvedenými dokladmi

o vyúčtovaní znalečného a vyúčtovaní za odborné stanovisko - posúdenie vzoriek a zaviazal žalovaného na zaplatenie sumy vo výške 660,- eur (výrok IV.)

O trovách konania súd prvej inštancie rozhodol v súlade s ust. § 262 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP tak, že žalovaný má nárok na náhradu trov konania voči žalobkyni v rozsahu 36,5 % (výrok VI.) a intervenient má nárok na náhradu trov konania voči žalobkyni v rozsahu 36,5 % (výrok VII.). Žalobkyňa žalobou pôvodne uplatnila nároky nasledovne: vo výške 4.616,- eur titulom bolestného, vo výške 6.000,- eur titulom nemajetkovej ujmy, vo výške 11.979,08 eur titulom ušlej mzdy, vo výške 3.736,22 eur titulom nákladov na liečenie u žalovaného, vo výške 8.050,- eur titulom nákladov na liečenie u E. G. a vo výške 660,- eur titulom náhrady znalečného, spolu vo výške 35.041,30 eur. Neskôr žalobu rozšírila o sumu vo výške 4.092,48 eur v časti náhrady nemajetkovej ujmy, hodnota celého nároku teda predstavuje sumu 39.133,78 eur. V časti konania, kde sa žalobkyňa domáhala náhrady ušlej mzdy a časti náhrady nemajetkovej ujmy, vzala žalobkyňa žalobu späť v rozsahu - 16.075,08 eur, a to bez udania dôvodu. Z procesného hľadiska preto platí, že zastavenie konania v tejto časti zavinila žalobkyňa. Vo zvyšku bola žalobkyňa úspešná vo výške 12.426,- eur. Hrubý úspech žalobkyne teda predstavuje 31,75% a hrubý úspech žalovaného (v časti kde súd konanie zastavil a v časti, kde súd žalobu zamietol) 68,25%. Pomerom uvedeného je zrejmé, že žalovaný má právo na náhradu trov konania vo výške 36,5%. Pokiaľ ide o náhradu trov intervenienta, tento vystupoval v konaní aktívne na strane žalovaného a bolo potrebné rozhodnúť aj o jeho trovách, nakoľko si ich v konaní uplatnil. Vzhľadom na to, že úspech žalovaného v konaní predstavoval 36,5%, týmto pomerom o náhrade trov konania súd rozhodol aj vo vzťahu k intervenientovi, ktorý v konaní vystupoval na strane žalovaného.

Proti tomuto rozsudku podali odvolanie tak žalobkyňa, ako aj žalovaný a intervenient na strane žalovaného.

Žalobkyňa v podanom odvolaní napadla rozsudok v rozsahu výrokov II., III., V., VI. a VII. z dôvodu, že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 365 ods. 1 písm. b) CSP), pričom sa domáhala, aby odvolací súd napadnutý rozsudok vo výrokoch II., III., V., VI. a VII. podľa § 388 CSP zmenil, eventuálne, aby podľa § 389 CSP napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil súd prvej inštancie a prikázal mu, aby ďalej vo veci konal.

Napadnutie rozsudku vo výroku II. (ktorým súd uložil povinnosť žalovanému zaplatiť žalobkyni 500,- Eur z titulu nemajetkovej ujmy) odôvodnila tým, že túto satisfakciu považuje za neprimerane nízku, nezodpovedajúcu intenzite zásahu do jej súkromia počas piatich rokov (troch nepremičaných). Konaním žalovaného došlo k neoprávnenému zásahu do jej života a telesnej integrity, pričom dôsledky tohto konania sa u žalobkyne prejavili vo viacerých sférach jej súkromného a rodinného života. Dokazovaním bolo preukázané, že k poškodeniu zdravia žalobkyne došlo zavinením žalovaného, čo malo za následok preukázateľne nepriaznivé následky pre životné úkony žalobkyne, ako poškodenej, na uspokojovanie jej životných potrieb alebo plnenie spoločenských úloh. S prihliadnutím na to sa žalobkyni javí suma 500,- Eur, ktorú súd vyhodnotil ako primeranú, absolútne neprimeraná náhrada nemajetkovej ujmy podľa § 13 ods. 2 OZ.

Výrok III. preskúmaného rozsudku žalobkyňa namietla z dôvodu, že súd jej nepriznal plnú výšku žalovanej sumy nákladov na liečenie u E. G. vo výške 8.050,- Eur, ale len 6.650,- Eur, nakoľko neuznal jednu potvrdenku o platbe vo výške 1.400,- Eur. Namietala, že v súdnom spise sa nachádza dostatok dôkazov o tom, že E. G. jej za reparáciu poškodeného chrupu účtoval celkovo 8.050,- Eur, pričom sa v spise nachádza aj dôkaz k platbe 1.400,- Eur za vykonanú prácu, ktoré zaplatila 16.5.2014. Na príjmovom doklade, ktorý predložila súdu, sa nachádzal odtlačok pečiatky E. G., tiež popis vykonanej práce a podpis poskytovateľa zdravotnej starostlivosti, tiež jej podpis ako platcu predmetnej sumy. Na danom príjmovom doklade síce pôvodne nebol uvedený dátum (tento bol E. G. dodatočne doplnený a tak bol príjmový doklad objektivizovaný). Aj bez dátumu na príjmovom doklade však mohol súd doklad uznať ako relevantný a to porovnaním so štvrtou stranou chorobopisu od E. G., kde je uvedené, že dňa 16.5.2014 vykonal protetickú prácu a tiež podpis žalobkyne uznávajúci vykonanú prácu stomatológa. Okrem toho aj matematicky pripočítaním sumy 1.400,- Eur k sume 6.650,- Eur je zrejmé, že celkovo sa jedná o žalovanú sumu 8.050,- Eur, ktorú svedok E. G. pri výsluchu na súde potvrdil. Ako dôkaz k tejto časti odvolania žalobkyňa označila príjmový pokladničný doklad na 1.400,- Eur od E. G. zo dňa 16.5.2014 a štvrtú stranu chorobopisu postupu liečby u E. G..

Výrok V., ktorým súd žalobu vo zvyšku zamietol, žalobkyňa napadla z dôvodu, že prvoinštančný súd neuznal jej požiadavku na zaplatenie účelne vynaložených nákladov spojených s ošetrovaním v stomatologickej ambulancii E. F. vo výške 3.736,22 Eur z dôvodu údajného uplynutia subjektívnej premlčacej doby dňom 5.11.2015. V tejto súvislosti odkázala na znenie § 106 ods. 1 a 2 OZ. Poukázala na to, že prvoinštančný súd v odôvodnení rozsudku v bode 107 tvrdí, odvodzujúc od listu žalobkyne zo dňa 5.11.2013 zaslaného žalovanému, že žalobkyňa mala už 5.11.2013 vedomosť o tom, že za škodu vo výške 3.736,22 Eur zodpovedá žalovaný. K tomuto záveru ale súd nemohol dospieť, pretože v predmetnom liste sa žiadna takáto suma ani nespomína, spomína sa v ňom len predbežná diagnóza, ktorú stanovil stomatológ navštívený v Bratislave a tiež predpokladaná suma na budúcu reparáciu chrupu 6.200,- Eur. Ďalej žalovanému v predmetnom liste oznámila, že ním poskytnuté zdravotné výkony nepovažuje za správne vykonané, avšak išlo len o jej subjektívny názor, ktorý nebol oficiálne verifikovaný inštitúciou na to predurčenou. Z tohto dôvodu deň začatia plynutia premlčacej lehoty mohol plynúť najneskôr odo dňa 15.7.2014, kedy bola Úradom pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou písomne vyrozumená v spôsobe prešetrenia jej podnetu a závere dohľadu, prípadne až vyhotovením súdnoznaleckého posudku MUDr. Amirom Raneshom zo dňa 29.9.2015, pretože až tieto odborné oficiálne závery jej potvrdili, že jej bola spôsobená zo strany žalovaného škoda. Má preto za to, že subjektívna premlčacia doba začala plynúť až po doručení odpovede Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou, prípadne až vyhotovením súdnoznaleckého posudku MUDr. Amirom Raneshom. V takom prípade nemohlo dôjsť k premlčaniu, nakoľko žalobu na súd podala 18.11.2015. Ako dôkaz k tejto časti odvolania odvolateľka označila list žalobkyne E. F. zo dňa 5.11.2013, návrh na mimosúdne vypořádanie zaslaný žalovanému 24.7.2014 a oznámenie o výsledku šetrenia ÚDZS zo dňa 15.7.2014.

Žalobkyňa tiež napadla výroky VI. a VII. preskúmaného rozsudku o náhrade trov konania priznaných žalovanému a intervenientovi voči žalobkyne v rozsahu 36,5%. V tejto súvislosti poukázala na uznesenie NS SR zo dňa 11.11.2012 sp. zn. 3MCdo 11/2011, podľa ktorého v prípade ak súd pojednáva v spoločnom konaní viacerých právnych vecí, považuje sa pre účely rozhodnutia o náhrade trov konania každá z týchto vecí za samostatnú a uznesenie Krajského súdu v Trnave z 15.4.2014 sp. zn. 24Co/446/2013, podľa ktorého pri uplatnení viacerých samostatných nárokov sa musí ich samostatnosť prejavovať aj pri rozhodovaní o trovách konania (R 28/1970, tiež rozhodnutie NS SR Cdo 39/2011), to znamená, že aj otázku úspechu a neúspechu v konaní toho ktorého účastníka treba hodnotiť vo vzťahu ku každému uplatnenému nároku samostatne. Pri číselnom vyjadrení náhrady trov konania treba celkový náklad týkajúci sa celého nároku, ktorý tomu ktorému účastníkovi vznikol, rozdeliť v pomere k výške uplatňovaných dielčích nárokov a v rámci týchto dielčích nárokov posúdiť mieru úspechu a podľa nej priznať náhradu úspešnému účastníkovi. Odvolateľka poukázala tiež na rozsudok NS ČR sp. zn. 30Cdo 5210/2009, podľa ktorého výsledok konania prejavujúci sa tým, že poškodený žalobca dosiahne satisfakciu uložením povinnosti škodcu nahradiť mu nemateriálnu ujmu, možno hodnotiť v zmysle zásad úspechu vo veci obdobne ako plný úspech (§ 142 OSP), aj keď žalobcovi vo výroku nebola priznaná ním požadovaná výška plnenia. Podľa ďalšieho odvolateľkou označeného uznesenia NS SR zo dňa 23.2.2011 sp. zn. 5MCdo 7/2010, ak sa žalobca domáha ochrany svojej osobnosti a náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, tak pri uplatnení nároku na náhradu nemajetkovej ujmy je povinný v návrhu na začatie konania uviesť jeho požadovanú výšku. Z povahy tohto nároku však vyplýva, že presné stanovenie výšky plnenia je závislé vždy až od úvahy súdu. Je preto spravodlivé, aby až súdom prisúdená výška plnenia bola braná za základ pre výpočet jednotlivých trov konania, vrátane tarifnej hodnoty pre učenie základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby v prípade, že strana je zastúpená advokátom, lebo až vtedy je známa hodnota sporu. Podľa kritéria procesného úspechu môže súd priznať náhradu trov konania v plnej výške aj v prípade, ak súd priznal nárok úspešnej strane, nie však v požadovanej výške, keď výška nároku závisí od úvahy súdu. Na základe uvedených poukázaných judikátov odvolateľka vyslovila názor, že zo strany súdu neboli správne vypočítané trovy konania v bode 121 odôvodnenia, keď súd vychádzal z nesprávneho určenia percentuálnej neúspešnosti strán. Je spravodlivé, aby až súdom prisúdená výška plnenia bola (nie uplatnená v žalobe) bola braná za základ pre výpočet jednotlivých trov konania, vrátane tarifnej hodnoty pre určenie základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby v prípade, že strane je zastúpená advokátom, lebo až vtedy je známa hodnota sporu.

Odvolateľka tiež napadla nesprávnosť stanovenia náhrady trov konania zo strany súdu v jeho celku, pretože pri uplatnení viacerých samostatných nárokov sa musí ich samostatnosť prejavovať aj pri rozhodovaní o trovách konania (R 28/1970, tiež NS SR Cdo 39/2011). To znamená, že aj otázku ne/

úspechu v konaní toho ktorého účastníka treba hodnotiť vo vzťahu ku každému uplatnenému nároku samostatne (uznesenie KS v Trnave z 15.4.2014 sp. zn. 24Co/446/2013). Odvolateľka pokračovala, že v konaní mala úspech v merite veci – tvrdila a preukázala, že protiprávnym konaním žalovaného jej vznikla materiálna škoda a nemateriálna ujma, s čím sa stotožnil aj prvoinštančný súd v rozsudku. Celkom priznal žalovanej sumu 12.426,- Eur. Avšak výrokmi VI. a VII. o trovách konania priznal trovy 36,5% žalovanému a intervenientovi. Takéto rozhodnutie neodráža objektívne úspech žalobkyne vo veci, ktorej úspešnosť je vyjadrená v odôvodnení rozsudku v bode 69. Úspešnej žalobkyni tak napriek úspechu reálne hrozí, že na trovách zaplatí viac, ako je súdom priznaná čiastka za úspech v konaní. Rozsudok v tejto časti preto považuje za arbitrárny, porušujúci jej právo na spravodlivé súdne konanie. S poukazom na znenie § 256 ods. 1 (CSP) žalobkyňa uviedla, že zmena petitu ako čiastočné späťvzatie žaloby schválené uznesením súdu (nárok titulom ušlej mzdy vo výške 11.979,08 Eur) nemožno subsumovať pod § 256 ods. 1 CSP. Predpokladom pre tento postup by bolo len zavinenie zo strany žalovanej. K zavinenému vynaloženiu trov však nedošlo, žiadnej zo sporových strán nevznikli titulom úkonov viažucich sa na späťvzatý nárok akékoľvek trovy konania. Ak je nesprávny výrok v meritórny, neobstojí popri ňom ani výrok o náhrade trov konania.

Pre prípad, že by žalobkyňa ako odvolateľka úspešná nebola, navrhla odvolaciemu súdu, aby využil možnosť moderácie v zmysle § 257 CSP, s poukazom na rozhodnutie NS SR sp. zn. 5Cdo 67/2010, I.ÚS 403/2013, KS TN Co/170/2013, I.ÚS 79/2015, 5Co/30/2016 a trovy konania žalovanému a intervenientovi nepriznal. Tento návrh odôvodnila dôvodmi osobitného zreteľa, za ktoré označuje majetkové pomery na svojej strane, keď žalobu podávala v novembri 2015, avšak vzhľadom na dĺžku konania šesť rokov sa stala starobnou dôchodkyňou, aktuálne vo veku 75 rokov, s aktuálnou výmerou dôchodku 508,10 Eur mesačne od 1.1.2021 (o čom pripojila rozhodnutie o výške starobného dôchodku). Je tak zrejme, že trovy konania za predpokladu právoplatnosti rozsudku prvoinštančného súdu by dosiahli výšku niekoľkých násobkov jej mesačného príjmu, čo by nepriaznivo zasiahlo jej základné existenčné podmienky, keďže okrem bytu nevlastní žiaden iný majetok. Vzhľadom na jej majetkové pomery, ak by nebolo použité moderačné oprávnenie súdu, došlo by k postupu, ktorý by bol spôsobilý navodiť jej sťaženie (bránenie) prístupu k súdu z dôvodov ekonomických.

K doručenému odvolaniu žalobkyne predložil žalovaný prostredníctvom svojho advokáta písomné vyjadrenie, v ktorom navrhol, aby odvolací súd na základe odvolania žalovaného v časti I., II., III. a IV., napadnutý rozsudok zmenil a žalobu zamietol v celom rozsahu, aby v časti V. rozsudok potvrdil a vo výrokoch VI. a VII. o trovách konania rozhodol na základe § 379 písm. a) CSP tak, že žalovaný má nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu.

V úvode vyjadrenia uviedol, že odvolanie žalobkyne je podľa § 359 CSP nedovolené vo výrokoch I., II. a III., pretože sú vydané v jej prospech. V časti výroku V. napadla žalobkyňa rozsudok iba do sumy 3.736,22 Eur. Žalobkyňa hoci zastúpená advokátom podala odvolanie iba z dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. d) CSP tvrdiac, že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, avšak žiadnu takú vadu v celom odvolaní nedefinuje. Pre zachovanie princípu kontradiktórnosti a rovnosti zbrani, odvolací súd nemôže také dôvody za žalobkyňu vyhľadávať, okrem väd týkajúcich sa procesných podmienok podľa § 380 ods. 2 CSP. Žalovaný sa tak z právneho hľadiska nemá v odvolacom konaní k čomu vyjadriť. Odvolací súd nemôže za žalobkyňu odvolacie dôvody vyhľadávať a tieto nie je možné ani meniť alebo dopĺňať - rozšíriť po uplynutí lehoty na podanie odvolania v zmysle § 365 ods. 3 CSP. Podľa § 380 ods. 1 CSP odvolací súd je odvolacími dôvodmi viazaný.

Pokiaľ ide o výrok V. rozsudku, ktorým súd žalobu vo zvyšku zamietol, žalovaný poukázal na to, že bol žalobkyňou napadnutý iba z dôvodu, že súd neuznal požiadavku žalobkyne na zaplatenie nákladov spojených s liečením t.j. s ošetrovaním v stomatologickej ambulancii žalobcu (zrejme žalovaného) vo výške 3.736,22 Eur z dôvodu uplynutia subjektívnej premlčacej lehoty dňom 5.11.2015. Takýto dôvod ale nie je inou vadou konania podľa § 365 ods. 1 písm. d) CSP. Zamietnutie žaloby vo výroku V. žalobkyňa navyiac učinila predmetom prieskumu odvolacím súdom iba v rozsahu sumy 3.736,22 Eur a iba z dôvodu premlčania. Skúmanie otázky premlčania nespadá pod odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. d) CSP. K tomuto nároku navyiac prvoinštančný súd v bode 96 a 97 rozsudku uviedol, že vôbec neexistuje a túto otázku žalobkyňa neučinila predmetom odvolania. Súd ustálil, že uvedené náklady nie sú škodou na zdraví a ani nákladmi účelne vynaloženými v spojení s liečením poškodenia zdravia, pretože žalobkyňa tvrdila, že práve týmito úkonmi vykonanými v roku 2009 jej malo poškodenie zdravia vzniknúť (bod 97 rozsudku). Žalobkyňa sa tak takých práv nemôže domáhať na súde, bez ich riadneho uplatnenia najskôr

u žalovaného s poukazom na § 646, § 649, § 654 a § 655 ods. 2 OZ. Súd tento návrh nezamietol iba z dôvodu premlčania, ale aj z dôvodu, že predmetnú sumu žalobkyňa u žalovaného nevynaložila ako účelne vynaložené náklady spojené s liečením podľa § 449 ods. 1 OZ. Podľa žalovaného táto suma vynaložená v roku 2009 nemôže byť právne posudzovaná ako nárok na náhradu škody, iba ako prípadný nárok z väd tovaru alebo služby, na ktorý sa aplikuje zákonná preklúzia. Žalobkyňa nikdy neuplatnila u žalobcu právo z väd tovaru alebo služby na zľavu z ceny služby, ani vady v prekluzívnej lehote nevytkla u žalovaného, nemôže preto mať právo na vrátenie ceny za poskytnutú službu, voči žalovanému za ním poskytnuté zdravotné služby. Právo neuplatnila žalobkyňa ani u žalovaného a ani na súde v zákonnej prekluzívnej 24-mesačnej lehote a ani v zákonnej premlčacej lehote. Žalovaný okrem premlčania namietol aj preklúziu. Voči tomu žalobkyňa v podanom odvolaní nič nenamieta. Okrem toho súd správne posúdil premlčanie tohto nároku aj ak by išlo o nárok na náhradu škody (bod 103-107 rozsudku).

Pokiaľ žalobkyňa v podanom odvolaní vyjadruje svoju nespokojnosť s výškou priznanej náhrady 500,- Eur z titulu nemajetkovej ujmy, žalovaný namieta, že žalobkyňa k tomu neuvádza žiaden relevantný odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 CSP, aby odvolací súd mohol podrobiť prieskumu prvoinštančný rozsudok v tejto časti. Žalovaný podal odvolanie proti rozsudku taktiež a tento nárok napadol ako neexistujúci a neodôvodnený. Žalobkyňa netvrdí žiadne kritériá, ktoré by odôvodňovali určitú výšku náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 3 OZ. Tieto kritériá je potrebné dokazovať ako skutkové okolnosti. Žalobkyňa vo vzťahu k požadovanej výške v celom konaní netvrdila také skutkové okolnosti, ktoré by mohli tento nárok odôvodňovať. Pokiaľ súd priznal tento nárok v dôsledku opuchov a bolestí, tak nebolo preukázané, že nejaký opuch spôsobil žalobkyňu žalovaný a bolo preukázané, že bolesti žalobkyne majú iný pôvod s poukazom na prepúšťaciu správu z hospitalizácie žalobkyne z nemocnice Alexandra Wintera z 9.7.2021, keď žalobkyňa trpí množstvom diagnóz a bola hospitalizovaná z dôvodu hypertenzie, slabosti, bolesti kĺbu, krutej bolesti za hrudnou kosťou (nie bolesti zubov), bolo jej na zvracanie a odpadnutie. Žalobkyňa v nemocnici výslovne uviedla, že iné vážnejšie ochorenie nemá a nesťažovala sa na nič ohľadom zubov ani v nemocnici. Tak ako odôvodnil súd nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vo výške 500,- Eur, by tento nárok mohol byť odškodňovaný iba podľa zák. č. 437/2004 Z.z., ako to vyžaduje ust. § 444 OZ. Ide o právny vzťah výslovne upravený zákonom, pri ktorom súd nemôže uplatňovať voľnú úvahu, na ktorú sa súd odvoláva.

Pokiaľ žalobkyňa v odvolaní vyjadruje svoju nespokojnosť s nepriznaním sumy 1.400,- Eur, žalobkyňa až v podanom odvolaní začala tvrdiť, že ju zaplatila 16.5.2014 a až k podanému odvolaniu predložila príjmový pokladničný doklad a uviedla, že až po doručení rozsudku si nechala E. G. na tento dopísať dátum 16.5.2014. Žalovaný namieta, že žalobkyňa k tomu neuvádza žiaden relevantný odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 CSP, aby odvolací súd mohol podrobiť prieskumu rozsudok v tejto časti. Tento údajný dôkaz nie je zákonným príjmovým dokladom, neobsahuje zákonné náležitosti. Okrem toho nie je splnená žiadna z výnimiek podľa § 366 CSP na uplatňovanie novôt v odvolacom konaní. Neexistuje dôvod a žalobkyňa ho ani netvrdí, pre ktorý by sa mohla táto novota v odvolacom konaní použiť podľa § 366 CSP. Nie sú splnené podmienky na vykonanie nových dôkazov v odvolacom konaní. Žalobkyňa mala dostatok času na predkladanie dôkazov, viac ako päť rokov od podania žaloby. Žalovaný namietol nezákonnosť dôkazov predložených v odvolacom konaní, pretože ktorékoľvek z nich mohla a mala žalobkyňa predkladať už pred súdom prvej inštancie. Ani predložený doklad na 1.400,- Eur však neumožňuje zistiť za aké konkrétne práce je táto suma zaplatená, na ktorom zube alebo zuboch, ktoré výkony a v ktorom období.

K časti odvolania, v ktorej žalobkyňa napáda výroky o trovách konania VI. a VII. žalovaný namietol, že žalobkyňa neuvádza žiaden relevantný dôvod podľa § 365 ods. 1 CSP, aby odvolací súd mohol podrobiť prieskumu rozsudok v tejto časti, pretože jediným odvolacím dôvodom je údajná vada konania podľa § 365 ods. 1 písm. d) CSP. Žalobkyňa neuviedla takú inú vadu, ktorá by mala za následok nesprávne rozhodnutie v uvedených výrokoch. Pokiaľ žalobkyňa uvádza, že súd vec nesprávne právne posúdil, keď jej späťvzatie žaloby a následné zastavenie konania nemožno považovať za okolnosť, ktorou žalobkyňa podľa § 256 ods. 1 CSP procesne zavinila zastavenie konania, žalovaný poukázal na ustálenú rozhodovaciu prax súdov k tomu, že späťvzatie žaloby alebo časti žaloby je úkonom, ktorým žalobca vždy procesne zaviní zastavenie konania. V tomto konaní žalobkyňa na základe námietky premlčania, neexistencie nároku na náhradu mzdy, na základe predbežného právneho posúdenia veci súdom, zobrala žalobu späť v časti celého nároku na ušlú mzdu vzhľadom na námietky žalovaného. Žalobkyňa tak zobrala späť v časti zjavne nedôvodnú žalobu a tým zavinila zastavenie konania s následkom, že

súd prizná žalovanému náhradu trov konania. V tomto nároku na náhradu mzdy bol žalovaný úspešný v pomere 100%.

V závere podaného vyjadrenia žalovaný uviedol, že s podaným odvolaním intervenienta súhlasí.

Intervenient na strane žalovaného vo svojom písomnom vyjadrení k odvolaniu žalobkyne uviedol, že ho považuje za nedôvodné a v rozsahu v akom žalobkyňa rozsudok napáda, považuje rozsudok za vecne správny. Z nárokov, ktoré sú predmetom odvolania žalobkyne sa vyjadruje len k tým, ktoré sú kryté poistením.

K nákladom na liečenie u E. G. v sume 1.400,- Eur intervenient trvá na tom, že nie je preukázaná zodpovednosť žalovaného za škodu na zdraví žalobkyne a žalobkyňi nevznikol nárok na náhradu týchto nákladov, pričom ich nepriznanie súdom bolo správne. Príjmový pokladničný doklad, ktorý žalobkyňa predložila až spolu s odvolaním na sumu 1.400,- Eur, nie je spôsobilý zmeniť rozhodnutie súdu. Dodatočné dopĺňanie účtovného dokladu intervenient považuje za tendenčné a účelové. Podľa neho nie je zrejmé, kedy došlo k dopísaniu dátumu a kto tento dátum dopísal, keďže vzhľadom na diametrálne odlišný typ písma išlo o úplne inú osobu, ako tá, ktorá pôvodný doklad vystavila. Podľa intervenienta nie je možné uplatniť ust. § 366 CSP o novotách v odvolacom konaní a preto súd na tento doklad nemôže prihliadať.

Čo sa týka rozhodnutia o náhrade trov konania, toto považuje intervenient za správne s ohľadom na rozhodnutie súdu, hoci s rozhodnutím o samotných nárokoch nesúhlasí v rozsahu odvolania žalovaného a intervenienta. Pokiaľ ide o výhrady žalobkyne týkajúce sa náhrady trov konania ohľadne nároku na náhradu nemajetkovej ujmy uviedol, že žalobkyňa tento nárok neuplatňovala ako jednotnú sumu, ale ako súčet súm náhrad za jednotlivé roky. V tomto smere súd správne rozhodol o trovách konania, nakoľko prevažná časť uplatnenej náhrady (4.092,48 Eur z celkovo uplatnenej sumy 6.000,- Eur, t.j. 68,21%) bola zamietnutá z dôvodu premlčania. V tejto časti rozhodnutie nezáviselo od úvahy súdu, ale od posúdenia vznesenej námietky premlčania, ktorá bola dôvodná.

Pokiaľ ide o žalobkyňou označené uznesenie NS SR sp. zn. 3 MCdo 11/2011, išlo o diametrálne odlišný predmet sporu a preto nemožno právnu vetu citovanú žalobkyňou aplikovať na tento spor. Nešlo o viacero právnych vecí, ktoré by sa v konaní riešili, predmetom konania bola len náhrada škody na zdraví a jej jednotlivé súčasti (čiastkové nároky). Je nedôvodné, aby jednotlivé čiastkové nároky boli posudzované samostatne. Intervenient sa dosiaľ ešte nikdy nestretol s takým rozhodnutím súdu, kde by pri rozhodovaní o nároku na náhradu trov boli tieto jednotlivé zložky náhrady škody na zdraví brané ako samostatné právne nároky a náhrada trov posudzovaná pri každom čiastkovom nároku samostatne.

Pokiaľ ide o procesné zavinenie zastavenia pri uplatnenom nároku na náhradu straty na zárobku, ako aj náhrady nemajetkovej ujmy v dôsledku čiastočného späťvzatia, rozhodnutie považuje za správne, keď súd správne aplikoval § 256 ods. 1 CSP. Žalobkyňa iniciovala zastavenie konania a tak povinnosť nahradiť trovy zaťažuje práve ju, okrem prípadov, kedy by bolo preukázané, že k späťvzatiu žaloby pristúpila v dôsledku konania žalovaného. V tomto prípade žalobkyňa vzala čiastočnú žalobu späť bez uvedenia dôvodu. V zmysle ustálenej judikatúry sa zastavenie konania posudzuje len z procesného hľadiska a neprihliada sa na právo hmotné. Preto ak žalobkyňa zobrala žalobu späť, procesne zavinila zastavenie konania s poukazom na uznesenie NS SR sp. zn. 3Obo 12/2018.

Súčasťou tohto podania je aj vyjadrenie intervenienta k odvolaniu žalovaného, ku ktorému uviedol, že s odôvodnením odvolania súhlasí, považuje ho za dostatočne podrobne zdôvodnené a preto nepovažuje za potrebné sa k nemu vyjadrovať. Uvádza len, že sa v plnom rozsahu s odvolaním žalovaného stotožňuje.

Proti predmetnému rozsudku v rozsahu výrokov I., II., III. a IV. podal prostredníctvom svojho advokáta odvolanie žalovaný, ktoré odôvodnil podľa ust. § 365 ods. 1 b), d), e), f) a h) CSP a navrhol, aby odvolací súd v časti výrokov I., II., III. a IV. napadnutý rozsudok zmenil a žalobu v celom rozsahu zamietol.

II. Žalovaný považuje napadnutý rozsudok za nesprávny z nasledovných dôvodov:

A/ Ku premlčaniu

Súd nesprávne vyhodnotil premlčanie nárokov, pretože žalobkyňa podľa dôkazu uvedeného v bode 16. rozsudku vedela už dňa 5.11.2013 o spôsobenej škode na jej zdraví vo výške 6.200,- eur, a o tom, že za túto zodpovedá žalovaný (podľa tvrdenia žalobkyne), pretože v tejto výške žiadala listom náhradu škody na zdraví, na odstránenie príčin bolesti, doliečenia a opravu mostíkov, pričom uviedla, že je to následkom žalovaným poskytnutých zdravotných výkonov, ktoré nepovažuje za správne vykonané. Žalovaná suma titulom náhrady škody na zdraví tak bola premlčaná vo výške 6.200,- eur už od dňa 5.11.2015, pred podaním žaloby, ktorá bola podaná viac ako po dvoch rokoch dňa 18.11.2015. Súd sa s touto pre konanie podstatnou skutočnosťou nezaoberal napriek tomu, že súd v bode 114 rozsudku uvádza, že sa žalobkyňa o škode dozvedela dňa 5.11.2013. Súd v bode 114 rozsudku uvádza, že žaloba bola podaná dňa 18.11.2015 a žalobkyňa sa o škode dozvedela dňa 5.11.2013. Súd v bode 109 a 110 rozsudku cituje ustanovenia § 449 ods. 1 a § 106 ods. 1 Občianskeho zákonníka, z ktorých je zrejmé, že pri škode na zdraví sa uhrádzajú aj účelné náklady spojené s liečením, a právo na náhradu škody sa premlčí za dva roky odo dňa, keď sa poškodený dozvie o škode a o tom, kto za ňu zodpovedá. Súd však neuviedol, prečo potom nepovažoval v sume 6.200,- eur nároky žalobkyne za premlčané. Žalobkyňa takto podľa vlastného tvrdenia z listu zo dňa 05.11.2013 adresovaného žalobkyňou žalovanému už dňa 5.11.2013 vedela o škode 6.200,- eur a o tom, že za ňu zodpovedá žalovaný (podľa tvrdenia žalobkyne). Keď žalobkyňa žiadala od žalovaného úhradu sumy vo výške 6.200,- eur, ktorá bola určená na odstránenie príčin bolesti, doliečenie a opravu mostíkov, musela o tejto škode vedieť, a aj o tom, kto za ňu zodpovedá, pretože žalobkyňa už v liste z 5.11.2013 tvrdí, že je to následkom žalovaným poskytnutých zdravotných výkonov, ktoré nepovažuje za správne vykonané. Žalobu podala žalobkyňa až po dvoch rokoch dňa 18.11.2015. Súd nevysvetlil, ako sa týmito skutočnosťami, ktoré svedčia o premlčaní sumy 6.200,- eur, vysporiadal. Žalovaný namietal, že súd si v bode 114 rozsudku protirečí, keď nepovažoval za premlčané aspoň náklady vynaložené už 13.11.2013 (suma 1000,- eur podľa bodu 108 rozsudku), keď súd zároveň uvádza, že žalobkyňa sa o škode dozvedela dňa 5.11.2013, pričom žaloba bola podaná až dňa 18.11.2015, po dvoch rokoch. Súd neuviedol, prečo by nemal byť náklad na liečenie, vynaložený viac ako dva roky pred podaním žaloby premlčaný, keď žalobkyňa už 5.11.2013 vedela o škode a kto za ňu zodpovedá podľa listu žalobkyne z 5.11.2013 (bod 16 rozsudku), práve v súvislosti s nákladmi na liečenie. Súd podľa bodu 16 rozsudku zistil, že žalobkyňa žalovanému listom z 5.11.2013 oznámila, že následkom ním poskytnutým zdravotných výkonov, ktoré nepovažuje za správne vykonané, si vytrpela veľké bolesti a poškodenie zdravia, po konzultácii s iným stomatológom sa dozvedela, že mostíky sú krátke, krčky obnažené a zapálené. Žiadala úhradu sumy vo výške 6.200,- eur, ktorá bola odhadnutá na odstránenie príčin bolesti, doliečenie a opravu mostíkov. Ďalšou písomnou výzvou zo dňa 24.07.2014 žalobkyňa žiadala náhradu sumy 8.050,- eur (za liečbu chrupu), 450,- eur doplatok antibiotík a bolestné vo výške 10.000,- eur. Súd však zistenú premlčanú sumu 6.200,- eur nevyhodnocoval vo vzťahu ku námietke premlčania žalobou uplatnených nárokov.

B/ Všeobecne ku nesprávnosti rozsudku:

Celý rozsudok je postavený na nesprávnom skutkovom základe zistenom zo znaleckého posudku MUDr. Manesha a z výsluchu tohto znalca, ktorý podľa súdu odôvodňuje údajný nesprávny liečebný postup žalovaného tým, že postup žalovaného bol nesprávny, pretože stav chrupu pacientky vyžadoval opakovane ošetrenia iným stomatológom. Súd pritom nevzal do úvahy, že tento iný stomatológ, E. G., nepotvrdil tento dôvod vo svojom výsluchu (bod 37 rozsudku) a výslovne ako dôvod svojho postupu uviedol, že:

a) Ku vytrhnutiu zubov (bod 37 rozsudku)

- bolo to pre pretrvávajúce bolesti;

- niekedy sú tie kanáliky také stiahnuté, že sa tam nedá nič urobiť, ani iné možnosti ako ten zub extrahovať, aby ste zbavili pacienta bolesti;

- extrahované boli zuby 32, 42, to sú tie, ktoré sa nedali preplniť endodonticky;
- na šestke vľavo hore bol hlboký kaz, tento zub sa extrahoval v lokálnej anestéze;
- bol ošetrený zub 15 endodonticky, čiže ošetrenie sa nepodarilo (tu podotýkame, že sa nepodarilo E. G., ktorý vypovedal o svojom postupe dňa 25.2.2014), čiže bol navrhnutý na extrakciu a extrahovaný (zub 15 pritom nebol predmetom práce žalovaného);
- aj po 20.3.2014 zub 43 stále pobolieval, viacnásobne E. G. tento zub liečil, podľa bodu 37 rozsudku dňa 28.3.2014, 27.8.2014, 28.8.2014, 2.9.2014, 11.9.2014, 8.10.2014, 31.10.2014, 16.1.2015, 25.3.2015, a napokon dňa 27.4.2014 bola zistená vnútorná rezorbčná koreňa (organizmus žalobkyne si sám začal rezorbovať koreň zuba 43), dňa 30.4.2015 bol absces v oblasti 43 (to nijak nespôsobil žalovaný), 18.5.2014 znova vyplnený zub a napokon definitívne vytrhnutý 2.6.2015. Tieto dôvody, pre ktoré došlo ku vytrhnutiu zubov vylučujú, že vytrhnutie zapríčinil žalovaný, napriek tomu súd uložil povinnosť žalovanému podľa výroku I. Súd neuviedol do bodu 37 rozsudku celý výsluch E. G., ktorý vypovedal ku dôvodom extrakcie aj nasledovne (str. 15 posledná veta zápisnice zo dňa 11.11.2020), na otázku, v prípade vyberacej protézy je potrebná extrakcia niektorých zubov? Určite áno, u tých zubov čo spôsobovali bolesť. Súd sa nevysporiadal s tým, že žalovaný nespôsobil tieto bolesti žalobkyne a ani nespôsobil stav, že kanáliky zubov žalobkyne boli také stiahnuté, že sa už nedali preplniť endodonticky, a vtedy je potrebná extrakcia, ani nespôsobil neúspešné endodontické ošetrenie u E. G., nespôsobil ani rezorbciu koreňa v rámci organizmu žalobkyne, a ani nespôsobil, že sa zub, napríklad zub 43 musel 2.6.2015 vytrhnúť po vykonaní sedemnástich liečebných úkonov na tomto zube zo strany E. G. (podrobne v článku V bod 4 odvolania); súd tento objektívne nepriaznivý zdravotný stav žalobkyne vyhodnotil tak, ako by ho spôsobil žalovaný, avšak bez dôkazov. Súd nevyhodnotil pretrhnutie príčinnej súvislosti, ak by pôvodne nejaká existovala, keďže zuby žalobkyne opakovane (neúspešne) liečil iný zubný lekár a napríklad pri zube číslo 43 až po 17 zákrokoch a dvoch rokoch sa stav vyvinul tak, že zub 43 E. G. vytrhol; tento stav nezapríčinil žalovaný, nie je ani preukázané, že tento stav zapríčinil žalovaný. Žalovaný namietal, že z celého rozsudku sa nedá zistiť, za ktoré konkrétne liečebné úkony slúžiace údajne na reparáciu, ošetrenie a liečenie chrupu u E. E. G., súd priznal náhradu účelne vynaložených nákladov vo výroku III. rozsudku. Chýba odôvodnenie rozhodnutia vo vzťahu ku výroku III., čo do zistenia a odôvodnenia, ktoré konkrétne a nezameniteľné náklady na reparáciu, ošetrenie a liečenie chrupu u E. E. G. sa touto sumou nahrádzajú, pretože súd túto sumu podložil len dokladmi o zaplatení preddavkov na protetické práce, bez ich vyúčtovania (bod 108 rozsudku). Napríklad sa nedá zistiť, či súd priznal nárok vo výroku III aj za 17 úkonov vykonaných E. G. na zube číslo 43, ktoré boli neúspešné a zub napokon extrahovaný dňa 2.6.2015. Súd sa nezaoberal vôbec tým, že tento zub na extrakciu navrhol už žalovaný v roku 2013, opakovane tento zub zvažoval na extrakciu už 25.3.2015 aj E. G.. Súd neriešil a nezdôvodnil, či na konkrétnom zube, teda ani na tento zub č. 43, boli účelne vynaložené náklady na reparáciu, ošetrenie a liečenie v tejto súvislosti, keďže zub bol navrhnutý na extrakciu - vytrhnutie už v roku 2013 žalovaným a neúspešne bol liečený dva roky E. G., až po extrakciu 2.6.2015. Tento liečebný postup (vytrhnutie zuba) mohol byť aplikovaný už v roku 2013, žalobkyňa by nemusela podstúpiť sedemnást' neúčelných ošetrení na tomto zube v priebehu roka 2013 až 2015. Vykonaným dokazovaním mal pritom súd zistené, že extrakcia zuba je riadny liečebný postup, ktorým sa pacient zbavuje bolesti zuba. Súd nezdôvodnil, či považoval vytrhnutie zubov E. G. za stratu zubov žalobkyne, ktorú spôsobil žalovaný, i keď to bola principiálna otázka pre toto konanie. Ani posudok MUDr. Manesha nerozoberá vôbec žiadne príčiny vytrhnutia zubov E. G., ani ktoré považuje za stratené v rámci položky 290 Prílohy číslo 1 Zákona č. 437/2004 Z.z.

b) Ku vykonaniu opakovaných endodontických ošetrení zubov

- E. G. uvádza, že ja som prepíňal asi všetky zuby, lebo ja keď robím celkové rekonštrukcie, čiže všetko nové, tak si všetko prerobím, aby to bolo vykonané, tak ako to má byť;

- Na otázku, v tomto prípade aké boli dôvody pre reendodonciu, odpovedal E. G.: myslím, že to bola hlavne bolesť a že sme tam išli robiť novú prácu a chcel som mať zuby vyplnené podľa svojich najlepších poznatkov, takže preto som to všetko prepíňal;

- Tým, že ja si všetko prepíňam sám, aby som sa nemohol na koho vyhovárať.

E. G. sa tak vyjadril ku dôvodom reendodoncie tak, že preto som to všetko prepíňal, chcel som mať zuby vyplnené podľa svojich najlepších poznatkov. Ide o subjektívny dôvod na strane zubného lekára, nie je tu tvrdený dôvod, že to bolo potrebné z nejakého objektívneho dôvodu alebo z dôvodu na strane žalovaného. E. G. vykonal reendodonciu paušálne na všetkých zuboch, pretože to tak chcel mať, nerozlišoval dôvodnosť. Dôvody údajného nesprávneho postupu žalovaného, stanovené MUDr. Maneshom, sú tak vyvrátené dokazovaním vykonaným výsluchom E. G., ktorý priamo žalobkyňu ošetroval od roku 2013 a žiadne z uvedených dôvodov pre jeho postupy nie sú identifikované ako zapríčinené údajným nesprávnym poskytnutím zdravotnej starostlivosti žalovaným. Sú zdôvodnené tým,

že E. G. tak paušálne postupuje, aby mal zuby preplnené podľa seba čo najlepšie a aby sa nemohol neskôr na nikoho iného prácu vyhovárať. Ide o čisto subjektívny dôvod tohto postupu, ktorý vylučuje existenciu príčinnej súvislosti medzi postupom žalovaného a postupom E. G. pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti, ktorú si žalobkyňa včítane takýchto postupov žiada preplatiť. Z odôvodnenia ku výroku III sa však nedá zistiť, ktoré konkrétne náklady na liečenie chrupu súd ukladá nahradiť. Okrem toho, pri výsluchu MUDr. Manesh (bod 21 rozsudku) uvádzal, že posudzoval zuby číslo: 17, 23, 26, 35, 44 a 45. Tieto zuby však neboli predmetom liečenia u žalovaného. Musíme namietat', že takto MUDr. Manesh vypovedal ku zubom, ktoré neboli predmetom práce žalovaného, pretože podľa bodu 14 rozsudku žalovaný v období od 31.1.2012 do 17.2.2012 riešil zuby číslo 12, 11, 21 a 22 a v období od 11.10.2012 do 18.10.2012 zuby číslo 43, 42, 32 a 33. Nepreukazuje to žiaden nesprávny postup žalovaného, keď sa znalec vyjadruje ku zubom číslo 17, 23, 26, 35, 44 a 45, avšak žalovaný od roku 2012 zhotovil nové korunky na zuby 12,11,21,22. Na ostatných zuboch v hornej čelusti boli pôvodné korunky. Tie žalovaný v roku 2012 neošetroval. V dolnej čelusti žalovaný zhotovil nové korunky na zuboch 43, 42, 32, 33, predmetom ošetrovania neboli zuby 45, 44 a 35, ku ktorým sa znalec vyjadroval tak, ako by ich žalovaný v období 2012 a 2013 ošetroval a poňal do protetickej práce, keď hodnotí, že tieto zuby neboli v stave na korunky a mostíky, i keď to nebolo predmetom práce žalovaného v posudzovanom (rozhodnom) období. Na základe toho znalec pripisuje nesprávne postup žalovanému aj vo vzťahu ku zubom, ktoré do rozhodného obdobia nepatria. Súd následne nerozčlenil ani následky vo vzťahu ku bolestnému (výrok I), ani vo vzťahu ku nákladom na reparáciu, ošetrovanie a liečenie chrupu u E. E. G. (výrok III) na jednotlivé zuby alebo ucelené časti chrupu tak, aby sa týkali iba tých, ktoré v rozhodnom období riešil žalovaný. Súd vôbec nehodnotil v prospech žalovaného výsluch MUDr. Manesha, ktorý uviedol, že zub 23 vidno zubný kaz pod korunkou, o ktorom môžeme predpokladať, že vznikol po nasadení korunky. Nie je zrejmé, ako sa súd vysporiadal s týmto zistením, že na zube 23 predpokladal znalec vznik zubného kazu až po nasadení korunky. Súd vôbec nehodnotil v prospech žalovaného zistenie zo znaleckého posudku (str.7) MUDr. Strechu, ktorý uvádza, že parodontálny proces pozoruje v oblasti 46, 45 a v ostatných lokalizáciách nie sú pozorovateľné žiadne viditeľné periapikálne prejasnenia.

C/ Ku bolestnému:

Súd prvej inštancie uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyni bolestné, ktoré bolo vypočítané na sumu 2.308,- eur, zvýšenú súdom na dvojnásobok (v skutočnosti až štvornásobok) vo výške 4.616,- eur, za údajnú stratu troch a viac zubov žalobkyne, avšak v celom konaní a ani v rozsudku sa neuvádza, strata ktorých zubov sa takto odškodňuje, teda ich počet ani označenie. Žalovaný v konaní písomne namietal, že predložený znalecký posudok MUDr. Manesha, i keď uvádza bodové hodnotenie 140 bodov, vôbec neuvádza žiadne konkrétne zuby, ktorých sa to má týkať. Celkovo bolo v rámci dokazovania zistených iba 5 zubov vytrhnutých E. G. do ustálenia zdravotného stavu dňa 3.12.2015. V rozpore s tým je znalecký posudok č. 2/2015 MUDr. Manesha, ktorý bez konkretizácie zubov a príčin konštatuje stratu 6 zubov a bodovo ohodnocuje stratu až 6 zubov. Dospelý človek má 32 zubov, avšak z podaného znaleckého posudku MUDr. Manesha ani z výsluchu znalca, o ktorý súd oprel zistenie skutkového stavu, nie je možné zistiť, ktorých troch a viac zubov sa tento znalecký posudok týka v odpovedi na otázku č. 4. Odpoveď na to neposkytuje ani odôvodnenie odvolaním napadnutého rozsudku. Znalecký posudok MUDr. Manesha tak nebol použiteľný v tejto veci na zistenie bodového ohodnotenia, čo žalovaný počas celého konania namietal. Žalovaný namietal, že ak súd priznáva bolestné za stratu zubov, musí ich riadne identifikovať počtom a označením a ku každému uviesť dôvod straty zuba, aby nemohlo dôjsť ku zámene za iný zub alebo za inú príčinu. Taktiež je potrebné stratu každého zuba riadne zdôvodniť a preukázať príčinnú súvislosť vo vzťahu ku žalovanému, ak sa vyvodzuje zodpovednosť žalovaného za stratu konkrétneho zuba. V konaní nebolo preukázané, že niektorý zub alebo zuby žalobkyne museli byť vytrhnuté z dôvodu, ktorý zapríčinil žalovaný. Ďalej žalovaný poukázal na dôvody vytrhnutia zubov, ktoré nesúvisia so žalovaným, ako ich uviedol svedok E. G. dňa 11.11.2020. Tieto dôvody sumarizujeme v článku V bod 4. tohto odvolania. Žalovaný žalobkyni zuby liečil z dôvodov ich bolestivosti, ústupu ďasien a ďalších v konaní zistených dôvodov, avšak žalovaný tieto bolesti, ústup ďasien ani dôvody na endodontické ošetrovanie alebo extrakciu nespôsobil. Bol to stav vyplývajúci zo zdravotného stavu žalobkyne, ktorý bolo potrebné riešiť, v niektorých prípadoch aj extrakciou zubov (bod 30 rozsudku). Nie je preukázané, že by žalovaný mohol nejakým dostupným liečebným postupom zuby žalobkyne zachrániť pred potrebou vytrhnutia. Žalovaný totiž poprel v konaní, že postupoval tak, že spôsobil žalobkyni stratu zubov a tým sa dôkazné bremeno preukazovať takú skutočnosť presunulo naspäť na žalobkyňu, ktorá v tomto smere neprodukovala žiadne dôkazy na dôvod a príčinnú súvislosť vytrhnutia zubov. Žalovaný už písomne podaním zo dňa 7.12.2017 namietal, že žalovaný nespôsobil žalobkyni, že zuby treba vytrhnúť. V konaní bolo preukázané, že zuby žalobkyne boli vytrhnuté po niekoľkých mesiacoch a aj

rokoch po skončení ošetrovania žalovaným, ako súčasť riadnych terapeutických postupov iným zubným lekárom (E. G.), pričom extrakciu dvoch rovnakých zubov navrhoval žalobkyni už žalovaný ako riadny terapeutický postup na zmiernenie bolesti. Bolo preukázané, že zuby 32 a 43 najskôr endodonticky riešil žalovaný, potom navrhol ich extrakciu, to žalobkyňa odmietla, potom ich tiež endodonticky riešil E. G., opakovane neúspešne, a až po neúspešných reendodonciách E. G. tieto zuby extrahoval, podľa bodu 33 a 37 rozsudku. Nie je pritom nijako tvrdené ani preukázané, že tento prvotný stav, teda že zuby žalobkyne potrebovali liečenie, zapríčinil žalovaný. Preukázané je, že išlo o zdravotný stav žalobkyne, ktorý žalovaný liečebnými postupmi riešil (bod 30 rozsudku). Okrem toho žalovaný namieta, že súd nekriticky považoval za stratu zubov riadny terapeutický postup, pri ktorom sa na odstránenie bolestivosti používa vytrhnutie zuba po tom, čo zmiernenie bolesti nie je možné dosiahnuť inak (bod 24 a 37 rozsudku). Taký bol postup aj u žalobkyne podľa vykonaného dokazovania, pričom v celom konaní nebol produkovaný dôkaz k tomu, že by zapríčinil žalovaný bolestivosť u žalobkyne, ktorá by musela viesť až ku vytrhnutiu niektorého konkrétneho zuba žalobkyne. Nebolo preukázané a ani v celom rozsudku sa neuvádza žiaden dôkaz k tomu, že údajnú stratu troch a viac zubov žalobkyne, mal zapríčiniť žalovaný a akým svojím postupom. To zakladá nedostatok preukázania príčinnej súvislosti ku bolestnému (výrok I) a aj ku účelným nákladom na liečenie po vytrhnutí zubov (výrok III). Nie je daná, ani preukázaná príčinná súvislosť medzi údajným pochybením žalovaného pri liečbe a tvrdenou stratou troch a viac zubov žalobkyne, ani ich identifikácia, konkrétne zuby takto neboli predmetom dokazovania, i keď žalovaný poprel, že by žalobkyni spôsobil stratu akýchkoľvek zubov svojím lekárskeym postupom. Týmto odvolaním napadnutý rozsudok tak k priznanému bolestnému za údajnú stratu troch a viac zubov neobsahuje žiadne preskúmateľné odôvodnenie ku príčine, dôsledku a príčinnej súvislosti vo vzťahu ku konkrétnemu zubu alebo konkrétnym zubom žalobkyne a ku údajnému porušeniu právnej povinnosti žalovaným, ktorého následkom by mala byť strata konkrétneho zuba alebo zubov. I tak šlo o vytrhnutie zubov, a nie ich stratu, ako súčasť riadneho terapeutického postupu. Navyiac, išlo o zuby nie zdravé, ale bolestivé a umŕtvené v rámci terapeutických postupov, po viacnásobných endodontických ošetrovaniach. Ad absurdum znalec hodnotil bolestné tak, akoby žalovaný zapríčinil žalobkyni stratu zdravých zubov, i keď žalovaný tieto zuby liečil práve pre ich bolestivosť a zuby boli po vybratí nervov umŕtvené. Zuby žalobkyne boli opakovane preliečené, a ku ich vytrhnutiu došlo až po opakovanom neúspešnom preliečovaní aj zo strany iného stomatóloga, E. G., ktorý svojím postupom opakoval endodontickú liečbu žalobkyne a po neúspešnej liečbe zuby ako riadny terapeutický postup vytrhol, pretože už neexistoval iný vhodný liečebný postup zdravotného stavu žalobkyne. Podľa výsluchu E. G. napríklad pri zube 43 bola trikrát opakovaná reendodoncia a dal tam pastu, čo sa niekedy používala, pretože už nevedel, čo tam má dať (bod 37, str. 28 rozsudku). Súd nevzal do úvahy pretrhnutie akejkoľvek príčinnej súvislosti vo vzťahu ku následkom poskytovanej zdravotnej starostlivosti žalovaným, keďže na rovnakých zuboch následne poskytoval zdravotnú starostlivosť dva roky iný zubný lekár (E. G.). E. G. ako dôvod postupného vytrhnutia niektorých zubov neuviedol nič v tom zmysle, že by dôvodom extrakcie bol postup žalovaného. Súd nevzal do úvahy, že žalobkyňa opakovane odmietla žalovaným navrhovaný terapeutický postup:

- ošetrovanie koreňových kanálikov u špecialistu na endodonciu E. H. A. (z dôvodu údajne vysokej ceny za ošetrovanie);
- odmietnutie extrahovania zubov 32, 42, tých, ktoré sa nedali preplniť endodonticky.

D/ Ku zvýšeniu bolestného súdom na dvojnásobok:

Súd neoprávnené, v rozpore so Zákonom č. 437/2004 Z.z. o náhrade za bolesť a o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia, zvýšil bolestné až na štvornásobok zákonného bolestného. Podľa položky 290 Prílohy č. 1 Zákona č. 437/2004 Z.z. o náhrade za bolesť a o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia sa strata troch a viacerých zubov (za každý ďalší zub 10 bodov) hodnotí 40 až 250 bodmi. To znamená, strata 6 zubov, ktorú hodnotil znalec, má bodové ohodnotenie 40 bodov za stratu troch zubov a 10 bodov za každý ďalší zub, t.j. spolu 70 bodov. Znalec MUDr. Manesh už túto hodnotu v znaleckom posudku č. 2/2015 (otázka č. 4) zvýšil na dvojnásobok na 140 bodov, a to na základe komplikácií a potreby ďalšieho ošetrovania žalobkyne (dôvody podľa § 9 ods. 5 písm. b) a c) zákona č. 437/2004 Z.z.). To znamená, že znalec určil náhradu 140 bodov v sume 2.307,20 eur, a tak reálne zvýšil už znalec bodové hodnotenie zo 70 bodov dva krát o polovicu až na maximálnu zákonnú mieru, ktorou je dvojnásobok ustanovenej sadzby (§ 9 ods. 6 zákona č. 437/2004 Z.z.). Súd, bez zákonného oprávnenia, podľa bodu 73 rozsudku zvýšil túto hodnotu až na štvornásobok (280 bodov) a priznal žalobkyni náhradu titulom bolestného 4.616,- eur. Súd vykonal duplicitné zvýšenie na štvornásobok na základe zavádzajúceho znenia žaloby, ktorá zamlčala, že už hodnota 140 bodov

podľa znaleckého posudku MUDr. Manesha je dvojnásobok základného bolestného 70 bodov, ktoré bolo zvýšené na základe údajných komplikácií a potreby ďalšieho ošetrovania už znalcom na 140 bodov. Komplikácie a potrebu ďalších ošetrovaní zohľadnil už znalec (odpoveď na otázku č. 4 znaleckého posudku 2/2015), súd opätovne zohľadnil to isté (opakované liečenia zápalových stavov, výskyt komplikácií v podobe zápalov a cystogranulom, a že sa vyskytovali pretrvávajúce bolesti od roku 2012 až do roku 2015) a podradil duplicitné zvýšenie pod dôvody podľa § 9 ods. 5 písmeno a) a b) zákona č. 437/2004 Z.z. Súd duplicitne zvýšil už zvýšené bolestné, a to na základe duplicitne pripočítaných dôvodov, ktoré hodnotil už znalec, a to celkovo v rozpore s ustanovením § 9 ods. 6 Zákona č. 437/2004 Z.z. Podľa ustanovenia § 9 ods. 6 Zákona č. 437/2004 Z.z. pri súbehu dôvodov podľa odseku 5 možno hodnotiť bolesť najviac do výšky dvojnásobku ustanovenej sadzby. Súd to zvýšil až na štvornásobok. Ustanovená sadzba podľa položky 290 Prílohy číslo 1 Zákona č. 437/2004 Z.z. je za stratu 6 zubov 70 bodov (40 bodov za tri zuby a + 10 bodov za každý ďalší zub, maximálne však 250 bodov za stratu všetkých zubov). Dvojnásobok ustanovenej sadzby je tak 140 bodov, ktorú stanovil už znalec. Súd túto ustanovenú sadzbu ešte zvýšil, čím neprípustne stanoví bodové hodnotenie až na štvornásobok. Súd použil pri zvýšení dôvod podľa ustanovenia § 9 ods. 5 písm. a) Zákona č. 437/2004 Z.z., avšak nie je preukázané, že vznikla infekcia rany (ktorej rany a kedy), a ani že v súvislosti s ranou sa čas liečenia tejto rany infekciou predĺžil. Nebola zisťovaná pri žiadnej rane bežná dĺžka liečenia rany a ani vplyv infekcie na liečenie, ako to vyžaduje ustanovenie § 9 ods. 5 písm. a) Zákona č. 437/2004 Z.z. Súd to posúdil svojvoľne, bez konkrétnych dôkazov. Žalovaný preto namieta, že nie je preukázaný dôvod na zvýšenie bodového hodnotenia podľa § 9 ods. 5 písm. a) Zákona č. 437/2004 Z.z. Zároveň tiež namieta, že nie je preukázaný dôvod na zvýšenie bodového hodnotenia podľa § 9 ods. 5 písm. b) Zákona č. 437/2004 Z.z., pretože tento dôvod sa dá použiť až vtedy (nie pred tým), ako nastane poškodenie na zdraví (týmto poškodením na zdraví má byť podľa súdu vytrhnutie zubov) a len ak poškodenie na zdraví vyžadovalo bolestivejší spôsob liečenia alebo pri liečení nastali komplikácie. Súd však nemal zistený taký skutkový stav, že vytrhnutie niektorého zuba vyžadovalo bolestivejší spôsob liečenia alebo pri liečení nastali komplikácie. Súd nemal vykonané dokazovania, pretože žiadne dokazovanie na to žalobkyňa nenavrhol, aby sa preukázalo že poškodenie na zdraví, konkrétne vytrhnutie zubov si vyžadovalo bolestivejší spôsob liečenia alebo pri liečení po vytrhnutí zubov nastali komplikácie. V bode 37 rozsudku súd popisuje postup po vytrhnutí zubov E. G., a pri tomto E. G. nepopísal žiaden bolestivejší spôsob liečenia rán po vytrhnutí zubov, ani to, že by pri liečení po vytrhnutí zubov nastali komplikácie. E. G. popisuje následky vytrhnutia zubov úplne štandardne, bez komplikácií po vytrhnutí. Súd vôbec nevzal do úvahy, že akákoľvek popísané komplikácie a bolesti sa týkali len živých zubov, ktoré boli predmetom ošetrovania, pred ich vytrhnutím. To však nie je predmetom bolestného, ktoré sa vzťahuje na stratu zubov (t.j. predmetu položky 290 Prílohy číslo 1 Zákona č. 437/2004 Z.z.). Zvýšiť bodové ohodnotenie v zmysle § 9 ods. 5 zákona č. 437/2004 Z.z. ku bolestnému spočívajúcemu v strate zubov (teda keď poškodenie na zdraví spočíva vo vytrhnutí zuba), by sa dalo zisťovať iba vo vzťahu ku následkom takého poškodenia, čo je jednoznačne dané dôvodmi, ktoré obsahuje ustanovenie § 9 ods. 5 zákona č. 437/2004 Z.z. v písm. a) až c). Tieto odborné okolnosti neboli v konaní vôbec zisťované ani preukázané. Žalovaný má za to, že súd nemá oprávnenie zvýšiť sám, bez lekárskeho posudku, bolestné na dvojnásobok ani na štvornásobok, pričom súd to spravil sám, a bez súvislosti s pôvodným bolestným, ktoré znalecký posudok priznáva za stratu troch a viac zubov, i keď bez ich konkretizácie. Po vytrhnutí toho-ktorého zuba (súd to považoval nesprávne za stratu zubov, i keď išlo o riadny terapeutický postup) neboli zistené také okolnosti, ktoré by odôvodňovali navýšenie bolestného na dvojnásobok z dôvodov, ktoré obsahuje ustanovenie § 9 ods. 5 zákona č. 437/2004 Z.z. v písm. a) až c). Súd odôvodnil navýšenie bolestného na dvojnásobok okolnosťami, ktoré sa netýkajú „straty“ zubov (extrakcie zubov), ale ktoré sa týkajú iných okolností (bod 73 rozsudku), ktoré nie sú bodovo ohodnotené v rámci základného bolestného, ale boli už bodovo ohodnotené znalcom (i keď nedôvodne) na dvojnásobok v rámci zvýšenia základného bodového hodnotenia 70 bodov na 140 bodov. Súd zvýšil bodové ohodnotenie ešte na ďalší dvojnásobok z dôvodu, že žalovaný opakovane liečil zápalové stavy na viacerých zuboch, po neúspešných endodontických ošetrovaniach dochádzalo k vyťahnutiu nervu zo zuba, že na zuboch pod mostíkom, ktorý nasadil žalovaný, boli zápalové a cystogranulom, a že sa vyskytovali pretrvávajúce bolesti od roku 2012 až do roku 2015, kedy bol doliečený posledný zub, teda niekoľko rokov dlhé obdobie, kedy pociťovala žalobkyňa bolesti (bod 73 rozsudku). Z týchto dôvodov je preukázané, že sa netýkajú následkov straty zubov. Žiadne z týchto dôvodov zvýšenia na dvojnásobok (v skutočnosti až na štvornásobok) sa netýkajú dôvodu základného bolestného, ktorým bola údajná strata troch a viac zubov. Dôvody sa týkajú liečebných postupov pred vytrhnutím zubov, a nie konkrétnych vytrhnutých zubov a následkov, keď by poškodenie zdravia vyžadovalo bolestivejší spôsob liečenia alebo by pri liečení vytrhnutia zuba nastali komplikácie. Tieto dôvody pre zvýšenie bolestného, mohli byť

eventuálne samostatne bodovo hodnotené ako prípadne ďalšie iné bolestné (zápal, bolesť, pretrvávanie bolesti, vytiahnutie nervu), a zisťovaná ich príčina, to však znalecký posudok vôbec neobsahuje, súd bez lekárskeho posudku sám nemohol tieto odborné otázky posudzovať. Žalovaný ďalej namietal, že súd neposudzoval zvýšenie bolestného vo väzbe na bolestné základné, teda ktoré spočíva v tvrdení strate zubov. Súd bez lekárskeho posudku priznal zvýšením bolestného na štvornásobok bolestné za také okolnosti, ktoré nastali pred samotným údajným poškodením zdravia stratou zubov; ak také nastali, museli by sa odškodňovať ako základné bolestné, ak by na to existoval lekársky posudok v zmysle § 3 ods. 2 Zákona č. 437/2004 Z.z. Napríklad rany v oblasti hlavy sa odškodňujú bolestným v hodnote 5-10 bodov podľa položky č. 2 Prílohy číslo 1 Zákona č. 437/2004 Z.z. Súd nevysvetlil, prečo na vec nepoužil ustanovenie § 9 ods. 7 Zákona č. 437/2004 Z.z., ak poškodený utrpel súčasne viac poškodení na zdraví, hodnotí sa bolesť za každé poškodenie na zdraví osobitne a bodové hodnotenia sa sčítavajú. Ak sa však viac poškodení na zdraví vzťahuje na ten istý orgán alebo končatinu, nesmie súčet bodového hodnotenia prekročiť bodové hodnotenie za anatomickú alebo funkčnú stratu orgánu alebo končatiny. Podľa prílohy číslo 1 Zákona č. 437/2004 Z.z. je bodové hodnotenie za stratu zuba 10 bodov (položka 290). Tu je stanovené maximum, ktoré pri jednom zube nie je možné prekročiť v počte bodov 40 za prvé tri zuby a 10 bodov za každý ďalší zub, a to podľa počtu zubov maximálne 250 bodov (pri strate 6 zubov 70 bodov). Súd, i keď nesprávne z hľadiska času, pripisuje ku liečeniu týchto zubov navýšenie bodového hodnotenia vopred, v skutočnosti súd hodnotí viac poškodení súčasne na 6 zuboch väčším počtom bodov (až 280), než zákon dovoľuje priznať pri strate všetkých zubov (250 bodov) v zmysle ustanovenie § 9 ods. 7 Zákona č. 437/2004 Z.z.

E/ Ku náhrade nemajetkovej ujmy v peniazoch:

Súd neuviedol, ako vyhodnotil vplyv iných zistených ochorení a zdravotných potiaží žalobkyne, na súkromný život žalobkyne, resp. na stav žalobkyne, ktorý má zakladať údajný zásah žalovaného do práva na ochranu osobnosti žalobkyne, pretože žalobkyňa podľa podanej žaloby a dôkazov mala iné dôvody zdravotných potiaží než stomatologické, trpela vysokým krvným tlakom, zápalom pľúc a bolesťami kĺbov, ložený vertebrokoronárny angor, artériová hypertenzia I.WHO; hypercholesterolémia, krutá bolesť za hrudnou kosťou, bolo jej na zvracanie a na odpadnutie a trpela tiež liečenou cukrovkou II typu. Žalobkyňa potvrdzuje v bode 5 podanej žaloby, že na CT sú známky mozgovej atrofie spôsobené množstvom RTG žiarenia, pretože žalobkyňa pracovala 53 rokov v zdravotníctve, dlhý čas v nemocnici. Žalovaný také následky, ako tvrdí žalobkyňa v bode 5 žaloby nijak nespôsobil a ani nemal ako spôsobiť. Poukazujeme na dôkazy predložené žalobkyňou, ktoré preukazujú, že mala žalobkyňa hlavné iné zdravotné potiaže pred dňom 18.11.2012, a to tieto boli v konaní preukázané. Žalobkyňa bola hospitalizovaná v Nemocnici Alexandra Wintera v dňoch 7.7.2011-9.7.2011, kde jej boli diagnostikované úplne iné ochorenia, než stomatologické, podľa prepúšťacej správy z Nemocnice Alexandra Wintera z hospitalizácie 7.7.2011 – 9.7.2011 je úplne vylúčené, aby dôvodom hospitalizácie boli stomatologické ťažkosti. Podľa prepúšťacej správy z 9.7.2011 trpí žalobkyňa množstvom iných diagnóz: - zložený vertebrokoronárny angor; - artériová hypertenzia I.WHO; - hypercholesterolémia; pričom žalobkyňa bola hospitalizovaná z dôvodu hypertenzie (vysoký krvný tlak), slabosti, bolesti kĺbu, krutá bolesť za hrudnou kosťou, bolo jej na zvracanie a na odpadnutie. Žalobkyňa v nemocnici výslovne uviedla, že iné vážnejšie ochorenie nemá. Nestťažovala sa 7.7.2011 –9.7.2011 na nič ohľadom zubov ani v nemocnici. Pri vyšetrení mala žalobkyňa hlavu na poklop nebolestivú. Zistené boli prítomnosť muskuloskeletálnej zložky bolesti, ktorá je viazaná na pohyb hrudnej chrčtice, tlak na hrudníku a polohu pacientky. Neboli teda zistené bolesti súvisiace alebo zapríčineného zubami. Dôkaz: v spise - prepúšťacia správa z Nemocnice Alexandra Wintera z hospitalizácie 7.7.2011 – 9.7.2011. Súd tento dôkaz vôbec v rozsudku neuvádza, nevysporiadal sa s týmito zjavne závažnými inými chorobnými stavmi žalobkyne, a napriek tomu, že sa žalobkyňa v priebehu hospitalizácie vôbec nestťažovala na problémy so zubami, všetky jej zdravotné potiaže a následky na súkromný život súd pripísal údajnému nesprávnemu postupu žalovaného. Žalovaný v konaní písomne poukazoval na tieto dôkazy a iné choroby žalobkyne. Ani syn žalobkyne nepopísal žiadne zdravotné potiaže konkrétnejšie, nepopísal žiadne konkrétne pre konkrétne obdobie, neuviedol ani v konaní už preukázanú cukrovku žalobkyne, ktorá bola nepochybne príčinou jej zdravotných komplikácií a nie dôsledkom ošetrovania zubov u žalovaného. Žalovaný žiaden herpes žalobkyne nespôsobil, ani bolesti kĺbov, ani vyčerpanie alebo kolaps. Zjavne žalobkyňa popisovala životné situácie, ktoré nesúvisia so žalovaným. Súd sa s touto obranou žalovaného, uvádzanou v písomnom podaní zo dňa 7.11.2018 vôbec nezaoberal. Ako uvádza žalobkyňa v čl. IV. žaloby, už v roku 2010 údajne trpela dlhodobou nespavosťou, bola vyčerpaná, preto v priebehu roku 2010 prestala pracovať. Tento stav žalobkyne ale nijak nesúvisí s činnosťou žalovaného,

žalobkyňa má na to inú diagnózu. Neurológ E. F. vyslovil len suspektnú neulagiú nervu Trigemini en., následným CT vyšetrením dňa 02.05.2013 sa nepotvrdila. Súd toto vyšetrenie nijak nevzal do úvahy, i keď vyvracia zápal trojklaného nervu. Teda vyvracia príčinu potiaží v oblasti zubného lekárstva. Od januára 2013 sa podľa žaloby mala žalobkyňa pridružiť ku bolestiam zubov aj bolesť trojklaného nervu – pôvod dentálneho charakteru to nemalo, E. F. vyslovil suspekciu (podozrenie), ktoré sa CT mozgu a pri MR mozgu nepotvrdilo, zistené boli iné zdravotné potiaže žalobkyne (MR zo dňa 4.9.2015 a CT zo dňa 2.5.2013). Neurovaskulárny konflikt bol vylúčený (dôkaz je nález magnetickej rezonancie zo dňa 4.9.2015). Znamky kortikálnej mozgovej atrofie nie sú spôsobené žalovaným (dôkaz je nález CT z 2.5.2013). Dôkaz: lekárske nálezy žalobkyne z 19.03.2013, 02.05.2013 a 02.05.2013; Odpoveď č. 2 znalca MUDr. Manesha je nepreskúmateľná, pretože znalec k znaleckému posudku nedoložil – nedal prílohu – lekársku správu od neurológa, v ktorej sa má uvádzať ako diagnóza „zápal nervus trigeminus“, ako suspektná diagnóza. Túto jeho domnienku neurológa ale vylučuje nález z pracoviska počítačovej tomografie A. Wintera z 2.5.2013 – ktoré v náleze uvádza – C.T. mozgu: Infra či supra tentoriálne patologické denzity nepozorujeme. Záverečná diagnóza: kortikálna mozgová atfia. Takže suspektívny nález E. F. sa nepotvrdil pri počítačovej tomografii. Magnetická rezonancia zo dňa 4.9.2015 preukazuje, že tam nie sú žiadne zmeny v súvislosti s ošetrovaním v dutine ústnej. Súd tieto dôkazy vôbec nevyhodnotil ani nevzal do úvahy. Žalobkyňa asi tieto dôkazy zamĺčala aj znalcovi MUDr. Maneshovi. Podľa doloženého znaleckého posudku, č. 07/2019, dodatok k číslu 02/2018, vyhotoveného MUDr. Jurajom Strechom, znalcom z odboru zdravotníctvo, zo dňa 5.8.2019, ošetrovanie chrupu, jednotlivých zubov, výroba protetických náhrad, resekcia koreňových hrotov, atď., nemá príčinnú súvislosť so vznikom ochorenia ako diabetes mellitus, virózy, infekcie spôsobené EBV alebo Cytomegalovírom, zápalom pľúc, endokrínologickým ochorením štítnej žľazy. Súd napriek tomu rozhodol tak, ako by tieto následky spôsobil žalobkyňa žalovaný. Žalobkyňou tvrdené, avšak nepreukázané nepriaznivé následky, sú následkami pre životné úkony poškodeného, pre uspokojovanie jeho životných a spoločenských potrieb alebo pre plnenie jeho spoločenských úloh, teda sťaženie spoločenského uplatnenia. Podľa výsluchu svedka, syna žalobkyne N. E. (bod 36 rozsudku), tento svedok uvádzal len také obmedzenia v bežnom živote žalobkyne, ktoré spadajú do kategórie sťaženie spoločenského uplatnenia, uvádza ovplyvnenia v súkromnom živote, ako obmedzenie chodenia na návštevy, chodenie na obed, varenie obeda, čo žalobkyňu prestalo baviť. Tento svedok však vôbec nespomenul hospitalizáciu žalobkyne ani jej choroby podľa prepúšťacej správy z Nemocnice Alexandra Wintera z hospitalizácie 7.7.2011 – 9.7.2011, ktoré neboli zubolekárskeho charakteru, ani lekárske nálezy žalobkyne z 19.03.2013, 02.05.2013 a 02.05.2013, ktoré taktiež nie sú zubolekárskeho charakteru. Syn žalobkyne vypovedal tak, ako by žalobkyňa nikdy nemala ochorenia ako diabetes mellitus, virózy, infekcie spôsobené EBV alebo Cytomegalovírom, ako by nemala zápal pľúc, endokrínologické ochorenie štítnej žľazy, ako by podľa prepúšťacej správy z 9.7.2011 netrpela žalobkyňa množstvom iných diagnóz: - zložený vertebrokoronárny angor; - artériová hypertenzia I.WHO; - hypercholesterolémia; a ako by žalobkyňa nebola hospitalizovaná z dôvodu hypertenzie (vysoký krvný tlak), slabosti, bolesti kĺbu, krutej bolesti za hrudnou kosťou, bolo jej na zvracanie a na odpadnutie. Syn žalobkyne uvádzal na záver výsluchu dňa 20.5.2020, na otázku ku zdravotným problémom žalobkyne odpoveď, ktorú súd do bodu 36 rozsudku už neprevzal, a teda pri rozhodnutí nezohľadnil: Boli problémy, čo sa týka jednak tých dentistických, jednak bolesti hlavy, bolesti kĺbov, bola hospitalizovaná na internom oddelení, kde vtedy celkovo kolabovala kvôli zníženej imunite a vyčerpania organizmu týmito bolesťami. Tu je podstatné uviesť, že svedok si vytvoril a súdu interpretoval zjavne nesprávnu predstavu o dôvodoch bolesti a o chorobách, ktorými žalobkyňa reálne podľa nálezu - prepúšťacej správy z Nemocnice Alexandra Wintera z hospitalizácie 7.7.2011 – 9.7.2011, skutočne trpela. Reálne bolesti mala žalobkyňa podľa objektívnej prepúšťacej správy ako bolesti kĺbu, krutej bolesti za hrudnou kosťou, bolo jej na zvracanie a na odpadnutie. Dôkaz: v spise - prepúšťacia správa z Nemocnice Alexandra Wintera z hospitalizácie 7.7.2011 – 9.7.2011; - lekárske nálezy žalobkyne z 19.03.2013, 02.05.2013 a 02.05.2013; Súd sa týmito objektívnymi dôkazmi, ktoré vyvracajú subjektívne tvrdenia syna žalobkyne, v tejto súvislosti pri posudzovaní dôkazov vo vzájomných súvislostiach vôbec nezaoberal. Súd vybral a posúdil len také dôkazy, ktoré sa dali použiť na podporu záverov súdu, avšak vo vzájomných súvislostiach s inými dôkazmi by boli na také závery súdu nepoužiteľné. Súd vyššie uvedené dôkazy výslovne ignoroval, a v bode 92 rozsudku v rozpore s týmito dôkazmi uvádza, že z výsluchu žalobkyne zistil skutkový stav, že v danom období bola v pracovnom pomere, ale 7.11.2011 skolabovala, pričom v nemocnici nezistili iné zdravotné problémy, má za to, že išlo o kolaps s následkom zápalu a bolesti zubov. Objektívne zistený skutkový stav z listinných dôkazov je však taký, že podľa prepúšťacej správy z 9.7.2011 trpí žalobkyňa množstvom iných diagnóz: zložený vertebrokoronárny angor; - artériová hypertenzia I.WHO; - hypercholesterolémia, pričom žalobkyňa bola hospitalizovaná z dôvodu hypertenzie (vysoký krvný tlak), slabosti, bolesti kĺbu, krutá bolesť za

hrudnou kosťou (nie bolesť zubov), bolo jej na zvracanie a na odpadnutie. Žalobkyňa v nemocnici výslovne uviedla, že iné vážnejšie ochorenie nemá. Nestťažovala sa 7.7.2011 – 9.7.2011 na nič ohľadom zubov ani v nemocnici. Súd opomenul tento objektívny dôkaz vyhodnotiť, i keď dôkaz predložila sama žalobkyňa a žalovaný sa v prostriedkoch procesnej obrany týmto bránil. Pokiaľ syn žalobkyne uvádza vo výsluchu 20.5.2020 zníženú imunitu žalobkyne, ide o ďalší závažný zdravotný nález, pri ktorom nie je tvrdená ani preukázaná príčina vo vzťahu ku poskytovaniu zdravotnej starostlivosti žalovaným. Syn žalobkyne uviedol: Boli problémy, čo sa týka jednak tých dentických, jednak bolesti hlavy, bolesti kĺbov, bola hospitalizovaná na internom oddelení, kde vtedy celkovo kolabovala kvôli zníženej imunite a vyčerpania organizmu týmito bolesťami. Syn žalobkyne tak tvrdí dôvod hospitalizácie z vyčerpania organizmu týmito bolesťami, avšak v nemocnici v dňoch 7.7.2011 – 9.7.2011 nebola zistená bolestivosť hlavy žalobkyne ale kruté bolesti úplne iných častí tela žalobkyne, konkrétne bolesti kĺbu, krutá bolesť za hrudnou kosťou. V konaní nebolo preukázané žiadnym dôkazom, že tieto tvrdené bolesti mohli byť alebo boli zapríčinené činnosťou žalovaného. Syn žalobkyne zároveň udáva úplne nový zdravotný dôvod na potiaže žalobkyne, že celkovo kolabovala žalobkyňa kvôli zníženej imunite. Súd sa stým vôbec nezaoberal, i keď žalovaný to v písomnom vyjadrení k výsluchu svedka E. namietal. Súd podľa bodu 92 rozsudku z výsluchu žalobkyne zistil, že odkedy jej žalovaný robil mostíky to boli virózy, herpesy, zápal pľúc, zápal kĺbov, zhoršili sa jej pečene (hepatálne) testy a krvný obraz. Bol preukázaný opak tohto tvrdenia žalobkyne, podľa doloženého znaleckého posudku, č. 07/2019, dodatok k číslu 02/2018, vyhotoveného MUDr. Jurajom Strechom, znalcom z odboru zdravotníctvo, zo dňa 5.8.2019, ošetrovanie chrupu, jednotlivých zubov, výroba protetických náhrad, resekcia koreňových hrotov, atď., nemá príčinnú súvislosť so vznikom ochorení ako diabetes mellitus, virózy, infekcie spôsobené EBV alebo Cytomegalovírom, zápalom pľúc, endokrinologickým ochorením štítnej žľazy. Súd tento dôkaz nezobral do úvahy a prihliadol iba na subjektívne tvrdenia žalobkyne. Súd za neoprávnený zásah žalovaného do zdravia žalobkyne, čo spôsobilo podľa súdu narušenie jej súkromného života a rodinných vzťahov, považoval to, že pre bolesti a opuchy nebola schopná navštevovať sa s rodinou, venovať sa záľubám a aktivitám s rodinou (dovolenky, koncerty, prechádzky, atď.) Z výpovede žalobkyne a jej syna – N. E. mal súd za preukázané, že trpela bolesťami a opuchmi, pre ktoré nebola schopná pokračovať v bežnom živote ako dovtedy, musela sa vzdať spoločenských kontaktov, prestala sa navštevovať s rodinou, najbližšia rodina k nej už nechodila na návštevy a obedy, ktoré zvykla variť, nezúčastňovala sa osláv narodenín a menín v rodine, nenavštevovala kultúrne podujatia a koncerty, nechodila na dovolenky. Uvedené predstavuje podľa záverov súdu prvej inštancie zásah do súkromia žalobkyne značnej intenzity. Súd tak poskytol ochranu právu žalobkyne na súkromie. Súd však nerozlíšil a nezistil, ktoré bolesti a opuchy (pre ktoré podľa súdu nebola schopná pokračovať v bežnom živote) boli údajne spôsobené žalovaným a ktoré boli spôsobené inými chorobami žalobkyne v zmysle prepúšťacej správy z Nemocnice Alexandra Wintera z hospitalizácie 7.7.2011 – 9.7.2011 a v zmysle lekárskeho nálezu žalobkyne z 19.03.2013, 02.05.2013 a 02.05.2013, ktorá ako jediná preukazuje bolesti kĺbu a krutú bolesť za hrudnou kosťou. Nie bolesti zubov. Keď súd mal v konaní zistených viacero príčin, ktoré spôsobovali bolesti a opuchy žalobkyne, pretože podľa prepúšťacej správy z nemocnice trpí žalobkyňa množstvom iných diagnóz, ako sú zložený vertebrokoronárny angor, arteriálna hypertenzia I.WHO, hypercholesterolémia, pričom žalobkyňa bola hospitalizovaná z dôvodu hypertenzie (vysoký krvný tlak), slabosti, bolesti kĺbu, krutá bolesť za hrudnou kosťou (nie bolesť zubov), bolo jej na zvracanie a na odpadnutie, nemohol súd bez ďalšieho znaleckého dokazovania tieto následky pripísať výlučne na vrub žalovanému. To naviac v prípade, keď sa žalovaný bránil aj predložením súkromného znaleckého posudku č. 07/2019, dodatok k číslu 02/2018, vyhotoveného MUDr. Jurajom Strechom, znalcom z odboru zdravotníctvo, zo dňa 5.8.2019, ktorý preukazuje, že ošetrovanie chrupu, jednotlivých zubov, výroba protetických náhrad, resekcia koreňových hrotov, atď. (teda činnosť žalovaného), nemá príčinnú súvislosť so vznikom ochorení ako diabetes mellitus, virózy, infekcie spôsobené EBV alebo Cytomegalovírom, zápalom pľúc, endokrinologickým ochorením štítnej žľazy. Jediným v konaní preukázaným opuchom v oblasti zubov je nález E. G. zo dňa 30.4.2015 (bod 37, posledná veta na str. 28 rozsudku), kedy bol zistený absces v oblasti 43, čiže absces je, keď príde k opuchu a treba to narezať, aby ten hnis vytiekol, robí sa to v lokálnej anestézii, potom sa podávajú antibiotiká a drene. 18.5.2015 bol zub 43 definitívne vyplnený. Išlo ale zjavne o nový nález a obdobie roku 2015, po viac ako roku a pol odkedy už žalobkyňa navštevovala iného zubného lekára (E. G.). A tento jej problémy s opuchom zubov zjavne v krátkom období vyriešil. Chýba tu vecná aj časová súvislosť s úkonmi žalovaného. Chýba zistenie opuchov a bolestí, ktoré by zapríčinil alebo neliečil žalovaný. Súd posúdil bolesti a opuchy žalobkyne ako zásah do práva žalobkyne na ochranu súkromného života značnej intenzity, ktorá si zasluhuje náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Súd neuviedol však žiadne konkrétne opuchy, ich miesta a trvanie a ani konkrétne bolesti, ich miesta a trvanie, a čas ich vzniku, ktorý by súd vyhodnotil takej intenzity, že predstavujú

zároveň zásah do súkromného života žalobkyne. Predovšetkým však súd neuviedol žiaden dôkaz o tom, že konkrétne opuchy a bolesti spôsobil žalobkyňu žalovaný, a týmto sa mal súd zaoberať predovšetkým v situácii zisteného zdravotného stavu žalobkyne, ktorá trpela inými závažnejšími chorobami a bolesťami kĺbu, krutou bolesťou za hrudnou kosťou (podľa prepúšťacej správy z Nemocnice Alexandra Wintera z hospitalizácie 7.7.2011 – 9.7.2011 a v zmysle lekárskeho nálezov žalobkyne z 19.03.2013, 02.05.2013 a 02.05.2013), než boli zubno-lekárskeho charakteru. Žalovaný namieta, že súd priznal náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch v sume 500,- eur nesprávne, nedôvodne, v rozpore so zásadou špeciality Zákona č. 437/2004 Z.z. o náhrade za bolesť a o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia (ďalej len „Zákon č. 437/2004 Z.z.“), ktorý je vo vzťahu špeciality ku nároku podľa § 12 a nasl. Občianskeho zákonníka, a ďalej bez odôvodnenia vzniku nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch a jej výšky, tiež bez relevantných dôvodov na priznanie tohto nároku a na stanovenie výšky náhrady, a napriek tomu, že súdom priznaný nárok žalobkyne neexistuje, pretože následky, ktorými súd vznik tohto nároku odôvodnil, sú odškodňované podľa osobitného Zákona č. 437/2004 Z.z. o náhrade za bolesť a o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia, ako nároky vyplývajúce zo sťaženia spoločenského uplatnenia (ďalej len „SSU“), ktorý má v tejto veci ako osobitný (špeciálny) právny predpis pri aplikácii prednosť pred použitím ustanovení Občianskeho zákonníka. Následky tvrdené žalobkyňou (ak by sa preukázala príčinná súvislosť s poskytovaním zdravotnej starostlivosti žalovaným) sú odškodňované iba v rámci systému sťaženia spoločenského uplatnenia (SSU), pretože by išlo o následok, ktorý je výslovne subsumovateľný pod ustanovenia § 2 ods. 2 Zákona č. 437/2004 Z.z., pretože by išlo o stav v súvislosti s poškodením na zdraví, ktoré má preukázateľne nepriaznivé následky pre životné úkony poškodeného, na uspokojovanie jeho životných a spoločenských potrieb alebo na plnenie jeho spoločenských úloh. Avšak tento stav nezapríčinil žalovaný, išlo o organický stav zdravia žalobkyne. Súd prvej inštancie sa nijak nevyssporiadal s tou skutočnosťou, že tieto následky nemožno teda vôbec odškodňovať v systéme nárokov zo zásahu do práva na ochranu osobnosti, ale prioritne podľa Zákona č. 437/2004 Z.z., čo zároveň znemožňuje duplicitu tohto odškodnenia následkov a odškodnenia zhodných následkov inak, než zákonom vyžadovaným spôsobom podľa Zákona č. 437/2004 Z.z. tak, ako to vyžaduje ustanovenie § 444 Občianskeho zákonníka (ide o právny vzťah výslovne upravený zákonom, pri ktorom súd nemôže ani uplatňovať voľnú úvahu, na ktorú sa súd odvoláva pri určení výšky priznanej náhrady). V tomto smere žalovaný poukázal na Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 13. augusta 2014, sp. zn. I.ÚS 426/2014, keď nároky, ktorých sa domáhala žalobkyňa formou nemajetkovej ujmy cez ust. § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka v súvislosti s tým, že bolo zasiahnuté do jej zdravia, telesnej integrity, ako aj do jej rodinného a súkromného života sa uplatňujú v rámci odškodňovania bolesti poškodeného a sťaženia spoločenského uplatnenia, cez zákon č. 437/2004 Z.z. Tie zložky práva, ktoré uplatňuje žalobkyňa v konaní z titulu nemajetkovej ujmy cez ustanovenia týkajúce sa ochrany osobnosti, sú zložkami práva, ktoré sa priznávajú aj keď sa odškodňuje sťaženie spoločenského uplatnenia/vek, poškodenie zdravia, zníženie kvality života, profesijné uplatnenie, kultúrne, spoločenské a športové vyžitie. Žalovaný predložil rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7 Cdo 65/2013, ktorý potvrdzuje námietky žalovaného v tom smere, že ujma tvrdená žalobkyňou nemôže byť odstraňovaná náhradou nemajetkovej ujmy v peniazoch v zmysle ustanovenia § 13 ods. 2 Obč. zákonníka ale výhradne ako (údajné) sťaženie spoločenského uplatnenia, pretože Najvyšší súd SR to vyžaduje dôsledne rozlíšiť takto: Zmyslom náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch v zmysle ustanovenia § 13 ods. 2 O.z. je dosiahnuť vyváženosť miery ujmy na hodnotách ľudskej dôstojnosti s konkrétnym finančným vyjadrením náhrady takej nemajetkovej ujmy a s prihliadnutím na všetky okolnosti konkrétneho prípadu optimálne, a tým účinne vyvážiť a zmierniť nepriaznivý následok neoprávneného zásahu a poskytnúť čo najúplnejšiu a najúčinnejšiu občianskoprávnu ochranu osobnosti fyzickej osoby. Na rozdiel od toho, zmyslom náhrady ujmy vzniknutej ako priamy dôsledok do telesnej (fyzickej) integrity fyzickej osoby (§ 444 O.z.) je pokúsiť sa poskytnúť relutárnu náhradu za ujmu spôsobenú poškodením zdravia, jeho liečenia alebo odstraňovania jeho následkov (bolestné), resp. za ujmu na zdraví, ktorá má preukázateľne nepriaznivé následky pre životné úkony poškodeného, pre uspokojovanie jeho životných a spoločenských potrieb alebo pre plnenie jeho spoločenských úloh (sťaženie spoločenského uplatnenia).

F/ Ku nároku z titulu účelne vynaložených nákladov na reparáciu, ošetrovanie a liečenie chrupu u E. E. G. Ku nepreukázaniu vynaloženia nákladov:

Súd vznik a existenciu týchto nárokov neodôvodnil, tieto nároky nie sú preukázané. Súd sa nezaoberal účelnosťou žiadnych konkrétnych vynaložených nákladov, pretože súd nemal z predložených preddavkových príjmových dokladov preukázané (čo je logické, vzhľadom na povahu preddavkového dokladu), za čo žalobkyňa E. G. presne zaplatila údajné vynaložené náklady. Súdom konštatované

dôkazy v bode 108 rozsudku sú len preddavkové doklady, na zálohy za „protetické práce“. Chýbajú doklady vyúčtovacie. Protetické práce sú príliš všeobecný pojem, ktorý neumožňuje preskúmanie záverov súdu ani o účelnosti vynaloženia nákladov a ani ich výšky, pretože chýba ich konkrétne vymenovanie po položkách a tak aj následné posúdenie jednotlivých položiek súdom. Namietal, že súd z titulu účelne vynaložených nákladov na reparáciu, ošetrovanie a liečenie chrupu u E. E. G. priznal žalobkyni sumu 6.650,- eur, ale súd z preddavkových dokladov nemal preukázanú účelnosť ani vynaloženie nákladov, ani ktoré úkony boli na reparáciu, ošetrovanie a/alebo liečenie chrupu žalobkyne u E. G.. V bode 108 až 114 rozsudku sa súd venuje týmto nárokom, avšak spôsobom, ktorý neumožňuje preskúmanie ich existencie a ich výšky. Súd síce v bode 108 rozsudku konštatuje, že žalobkyňa zaplatila E. G. preddavky (zálohy) za protetickú prácu v súčte 6.650,- eur, avšak žalobkyňa do skončenia dokazovania nepredložila žiaden vyúčtovací doklad ku týmto preddavkom, ktorý by preukazoval konkrétne sumy za konkrétne úkony vykonané žalobkyni v konkrétny deň poskytovania zdravotnej starostlivosti E. G.. Iba z dokladu zo dňa 14.7.2014 na sumu 900,- eur súd zistil, že E. G. účtoval zálohu za protetickú prácu na implantáty, avšak súd tu nemá zistený ani ich počet, umiestnenie a napokon ani vyúčtovanie tohto preddavku na protetickú prácu na implantáty. Preto súd dokazovaním listinami a ani výsluchom E. G. (bod 37 rozsudku) nezistil konkrétne zdravotné výkony poskytnuté E. G. za určitú sumu. Takými dokladmi nemôžu byť z povahy veci preddavkové doklady, ktoré sú dokladom len o poskytnutí zálohy - preddavku plateného pred samotným poskytnutím služby. Nie sú ani dokladom o poskytnutí služby. Chýbajú vyúčtovacie doklady o poskytnutí služby, z ktorých by súd zistil účel vynaložených nákladov, ktoré priznal titulom vynaložených nákladov na reparáciu, ošetrovanie a liečenie chrupu u E. E. G. (výrok III). Nedá sa tak preukazovať ani príčinná súvislosť voči nákladom, pretože v odôvodnení rozsudku súd neuvádza konkrétne poskytnuté služby za konkrétne náklady. Bez vyúčtovacích dokladov sa nedá preukazovať účelnosť úkonov E. G., ani príčinná súvislosť s nejakými úkonmi žalovaného. V tejto súvislosti bolo podstatné zisťovanie, za aké konkrétne liečebné úkony žalobkyňa platila E. G., pretože bez takého zistenia sa nedá posúdiť ani účelnosť vynaložených nákladov. Bez takého zistenia sa nedá posúdiť rozsah, v ktorom by eventuálne došlo ku naprávaniu údajného non lege artis postupu žalovaného, a v akom rozsahu už išlo o poskytovanie novej zdravotnej starostlivosti na zuboch, ktoré žalovaný nepoňal (ani nemusel poňat) do svojej protetckej práce. Podľa výsluchu E. G. (bod 37, str. 28 rozsudku) riešil aj zuby 13,14,15, 34, 17, teda iné ako riešil žalovaný. E. G. uvádzal, že dňa 16.4.2014 bola odovzdaná protetická práca desaťčlenný mostík z kovokeramiky a vybraté stehy po implantácii; dňa 28.4.2014 bol napreparovaný celý spodok; bol napreparovaný dvanásťčlenný mostík z kovokeramiky, v dolnej čeľusti. Ide tu o omnoho väčší rozsah protetckej práce, a na viacerých a aj iných zuboch, než vykonal v roku 2012 žalovaný. V tomto ohľade súd vôbec neodôvodnil, prečo by mal žalovaný povinnosť zaplatiť celý tento rozsah novej poskytnutíe zdravotnej starostlivosti, ktorá bola zjavne vo väčšom rozsahu a aj na iných miestach, než pôvodná zdravotná starostlivosť. Žalovaný poprel vynaloženie účelne vynaložených nákladov v sume 8.050,- eur u E. G., žalobkyňa právne zastúpená advokátom nepredložila vyúčtovacie doklady, ani ich nenavrhol predložiť. Napriek tomu, že v konaní predložila len doklady o preddavkoch bez bližšieho určenia konkrétneho zuba alebo výkonu, ktorého sa záloha za službu týkala. Žalovaný namietal, že žalobkyňa vôbec neuniesla dôkazné bremeno k tomu, že vynaložila peňažné prostriedky (náklady) na reparáciu, ošetrovanie a liečenie chrupu u E. E. G., pretože preddavkové doklady nie sú takými dôkazmi.

Ku nepreukázaniu účelnosti nákladov na liečenie:

Okrem toho žalovaný namietal aj zjavné nepreukázanie účelnosti vynaloženia žalovanej sumy 8.050,- eur, z ktorej súd priznal sumu 6.650,- eur titulom údajných účelne vynaložených nákladov na reparáciu, ošetrovanie a liečenie chrupu u E. E. G.. Súd vôbec nevzal do úvahy výsluchom E. G. preukázanú možnú menej nákladnú alternatívu riešenia náhrady chrupu žalobkyne. Nie je preukázané, prečo súd považoval práve tú alternatívu, ktorú si vybrala žalobkyňa, za jedinou účelnú, keď existovala zjavne aj iná alternatíva, menej nákladná, resp. hradená zo zdravotného poistenia. Súd vyslovil len svojvoľnú úvahu v tom smere, že ak žalovaný riešil chrup fixnými náhradami, tak aj náhrady u E. G. mali byť fixné. Súd nevzal do úvahy, že žalovaný navrhoval žalobkyni, že jej vykoná poisťovňou hradené snímateľné náhrady chrupu, ale žalobkyňa to odmietla zo subjektívnych dôvodov. Svedok E. G. na otázku, či bolo nasadenie implantátov jediné možné riešenie alebo či ponúkol iné riešenia, uviedol (str. 15 zápisnice z pojednávania z 11.11.2020): V medicíne je vždy viacero riešení, teda v zubarine. Určite sme s pani B. riešili aj možnosť vyberacej protézy, ktorú asi odmietla, keďže sme išli do fixného riešenia. To vždy všetko záleží od financií a od možností od zubov, ktoré nám zostávajú, že či tá protetická práca, ktorú zhotovíme, koľko bude životnosť, aby to po dvoch rokoch nešlo do koša. Bola určite navrhnutá aj nejaká iná alternatíva. Na otázku, ktorá z alternatív je hradená v rámci zdravotného poistenia, E. G. uviedol: Hradená je vyberacia protéza, a myslím si, že aj na korunky je hradená z časti zdravotnou poisťovňou.

Na otázku, v prípade vyberacej protézy je potrebná extrakcia niektorých zubov, E. G. uviedol: Určite áno, u tých zubov, čo spôsobovali bolesť. Súd tieto časti vylúčením svedka v bode 37 rozsudku neuviedol, nevychádzal z toho skutkového stavu pri posudzovaní účelnosti nákladov na liečenie, že existovali možné viaceré alternatívy riešenia chrupu žalobkyne a zvolený spôsob nebol jediný možný, pričom nešlo o voľbu zubného lekára, ale o voľbu žalobkyne. Teda, E. G. neuviedol, že jediné možné riešenie boli implantáty, ale že toto riešenie (nákladnými implantátmi) si zvolila z viacerých navrhovaných riešení žalobkyňa. Účelom chrupu je výživa jedinca, hryzenie potravy a artikulácia hovoreného slova. Tento účel by splnila žalobkyňa, rovnako ako tisícom iných občanov SR aj vyberacia zubná náhrada, ktorú žalobkyňa odmietla. Súd nezdôvodnil, prečo má žalovaný za túto voľbu žalobkyne niesť zodpovednosť v podobe úhrady sumy 6.650,- eur. Súd neskúmal, či cena nie je premrštená, teda či je naozaj účelné vynaloženie týchto nákladov. Žalovaný namietal celkovú neúčelnosť. Ad absurdum, súd priznal žalobkyňa náhradu 6.650,- eur bez zistenia konkrétnej ceny konkrétnych zubno-lekárskych výkonov a výrobkov, ktoré boli žalobkyňa poskytnuté iba preto, že žalobkyňa si túto (nákladnú) alternatívu sama vybrala. Žalobkyňa mala dôkaznú povinnosť, na preukázanie účelnosti vynaloženia nákladov, po námietke žalovaného celkovej neúčelnosti týchto nákladov 8.050,- eur, zabezpečiť dôkaz o účelnosti nákladov v konkrétnej výške. Žalobkyňa, zastúpená advokátom sa týmto vôbec nezaoberala, ponechala súdu iba zálohové príjmové doklady (bod 108 rozsudku). Žalovaný v konaní namietal, že iné alternatívne riešenia chrupu žalobkyne existovali a tieto sú hradené z verejného zdravotného poistenia. Svedok E. G. uviedol, že hradená je vyberacia protéza, a myslím si, že aj na korunky je hradená z časti zdravotnou poisťovňou. Súd uzatvoril, že žalobkyňa boli poskytnuté aj korunky v rámci mostíka, nezisťoval však ich hodnotu a ani hodnotu, ktorú z nich platí zdravotná poisťovňa. Súd nezisťoval cenu jednotlivých výkonov vôbec. Nezisťoval ani vyúčtovane úkonov E. G.. Až z vyúčtovania poskytnutých preddavkov by sa dalo dokazovať ich vynaloženie na skutočné úkony. Dokazovanie v tomto smere bolo uzatvorené bez navrhnutia a predloženia dôkazov žalobkyňou. Okrem toho namietal, že súd nesprávne vyhodnotil premičanie náhrady čiastky preddavku 1.000,- eur, ktorú mala žalobkyňa zaplatiť E. G. už dňa 13.11.2013, t.j. viac ako dva roky pred podaním žaloby 18.11.2015. Ak súd považoval za škodu zaplatené preddavky, tak tento preddavok bol zaplatený viac ako dva roky pred podaním žaloby, pričom žalobkyňa podľa svojho listu z 5.11.2013 adresovaného žalovanému už 5.11.2013 tvrdila, že škodu na zdraví jej spôsobil žalovaný (bod 16 rozsudku). Žalobkyňa už v liste zo dňa 5.11.2013 tvrdila a žiadala od žalovaného, aby jej zaplatil úhradu vo výške 6.200,- eur, ktorá bola odhadnutá na odstránenie príčin bolesti, doliečenie a opravu mostíkov. Žalobkyňa takto podľa vlastného tvrdenia už dňa 5.11.2013 vedela o spôsobenej škode vo výške 6.200,- eur, a o tom, že za túto zodpovedá žalovaný (podľa tvrdenia žalobkyne), pretože v tejto výške žiadala jej náhradu. Súd sa týmto premlčaním sumy 1.000,- eur ani sumy 6.200,- eur nezoberal dôsledne.

G/ Ku účelne vynaloženým nákladom spojeným s vypracovaním znaleckého posudku vo výške 660,- eur

Súd uvádza v bode 115 rozsudku, že táto suma sa skladá zo sumy 500,- eur za znalecký posudok a sumy 160,- eur za posúdenie vzoriek. Súd však posúdenie vzoriek ako dôkaz nevykonal, nejde tak o náklady spojené s uplatnením práva na náhradu škody. Cena znaleckého posudku 500,- eur a ani vyúčtovanie znaleckého posudku nie je v súlade s Vyhláškou Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 491/2004 Z.z. o odmenách, náhradách výdavkov a náhradách za stratu času pre znalcov, tlmočníkov a prekladateľov. Predovšetkým nejde o účelne vynaložený náklad spojený s vypracovaním znaleckého posudku, pretože na zistenie skutkového stavu sa posudok MUDr. Manesha č. 2/2015 vôbec nedá použiť. Žalovaný už písomne podaním zo dňa 7.12.2017 namietal celkovú nepoužiteľnosť tohto znaleckého posudku v konaní, súd sa s týmito tvrdeniami žalovaného nevysporiadal, i keď išlo o dôležité vecné argumenty, súd na to nedal žalovanému žiadnu odpoveď (to zakladá zároveň odôvodnenie odvolacích dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. b), písm. d) CSP): Predložený znalecký posudok č. 2/2015 je nezákonný a nepreskúmateľný, neobsahuje všetky zákonom stanovené náležitosti, aby vôbec išlo o znalecký posudok. Znalec MUDr. Amir Amiry Manesh, PhD. Zjavne nezákonne vyhotovil dva, obsahovo odlišné, znalecké posudky č. 2/2015 v tejto veci: - 1. znalecký posudok č. 2/2015 zo dňa 16.06.2015 vo veci „zanedbania zdravotnej starostlivosti“ (počet strán 6, prílohy 10, počet odovzdaných vyhotovení: 2), ktorý je podaný na základe vyžiadania JUDr. Ing. Petra Ošvátha, PhD. – advokáta zo dňa 22.01.2015; a obsahovo čiastočne odlišný: - 2. znalecký posudok č. 2/2015 zo dňa 29.09.2015 v tej istej veci „zanedbania zdravotnej starostlivosti“ (počet strán 6, ale počet príloh 14 a počet odovzdaných vyhotovení: 3), ktorý je taktiež podaný na základe vyžiadania JUDr. Ing. Petra Ošvátha, PhD. – advokáta zo dňa 22.01.2015; Takýto postup znalca je nezákonný, nezlučiteľný so Zákonom č. 382/2004 Z.z. o znalcoch a tlmočníkoch a Vyhláškou 490/2004 Z.z., ktorou sa tento zákon

vykonáva. Dátumy vyžiadania sú rovnaké – prvý bol vyhotovený dňa 16.06.2015 a chýba na ňom dátum odovzdania, druhý vyhotovený a odovzdaný 29.09.2015. Znalec je povinný každý znalecký úkon očíslovať a viesť o tom znalecký denník. Znalecký posudok Ad 1 poskytol žalovanému právny zástupca žalobkyne ešte pred začatím tohto konania, a keď sa voči jeho obsahu žalovaný ohradil, že posudok nič nepreukazuje voči žalovanému, znalec zjavne niektoré podklady vypustil, tvrdíme, že tie, ktoré svedčili v prospech žalovaného a vypracoval prepracované znenie znaleckého posudku – opätovne neobjektívne. Poukazujeme na rozdiely zistiteľné porovnaním oboch znaleckých posudkov č. 2/2015: - v posudku Ad 1 sa v bode 1. v štvrtom bode uvedená otázka líši od otázky v posudku Ad 2, v ktorom je vypustené „sťaženie spoločenského uplatnenia“; - v posudku Ad 1 chýba bod (3) „Dátum odovzdania posudku“; - v posudku Ad 1 v bode 3 „Podklady na vypracovanie odborného vyjadrenia“ dodané zadávateľom, znalec za druhou odrážkou uvádza: „zadávateľ sprostredkoval znalcovi nahliadnutie RTG snímok z ošetrenia pacientky A. B. v ordinácii E. D. F. – vstupné aj výstupné snímky a snímky medzi jednotlivými ošetreniami“; avšak v posudku Ad 2 znalec už poukázanie na tieto sprístupnené snímky neuvádza a v druhom odseku uviedol len: „zadávateľ sprostredkoval znalcovi nahliadnutie RTG snímok z ošetrenia pacientky A. B. v ordinácii E. D. F. – vrátane kópií rtg snímok a konečného rtg snímku pacientky“. Znalec zamlčal predložené doklady, a to práve snímky urobené medzi jednotlivými vyšetreniami. Tu je zjavné, že zadávateľom alebo znalcom došlo k selekcii podkladov a k zmene, zúženiu podkladov, ktoré znalec k posudku Ad 2 mal poskytnuté. Napriek tejto významnej námietke proti znaleckému posudku, súd sa tým vôbec nezaoberal. K bodu 5 – otázke č. 1 znaleckého posudku: - z odpovede na otázku č. 1 nie je zrejmé, z akého dátumu je posudzovaný „vstupný RTG snímok“ a aký je časový odstup, od ktorých konkrétnych ošetrení, ktoré poskytol žalovaný a aký je vplyv časového odstupu na chrup; - znalec ani v jednom znaleckom posudku neuvádza, ktoré zuby ošetroval žalobkyňa žalovaný, a ktoré naopak neošetroval, i keď je zrejmé, že znalec hodnotí aj stav zubov a z nich robí závery, ktoré vôbec neboli a ani nemohli byť predmetom zdravotnej starostlivosti žalovaným v posudzovanom období. Znalec vôbec tieto okolnosti nepopísal a nerozlíšil. Znalec síce konštatuje údajné pochybenie pri liečbe, ale nikde neuvádza aké pochybenie, pri ktorom zube a aké konkrétne pochybenie – znalecký posudok je nepreskúmateľný – znalec sa nezaoberal ani len tým, aby definoval, ktorý zub a ako žalovaný ošetril a v čom by mal nesprávny postup spočívať. Znalec hodnotil údajné nedokonalé endodontické ošetrenie, úplne však ignoroval, ktoré z nich už žalobkyňa mala pred posudzovaným obdobím, ktoré a z akého dôvodu a ako vykonal žalovaný, a tiež úplne ignoroval, že už žalovaným ako aj potvrdené E. G., bola odporúčaná už extrakcia 6 (následne vytrhnutých zubov). To znamená, že znalec ignoroval, že už žalovaný zistil u žalobkyne taký stav (nebolo možné už zuby endodonticky ošetriť) a odporučil už žalovaný extrakciu 6 zubov a zhotovenie snímacej náhrady, znalec to nezohľadnil a posudok sa snažil podať tak, ako by následkom nejakého (nedefinovaného) nesprávneho postupu žalovaného (až potom) muselo byť 6 zubov vytrhnutých. Takýto stav ale mala žalobkyňa už na vyšetreniach u žalovaného, ktorý jej vytrhnutie zubov a zhotovenie snímacej náhrady odporučil. Žalobkyňa to odmietla s tým, že nechce trhať zuby ani snímáciu náhradu. K bodu 5 - otázke č. 2 znaleckého posudku: Znalec napriek tomu, že v odpovedi č. 1 bode 1 neanalyzoval vôbec konkrétnu činnosť žalovaného na konkrétnom zube (nie všetky zuby pritom riešil žalovaný), v odpovedi č. 2 len všeobecne (opätovne bez konkretizovania zuba) a nepreskúmateľne (bez podkladov) konštatuje, ako ošetrované zuby mohli spôsobovať žalobkyňu bolestivé stavy, a že ju teda mohli dlhodobo trápiť bolesti a citlivosť zubov, ako aj bolestivosť mäkkých tkanív. Znalec uvádza, že bolesti mohla žalobkyňa mať, nie že ich mala, alebo že by ich mala z konkrétneho dôvodu súvisiaceho s činnosťou žalovaného. K tomu žalovaný uviedol, že konštatovanie znalca je úplne nepreskúmateľné v tom, na ktorom zube a ktorý konkrétny následok znalec údajne zistil. Konštatovanie znalca však preukazuje pretrhnutie (prípadnej) príčinnej súvislosti. Ak totiž znalec uvádza, že pacientku mohli dlhodobo trápiť bolesti a citlivosť zubov, najskôr je potrebné rozlíšiť bolesti od citlivosti a tiež treba skúmať, čo proti bolesti (ktorá mala byť dlhodobá) urobila žalobkyňa, pretože pacient je povinný sa o svoj zdravotný stav predovšetkým starať aspoň tak, že ak má bolesti, navštívi lekára. Žalobkyňa zjavne takto nekonala, nie je zrejmé, ako a s kým svoj zdravotný stav (ak mala údajne dlhodobo bolesti, resp. citlivosť je iná záležitosť) riešila. Žalovaný tvrdí, že žalobkyňa svoj zdravotný stav zanedbala, ak mala dlhodobo bolesti a citlivosť zubov a nenavštívila zubného lekára. Nie je preukázané, že by sa žalobkyňa liečila u niektorého zubného lekára v medziobdobí, keď sa neliečila u žalovaného ani u E. G.. V čl. III tohto vyjadrenia uvádzame aj dôvody, prečo sa znalec nemohol vyjadriť konkrétnejšie k priebehu prác žalovaným, ale dal len nepreskúmateľné všeobecné závery o tom, ako by mala byť stomatologická starostlivosť poskytnutá. K odpovedi č. 2 uvádzame, že nepreukazuje žiadne konkrétne zistenie ohľadom postupu žalovaného a ani žiadnu príčinnú súvislosť. K odpovedi č. 2 na str. 4 znaleckého posudku uvádzame, že znalec ignoroval priložený obsah výpisu zo zdravotnej dokumentácie, ktorá tvorí prílohu znaleckého posudku napríklad v častiach, v ktorých žalovaný uvádzal, že žalobkyňa udávala bolesť,

žalovaný túto bolesť riešil a v zázname z 30.08.2013 sa uvádza, že pacientka neudáva bolesti, má kľud. Znalec sa s tým vôbec nezaoberal. Nedá sa vôbec preskúmať znalecký posudok v tom, že by pri riešení bolesti žalobkyne žalovaný niečo zanedbal, alebo že by vzhľadom na daný stav chrupu v tom čase nepostupoval správne/postupoval nesprávne. K suspektnej diagnóze, ktorú znalec uvádza na záver odpovede č. 2 uvádzame predovšetkým, že znalec v rozpore so zákonom neučinil prílohou znaleckého posudku poskytnutú lekársku správu od neurológa, kde sa má táto diagnóza (len) ako podozrenie nachádzať. Tento posudok je aj preto nepreskúmateľný, nedá sa zistiť z akého dňa má byť taký nález. Zadávatel' posudku, alebo žalobkyňa, znalci zrejme zamlčali, že tomografické vyšetrenie žalobkyne zo dňa 02.05.2013 (CT mozgu) infra či supratentoriálne patologické denzity nepozorovalo a ani lekársky nález z magnetickej rezonancie žalobkyne zo dňa 04.09.2015 (nie je zrejme, či ho mal znalec k dispozícii) bolo bez známkov neurovaskulárneho konfliktu v priebehu nu. V. bilat. Suspektná diagnóza sa tak vyvrátila. Neexistuje tu príčinná súvislosť. Dôkaz: CT mozgu z 02.05.2013 – nález; lekárska správa z vyšetrenia magnetickou rezonanciou zo 04.09.2015; K odpovedi na otázku č. 3 znaleckého posudku : Táto odpoveď je absolútne nepreskúmateľná. Zakladá sa na tom, že už žalovaný indikoval vytrhnutie zubov, čo uskutočnil E. G., ale žalobkyňa s tým u žalovaného nesúhlasila. Žalobkyňa nesúhlasila s vytrhnutím z dôvodov, že nechcela snímateľnú náhradu (táto by bola hradená zdravotnou poisťovňou). Žalovaný implantáty neposkytoval. Bolo preto logické, že žalobkyňa navštívila iného stomatológa, ktorý jej po vytrhnutí zubov implantáty (teda nie snímateľnú náhradu) poskytol, ide však o výkon, ktorý nie je hradený z verejného zdravotného postenia. Náklady na to sa žalobkyňa snaží podanou žalobou získať od žalovaného, i keď na to nemá právny nárok. K odpovedi na otázku č. 4 znaleckého posudku: Znalec len všeobecne uvádza bodové ohodnotenie, nijak neuvádza, že by to zapríčinil žalovaný. Pretože žalovaný žiadnu stratu zubov nezapríčinil, ale zistil, že zdravotný stav žalobkyne si vyžaduje extrakciu zubov, čo potvrdil aj postup E. G.. Bol to stav žalobkyne, ktorý ale žalovaný nijak nezapríčinil. Porušenie povinnosti pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti nie je dané ani preukázané. Znalecký posudok je nezákonný. Žalovaný poukázal na veľmi podozrivú zmenu v podkladoch, dodaných zadávateľom na vypracovanie posudku Ad 1 ku dňu 16.06.2015 a posudku Ad 2 ku dňu 29.09.2015. Podklady nemal právo nik selektovať. Dôkaz: znalecký posudok č. 2/2015 zo dňa 16.06.2015; Takýto zistený a popísaný postup znalca nasvedčuje, že znalec nepostupoval zákonne, nepripustne menil svoj znalecký bez zachovania zákonného postupu. Zároveň tento postup znalca nasvedčuje, že celkovo je posudok neobjektívny, pretože sa preukázalo neštandardne úzke prepojenie znalca na objednávateľa, znalec sa zjavne bez podkladov snažil prispôbiť posudok Ad 2 potrebám objednávateľa.

97. III. K odvolacím dôvodom žalovaný uviedol, že odvolanie, vzhľadom na zdôvodnenia uvedené v tomto odvolaní v článku II. a čl. IV až čl. VIII., žalovaný odôvodnil v súlade s ustanovením § 365 ods. 1 písm. b), d), e,) f) a h) Civilného sporového poriadku tým, že b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

98. IV. Ku odvolacím dôvodom podľa ustanovenia § 365 ods. 1 písm. b) a d) Civilného sporového poriadku:

Súd neustálil takú ujmu žalobkyne, ktorá by si vyžadovala také výnimočné odškodnenie, ako je náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka. 2. Zistené ujmy žalobkyne sa dajú všetky odškodniť podľa zásad stanovených Zákonom č. 437/2004 Z.z. 3. Súd neuviedol ani nezdôvodnil, ktoré konkrétne právo žalobkyne z práv na ochranu osobnosti malo byť zasiahnuté a ktoré odškodňuje, pričom by zároveň nešlo o žiadne z práv, ktoré sa odškodňujú podľa ustanovenia § 444 Občianskeho zákonníka. Zásah do súkromného života a rodinných vzťahov z dôvodu opuchov a bolesti žalobkyne (nemietli sme už, že ich súd nekonkretizoval) neboli u žalobkyne takej intenzity, ktorá by si vyžadovala náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Súd neuviedol neoprávnený zásah žalovaného, ktorým by žalovaný opuchy a bolesti spôsobil. Súd žalovanému nedal možnosť účinne sa brániť voči tvrdeniam súdu o neoprávnenom zásahu, pretože súd nekonkretizoval ako mal žalovaný neoprávnenne zasiahnuť do práv žalobkyne s následkami na súkromný a rodinný život, keď súd nijak nerozlíšil ostatné zdravotné potiaže žalobkyne, zistené z prepúšťacej správy z Nemocnice Alexandra Wintera z hospitalizácie 7.7.2011 – 9.7.2011, z ktorej je úplne vylúčené, aby dôvodom hospitalizácie boli stomatologické ťažkosti. 4. Súd neposúdil a neodôvodnil primeranosť zadošťučinenia, ktoré sa

poskytuje žalobkyňi. Súd nevzal do úvahy primeranosť akejkoľvek sumy, a vôbec neodôvodnil výšku priznanej náhrady z pohľadu kritérií podľa ustanovenia § 13 ods. 2 a 3 Občianskeho zákonníka. Súd prvej inštancie sa nezaoberal primeranosťou zadostučinenia, závažnosťou vzniknutej ujmy (vzhľadom na výšku náhrady) ani okolnosťami, za ktorých k porušeniu práva žalobkyne na ochranu zdravia došlo, pretože žiadne také okolnosti nezistoval. Súd prvej inštancie nedal žalovanému odpoveď na podstatné body procesnej obrany žalovaného, ktoré sumarizujeme v článku VII. odvolania, čo zakladá rozpor rozsudku s ustanovením § 220 ods. 2 CSP. Tieto vady Ad 1. až 5. zakladajú aj odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. h) Civilného sporového poriadku, pretože rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, keďže súd nesprávne na vec neaplikoval ustanovenie § 444 Občianskeho zákonníka, ani ustanovenia osobitného Zákona č. 437/2004 Z.z., i keď ide o vec náhrady za zásah do zdravia žalobkyne a majú sa odškodniť také ujmy, ktoré spadajú pod SSU.

99. V. Ku odvolacím dôvodom podľa ustanovenia § 365 ods. 1 písm. f) Civilného sporového poriadku:

1. Súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, pretože vykonaný dôkaz - Znalecký posudok číslo 2/2015, vypracovaný znalcom MUDr. Maneshom, ani výsluch tohto znalca: - nepreukazuje, že žalovaný zapríčinil nejakým svojím postupom vytrhnutie zubov žalobkyne; - nepreukazuje, ktoré konkrétne zuby boli vytrhnuté (podľa súdu išlo o stratu zubov) a z akého dôvodu, kým a kedy; - neuvádza a ani nepreukazuje, že žalovaný neliečil bolesti žalobkyne; - pokiaľ uvádza nevyplnenie niektorých zubov až po apex, vôbec nezisťuje a neuvádza to, čo potvrdil E. G., že niektoré zuby žalobkyne sa nedali vyplniť pre nepriechodnosť kanálikov, a že takýto stav je v medicíne možný; - neuvádza žiadne následky na zdravotný stav žalobkyne v dôsledku, ak sa nedajú niektoré kanáliky po apex vyplniť; - neposudzuje, postup žalovaného, ktorý navrhol nepriechodné zuby číslo zuby 32, 42 vytrhnúť žalobkyňi ako terapeutický postup, ale žalobkyňa s tým (na vlastnú zodpovednosť) nesúhlasila u žalovaného; súhlasila s vytrhnutím až 8.1.2014 u E. G.; znalec neanalyzuje, aký mal tento fakt, že žalobkyňa nedovolila uskutočniť navrhnutý liečebný postup, zapríčinený žalobkyňou, vplyv na zdravotný stav žalobkyne, keď žalobkyňa nedovolila žalovanému uskutočnenie navrhnutého liečebného postupu; - neposudzuje postup žalovaného, ktorý navrhol nepriechodné zuby žalobkyne ošetriť u odborníka na endodonciu E. H. A. a žalobkyňa tento liečebný postup odmietla zo subjektívneho dôvodu, že ošetrovanie u E. A. by bolo drahé; - neposudzuje, že organizmus žalobkyne rezorboval koreň zuba, dôvody ani následky tohto prirodzeného bilogického stavu zdravia; - nezobral do úvahy iné zistené zdravotné komplikácie žalobkyne, ako cukrovka II stupňa, a všetky zistené z prepúšťacej správy z Nemocnice Alexandra Wintera z hospitalizácie 7.7.2011 – 9.7.2011, z ktorej je úplne vylúčené, aby dôvodom hospitalizácie boli stomatologické ťažkosti. Celkovo tu bolo v rámci dokazovania zistených iba 5 zubov vytrhnutých E. G. do ustálenia zdravotného stavu dňa 3.12.2015. V rozpore s tým je znalecký posudok č. 2/2015 MUDr. Manesha, ktorý bez konkretizácie konštatuje stratu 6 zubov a bodovo ohodnocuje stratu až 6 zubov.

2. Žiaden objektívny dôkaz nepreukazuje zásah do osobnostných práv žalobkyne, ktorý by sa neodškodňoval podľa ustanovenia § 444 Občianskeho zákonníka. Zásah do osobnostných práv (súkromia) žalobkyne mal súd preukázaný len výsluchom žalobkyne a jej syna p. E., avšak tvrdené okolnosti sú v rozpore so skutočnosťami zistenými z prepúšťacej správy z Nemocnice Alexandra Wintera z hospitalizácie 7.7.2011 – 9.7.2011, z ktorej je úplne vylúčené, aby dôvodom hospitalizácie boli stomatologické ťažkosti a žalobkyňa vôbec neuvádzala stomatologické potiaže a ani bolestivosť hlavy nebola zistená. Zistené boli závažné iné zdravotné komplikácie žalobkyne, pretože podľa prepúšťacej správy z 9.7.2011 trpí žalobkyňa množstvom iných diagnóz: - zložený vertebrokoronárny angor; - artériová hypertenzia I.WHO; - hypercholesterolémia; pričom žalobkyňa bola hospitalizovaná z dôvodu hypertenzie (vysoký krvný tlak), slabosti, bolesti kĺbu, krutá bolesť za hrudnou kosťou, bolo jej na zvracanie a na odpadnutie. Žalobkyňa v nemocnici výslovne uviedla, že iné vážnejšie ochorenie nemá. Nesťažovala sa 7.7.2011 – 9.7.2011 na nič ohľadom zubov ani v nemocnici.

3. Súd nevykonala a žalobkyňa ani nenavrholala vykonať dôkaz na preukázanie skutočného vynaloženia účelných nákladov na liečenie u E. G.. V konaní nie sú dôkazy o cene konkrétnych vykonaných liečebných úkonov a ani o ich zaplatení. Predložené preddavkové doklady sú príliš všeobecné a nedokazujú konkrétne úkony ani ich cenu, u E. G., ani zaplatenie, resp. vyúčtovanie ceny úkonov. Žalovaný v konaní namietal nepreukázanie účelnosti vynaloženia nákladov, žalobkyňa v tomto smere neuniesla dôkazné bremeno. Súd zo zálohových dokladov nemohol mať preukázané: - vynaloženie nákladov, pretože doklad o preddavku nie je dokladom o zaplatení za konkrétne úkony; - účelnosť nákladov, pretože údaj „protetické práce“ neumožňuje identifikovať konkrétne liečebné úkony; - konkrétne liečebné úkony u E. G., pretože neboli predložené vyúčtovanie úkonov; - cenu konkrétnych

úkonov na liečbu u E. G., pretože nebol predložený cenník úkonov a ani ich stotožnenie s úkonmi vykonanými žalobkyňu; - účelnosť vynaložených nákladov je zjavne spochybnená pri zube 43, ktorý na extrakciu navrhol už žalovaný v roku 2013; žalobkyňa s tým nesúhlasila a požadovala liečenie; - účelnosť vykonania nasledovných úkonov na zube 43 nie je daná, pretože E. G. vykonal sedemnášť zákrokov na zube 43 podľa bodu 37 rozsudku (podrobne v článku V bod 4 odvolania), v dňoch 28.3.2014, 27.8.2014, 28.8.2014, 2.9.2014, 11.9.2014, 8.10.2014, 31.10.2014, 16.1.2015, 25.3.2015, a napokon dňa 27.4.2014 bola zistená vnútorná rezorbcia koreňa (organizmus žalobkyne si sám začal rezorbovať koreň zuba 43), dňa 30.4.2015 bol absces v oblasti 43 (to nijak nespôsobil žalovaný), 18.5.2014 po štvrtý krát vyplnený zub a napokon definitívne vytrhnutý 2.6.2015.

4. Z vykonaného dokazovania výsluchom E. G. je zrejmý tento stav dôvodov extrakcie zubov žalobkyne, ktorým je preukázané, že vytrhnutie zubov nezapríčinil žalovaný: Zub 35 extrahovaný 6.11.2013 – pacientka udávala bolesti v tej časti, aj vľavo aj vpravo dole. Asi nebolo možné vykonať reendodontické ošetrovanie, nakoľko tie zuby, niekedy sa to proste nedá spraviť. Niekedy sú tie kanáliky také stiahnuté, že sa tam nedá nič urobiť, ani iné možnosti ako ten zub extrahovať, aby ste zabavili pacienta bolesti. Zub 32 a zub 42 extrahované 8.1.2014 – extrahované boli zuby 32, 42 to sú tie, ktoré sa nedali prepniť endodonticky, reendodontické ošetrovanie bolo neúspešné. Uvádzame dokazovaním zistený priebeh liečenia a dôvod extrakcie zuba č. 43 E. G. (str. 27-29 rozsudku): Zub 43 – 10.12.2013 vykonaná reendodoncia, daná dezinfekčná pasta (prvá); - 17.12.2013 vykonaná definitívna koreňová výplň (prvá u E. G.); - 17.2.2014 vykonaná opäť reendodoncia z dôvodu bolesti zuba (druhá); - 25.2.2014 opätovne sa dávala do zuba dezinfekčná pasta a metronidazol, kortikoidná pasta na ukludnenie; - 20.3.2014 zub 43 stále pobolieval, navrhnutá resekcia apikálneho hrotu, odstránenie koreňa zuba, ak je tam cysta, všetko sa vyberie v lokálnej anestéze; - 28.3.2014 zub 43 definitívne vyplnený – definitívna koreňová výplň (druhá u E. G.) a urobená resekcia koreňového hrotu; stále tam boli bolesti; - 27.8.2014 zub 43 bol preparovaný cez korunku; - 28.8.2014 bol zub 43 prečistený (kanálik bol nechán voľný); - 2.9.2014 zub 43 zaplnený calcipastou; - 11.9.2014 zub 43 mal definitívnu výplň (tretia u E. G.); - 8.10.2014 na zube 43 opakovaná reendodoncia a dala sa tam taká pasta, ktorá sa voľakedy používala, lebo už som nevedel, čo tam mám dať, lebo zub stále bolel; (tretia reendodoncia u E. G.); - 14.10.2014 stav zuba 43 zlepšený a vymenial sa pasta, ktorá sa tam dávala; - 22.10.2014 – opäť výmena toho trikrezolu a zavretie dočasnou plombou; - 31.10.2014 na zube 43 spravená definitívna koreňová výplň, plombička (štvrtá koreňová výplň u E. G.); - 16.1.2015 boli na zube 43 krčky plomby prerobené; - 25.3.2015 akútne ošetrovanie v oblasti 42 a 43, bola tam gingivitída, odporučené čistenie superflosom, špeciálnou nitkou pod mostíky; pri nezlepšení stavu sa ešte raz zvažovala reendodoncia alebo extrakcia; - 27.4.2015 akútne ošetrovanie a röntgen zuba 43 a 44; zub 43 na röntgene ukazuje známky vnútornej rezorbcie koreňa, to je taký stav, pri ktorom dochádza k tomu, že organizmus si sám začína rezorbovať ten koreň a má to typické znaky na röntgene; opäť bola skúšaná reendodoncia (štvrtá reendodoncia); - 30.4.2015 bol absces v oblasti 43, čiže absces je keď príde k opuchu a treba to narezať, aby ten hnis vytiekol, robí sa to v lokálnej anestéze; potom sa podávajú antibiotiká a drene; - 18.5.2015 zub 43 bol definitívne vyplnený (štvrté definitívne vyplnenie u E. G.); - 2.6.2015 stále pretrvávala citlivosť, takže ten zub bol navrhnutý na extrakciu, čiže museli sme zhodiť ten mostík, ktorý tam bol spravený; rozpíll som ho a hodil do koša; zub 43 sme vytrhli, bola táto rana vyčistená a boli jej vzaté otlaky na novú protetickú prácu. Takto bolo preukázaných celkovo 17 liečebných úkonov, ktorých účelnosť na zube 43 nebola preukázaná, pretože zub, ktorý navrhol vytrhnúť žalovaný už v roku 2013 bol napokon vytrhnutý 2.6.2015. Týmto je spochybnená aj účelnosť vyhotovenia mostíka, ktorý zhotovil E. G. a ktorý rozpíll E. G. 2.6.2015 a hodil do koša. Išlo o kovokeramický mostík, ktorý zhotovil E. G. v apríli roku 2014. Z vykonaného dokazovania sa nedá zistiť, avšak môžeme to predpokladať, že súd aj zálohu za takto zničený keramický mostík, priznal v rámci náhrady nákladov podľa výroku III. V takomto prípade mal súd však obzvlášť precízne zisťovať a konkretizovať dôvody, prečo by bol aj tento postup účelný a ako je ku tomuto postupu preukázaná príčinná súvislosť s poskytovaním zdravotnej starostlivosti žalovaným. Z popisu ošetrovania zuba 43 vidíme, že tieto dôkazy nepreukazujú na zube 43 žalovaným zanedbaný cystogranulom, ale že sa žalobkyňu na tomto zube stále vyvíjali nové a nové problémy; súd vôbec nebral do úvahy, že tento zub bol dlhodobý problémový aj u E. G.; napriek tomu, že už dňa 10.12.2013 vykonal reendodonciu a zub bol kľudný, musel ho znova ošetrovať a cystu konštatovať E. G. až 20.3.2014, po štyroch vlastných zákrokoch na tomto zube; to značí, že sa tam cysta vyvinula rýchlo, aj to až u E. G.. Neexistuje dôkaz v konaní, že by potrebu takého liečenia zuba 43 zapríčinil žalovaný. Žalovaný tento zub 43 navrhol na vytrhnutie už v roku 2013, s čím žalobkyňa nesúhlasila. To pretrháva príčinnú súvislosť ku zisteným následným liečebným zákrokom, ktoré i tak vyústili do vytrhnutia zuba č. 43 dňa 2.6.2015. Z vykonaného dokazovania sa však nedá zistiť, ktoré z priznaných nákladov 6.650,- eur boli vynaložené na túto neúspešnú (neúčelnú) liečbu. Zub 15 dňa 25.2.2014 ošetrovaný endodonticky,

ošetrenie sa nepodarilo, čiže bol navrhnutý na extrakciu a extrahovaný (tu nie je žiadna súvislosť so žalovaným); Celkovo tu bolo v rámci dokazovania zistených iba 5 zubov vytrhnutých E. G. do ustálenia zdravotného stavu dňa 3.12.2015. V rozpore s tým je znalecký posudok č. 2/2015 MUDr. Manesha, ktorý bez konkretizácie konštatuje stratu 6 zubov a bodovo ohodnocuje stratu až 6 zubov. Žiadne z tých dôvodov, ktoré uvádzal E. G. pre extrakciu, nesvedčia o tom, že extrakciu zubov spôsobil žalovaný. Zdôrazňujeme, že žalovaný nespôsobil, že sa kanáliky zubov nedali preplniť, ani nespôsobil tvorbu hnisu v zube 43 žalobkyne. Ide o stav organizmu.

5. Výsluchom E. G. je preukázané (str. 28 rozsudku), že žalobkyňa mala citlivé krčky zubov, a že ich opakovane musel liečiť. Citlivosť krčkov žalobkyne liečil aj žalovaný, išlo o plombičky podľa výsluchu žalovaného. Citlivosť krčkov nespôsobil žalovaný, tvoria sa pri ústupe ďasna, ako bolo v konaní preukázané, čo je bežné v organizme človeka, nespôsobil to žalobkyňu žalovaný. Súd nijak nerozlíšil, ktoré bolesti žalobkyňa pociťovala v dôsledku citlivých odhalených krčkov zubov, i keď tieto potiaže sú organického pôvodu a bez akejkoľvek príčinnej súvislosti s postupom žalovaného.

6. Zuby žalobkyne sa nedali preplniť endodonticky, čo je preukázané výsluchom E. G., napriek tomu považoval súd postup žalovaného pri zuboch, ktoré neboli vyplnené po apex za nesprávny, i keď sa toto nedalo preplniť. V konaní nie je preukázané, že by práve nevyplnenie zuba po apex spôsobilo žalobkyňu konkrétne následky v podobe zdravotných následkov.

7. E. G. po rozpílení svojich oboch mostíkov (12 členného aj 10 členného, ktoré zhotovil v apríli a máji 2014) opätovne vyhotovil mostík 13 členný v období od 9.9.2015 do 19.10.2015 (str. 29 rozsudku). Tento postup preukazuje, že skôr vykonané a potom rozpílené mostíky nie sú účelne poskytnuté na liečenie, pretože ich bolo potrebné po roku rozpíliť a urobiť nové. A to bolo zapríčinené vývojom zdravotného stavu žalobkyne po roku a pol po ukončení poskytovania zdravotnej starostlivosti žalovaným, ktorý už žalovaný nemal možnosť ovplyvniť. Súd na tieto podstatné okolnosti vôbec neprihliadol.

8. Nie je preukázaná potrebnosť znaleckého posudku MUDr. Manesha č. 2/2015 na uplatňovanie nároku v tejto veci, pretože tento posudok pri určení bolestného (140 bodov) neuvádza žiadne konkrétne zuby, ktoré mala žalobkyňa stratiť, ani nepreukazuje príčinnú súvislosť.

9. V konaní nie je preukázaný taký nesprávny postup žalovaného, ktorý by mal za následok konkrétne poškodenie zdravia žalobkyne, nie je preukázaná príčinná súvislosť vo vzťahu ku následku, ktoré súd odškodňuje. Ku bolestnému (strata zubov) nebola preukázaná príčina straty zubov a ani príčinná súvislosť. Ku náhrade nákladov na liečenie nebola preukázaná účelnosť (bez preukázania konkrétnych liečebných úkonov a ich ceny sa to ani nedá preukazovať) a ani príčinná súvislosť s údajne nesprávnym postupom žalovaného.

10. Názor znalca MUDr. Manesha, že postup žalovaného nie je lege artis, keď nie sú kanáliky zubov vyplnené po apex, je vyvrátený znaleckými posudkami MUDr. Strechu, ktorý posúdil postup žalovaného ako správny.

11. I tak nie je znaleckým dokazovaním preukázané, že by práve nevyplnenie kanálikov po apex alebo nejaká iná činnosť žalovaného, spôsobili žalobkyňu ujmu na zdraví. Poukázal na článok II písm. B/, C/, D/, E/ a F/ tohto odvolania, v ktorých podrobne namieta nesprávne skutkové zistenia pri jednotlivých nárokoch.

100. VI. Ku odvolacím dôvodom podľa ustanovenia § 365 ods. 1 písm. h) Civilného sporového poriadku: Okrem už uvádzaných vád, odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. h) Civilného sporového poriadku je daný, pretože rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci aj v tomto rozsahu: 1. Súd nesprávne právne posúdil premlčanie, pretože nárok z údajne spôsobenej škody na zdraví vo výške 6.200,- eur je podľa dôkazu uvedeného v bode 16. rozsudku premlčaný. Súd nesprávne právne posúdil premlčanie výslovne aj nároku 1000,- eur z výroku č. III, ktorý bol vynaložený ako preddavok dňa 13.11.2013, pretože žaloba bola podaná až 18.11.2015. Žalovaný poukázal na podrobnú argumentáciu v článku II písm. A/ tohto odvolania. 2. Nárok žalobkyne, ktorý súd posudzoval podľa ustanovení § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka, mal byť posudzovaný prioritne podľa ustanovenie § 444 Občianskeho zákonníka a ustanovení osobitného Zákona č. 437/2004 Z.z., vzhľadom na žalobkyňu popisované následky v podobe sťaženia spoločenského uplatnenia v rodine, keď sa nezúčastňovala obedov, návštev, a podobne. 3. Súd na vec nesprávne uprednostnil použitie ust. § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka, i keď by mal postupovať podľa špeciálneho Zákona č. 437/2004 Z.z. a odškodňovať v konaní preukázané SSU, súd tak nepostupoval. Súd vec, ktorá by skutkovo zakladala jedine nárok na náhradu SSU, posúdil nesprávne podľa ustanovení § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka ako nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktorý v priznanom rozsahu a obsahu nemôže existovať. 4. Súd nesprávne, v rozpore so Zákom č. 437/2004 Z.z. o náhrade za bolesť a o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia, zvýšil bolestné až na štvornásobok zákonného bolestného.

Žalovaný poukázal na zásady hodnotenia sťaženia spoločenského uplatnenia podľa § 10 Zákona č. 437/2004 Z.z., ktoré vyžadujú, aby posudzujúci lekár hodnotil sťaženie spoločenského uplatnenia podľa sadziieb ustanovených v prílohe č. 1 v II. a IV. časti. Pri určovaní bodového hodnotenia sťaženia spoločenského uplatnenia sa hodnotí závažnosť poškodenia na zdraví a predpokladaný vývoj následkov. Súd nie je posudzujúci lekár. Podľa ustanovenia § 10 ods. 8 s použitím § 9 ods. 7 a 8 Zákona č. 437/2004 Z.z., ktoré sa vzťahujú aj na hodnotenie sťaženia spoločenského uplatnenia, ak poškodený utrpel súčasne viac poškodení na zdraví, hodnotí sa sťaženie spoločenského uplatnenia za každé poškodenie na zdraví osobitne a bodové hodnotenia sa sčítavajú. Ak sa však viac poškodení na zdraví vzťahuje na ten istý orgán alebo končatinu, nesmie súčet bodového hodnotenia prekročiť bodové hodnotenie za anatomickú alebo funkčnú stratu orgánu alebo končatiny. Súd neoprávnene, bez lekárskeho posudku, a v rozpore s týmito zákonnými ustanoveniami zvýšil bolestné, tento postup je nesprávny, či už ide o zvýšenie na dvojnásobok alebo na štvornásobok základného bodového hodnotenia bolestného. Žalovaný poukázal na podrobné odôvodnenie v článku II písm. D/ tohto odvolania.

101. VII. Odvolaním napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa je podľa odvolania žalovaného v rozpore s ustanovením § 220 ods. 2 CSP, keďže súd prvej inštancie jasne ani výstižne nevysvetlil, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty žalovaného, nevysporiadal sa s podstatnou právnou argumentáciou žalovaného, nedbal na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé. Súd nedal žalovanému žiadnu odpoveď na podstatné právne argumenty, ktoré boli súčasťou vznesených prostriedkov procesnej obrany žalovaného:

A/ V Záverečnom vyjadrení žalovaného ku č.k. 8C/35/2015 zo dňa 25.6.2021, prednesenom aj na poslednom pojednávaní súdu: 1. V konaní nie je preukázaná a ani skutkovo neexistuje príčinná súvislosť medzi žiadnym porušením právnej povinnosti žalovaným, a ani medzi poskytnutou zdravotnou starostlivosťou žalovaným a zdravotným stavom žalobkyne, t.j. údajným škodným následkom. V zmysle ustálenej judikatúry Najvyššieho súdu Slovenskej republiky je príčinná súvislosť skutkovou otázkou, ktorú treba v konaní pred súdom preukazovať riadne vykonanými dôkazmi a až po jej preukázaní nastupuje právne posúdenie súdu ohľadom preukázanej príčinnej súvislosti. V tomto konaní nie je preukázaná príčinná súvislosť: a) vo vzťahu ku tvrdenému poškodeniu zdravia žalobkyne v odvetví zubného lekárstva; b) vo vzťahu ku tvrdenému poškodeniu zdravia žalobkyne v žiadnom inom odvetví lekárstva; Súkromný znalecký posudok č. 05/2021 vypracovaný znalcom MUDr. Juraj Strecha, PhD., znalec z odboru zdravotníctvo a farmácia, odvetvie stomatológia, zo dňa 10.6.2021, preukazuje, že žalovaný sa nedopustil žiadneho nesprávneho postupu pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti žalobkyne a komplikácie žalobkyne sú bežné vzhľadom na zdravotný stav a vek žalobkyne. Aj výsluch svedka E. E. G. preukazuje, že zuby žalobkyne sa nedali endodonticky ošetriť, napriek opakovaným pokusom pretrvávala bolestivosť, a bola potrebná ich extrakcia. Zdôrazňujeme, že to nespôsobil žalovaný a neexistuje žiaden dôkaz o príčinnej súvislosti k tomu v neprospech žalovaného. 2. Žalobkyňa nemá škodný následok na zdraví v súvislosti s poskytovaním zdravotnej starostlivosti, ktorú jej poskytol žalovaný. Zdravotný stav žalobkyne sa vyvinul ako objektívna zložka každého jedinca. Súkromný znalecký posudok č. 05/2021 vypracovaný znalcom MUDr. Juraj Strecha, PhD., znalec z odboru zdravotníctvo a farmácia, odvetvie stomatológia, zo dňa 10.6.2021, preukazuje, že komplikácie vyplývajúce z preparácie zubov pod korunky, endodontických ošetrení, vzniku kazov pod korunkami nie sú výnimočné a sú spôsobené mnohými faktormi – lokálnymi (ústne hygiena, stravovanie, vyhotovovanie a viacnásobné výmeny protetických prác, alergiami) a celkovými (celkové ochorenia – endokrinologické ochorenia – medzi ktoré patrí aj Diabetes mellitus, onkologické ochorenia a jeho liečba, atď). 3. Zdravotný stav žalobkyne v oblasti stomatológie, ktorý riešil svedok E. G., nebol spôsobený postupom žalovaného, ale bol zdravotným stavom žalobkyne, ktorý rovnako riešil aj žalovaný po ten moment, ako sa žalobkyňa rozhodla pre náhrady implantátmi, ktoré žalovaný neposkytuje. E. G. riešil rovnako zdravotný stav žalobkyne reendodonciou (ale neúspešne) a následnou extrakciou. 4. Neexistuje v konaní dôkaz, že nejaký postup žalovaného zapríčinil, že žalobkyňa mohla svoj stav sanovať iba zubnými implantátmi. Žalobkyňa mala viac možností a rozhodla sa sama pre implantáty, a preto si aj vybrala nového poskytovateľa zdravotnej starostlivosti E. G.. 5. Ku údajnému nároku na bolestné: Nie je preukázané, že nejaké poskytnutie zdravotnej starostlivosti žalovaným žalobkyne malo konkrétny škodný následok na zdravie žalobkyne. Naopak je preukázané, že zdravotný stav žalobkyne bol jej bežným zdravotným stavom. Nie je preukázaná príčinná súvislosť. Ani vecná ani časová súvislosť nie je daná medzi žalobkyňou tvrdenými zdravotnými potiažami a poskytnutou zdravotnou starostlivosťou žalovaným žalobkyne. Nie je ustálený deň ustálenia zdravotného stavu žalobkyne tak, že by takým dňom bol nejaký deň až v roku 2015 alebo neskôr. Zdravotný stav žalobkyne bol podľa svedka E. G. taký, že sa jej nedali opätovné endodontické ošetrenia úspešne vykonať, to bol stav rovnaký ako v roku

2013 (rovnako to zistil žalovaný, preto navrhol extrakciu). Vykonané reendodoncie E. G. na všetkých zuboch zo subjektívneho dôvodu „pretože to tak robí“ E. G., pretrhávajú akúkoľvek príčinnú súvislosť vo vzťahu ku žalovanému. Rezorbcia zubného koreňa organizmom žalobkyne taktiež pretrháva akúkoľvek príčinnú súvislosť, pretože ide o bežný jav, ktorý žalovaný ani nespôsobil a ani ho nemohol ovplyvniť. Liečebný proces ukončil už v roku 2013 žalovaný s výsledkom, že zub 43 je potrebné extrahovať, ku čomu došiel rovnako E. G. po neúspešnej viacnásobnej endodoncii a napokon v júni 2015 zub tiež navrhol vytrhnúť a vytrhol. Podľa súkromného Znaleckého posudku č. 07/2019, dodatok k číslu 02/2018, vyhotoveného MUDr. Jurajom Strechom, znalcom z odboru zdravotníctvo, zo dňa 5.8.2019, ktorý posudzoval od januára 2012 poskytnutú zdravotnú starostlivosť žalobkyne žalovaným, je daný tento záver: Od januára 2012 boli postupne riešené zápalové postihnutia zubnej drene v zuboch 12, 33, 32, 46 a 43. Zub 43 bol liečený koreňovou výplňou opakovane a taktiež resekciou koreňového hrotu. Popísané komplikácie sú v stomatologickej praxi bežné a riešia sa konzervatívnym spôsobom odstránením drene a vyplnením koreňového kanálika, a taktiež pri pretrvávajúcich ťažkostiach chirurgickým spôsobom – resekciou koreňového hrotu alebo extrakciou zuba. To všetko bolo podľa dokumentácie zo strany ošetrojúceho lekára – žalovaného postupne vykonané. Okrem toho znalec na základe dodaných stomatologických záznamov a rtg snímok konštatoval, že postup vyhotovovania práce žalovaným bol lege artis a na rtg OPG snímke z 31.1.2012 (cca 2 roky po vyhotovení náhrad) nie sú pozorovateľné výrazné kostné zápalové reakcie v oblasti okrajovej kosti zubov ani pod koreňmi zubov. Dôkaz: znalecký posudok č. 07/2019, dodatok k číslu 02/2018, vyhotovený MUDr. Jurajom Strechom, znalcom z odboru zdravotníctvo, zo dňa 5.8.2019; 6. Ku údajnému nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch: Žalovaný nespôsobil žalobkyne nemajetkovú ujmu v žiadnej intenzite. Ani v takej intenzite a takého druhu, ktorá by sa dala odškodňovať náhradou nemajetkovej ujmy v peniazoch. Všetky tvrdenia žalobkyne, týkajúce sa údajných následkov (odmietame spôsobenie takých následkov žalovaným) sa odškodňujú výhradne v systéme odškodňovania sťaženia spoločenského uplatnenia, ale ani také žiadne konkrétne následky a ani príčinná súvislosť neboli v konaní preukázané, za ktoré by zodpovedal žalovaný. Zdravotné záznamy žalobkyne preukazujú mnohé závažné iné choroby a ochorenia, ktoré: a) nespôsobil žalovaný, a to žiadne z nich; b) spôsobili sťaženie spoločenského uplatnenia žalobkyne (diabetes mellitus, vysoký krvný tlak, virózy, infekcie spôsobené EBV alebo Cytomegalovírom, zápalom pľúc, endokrinnými ochoreniami štítnej žľazy), nespôsobil žiadne z nich žalovaný. Nárok žalobkyne by i tak bol premičaný a vznášame námietku premičania opätovne. 7. Ku údajnému nároku na účelne vynaložené náklady na ošetrovanie a liečenie v sume 8.050,- eur u E. G.: nárok neexistuje. Dôvodnosť ani výška nároku nie je preukázaná. Nešlo o účelné náklady spojené s liečením, ktoré by museli byť poskytnuté v príčinnej súvislosti týkajúcej sa žalovaného. Žalovaný nespôsobil žalobkyne taký stav, ktorý vyžadoval liečenie ani náklady na ošetrovanie a liečenie v sume 8.050,- eur u E. G.. Žalobkyňa mala objektívne taký

zdravotný stav, ktorý liečenie vyžadoval a to poskytoval žalovaný do momentu, keď sa žalobkyňa rozhodla, že jej nepostačujú snímateľné náhrady chrupu, ale chce si u E. G. zaplatiť implantáty. Išlo o žalobkyňou subjektívne požadované náročné a nákladné náhrady implantátmi a v konaní nie je preukázaná žiadna príčinná súvislosť ku žalovanému a ani okolnosť, že by práve toto riešenie muselo byť zvolené ako účelné spojené s liečením. Riešenie bolo viac a účelné by boli aj snímateľné náhrady. Neboli to účelné náklady spojené s liečením tiež z dôvodu, že svedok E. G. nerozlišoval, ktoré zuby žalobkyne objektívne vyžadujú reendodonciu, ale ich paušálne spravil všetky, aby nemal s nimi v budúcnosti problém. Toto nemôže byť účelné v zmysle § 449 ods. 1 ObčZ. Zároveň to pretrháva akúkoľvek príčinnú súvislosť s činnosťou žalovaného. I tak však musel svedok E. G. aj po roku a pol zuby vytrhnúť, pretože reendodoncia nebola úspešná. Žalovaný namietal neúčelnosť týchto nákladov, nešlo o účelne vynaložené náklady spojené s liečením a v konaní to nie je preukázané žiadnym dôkazom, že by išlo o takúto kategóriu nákladov. Stále aj vo vzťahu k tomuto nároku platí, že žalovaný nespôsobil žalobkyne takú ujmu na zdraví, ktorá by si vyžiadala takéto účelné náklady liečenia. 8. Náklady spojené s vypracovaním znaleckého posudku MUDr. Manesha vo výške 660,- eur. Nejde o náklady spojené s uplatnením pohľadávky, pretože znalecký posudok MUDr. Manesha je nepoužiteľný, pretože je nezákonný. V konaní sme preukázali, že MUDr. Manesh vypracoval dva odlišné znalecké posudky a s tým istým číslom ale v inom znení sú v spise súdu. Je to zmätočný postup znalca a jeho písomný údajný znalecký posudok nemôže byť považovaný za dôkaz potrebný na uplatňovanie nároku. Nič nepreukazuje vo vzťahu ku postupu žalovaného, nič neobsahuje ku príčinnej súvislosti a celkovo je nepreskúmateľný z dôvodu, že neobsahuje zákonné náležitosti. Posudok neobsahuje zohľadnenie akýchkoľvek časových súvislostí a nezohľadňuje, že popisuje aj zuby, ktoré neboli predmetom ošetrovaní u žalovaného. Posudok MUDr. Manesha je v tejto veci nepoužiteľný, pretože je vypracovaný v rozpore s následne zisteným skutkovým stavom dokazovaným v tomto konaní. Konkrétne MUDr. Manesh

vychádza z toho predpokladu a konštatuje na otázku č. 3 (str. 4 posudku), že lekársky postup E. F. bol nesprávny, pretože chrup žalobkyne vyžadoval opakované ošetrovanie iným stomatológom. Tento záver je vyvrátený výsluchom E. G., ktorý zistil a vypovedal, že zuby žalobkyne sú endodonticky ošetrené, ale reendodonciu vykonal na všetkých znova, pretože „on to tak robí“, teda nebol daný objektívny dôvod, ale dôvodom bol opatrnícky postup svedka E. G.. Záver znalca (nepodložený žiadnymi preskúmateľnými dôvodmi) je vyvrátený v konaní vykonaným dokazovaním výsluchom svedka E. G., ktorý vôbec nepotvrdil, že by musel kvôli nejakému nesprávnemu postupu žalovaného opakovane ošetrovať chrup žalobkyne. E. G., poučený ako svedok jasne vypovedal, že on si preplnil kanáliky všetkých zubov (str. 5 zápisnice) z dôvodu, že keď on si pripravuje rekonštrukcie celkové, čiže všetko nové, tak si všetko prerobí. Znalec už vôbec nevzal do úvahy, že žalobkyňa mala aj podľa svedka E. G. objektívne taký zdravotný stav, že aj po preplnení kanálikov zubov E. G., ju zuby stále boleli (to nezapríčinil žalovaný, je to bežný zdravotný stav) a žalobkyňa sa zuby nedala opraviť ale iba extrahovať (aj podľa E. G.). To je bežný lekársky postup, a nie pochybenie žalovaného, aj žalovaný už v roku 2013 tento postup navrhol. E. G. potvrdil (a to vyvracia názory znalca Manesha o možnej oprave), že v oblasti 32 a 42 nemal úspešnú reendodonciu, a nedalo sa to u žalobkyne opraviť, iba vytrhnúť a nahradiť mostikom. Toto isté chcel spraviť už žalovaný. Podľa E. G. boli dôvody na reendodonciu najskôr, že sa tak sám rozhodol a následne po sebe vyplňané zuby znova vyplňoval, pretože dôvodom bola bolesť. Žalovaný namietal, že MUDr. Manesh to bez akéhokoľvek preskúmateľného vysvetlenia a v rozpore s výsluchom E. G. všetko považuje za nesprávny postup žalovaného. Vôbec nezobral do úvahy objektívny zdravotný stav žalobkyne, s ktorým žalobkyňa za žalovaným v r. 2012 a 2013 prišla, ktorý ale nespôsobil žalovaný (bol to vývoj zdravotného stavu žalobkyne, ako potvrdil znalec MUDr. Strecha). Ten stav riešil najskôr žalovaný a následne rovnako aj svedok E. G.. Namietal rozpor posudku znalca MUDr. Manesha a výsluchu znalca MUDr. Manesha so zisteným skutkovým stavom. MUDr. Manesh vychádza bez podkladov a bez riadneho posúdenia z toho, akoby objektívne zdravotné potiaže, s ktorými prišla žalobkyňa ku žalovanému v r. 2012 a 2013 spôsobil žalovaný, avšak tento stav nespôsobil žalovaný. To bol jej objektívny zdravotný stav, ktorý vtedy žalovaný začal riešiť, a navrhoval rovnaké postupy ako E. G., okrem implantátov, ktoré žalovaný jednoducho neposkytuje. Znalec má vychádzať zo zisteného skutkového stavu v konaní a nie si dotvárať skutkový stav vlastnými úvahami bez dôkazov, ako to urobil MUDr. Manesh.

B/ V písomnom vyjadrení žalovaného zo dňa 14.6.2021:

1. Výsluch svedka E. G. nepreukázal žiaden nesprávny postup žalovaného pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti žalovaným žalobkyňu. Tie zuby, ktorých riešenie indikoval žalobkyňa žalovaný (oprava, extrakcia, snímateľné náhrady) riešil z časti rovnakým spôsobom a z časti iným technickým spôsobom aj E. G., namiesto snímateľných náhrad si žalobkyňa zvolila drahšiu variantu implantátov. E. G. vypovedal, že zuby vpravo dole 5,4,3,2 boli endodonticky ošetrené, a len na zube 43 videl niečo (str. 9 zápisnice), čo tam nemá byť, čo treba odstrániť; svedok liečil rok a pol zub 43 a potom zub vytrhol v júni 2015; svedok tak zistil u žalobkyne ošetrené zuby, keď ju začal ošetrovať. 2. Napr. zub 43 mala žalobkyňa podľa E. G. veľmi problematický, nespôsobil to žalovaný, išlo o stav chrupu žalobkyne. Jeden rok tento zub riešil svedok E. G. a po roku a pol napokon zub 43 vytrhol; a to nezapríčinil žalovaný, pretože podľa svedka pretrvávala citlivosť, medzitým sám organizmus žalobkyne koreň tohto zuba rezorboval (vstrebával) – išlo o organickú činnosť organizmu, nijak to nezapríčinil žalovaný; zub bol vytrhnutý až po rezorbácii zubného nervu organizmom žalobkyne (bez príčinnej súvislosti so žalovaným). 3. Podľa svedka žalobkyňa mala bolesti a riešil to pokusom o reendodontické ošetrovanie, ale to sa nedalo u žalobkyne spraviť a preto to riešil extrakciou zuba. Tento postup je bez príčinnej súvislosti so žalovaným. Žalovaný nezapríčinil bolesti žalobkyne, išlo o stav jej chrupu, ktorý rovnako riešil aj žalovaný, tiež navrhol extrakciu zuba. 4. Svedok E. G. však potvrdil, že urobil reendodonciu u žalobkyne paušálne všade, neriešil individuálne potrebu na konkrétnom zube, pretože svedok to tak robí; reendodonciu tak nezapríčinil žalovaný, ale svedok sa tak rozhodol v rámci svojich vlastných postupov, napriek tomu žalobkyňa žiada náhradu nákladov ošetrovania za to od žalovaného. 5. Svedok E. G. potvrdil (str. 5 zápisnice z 11.11.2020), že prepĺňal kanáliky všetkých zubov z dôvodu, že keď on robí rekonštrukcie celkové, čiže všetko nové, tak si všetko prerobí sám podľa svojho postupu (žiadna príčinná súvislosť so žalovaným); toto subjektívne rozhodnutie E. G., ako ošetrojúceho lekára, nezapríčinil žalovaný; ani okolnosť, že sa žalobkyňa rozhodla pre celkovú rekonštrukciu chrupu u E. G., nijako nezapríčinil žalovaný. 6. Následne po tom, ako E. G. preplnil žalobkyňu všetky kanáliky (podľa výsluchu: pretože on to tak robí) nie preto, že by to musel prerábať po žalovanom, ktorý ani všetky kanáliky neriešil, pretože pri snímacej náhrade je iný postup, tak opakovane podľa výsluchu svedka žalobkyňu (aj po preplnení E. G.) boleli tie isté už E. G. opravené zuby, a preto ich extrahoval – t.j. E. G. až po ním vykonanej oprave extrahoval ním opravené zuby. Je zarážajúce, že náhradu za to požaduje žalobkyňa od žalovaného; svedok p. E. G. tak prepĺňoval, následne po

sebe opravoval už ním preplňované zuby a tieto po roku a pol vytrhol, pretože bolesti pretrvávali aj po opakovanej oprave E. G.. Nie je nijak preukázaná príčinná súvislosť s nejakou činnosťou alebo s nejakým opomenutím zo strany žalovaného pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti; predovšetkým nie je preukázaný ani žiadny nesprávny postup žalovaného pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti žalobkyni. Žalovaný stav žalobkyne riešil, avšak stav chrupu žalobkyne bol taký organicky, spôsobený biologickými javmi, nespôsobil to žalovaný, pričom ani svedkovi E. G. sa nepodarilo zuby opraviť a napokon extrahoval rovnaký zub v júni 2015, ktorého extrakciu už v r. 2013 navrhol žalovaný. 7. E. G. vypovedal, že v oblasti 32 a 42 nemal úspešnú reendodonciu, nedalo sa u žalobkyne opravovať, iba trhať a nahradiť – tento postup navrhol žalobkyni už žalovaný, ale žalobkyňa odmietla a nechala si u E. G. spraviť (neúspešnú) reendodonciu, následne extrakciu a následne náhrady implantátmi, i keď bola možnosť riešenia aj snímateľnými náhradami, ktorú navrhol žalobkyni žalovaný a žalobkyňa to odmietla. Implantáty tak nie sú dôsledkom postupu žalovaného ale dôsledkom rozhodnutia žalobkyne, nešlo o štandardné a ani o jediné možné riešenie u žalobkyne. 8. Podľa str. 8 zápisnice z 11.11.2020 o výsluchu E. G., všetky zuby žalobkyne keď prišla boli ošetrované korunkami, niektoré zuby boli extrahované a svedok všetky korunky dal dole, a snažil sa ošetriť tie zvyšné zuby, ktoré tam boli; ktoré nebolo možné ošetriť, tak tie extrahoval, tie ktoré spôsobovali bolesť; t.j. bez príčinnej súvislosti so žalovaným, bolesti spôsoboval zdravotný stav žalobkyne a rovnako to riešil aj žalovaný, navrhol extrahovať tie, ktoré sa nedali ošetriť; tento stav bol objektívnym zdravotným stavom žalobkyne, ktorý nespôsobil žalovaný. Súd sa s touto obranou žalovaného nevysporiadal, i keď išlo o vecné argumenty, ktoré priamo sponchybovali uplatnený nárok.

102. VIII. Ku odvolaciemu dôvodu podľa ustanovenia § 365 ods. 1 písm. e) Civilného sporového poriadku, pretože súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností. Takým dôkazom je žalovaným predložený znalecký posudok č. 05/2021 zo dňa 10.6.2021, daný súdu dňa 14.6.2021, t.j. 14 dní pred posledným pojednávaním dňa 28.6.2021 a pred tým, ako súd vyhlásil dokazovanie za skončené. Súd odmietol tento dôkaz vykonať z dôvodu, že by údajne musel nariadiť nové pojednávanie, avšak to nebolo potrebné, pretože znalecký posudok bol vopred doručený súdu 14 dní pred pojednávaním, ktoré sa konalo 28.6.2021, a aj právnenému zástupcovi žalobkyne, ktorý sa s ním oboznámil, pretože na pojednávaní súdu 28.6.2021 sa k tomuto znaleckému posudku vecne vyjadroval. Nešlo o neskoro predložený dôkaz. Dňa 11.12.2019 súd poučil strany podľa ustanovenia § 154 CSP o tom, že prostriedky procesného útoku a procesnej obrany možno uplatniť najneskôr do vyhlásenia uznesenia, ktorým sa dokazovanie končí. Rovnako súd poučil procesné strany aj na pojednávaní súdu 28.6.2021 a vykonal dokazovanie čítaním obsahu spisu, a to aj záverečným vyjadrením žalovaného zo dňa 25.6.2021, ktoré bolo doručené ešte neskôr, ako znalecký posudok č. 05/2021 zo dňa 10.6.2021. Už z tohto dňa vyhotovenia znaleckého posudku je zrejmé, že žalovaný tento skôr nemohol predložiť súdu, pretože ho skôr nemal. Žalovaný nepovažoval za správne, že súd vtedy nevykonal dôkaz aj znaleckým posudkom č. 05/2021 zo dňa 10.6.2021, daný súdu dňa 14.6.2021, súdu by to zabralo asi 5 minút z pojednávania. Súd až na záver pojednávania dňa 28.6.2021 vyhlásil uznesením dokazovanie za skončené, tesne pred vyhlásením rozsudku vo veci samej. Dovtedy mal žalovaný právo uplatňovať prostriedky procesnej obrany. Súd vôbec nevzal do úvahy mimoriadnu situáciu s ochorením COVID-19, ktorá sťažila kontakt medzi stranou konania a znalcom. Oboznámiť sa s týmto dôkazom odmietol len súd, i keď ho mal 14 dní pred posledným pojednávaním 28.6.2021, na ktorom ešte dokazovanie bolo vykonávané inými listinami, i keď dôkaz preukazuje rozhodujúce skutočností na obranu žalovaného, a to že žalovaný sa nedopustil žiadneho nesprávneho postupu pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti žalobkyni a komplikácie žalobkyne sú bežné vzhľadom na zdravotný stav a vek žalobkyne. V konaní neexistoval reálny procesný dôvod, pre ktorý by súd nemal akceptovať predložený znalecký posudok č. 05/2021 zo dňa 10.6.2021, ako dôkaz na pojednávaní dňa 28.6.2021. Tento znalecký posudok sa dal reálne vykonať na pojednávaní 28.6.2021 ako dôkaz, nebolo potrebné kvôli tomu nariadiť ďalšie pojednávanie. Súd tak nevzal do úvahy, že znalec nezistil žiadne nesprávne poskytnutie zdravotnej starostlivosti žalovaným žalobkyni ani na základe znalcovi predloženej zápisnice o pojednávaní 11.11.2020, na ktorom bol vykonaný výsluch svedka p. E. E. G.. Podľa Znaleckého posudku č. 05/2021: - podľa posúdenia zdravotnej dokumentácie E. F., liečba p. B. od roku 1995 do roku 2013 bola vykonávaná postupne podľa štandardných pravidiel. Komplikácie vyplývajúce z protetických rekonštrukcií boli riešené v čase keď vznikali; - z poskytnutej zdravotnej dokumentácie nie je zrejmé, že ošetrovaním došlo k nejakému druhu poškodenia celkového zdravotného stavu; - komplikácie vyplývajúce z preparácie zubov pod korunky, endodontických ošetrovaní, vzniku kazov pod korunkami nie sú výnimočné a sú spôsobené mnohými faktormi – lokálnymi (ústne hygiena, stravovanie, vyhotovovanie a viacnásobné výmeny protetických prác, alergiami) a celkovými

(celkové ochorenia – endokrinologické ochorenia – medzi ktoré patrí aj Diabetes mellitus, onkologické ochorenia a jeho liečba, atď); - popisované komplikácie podľa zdravotnej dokumentácie boli priebežne riešené; - stručné poznámky znalca k problematike endodoncie (ošetrovanie koreňových kanálikov) a problematike Diabetes mellitus: Ošetrovanie koreňových kanálikov zubov sa robí za účelom odstránenia všetkých mäkkých tkanív a patogénnych mikroorganizmov z koreňového kanálika a následnou jeho dezinfekciou a zaplnením sa zabezpečuje hermetické uzatvorenie koreňa v kostnom lôžku. Celý tento proces má za účel zamedziť prístupu infekcie (patogénnych mikroorganizmov) zo zuba do oblasti kostného lôžka zuba. Úspešnosť endodontického ošetrovania koreňového kanálika nikdy nie je 100 %-ná, čoho hlavným dôvodom je anatómia zuba. Na kvalitu endodontického ošetrovania vplyva mnoho faktorov: - anatomické podmienky zuba a zubného lôžka, - zhrzové pomery horných a dolných zubov, - vek pacienta, - nástrojové vybavenie, - typ endodontického ošetrovania, - opakovanie endodontického ošetrovania – reendodoncie, - použitý výplňový materiál, - zručnosť lekára, - momentálny stav imunity pacienta, - celkové ochorenia, akútne aj chronické, - druh patogénov prítomných v koreňovom kanáliku. Preto nie je možné sa s odstupom času adekvátne vyjadriť, či boli endodontické ošetrovania zubov urobené dobre alebo zle. Diabetes mellitus je endokrinologické ochorenie. Je to chronické ochorenie liečené diétou, tabletkami alebo inzulínom. Jeho negatívny vplyv na terminálne cievy a nervy je trvalý a závisí od dynamiky a neustálej kontroly glykémie (hladiny glukózy v krvi) pomocou diéty, medikácie a disciplíny pacienta. Ochorenie postihuje terminálne cievy a nervy všetkých orgánov aj tkanív organizmu. Takto postihované tkanivá sú vo zvýšenej miere citlivé na infekcie. Toto samozrejme platí aj pre zubné, paradontálne tkanivá a alveolárnu kosť. Prípadné zápalové komplikácie ďasien a okolitých zubných tkanív bývajú častejšie a úzko súvisia so stavom diabetu. Následkom zápalových procesov okrajovej gingívy je postupné odhaľovanie krčkov zubov a zvýšenie citlivosti vitálnych zubov. Dôkaz: Súkromný znalecký posudok č. 05/2021 vypracovaný znalcom MUDr. Juraj Strecha, PhD., znalec z odboru zdravotníctvo a farmácia, odvetvie stomatológia, zo dňa 10.6.2021;

Proti predmetnému rozsudku výslovne v rozsahu výrokov I. a III. z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. f) (že súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam) a h) CSP (že rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci), podal odvolanie intervenient, ktorým sa domáhal, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil tak, že žalobu v celom rozsahu zamietne a prizná žalovanému a intervenientovi plnú náhradu trov konania a v prípade, ak sa odvolací súd stotožní s právnym názorom okresného súdu ohľadne právneho základu žiadal, aby zmenil rozsudok tak, že v časti výroku I. zaviazá žalovaného zaplatiť žalobkyni sumu 2.308,- Eur a v časti výroku III. sumu 5.650,- Eur a vo zvyšku žalobu zamietne a zároveň zmení rozhodnutie okresného súdu o trovách konania podľa pomeru ne/úspechu strán vo veci. Intervenient podal odvolanie so súhlasom žalovaného zo dňa 5.10.2021 v zmysle § 360 ods. 2 OSP, ktorý pripojil ako prílohu k odvolaniu.

K prvej časti odvolania o zodpovednosti žalovaného za škodu na zdraví žalobkyne intervenient uviedol, že nesúhlasí s právnym názorom súdu, že postup žalovaného bol non lege artis a v príčinnej súvislosti s ním vznikla žalobkyni škoda na zdraví. Ani jeden predložený dôkaz jednoznačne nepreukazuje, že vyvolávajúcim činiteľom ťažkostí žalobkyne bolo poskytnutie zdravotnej starostlivosti žalovaným non lege artis. Závery znaleckých posudkov MUDr. Strechu ako aj rozhodnutia ÚDZS jasne dokazujú, že u žalovaného k postupu non lege artis nedošlo. Súd svoj právny názor o postupe žalovaného non lege artis založil predovšetkým na záveroch znalca MUDr. Manesha, PhD. k čomu intervenient uvádza, že tento znalecký posudok je nepoužiteľný, pretože je vypracovaný v rozpore s následne zisteným skutkovým stavom, že MUDr. Manesh vychádza z predpokladu, že lekársky postup E. F. bol nesprávny, pretože chrup žalobkyne vyžadoval opakované ošetrovanie iným stomatológom, pričom tento záver je vyvrátený výpoveďou E. G., ktorý uviedol, že zuby žalobkyne sú endodonticky ošetrované, ale reendodonciu vykonal na všetkých znova, pretože „on to tak robí“. E. G. ani netvrdil, že by musel kvôli nejakému nesprávnemu postupu žalovaného opakovane ošetrovať chrup žalobkyne, znalec nevzal do úvahy, že žalobkyňa mala podľa E. G. objektívne taký zdravotný stav, že aj počas liečby u neho muselo dôjsť k opakovaným reendodonciám, dochádzalo k pretrvávajúcim bolestiam na zuboch, museli sa robiť plombičky. Intervenient namietal, že MUDr. Manesh všetko považuje za nesprávny postup žalovaného, pričom vôbec nezobral do úvahy objektívny zdravotný stav žalobkyne. Intervenient sa domnieva, že žalobkyňa v konaní nepredložila jednoznačný dôkaz o príčinnej súvislosti medzi akýmkoľvek konaním žalovaného a vzniknutou škodou na zdraví, a preto nie je daný právny základ nároku na náhradu škody.

V ďalšej časti odvolania sa intervenient sústredil na bolestné s tým, že nesúhlasí s právnym názorom súdu ohľadne výšky jednotlivých nárokov. Nesúhlasí najmä s právnym názorom podľa ktorého, ak zákon výslovne nezakotvuje či hodnotenie bolestného do výšky dvojnásobku ustanovenej sadzby patrí znalcovi alebo súdu, súd mal za to, že navýšenie hodnotenia bolesti na dvojnásobok je na posúdení súdu. S poukazom na ust. § 3 ods. 2, § 7 ods. 1 a § 9 zák. č. 437/2004 Z.z. o náhrade za bolesť a o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia podľa intervenienta je jednoznačné, že navýšenie bodov podľa § 9 ods. 5 a 6 citovaného zákona patrí výlučne do kompetencie posudzujúceho lekára, ktorý záver je všeobecne prijímaný nielen súdmi, znalcami, lekármi, ale aj advokátmi a samotnými poškodenými. Intervenient sa vo svojej doterajšej praxi ani raz nestretol s názorom, ktorý prezentoval prvoinštančný súd a považuje tento názor za absolútne ojedinelý a vzhľadom na jasnú formuláciu zákona aj za nesprávny. V § 5 ods. 5 citovaný zákon umožňuje súdu navýšiť hodnotenie, ak ide o prípad hodný osobitného zreteľa, avšak iba pokiaľ ide o hodnotenie sťaženia spoločenského uplatnenia. V prípade bolestného zákon takúto kompetenciu súdu nedáva a bolestné môže súd priznať len vo výške podľa lekárskeho posudku, resp. znaleckého posudku. Správne tak mala byť žalobkyni priznaná len suma 2.308,- Eur, podľa znaleckého posudku MUDr. Manesha a akékoľvek navýšenie bodového ohodnotenia súdom je absolútne neprípustné.

V poslednej časti odvolania intervenient namietal, že súd sa nesprávne vysporiadal so vznesenou námietkou premlčania, keďže podľa bodu 114 odôvodnenia rozsudku mal za to, že nárok na náklady podľa PPD vynaložené v období od 13.11.2014 do 14.7.2014 nemôže byť premlčaný, lebo žaloba bola podaná 18.11.2015 a žalobkyňa sa o škodu dozvedela dňa 5.11.2013. Nesprávne právne posúdenie vidí intervenient pri príjmovom pokladničnom doklade zo dňa 13.11.2013 na sumu 1.000,- Eur. Ak sa žalobkyňa dozvedela o tom, kto za škodu zodpovedá dňa 5.11.2013 a o výške škody dňa 13.11.2013 (dátum vystavenia PPD), potom subjektívna dvojnásobná premlčacia doba podľa § 106 ods. 1 OZ uplynula dňa 13.11.2015. Keďže žaloba bola podaná na súde dňa 18.11.2015, v tejto časti bola podaná po márnom uplynutí premlčacej lehoty a tieto náklady na liečenie v sume 1.000,- Eur žalobkyni z dôvodu premlčania nemali byť priznané.

Žalobkyňa vo svojom písomnom vyjadrení k doručenému vyjadreniu intervenienta k jej odvolaniu vyslovila domnienku, že intervenient si zrejme neprečítal dokumentáciu sporu alebo si omylom prečítal iný prípad, alebo len účelovo a nekompetentne hrubo zavádza odvolací súd, inak by nemohol vo vyjadrení napísať také hrubé a nekompetentné vyjadrenie, ktorým sa zrejme snaží vymaniť z povinnosti byť účastný pri náhrade spôsobenej škody poisťovňou E. F.. Preto žalobkyňa ešte raz uvádza, že súdny znalec MUDr. Manesh v znaleckom posudku konštatoval, že pri stomatologickom ošetrení žalobkyne došlo zo strany žalovaného k pochybeniu pri liečbe, ktoré si vyžadovalo následné opakované vyšetrenia, konzultácie a ošetrenia iným stomatológom, ktorý musel v období od 5.11.2013 do 14.10.2014 extrahovať šesť zubov pacientky. Znalec konštatoval, že lekársky postup žalovaného pri liečbe žalobkyne nebol vykonaný lege artis, nakoľko stav chrupu pacientky následne vyžadoval opakované ošetrenia iným stomatológom. Znalec bodovo ohodnotil bolestné za spôsobenú bolesť žalobkyne na 140 bodov. Podľa MUDr. Manesha postup žalovaného nebol vykonaný lege artis, nakoľko boli nedostatočne endodonticky ošetrené zuby č. 12, 26, 32, 33, 35, 42, 44, navyše u zuba 35 bol kovový čap zavedený mimo líniu koreňového kanálika. Práve z týchto dôvodov došlo podľa znalca k pochybeniu žalovaného v liečbe, ktoré mali za následok opakované vyšetrenia, konzultácie a ošetrenia E. G.. Znalec vo výpovedi na súde potvrdil aj priamu príčinnú súvislosť medzi konaním žalovaného a následkami spôsobenými žalovanej, pričom na priamu otázku, či sa stotožňuje so znaleckým posudkom znalca MUDr. Manesha jednoznačne odpovedal „áno“.

Konaním žalovaného došlo k neoprávnenému zásahu do života a telesnej integrity žalobkyne, pričom dôsledky sa prejavili vo viacerých sférach jej súkromného a rodinného života, ako boli špecifikované v žalobe. Príčinná súvislosť medzi protiprávnym konaním žalovaného a spôsobenou ujmom žalobkyni preukázal znalecký posudok MUDr. Manesha a svedecky to potvrdili svedkovia E. G., N. E. a viaceré predložené listinné dôkazy. Žalobkyňa bola výraznou mierou obmedzená v spôsobe doterajšieho života, čím došlo k zásahu do jej práv chránených ustanoveniami na ochranu osobnosti, ako je zdravie, sloboda, ľudská dôstojnosť, rodinný život a pod. Počas doby liečenia od 15.1.2009 do 14.10.2014 okrem vytrpených bolestí bola žalobkyňa značne obmedzená v obvyklom spôsobe života, keď neustále bolesti jej nepriaznivo ovplyvňovali v rodinnom živote, plnení spoločenských a pracovných úloh ako

aj v spoločenskom uplatnení. Všetky tieto následky potvrdil vo svedeckej výpovedi svedok N. E., syn žalobkyne.

Preto stanovisko intervenienta, ktorý navrhuje, aby odvolací súd rozsudok v rozsahu napadnutom odvolaním žalovaného zmenil a žalobu zamietol v plnom rozsahu, považuje žalobkyňa nielen za účelové a nekompetentné, ale doslova amorálne, pretože jedinou snahou intervenienta je vyhnúť sa akejkoľvek povinnosti poistného plnenia za žalovaného a to bez ohľadu na dôkaznú situáciu v spore. Žalobkyňa v plnom rozsahu trvá na svojom odvolacom návrhu, v ktorom navrhuje, aby odvolací súd napadnutý rozsudok v častiach II., III., V., VI., VII. podľa § 389 CSP zrušil, vec vrátil súdu prvej inštancie a prikázal mu, aby vo veci ďalej konal.

Žalobkyňa prostredníctvom svojho advokáta podala písomné vyjadrenie (zo dňa 12.3.2022) aj k vyjadreniu žalovaného k jej odvolaniu, pričom sa vyjadrila sčasti totožne, ako je uvedené v predchádzajúcom vyjadrení žalobkyne k vyjadreniu intervenienta.

Dodala, že ak sa žalovaný vyjadril súhlasne k stanovisku intervenienta, potvrdil tým známu skutočnosť, že navzdory jednoznačným faktom nie je schopný priznať si svoje pochybenie. Sedem rokov žalovaný predovšetkým usiloval o umelé a účelové predlžovanie sporu predkladaním pseudoargumentov, výhovoriek, ba úplných klamstiev, ktoré boli v priebehu konania vyvrátené, v neposlednom rade obštrukciami, opakovanými neúčastami na pojednávaní z dôvodu práceneschopnosti právneho zástupcu žalovaného (bez vyslania substituenta), pričom všetky neúčasti právneho zástupcu žalovaného boli ospravedlnené lekárskeym potvrdením lekárky – matky právneho zástupcu. Napriek evidentnému pochybeniu, žalovaný namiesto priznania si pochybenia a ospravedlnenia sa žalovanej, tvrdošijne predkladal pseudoargumenty a vytváral obštrukcie v konaní s vedomím svojho pochybenia v lekárskej starostlivosti jedine za účelom predlžovania súdneho konania, ktoré trvá už siedmy rok.

Žalovaný vo svojom písomnom vyjadrení k vyjadreniu intervenienta zo dňa 12.3.2022 uviedol, že sa stotožňuje s argumentáciou intervenienta vo vzťahu k odvolaniu žalobkyne. Žalobkyňa uvádza v odvolacom konaní neprípustné novoty a predkladá listinné dôkazy pochybného pôvodu, ktoré v odvolacom konaní nemôžu byť ako dôkaz vykonané z dôvodu koncentrácie konania. Žalovaný trvá na svojom odvolaní.

K podaniam žalobkyne zo dňa 12.3.2022 podal prostredníctvom svojho advokáta písomné vyjadrenie žalovaný, v ktorom uviedol, že s vyjadreniami žalobkyne nesúhlasí. Žalobkyňa neučinila predmetom odvolacieho prieskumu žiadne skutkové zistenia, neuviedla odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. f) CSP, odvolanie podala iba z dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. d) CSP, že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, avšak žiadnu takú vadu v celom odvolaní nedefinuje.

Žalovaný prostredníctvom svojho advokáta podal písomné vyjadrenie aj ku vyjadreniu žalobkyne zo dňa 12.3.2022 a to podaním zo dňa 22.4.2022 aj v podaní zo dňa 10.5.2022, v ktorých uviedol, že s vyjadreniami žalobkyne nesúhlasí.

Vo vyjadrení z 22.4.2022 žalovaný namietal, že žalobkyňa neučinila predmetom odvolacieho prieskumu žiadne skutkové zistenia, keď neuviedla odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. f) CSP, odvolanie podala iba z dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. d) CSP, pričom inú vadu konania v celom odvolaní nedefinovala. Žalobkyňa sa v podstate vyjadrila len k vykonaným dôkazom, ktoré sa snaží interpretovať vo svoj prospech, i keď skutočný obsah nie je taký, ako tvrdí žalobkyňa v podaniach z 12.3.2022. Znalec v podanom posudku, aj pri výsluchu nepotvrdil žiadnu príčinnú súvislosť medzi konaním žalovaného a následkom na zdraví žalobkyne. Celkovo v rámci dokazovania bolo zistených iba 5 zubov vytrhnutých E. G., v rozpore s tým znalecký posudok MUDr. Manesha, bez konkretizácie a príčin, konštatuje a bodovo ohodnocuje stratu 6 zubov. Dôvod straty zubov nebol preukázaný a ani tvrdený taký, že by ich stratu zapríčinil alebo spôsobil žalovaný. V konaní bol preukázaný opačný dôvod, a to zvolený terapeutický postup zubnými implantátmi, ktorý vyžadoval vytrhnutie niektorých zubov, ako potvrdil svedok E. G.. Žalovaný poukázal na svoje odvolanie, v ktorom sa podrobne vyjadril

ku neexistencii dokazovania ku vzniku škody a k nepreukázaniu príčinnej súvislosti ku konkrétnym zubom. E. G. sa vo svedeckej výpovedi nevyjadril tak, ako tvrdí žalobkyňa a nemal k dispozícii celý znalecký posudok a ani sa k nemu nevyjadroval. Vyjadril „áno“ len ku jednej všeobecnej otázke právneho zástupcu žalobkyne, ktorá bola navyše kapciózna, pretože vopred pripúšťala len odpoveď áno. Žalovaný k tvrdeniam žalobkyne o údajnom zásahu do práva na ochranu osobnosti poukázal na čl. II písm. E/ svojho odvolania. Žalobkyňa mala hlavné iné zdravotné potiaže pred dňom 18.11.2012, aj po tomto dni, a tie v konaní boli preukázané. Zdravotné problémy a bolesti, ktoré pociťovala žalobkyňa ako významnú mieru zásahu do jej súkromného života nespôsobil žalovaný. Bolesť trojklaného nervu nemala pôvod dentálneho charakteru. Zdravotné potiaže žalobkyne, ktoré jej spôsobovali zmenu životného štýlu v súkromnej sfére, boli z iného dôvodu, ktorý nesúvisel s činnosťou žalovaného. V tejto súvislosti žalovaný odkázal na lekárske nálezy žalobkyne zo dňa 19.3.2013 a 2.5.2013. Podľa znaleckého posudku MUDr. Strechu ošetrovanie chrupu, jednotlivých zubov, výroba protetických náhrad, resekcia koreňových hrotov atď., nemá príčinnú súvislosť so vznikom ochorení ako diabetes mellitus, virózy, infekcie, zápalom pľúc, endokrinologickým ochorením štítnej žľazy. Ani pri náhrade nemajetkovej ujmy v peniazoch nie je preukázaný následok a ani príčinná súvislosť s ošetrovaním zubov žalovaným. Žalobkyňa neuviedla odvolacie dôvody na to, aby odvolací súd mohol podrobiť prieskumu rozsudok v jednotlivých častiach rozsudku. Právny zástupca žalobkyne zbytočne a nepravdivo osočuje poverenú zástupkyňu intervenienta a právneho zástupcu žalovaného, avšak bez právneho významu pre konanie. Žalobkyňa sa nevyjadrila k podanému odvolaniu žalovaného.

V závere žalovaný navrhol, aby odvolací súd na základe odvolania podaného žalovaným v časti I., II., III., IV. napadnutý rozsudok zmenil a žalobu v celom rozsahu zamietol, v časti V. navrhol potvrdenie rozsudku a vo výrokoch VI. a VII. o trovách konania navrhol rozhodnúť na základe § 379 písm. a) CSP tak, že žalovaný má nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu.

Vo vyjadrení žalovaného zo dňa 10.5.2022 ku vyjadreniu žalobkyne zo dňa 12.3.2022 žalovaný zopakoval niektoré časti zo svojho predchádzajúceho vyjadrenia zo dňa 22.4.2022 a uviedol, že v celom rozsahu poukazuje na svoje vyjadrenie zo dňa 22.4.2022 s tým, že žalobkyňa svoje tvrdenia zmätočne opakuje. Poukázal tiež na svoje odvolanie. Navrhol, aby odvolací súd rozhodol rovnako ako to uviedol vo vyjadrení zo dňa 22.4.2022.

Intervenient vo svojom písomnom vyjadrení k vyjadreniu žalobkyne zo dňa 12.3.2022 uviedol, že žalobkyňa vo svojom vyjadrení neuviedla žiadne nové skutočnosti, na ktoré by v konaní intervenient dosiaľ nereagoval. Z uvedeného dôvodu zotrváva na svojich doterajších písomných vyjadreniach.

Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 zák. č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku – ďalej CSP), po zistení, že všetky odvolania boli podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenými subjektami – stranami, v ktorých neprospech bolo rozhodnutie v napadnutom rozsahu vydané (§ 359 CSP), s výnimkou odvolania žalobkyne proti výrokom II. a III., proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že podané odvolania majú zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP) a že odvolatelia použili zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 písm. b), d), e), f) a h) CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach daných rozsahom (§ 379 CSP) a dôvodmi podaných odvolaní (§ 380 ods. 1 CSP), s prihliadnutím ex offio na prípadné vady týkajúce sa procesných podmienok, ktoré ale nezistil (§ 380 ods. 2 CSP), súc pritom viazaný skutkovým stavom ako ho zistil súd prvej inštancie bez potreby zopakovať alebo doplniť dokazovanie (§ 383 CSP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario), keď miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku bolo oznámené na úradnej tabuli a na webovej stránke súdu minimálne 5 dní pred jeho vyhlásením (§ 219 ods. 3 CSP), po preskúmaní zákonnosti a vecnej správnosti rozhodnutia a jemu predchádzajúceho konania dospel k záveru, že napadnutý rozsudok je potrebné na základe nižšieuvedeného zdôvodnenia sčasti zmeniť (§ 388 CSP) a sčasti potvrdiť (§ 387 CSP).

Predmetom konania je aktuálne nasledovný nárok žalobkyne na zaplatenie od žalovaného (vymedzený žalobou po jej čiastočnom späťvzati a zastavení konania v sume 16.075,08 Eur a po pripustení zmeny žaloby a jej rozšírenia):

- z titulu náhrady škody na zdraví dvojnásobok bolestného určeného znaleckým posudkom , t. j. vo výške 4.616,- eur,
- nemajetková ujma spočívajúca v spoločenskom obmedzení, duševnej traume a utrpení pacientky - žalobkyne v období od 18.11.2012 (3 roky pred podaním žaloby) do 14.10.2014 (stabilizácia zdravotného stavu) vo výške 6.000,- eur,
- účelne vynaložené náklady na ošetrovanie a liečenie v stomatologickej ambulancii E. D. F. vo výške 3.736,22 eur,
- účelne vynaložené náklady na reparáciu, ošetrovanie a liečenie chrupu u stomatológa E. E. G. vo výške 8.050,- €, ktoré nebolo hrazené zo zdravotného poistenia,
- náklady spojené s vypracovaním znaleckého posudku a odborného stanoviska súdneho znalca MUDr. Amir Amiry Manesha, PhD., vo výške spolu 660,- eur, do troch dní od právoplatnosti rozsudku,
- trovy súdneho konania - súdny poplatok vo výške 246,- eur a trovy právneho zastúpenia tak, ako budú vyčíslené právnym zástupcom žalobkyne, do 3 dní od právoplatného uznesenia súdu o trovách konania a právneho zastúpenia.

Predmetom prieskumu odvolacieho súdu, ktorý je vymedzený rozsahom odvolaní i odvolacími dôvodmi uplatnenými ako žalobkyňou, tak žalovaným aj intervenientom v podaných odvolaniach, ktorými boli v súhrne napadnuté všetky výroky preskúmaného rozsudku, bolo preveriť správnosť záverov súdu prvej inštancie v kontexte odvolacích dôvodov uplatnených odvolateľmi ako boli popísané vyššie. Vzhľadom na to, že v zmysle čl. 11 ods. 1 základných princípov CSP sa úkony strán sporu posudzujú s prihliadnutím na ich obsah a podľa § 11 ods. 1 CSP každé podanie sa posudzuje podľa jeho obsahu, nie je určujúce, že žalobkyňa v odvolaní výslovne označila len odvolací dôvod s odkazom na § 365 ods. 1 písm. d/ - že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, keďže z obsahu jej odvolania vyplývajú ďalšie odvolacie dôvody (formálne neoznačené odkazom na ust. § 365 ods. 1 CSP), s poukazom na uvedené ďalej.

Prioritne bolo potrebné sa vysporiadať s tým, že žalobkyňa v podanom odvolaní okrem iného výslovne napáda aj výrok II. rozsudku, ktorým bola žalovanému uložená povinnosť zaplatiť žalobkyňi 550,- eur z titulu nemajetkovej ujmy a rovnako aj výrok III., ktorým bola žalovanému uložená povinnosť zaplatiť žalobkyňi 6.650,- eur z titulu účelne vynaložených nákladov na reparáciu, ošetrovanie a liečenie chrupu u E. G., teda výroky, ktorými bolo žalobe (čiastočne) vyhovené.

V zmysle § 359 CSP odvolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané.

V zmysle § 386 písm. b) CSP, odvolací súd odmietne odvolanie ak bolo podané neoprávnenou osobou.

Citované ustanovenie § 359 CSP výslovne obmedzuje právo strany podať odvolanie spočívajúce v tom, že právo podať odvolanie priznáva strane len v tom prípade, ak bolo rozhodnutie vydané v jej neprospech. Rozhodujúcim meradlom pri posudzovaní, či sa rozhodlo v neprospech žalobcu, bude porovnanie petitu posledného procesného úkonu vo vzťahu k predmetu konania urobeného žalobcom v konaní na súde prvej inštancie s výrokom rozhodnutia súdu prvej inštancie, pričom sa navzájom porovnáva ich obsah a rozsah v tom zmysle, či výrok rozhodnutia znevýhodňuje žalobcu.

Keďže predmetnými výrokmi II. a III. bolo žalobe žalobkyne čiastočne vyhovené, keď žalovanému bola uložená povinnosť zaplatiť žalobkyňi určené sumy, je nutné uzavrieť, že predmetnými výrokmi bolo rozhodnuté v prospech žalobkyne a to bez ohľadu na to, že jej v daných nárokoch bolo vyhovené len čiastočne. Zároveň sú predmetné výroky v neprospech žalovaného, keďže mu ukladajú zaplatiť žalobkyňi určené sumy. Právo podať odvolanie proti výrokom II. a III. mal preto iba žalovaný, prípadne intervenient, v ktorých neprospech bolo rozhodnutie v uvedených výrokoch vydané. Ak odvolanie podá strana v neprospech ktorej nebolo vydané rozhodnutie, je povinnosťou odvolacieho súdu odmietnuť odvolanie v zmysle § 386 písm. b) CSP, pretože bolo podané neoprávnenou osobou.

S poukazom na vyššie uvedené potom odvolací súd odvolanie žalobkyne v rozsahu smerujúcom proti výrokom II. a III. ako podané neoprávnenou osobou, s použitím ust. § 386 písm. b) CSP odmietol (výrok I.).

Žalobkyňa podala odvolanie tiež proti zamietajúcemu výroku V., ktorým súd žalobu vo zvyšku zamietol, v časti sumy 3.736,22 Eur uplatnenej z titulu náhrady účelne vynaložených nákladov na ošetrovanie a liečenie u žalovaného v podstate s tým odôvodnením, že prvoinštančný súd nesprávne vychádzal z listu – výzvy žalovanému zo dňa 5.11.2013, keďže v tomto liste sa suma 3.736,22 Eur nespomína, žalovanému len oznámila, že ním poskytnuté zdravotné výkony nepovažuje za správne vykonané, pričom išlo len o jej subjektívny názor, ktorý nebol verifikovaný kompetentnou inštitúciou a začiatok plynutia premlčacej doby mohol byť najskôr odo dňa 17.4.2014, kedy bola Úradom pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou vyrozumená o závere dohľadu, prípadne až od vyhotovenia súdnoznaleckého posudku MUDr. Amira Manesha zo dňa 29.9.2015, pretože až tieto odborné oficiálne závery žalobkyňa potvrdili, že jej bola spôsobená zo strany žalovaného škoda.

V zmysle už konštantnej judikatúry k § 106 ods. 1 OZ, začiatok subjektívnej premlčacej doby pri práve na náhradu škody sa viaže na okamih, kedy sa poškodený dozvedel o zodpovednom subjekte a o tom, že mu vznikla majetková ujma určitého druhu a rozsahu, ktorú možno objektívne vyjadriť v peniazoch, pričom pre začiatok jej plynutia sa vyžaduje skutočná (preukázaná), a nielen predpokladaná vedomosť poškodeného. K tej dochádza vtedy, keď poškodený zistí skutkové okolnosti, z ktorých možno vyvodiť vznik škody a orientačne aj jej rozsah tak, aby bolo možné približne určiť výšku škody v peniazoch. Poškodený sa teda dozvie o škode vtedy, keď má k dispozícii údaje, ktoré mu umožňujú podať žalobu o náhradu škody na súde, t.j. keď nadobudol vedomosť o rozsahu majetkovej ujmy vyjadriteľnej v peniazoch a to aspoň v približnej sume s možnosťou jej dodatočného spresnenia. Nie je preto potrebné, aby poškodený poznal rozsah – výšku škody presne (napríklad na základe odborného posudku), ale poškodený sa dozvie o škode vtedy, keď má k dispozícii údaje, ktoré mu umožňujú podať žalobu na súde, teda keď nadobudol vedomosť o rozsahu majetkovej ujmy v peniazoch aspoň v približnej sume s možnosťou jej dodatočného spresnenia. Stačí teda, aby poškodenému boli známe také skutkové okolnosti, ktoré sú spôsobilé pre záver o finančnom vyjadrení spôsobenej majetkovej ujmy. Okolnosť, či a kedy si potom vyžiada od odborníka informáciu, nie je rozhodujúca (napríklad uznesenie NS ČR z 30.6.2008 sp. zn. 25Cdo 599/2006, uznesenie NS ČR zo dňa 14.9.2005 sp. zn. 25Cdo 2656/2004, rozsudok NS ČR zo 17.12.2008 sp. zn. 25Cdo 2883/2006, rozsudok NSČR zo dňa 26.7.2007 sp. zn. 21 Cdo 2423/2006, rozsudok NS ČR sp. zn. 25Cdo 721/2005). Tu odvolací súd dodáva, že hoci judikatúra súdov ČR nepatrí pod ustálenú rozhodovaciu prax najvyšších súdnych autorít v zmysle čl. 2 CSP (napr. rozhodnutie NS SR sp. zn. 6Cdo 129/2017), vzhľadom na v aplikovanom rozsahu predchádzajúcu historicky dlhodobu spoločnú právnu úpravu a právne prostredie, jej právne názory sú v danom prípade použiteľné.

Vzhľadom na uvedené, prvoinštančný súd správne zohľadnil, že pokiaľ v liste zo dňa 5.11.2013 žalobkyňa žalovanému oznámila, že následkom ním poskytnutých zdravotných výkonov utrpela poškodenie zdravia a žiadala úhradu sumy 6.200,- Eur, ktorá bola odhadnutá na odstránenie príčin bolesti, doliečenie a opravu mostíkov, je potrebné ustáliť, že najneskôr ku dňu spísania predmetnej výzvy, t.j. k 5.11.2013 sa žalovaná ako poškodená dozvedela nielen o tom, kto za škodu zodpovedá, ale aj o samotnej škode, keď v liste uviedla aj jej odhadovaný rozsah, keď jej už boli známe také skutkové okolnosti, ktoré boli spôsobilé pre záver o finančnom vyjadrení spôsobenej škody aspoň v približnej sume a umožňovali jej podať žalobu na náhradu škody na súde s možnosťou dodatočného spresnenia jej výšky. Pre nadobudnutie vedomosti žalovanej o škode pritom neboli potrebné a nevyhnutné závery odborných orgánov či už Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou alebo závery znaleckého posudku MUDr. Amira Manesha, teda nebolo potrebné, aby subjektívny názor poškodenej žalobkyne bol verifikovaný kompetentnou inštitúciou. Prvoinštančný súd s poukazom na uvedené správne potom žalobu vo výroku V. v časti sumy 3.736,22 Eur aj z dôvodu premlčania zamietol.

Odhliadnuc od toho ale prvoinštančný súd v ods. 96 a 97 odôvodnenia preskúmaného rozsudku prijal správny záver, že žalobkyňou uplatnený nárok na zaplatenie od žalovaného 3.736,22 Eur ako náklady

na ošetrovanie a liečenie u E. F. nemožno zaradiť pod § 449 ods. 1 OZ, podľa ktorého sa pri škode na zdraví uhrádzajú účelné náklady spojené s liečením, keďže predmetné náklady u E. F. neboli vynaložené na liečenie zhoršeného zdravotného stavu žalobkyne, lebo práve týmito lekárskymi úkonmi jej vznikla škoda na zdraví. Tieto závery prvoinštančného súdu ale žalobkyňa v odvolaní nenapadla, hoci už len na ich základe bolo dôvodné žalobu v predmetnej časti zamietnuť. Z titulu zodpovednosti za vady diela pritom zaplataenie tejto sumy nebolo žalobou uplatnené, ani predtým u žalovaného v záručnej dobe ani neskôr.

S poukazom na uvedené bolo potom opodstatnené, aby prvoinštančný súd vo výroku V. žalobu žalobkyne v časti o zaplataenie sumy 3.736,22 Eur ako nedôvodnú zamietol. Odvolací súd preto rozsudok súdu prvej inštancie v časti výroku V., ktorým bola zamietnutá žaloba v sume 3.736,22 Eur, ako vo výroku vecne správny, s použitím ust. § 387 CSP, potvrdil (výrok IV.).

Intervenient v podanom odvolaní napadol okrem iného aj výrok I. preskúmaného rozsudku, ktorým súd žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobkyňi 4.616,- Eur z titulu bolestného ako súdom priznaného dvojnásobku v zmysle § 9 ods. 5 zák. č. 437/2004 Z.z. o náhrade za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia, pričom namietal, že takýto postup nebol v kompetencii súdu. Obdobne žalovaný v podanom odvolaní namietal, že súd nemal oprávnenie zvýšiť sám bolestné na dvojnásobok a niektoré posudzujúcim lekárom už zvýšené položky na štvornásobok zákonného bolestného, pričom navyiac polemizoval s dôvodmi na jeho zvýšenie.

Odvolací súd sa s týmito názormi odvolateľov musel stotožniť. Zo zák. č. 437/2004 Z.z. z jeho ust. § 3 ods. 2 vyplýva, že náhrada za bolesť sa poskytuje na základe znaleckého posudku. Nadväzne § 7 ods. 1 citovaného zákona ustanovuje, že lekárske posudky spracúva posudzujúci lekár a vydáva zdravotnícke zariadenie, ktorého posudzujúci lekár vypracoval lekárske posudky. Podľa nasledujúceho § 9 ods. 1 citovaného zákona posudzujúci lekár hodnotí bolesť podľa ustanovených sadzieb. Preto ak zákonodarca v § 9 – Zásady na hodnotenie bolesti – v jeho ods. 6 zakotvil, že pri súbehu dôvodov podľa ods. 5 možno hodnotiť bolesť najviac do výšky dvojnásobku ustanovenej sadzby, je nevyhnutné uzavrieť, že navýšenie bodového ohodnotenia bolesti podľa ods. 5 a 6 § 9 citovaného zákona je výlučne v kompetencii posudzujúceho lekára v rámci ním vypracovaného lekárskeho posudku. Nie je preto v právomoci súdu rozhodnúť v zmysle § 9 ods. 6 citovaného zákona o zvýšení hodnotenia bolesti na dvojnásobok ustanovenej sadzby, keďže zákon súdu takéto oprávnenie nedáva. Uvedený záver je možné vyvodiť aj z toho, že v § 5 ods. 5 citovaného zákona je zakotvené osobitné oprávnenie výslovne súdu v prípadoch hodných osobitného zreteľa zvýšiť náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia najviac o 50%. Ak by zákonodarca mal zámer, aby zvýšenie ohodnotenia bolesti či už o polovicu podľa ods. 5 § 9 alebo na dvojnásobok ustanovenej sadzby v zmysle ods. 6 § 9 citovaného zákona mal vykonať súd, bol by to rovnako výslovne pri citovanom ustanovení uviedol, čo sa nestalo. Odlišný právny názor prvoinštančného súdu zakladá odvolací dôvod nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 písm. f/ CSP).

Odvolací súd preto uzatvára, že nebolo v kompetencii súdu zvýšiť bodové ohodnotenie bolesti v zmysle súdom prvej inštancie aplikovaného § 9 ods. 6 citovaného zákona a preto žaloba v tejto časti mala byť správne zamietnutá a mala byť priznaná iba suma bolestného podľa lekárskeho posudku 2.308,- Eur. Prvoinštančný súd v tomto smere vec nesprávne právne posúdil. S poukazom na uvedené bolo potom nevyhnutné, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku I. s použitím § 388 CSP zmenil tak, že žalobu v rozsahu zvýšenia bolestného súdom v sume 2.308,- Eur zamietol a vo zvyšku bolestného v sume 2.308,- Eur potvrdil (výrok II.), s poukazom tiež na nižšie uvedenú argumentáciu k základnému nároku na bolestné.

Intervenient v podanom odvolaní namietal tiež, že súd vo výroku III., ktorým uložil žalovanému zaplatiť žalobkyňi z titulu nákladov na reparáciu, ošetrovanie a liečenie chrupu u E. G. sumu 6.650,- Eur, nemal priznať sumu 1.000,- Eur podľa príjmového pokladničného dokladu zo dňa 13.11.2013 s tým, že žalobkyňa sa dozvedela o tom, kto za škodu zodpovedá dňa 5.11.2013 a o výške tejto škody dňa 13.11.2013 a teda subjektívna dvojročná premlčacia lehota podľa § 106 ods. 1 OZ uplynula dňa

13.11.2015 a keďže žaloba bola podaná na súd 18.11.2015, v časti tejto sumy sa tak stalo po uplynutí premlčacej lehoty. Odvolací súd sa s touto argumentáciou intervenienta v odvolaní musel stotožniť.

V rámci sumy 6.650,- Eur priznaných z titulu nákladov u E. G. súd priznal i výdavok vyplývajúci z príjmového pokladničného dokladu (ďalej aj PPD) zo dňa 13.11.2013 na sumu 1.000,- Eur. V odôvodnení pritom iba stručne uvádza (ods. 114), že náklady podľa PPD v období od 13.11.2013 do 14.7.2014 nemôžu byť premlčané, lebo žaloba bola podaná 18.11.2015 a žalobkyňa sa o škodu dozvedela dňa 5.11.2013 vychádzajúc z listu – výzvy na náhradu škody adresovanej žalovanému. Prvoinštančný súd pritom nezohľadnil, že hoci o tom, že kto za túto škodu zodpovedá sa žalobkyňa dozvedela v ustálenom dátume 5.11.2013, o výške tejto konkrétnej škody sa dozvedela z príjmového pokladničného dokladu datovaného dňom 13.11.2013. Vo vzťahu k PPD na sumu 1.000,- Eur z tohto dátumu, sa teda žalobkyňa ako poškodená dozvedela o škode (o jej výške a o tom, kto za ňu zodpovedá) dňa 13.11.2013, kedy v zmysle § 106 ods. 1 OZ začala plynúť subjektívna premlčacia lehota, ktorá uplynula o dva roky dňa 13.11.2015 (§ 122 ods. 2 OZ). Keďže potom žaloba na súd bola podaná neskôr - až dňa 18.11.2015, v časti sumy 1.000,- Eur na základe predmetného PPD bola podaná po márnom uplynutí premlčacej doby. Keďže žalovaná strana vzniesla námietku premlčania v tejto časti dôvodne, v zmysle § 100 ods. 1 OZ nebolo možné premlčané právo žalobkyni priznať. Prvoinštančný súd vec v tomto rozsahu nesprávne právne posúdil. Žaloba v tomto rozsahu mala byť zamietnutá.

Pokiaľ ide o zvyšnú časť tohto nároku 5.500,- Eur, ostatné PPD boli E. G. vystavené v období od 14.4.2014 do 14.7.2014 (ods. 108 prvoinštančného rozsudku). A hoci sa žalobkyňa o dozvedela o tom, že za škodu v podobe nákladov na ošetrovanie a liečenie zodpovedá resp. bude zodpovedať žalovaný v dátume ustálenom podľa jej listu dňa 5.11.2013, o výške tejto škody sa dozvedela až v dátumoch vystavených PPD, kedy jej škoda ako ujma v jej majetkovej sfére zaplatením daných súm aj vznikla. S poukazom na uvedené, je bez významu (čo namieta v odvolaní žalovaný) že žalobkyňa si v liste z 5.11.2013 voči žalovanému uplatnila náhradu škody z tohto dôvodu v odhadovanej (budúcej) výške 6.200,- Eur. K dátumu listu táto škoda žalobkyne ešte ani neexistovala, keďže dané sumy jej boli vyúčtované a uhradila ich až v čase datovania PPD, kedy sa dozvedela o tejto škode a jej výške. V zmysle § 106 ods. 1 OZ potom začala žalobkyni plynúť subjektívna premlčacia lehota odo dňa vystavenia jednotlivých PPD, ktorá uplynula o dva roky v období od 14.4.2016 do 14.7.2016. Keďže žaloba na súd bola podaná skôr dňa 18.11.2015, vo zvyšnej časti uplatnenej sumy 5.650,- Eur nebol nárok premlčaný.

Bolo preto nevyhnutným, aby odvolací súd preskúmaný rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku III. s použitím § 388 CSP zmenil tak, že žalobu v časti o zaplatenie 1.000,- Eur z titulu účelne vynaložených nákladov na reparáciu, ošetrovanie a liečenie chrupu u E. E. G. zamietol a v časti o zaplatenie zvyšnej sumy 5.650,- Eur, s poukazom ja na argumentáciu ďalej, ako vo výroku správny s použitím § 387 CSP potvrdil (výrok III.).

Zamietajúci výrok V. prvoinštančného rozsudku je podľa obsahu napadnutý i odvolaním žalobkyne nesprávne smerujúcim voči vyhovujúcemu výroku II., keď namieta priznanú satisfakciu 500,- Eur z titulu nemajetkovej ujmy, ktorú považuje za neprimerane nízku, nezodpovedajúcu intenzite zásahu do jej súkromia počas piatich rokov (troch nepremľčaných).

Žalobkyňa si podanou žalobou uplatňovala nemajetkovú ujmu v sume 6.000,- Eur a prvoinštančný súd konštatoval, že z takto uplatneného nároku je premlčaná celkom suma 4.092,48 Eur a nepremľčaná časť nároku 1.907,52 Eur (ods. 91), a následne ustálil, že vzhľadom na všetky zohľadnené okolnosti prípadu (ods. 92 až 95) za primeranú náhradu nemajetkovej ujmy považoval sumu 500,- Eur a vo zvyšku nepremľčaného nároku žalobu zamietol.

Rovnako žalovaný napadol výrok II., ktorým bola súdom priznaná náhrada nemajetkovej sumy 500,- Eur s odôvodnením ako je popísané v bode 94 tohto rozhodnutia, žiadal ju vôbec nepriznať, pričom vzniesol námietku premlčania.

V tejto súvislosti bolo potrebné prioritne sa vysporiadať s názorom žalovaného vysloveným v odvolaní, že prvoinštančný súd priznal náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch nesprávne a nedôvodne v rozpore so zásadou špeciality zák. č. 437/2004 Z.z. o náhrade za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia, ktorý je vo vzťahu špeciality ku nárokom podľa § 12 a nasl. Občianskeho zákonníka, s poukazom na nález ÚS SR zo dňa 13.8.2014 sp. zn. I.ÚS 426/2014. V tejto otázke prvoinštančný súd s poukazom na rozsudok NS SR sp. zn. 7Cdo 65/2013 publikovaný pod R 1/2015 zastal názor, že ten istý skutkový dej môže v niektorom prípade zakladať zároveň tak nárok na náhradu za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia, ako aj nárok na náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej fyzickej osobe na jej osobnostných právach s tým, že hoci žalobkyňa neuplatnila nárok na odškodnenie sťaženia spoločenského uplatnenia, nie je vylúčené, aby sa domáhala náhrady nemajetkovej ujmy podľa § 13 ods. 2 OZ.

Podľa právnej vety publikovanej v Zbierke stanovísk NS a súdov SR 1/2015 pod č. R 1/2015 (uvedený rozsudok NS SR z 28.5.2014 sp. zn. 7Cdo 65/2013) ten istý skutkový dej môže v niektorom prípade zakladať zároveň tak nárok na náhradu za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia, ako aj nárok na náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej fyzickej osobe na jej osobnostných právach; tieto nároky treba dôsledne rozlišovať a pri ich posudzovaní mať na zreteli nielen odlišnosť vzťahov, z ktorých sú vyvodzované, ale tiež právnej úpravy, ktorá sa na ne vzťahuje. Zo žiadneho ust. zák. č. 437/2004 Z.z. o náhrade za bolesť a náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia... nemožno vyvodiť, že by sa v rámci odškodňovania bolesti a sťaženia spoločenského uplatnenia mal zohľadniť aj zásah do dôstojnosti, súkromia alebo rodinného života poškodeného. Podľa uvedeného rozhodnutia NS SR zmyslom náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch v zmysle ust. § 13 ods. 2 OZ je dosiahnuť vyváženosť miery ujmy na hodnotách ľudskej dôstojnosti s konkrétnym finančným vyjadrením náhrady takej nemajetkovej ujmy a s prihliadnutím na všetky okolnosti konkrétneho prípadu, optimálne a tým účinne vyvážiť a zmierniť nepriaznivý následok neoprávneného zásahu a poskytnúť čo najúplnejšiu a najúčinnnejšiu občianskoprávnou ochranu osobnosti fyzickej osoby. Na rozdiel od toho zmyslom náhrady ujmy vzniknutej ako priamy dôsledok do telesnej (fyzickej) integrity fyzickej osoby (§ 444 OZ) je pokúsiť sa poskytnúť reľutárnu náhradu za ujmu spôsobenú poškodením zdravia, jeho liečenia alebo odstraňovania jeho následkov (bolestné), resp. za ujmu na zdraví, ktorá má preukázateľne nepriaznivé následky pre životné úkony poškodeného pre uspokojovanie jeho životných a spoločenských potrieb alebo pre plnenie jeho spoločenských úloh (sťaženie spoločenského uplatnenia). Záver súdu, že rámec špeciálnej úpravy odškodnenia ujmy na zdraví fyzickej osoby zahŕňa v sebe aj ochranu dôstojnosti osoby dotknutej neoprávneným zásahom do práva na súkromný a rodinný život, nemá oporu v planej právnej úprave odškodnenia ujmy na zdraví.

Ústavný súd SR vo svojom náleze č.k. I.ÚS 426/2014 zo dňa 13.8.2014 odobril názor odvolacieho súdu, podľa ktorého pri škode na zdraví nemajetková ujma je krytá v slovenskej právnej úprave cez ustanovenia Zákona o odškodňovaní bolesti a sťaženia spoločenského uplatnenia s poukazom na § 444 OZ, iné druhy nárokov nemajetkovej ujmy právny poriadok SR výslovne neupravuje a z tohto dôvodu nie je priestor tieto zložky práva uplatňovať cez ochranu osobnosti. Ústavný súd dodal, že nerozporuje názor sťažovateľky, že dôsledky poškodenia zdravia sa prejavili aj vo viacerých sférach jej súkromného a rodinného života, avšak z pohľadu právnej úpravy (zák. č. 437/2004 Z.z.) je zrejmé, že tieto ujmy sú kryté inštitútom sťaženia spoločenského uplatnenia a odškodňované jednorazovo na základe bodového ohodnotenia v závislosti od rozsahu obmedzení pri uplatnení v živote a spoločnosti. Citované ust. § 2 ods. 2, § 4 ods. 1 a § 5 ods. 5 zák. č. 437/2004 Z.z. teda upravujú náhradu za dôsledky poškodenia zdravia v pracovnom, kultúrnom, súkromnom, manželskom, ale napríklad aj politickom, či športovom živote. Pokrývajú teda náhradu všestranných obmedzení poškodeného v rôznych sférach života pri plnení jeho rôznych spoločenských úloh, ktoré sa prejavili ako dôsledok poškodenia zdravia.

Je potrebné dodať, že v predmetnej veci, ktorou sa ÚS SR zaoberal v citovanom rozhodnutí si sťažovateľka pred súdmi uplatňovala zároveň odškodnenie sťaženia spoločenského uplatnenia a zároveň náhradu nemajetkovej ujmy, čo je prípad odlišný od preskúmaného, v ktorom si žalobkyňa neuplatňovala náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia, ale výlučne len náhradu nemajetkovej ujmy.

Odvolací súd vo vzťahu k citovaným zdanlivo protichodným názorom najvyšších súdnych autorít uvádza, že sa prikláňa k názoru vyslovenému Najvyšším súdom SR v citovanom rozhodnutí pod sp. zn. 7Cdo 65/2013, ktoré bolo naviac publikované pod R 1/2015, pričom nezdieľa názor vyslovený Ústavným súdom SR v citovanom rozhodnutí I.ÚS 426/2014. Nezastáva názor, že ujma v osobnostnej sfére spôsobená zásahom do zdravia fyzickej osoby je pokrytá inštitútom sťaženia spoločenského uplatnenia podľa § 444 OZ a preto je vylúčená možnosť jej náhrady podľa § 13 a nasl. OZ. Z aktuálnej koncepcie právnej úpravy, ktorá zakotvuje osobitne inštitút ochrany osobnosti (§ 13 a n. OZ) a náhrady škody, osobitne aj škody na zdraví v podobe sťaženia spoločenského uplatnenia (§ 444 OZ) vyplýva, že nároky majúce základ v týchto inštitútoch sú samostatné a vzájomne nezávislé a každý z nich poskytuje ochranu iným zložkám v rámci duševnej integrity jednotlivca. Právo na ochranu osobnosti poskytuje ochranu primárne pred zásahmi do psychickomorálnej integrity osoby, pričom právo na bolestné a sťaženie spoločenského uplatnenia poskytuje prevažne ochranu pri zásahu do fyzickej integrity jednotlivca. Tieto nároky sledujúce ochranu rôznych záujmov je preto potrebné považovať za samostatné a rovnocenné. Nie je možné vylúčiť, že jedným konaním budú súčasne naplnené predpoklady zodpovednosti za zásah do osobnostných práv, ako aj podmienky na náhradu škody. Uvedené napokon vyplýva aj z § 16 OZ, podľa ktorého kto neoprávneným zásahom do práva na ochranu osobnosti spôsobí škodu, zodpovedá za ňu podľa ustanovení tohto zákona o zodpovednosti za škodu. Jedná sa o svojbytné samostatné nároky podmienené rozrôznenou sférou ochrany, ktorú poskytuje Občiansky zákonník. Tieto inštitúty nie sú teda vo vzťahu všeobecného a osobitného, nie je namieste ani argumentácia non bis in idem, pretože ide o súbeh nárokov. Nie je preto vylúčené, aby dotknutej osobe vznikli súčasne nároky vyplývajúce z ustanovení o náhrade škody, ako aj z ustanovení o ochrane osobnosti. Z ustanovení zák. č. 437/2004 Z.z. nie je možné vyvodiť, že by sa náhrada za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia poskytovala za ujmu, ktorá sa premieňa do psychickej sféry fyzickej osoby a do jej postavenia v spoločnosti. Z citovaného zákona nemožno vyvodiť, že by sa v rámci odškodňovania bolesti a sťaženia spoločenského uplatnenia mal zohľadniť aj zásah do dôstojnosti, súkromia a rodinného života.

S poukazom na vyššie uvedenú argumentáciu odvolací súd zastáva názor, že prvoinštančný súd správne pristúpil k posudzovaniu aj žalobkyňou uplatnenej náhrady nemajetkovej ujmy v zmysle § 13 a nasl. OZ. V rámci tohto posudzovania, s poukazom na vyššie uvedené závery, nebolo možné zohľadniť tie ujmy žalobkyne, za ktoré sa v zmysle zák. č. 437/2004 Z.z. poskytuje náhrada za bolesť alebo za sťaženie spoločenského uplatnenia, ktorá nebola predmetom tohto konania. Bolo možné zohľadniť len zásah do dôstojnosti súkromia alebo rodinného života žalobkyne (§ 11 OZ). Vzhľadom na to pre účely tohto posúdenia nebolo potom potrebné, aby súd analyzoval podrobne celý zdravotný stav žalobkyne v rozhodnom období, všetky jej ďalšie diagnózy, ochorenia, či hospitalizácie, ako sa toho domáhal v odvolaní žalovaný, čo prekračovalo rámec uvedeného posúdenia. Prvoinštančný súd správne uvedené zohľadnil, správne tiež definoval zásahy do súkromia a rodinného života poškodenej žalobkyne, najmä v ods. 94 preskúmaného rozsudku, keď z výpovede žalobkyne a jej syna mal za preukázané, že žalobkyňa v dôsledku dlhodobých výrazných bolestí a opuchov (v ústnej dutine) nebola schopná pokračovať v bežnom živote ako dovtedy, musela sa vzdať spoločenských kontaktov, prestala sa navštevovať s rodinou, najbližšia rodina k nej nechodila na návštevy a obedy, ktoré zvykla pripravovať, nezúčastňovala sa rodinných osláv, nenavštevovala kultúrne podujatia, nechodila na dovolenky, čo predstavuje zásah do života, súkromia a rodinného života žalobkyne značnej intenzity. Prvoinštančný súd tiež dôvodne zohľadnil, že žalobkyňa nebola zo strany žalovaného poskytnuté zadostučinenie.

Žalovaný v podanom odvolaní bez bližšej argumentácie uviedol, že nárok žalobkyne na náhradu nemajetkovej ujmy bol premlčaný a preto opätovne vznáša námietku premlčania.

S otázkou premlčania tohto nároku sa prvoinštančný súd správne a vyčerpávajúco vysporiadal v ods. 90. až 91. odôvodnenia preskúmaného rozsudku, s ktorým odôvodnením sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje a s použitím ust. § 387 ods. 2 CSP naň odkazuje. Prvoinštančný súd správne ustálil, že časť tohto nároku celkom v sume 4.092,48 Eur bola premlčaná a nepremľanou zostala časť tohto nároku vo výške 1.907,52 Eur, ktorá predstavuje alikvotnú časť nároku pôvodne uplatneného v žalobe, ktorej sa čiastočne premlčanie nároku nedotklo.

Ako správne skonštatoval prvoinštančný súd, v danom prípade boli splnené zákonné predpoklady pre vznik občianskoprávnej sankcie za nemajetkovú ujmu spôsobenú neoprávneným zásahom do osobnosti fyzickej osoby a to existencia zásahu, ktorý vyvolal ujmu spočívajúcu v porušení alebo ohrození osobnostných práv chránených § 11 OZ – nesprávny lekársky postup žalovaného, neoprávnený charakter tohto zásahu – lekársky postup žalovaného, ktorý nebol lege artis, a existencia príčinnej súvislosti medzi zásahom a vzniknutou ujmu, keď súd mal za preukázané, že následkom nesprávneho lekárskeho postupu žalovaného vznikla žalobkyni ujma vo sfére narušenia jej súkromného a rodinného života. Pokiaľ ide o výšku náhrady nemajetkovej ujmy, túto zákonodarca nechal na úvahe súdu bez toho, aby v zákone zakotvil normatívne kritériá pre stanovenie jej výšky. Pri zohľadnení obdobia počas ktorých žalobkyňa bola obmedzená na svojom súkromnom a rodinnom živote (uplatnené obdobie od 18.11.2012 do 14.10.2014 t.j. cca dva roky) a miery zásahu do jej osobnostných práv na súkromný a rodinný život ako je popísaný vyššie, odvolací súd zhodne s prvoinštančným bol toho názoru, že primeraným zadosťučinením je náhrada nemajetkovej ujmy v sume 500,- Eur. Žiada sa opätovne zdôrazniť, že náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch nemôže pokrývať obmedzenia, ktoré sú resp. majú byť kryté náhradou za sťaženie spoločenského uplatnenia v zmysle zák. č. 437/2004 Z.z., teda na tie preukázateľne nepriaznivé následky pre životné úkony poškodenej na uspokojovanie jeho životných a spoločenských potrieb alebo na plnenie jeho spoločenských úloh, ktoré pokrýva citovaný zákon. Predmetná náhrada, keďže kryje výlučne neoprávnené zásahy do práva na ochranu osobnosti žalobkyne, konkrétne do jej súkromného a rodinného života, sa i preto javí ako primeraná.

S poukazom na uvedenú argumentáciu bolo potom dôvodným, aby odvolací súd napadnutý rozsudok vo výroku II. preskúmaného rozsudku, ktorým bola žalovanému uložená povinnosť zaplatiť žalobkyni 500,- eur z titulu nemajetkovej ujmy, s použitím § 387 CSP, potvrdil (výrok IV.).

Žalobkyňa v podanom odvolaní tiež namietala zamietnutie žaloby v rozsahu sumy 1.400,- Eur z titulu nákladov na liečenie u E. G. (obsiahnuté v zamietajúcom výroku V. preskúmaného rozsudku) s odôvodnením, že v spise sa nachádza dôkaz o platbe 1.400,- Eur za protetickú prácu, ktorú zaplatila dňa 16.5.2014, obsahujúci odtlačok pečiatky E. G., jeho podpis a tiež podpis žalobkyne. Na predmetnom príjmovom doklade síce nebol uvedený dátum, ktorý bol E. G. dodatočne doplnený, aj bez tohto dátumu však súd mohol tento doklad uznať ako relevantný porovnaním so štvrtou stranou chorobopisu, v ktorom je uvedené, že dňa 16.5.2014 vykonal E. G. protetickú prácu. Podľa odvolateľky, že sa celkovo jedná o žalovanú sumu z tohto titulu 8.050,- Eur, potvrdil aj svedok E. G. pri výsluchu.

Žalovaný k tejto časti odvolania žalobkyne v podstate uviedol, že žalobkyňa až

v podanom odvolaní začala tvrdiť, že predmetnú sumu zaplatila 16.5.2014. Až po doručení rozsudku si nechala E. G. na príjmový pokladničný doklad dopísať dátum 16.5.2014, pričom nebola splnená žiada z výnimiek podľa § 366 CSP na uplatňovanie novôt v odvolacom konaní.

Intervenient k tejto časti odvolania žalobkyne uviedol, že súd správne nepriznal žalobkyni náhradu vo výške 1.400,- Eur. Zdôraznil, že žalobkyňa príjmový pokladničný doklad s dátumom 16.5.2014 predložila až spolu s podaním odvolaním, pričom príjmový pokladničný doklad na sumu 1.400,- Eur nachádzajúci sa v súdnom spise bol bez dátumu. Nie je pritom zrejmé kedy došlo k dopísaniu dátumu a kto ho dopísal, s poukazom tiež na diametrálne odlišný typ písma. Doplnenie tohto dôkazu nie je možné uplatniť v zmysle § 366 CSP a preto súd na tento doklad nemôže prihliadať.

Odvolací súd zistil, že podľa obsahu spisu k žalobe bol pripojený príjmový pokladničný doklad na sumu 1.400,- Eur (č.l. 25) vystavený a podpísaný E. G. za protetickú prácu pre žalobkyňu, bez označenia čísla a bez datovania. Až k podanému odvolaniu žalobkyňa pripojila obdobný príjmový pokladničný doklad na sumu 1.400,- Eur, v ktorom je už ale dopísaný dátum 16.5.2014. Je teda zrejmé, že žalobkyňa tento príjmový pokladničný doklad opatrený dátumom vystavenia predložila ako nový dôkaz až v odvolacom konaní.

V zmysle § 366 CSP prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie možno v odvolaní použiť len vtedy, ak

sa týkajú procesný podmienok,

sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu, má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.

Vychádzajúc z citovaného ustanovenia koncepcia odvolacieho konania v civilnom spore vychádza z tzv. neúplného apelačného systému, čo znamená, že právo odvolateľa použiť v odvolacom konaní prostriedky procesného útoku alebo obrany, ktoré strana neuplatnila v konaní pred súdom prvej inštancie, je obmedzené a ich použitie je prípustné len za splnenia zákonom taxatívne vymenovaných podmienok v tomto ustanovení. Splnenie týchto zákonných podmienok musí pritom tvrdiť a preukázať dotknutý odvolateľ. Bolo teda úlohou žalobkyne ako odvolateľky dokázať, že uvedený nový prostriedok procesného útoku, ktorý uvádza až v odvolaní, nemohla v doterajšom priebehu konania použiť bez svojej viny. Na diskvalifikáciu novoty pritom stačí aj opomenutie jej skoršieho uvedenia zavinením z nebanlivosti. Žalobkyňa ale nielenže ničím nedokázala, ale ani netvrdila, že bola splnená niektorá zo zákonných podmienok pre uplatnenie novoty v odvolacom konaní v zmysle cit. § 366 CSP. Uplatnenie nového dôkazu v podobe príjmového pokladničného dokladu na sumu 1.400,- Eur od E. G. s doplneným datovaním bolo teda neprípustnou novotou, na ktorú odvolací súd nemohol prihliadať.

Ani s prihliadnutím na samotnú kópiu štvrtej strany chorobopisu žalobkyne vedeného u E. G. na č.l. 18 (z ktorého sa javí, že výpis k dátumu 16.5. bol doplnený dodatočne, nielen preto, že sa nachádza mimo kolónky určenej pre dátum, kde sú uvedené predchádzajúce aj nasledujúce dátumy, ale najmä preto, že je zrejmé, že pod týmto zápisom chýba riadkovanie obsiahnuté inak na celej strane, v dôsledku čoho sa tento zápis javí ako dodatočne vložený) a to ani v spojení s výpoveďou svedka E. G. (v ktorého výpovedi na pojednávaní dňa 11.11.2020 - zápisnica č.l. 641 a nasl. spisu - odvolací súd žiadne vyjadrenie svedka k sume, ktorá mu mala byť zaplatená žalobkyňou, nezistil) nebolo dostatočným spôsobom a nad všetky pochybnosti preukázané, že žalovaná zaplatila sumu 1.400,- Eur uplatnenú na základe predmetného príjmového pokladničného dokladu E. G. za ošetrovanie chrupu v súvislosti s predmetnou škodou. Prvoinštančný súd preto správne žalobu v rozsahu tejto sumy 1.400,- Eur zamietol (výrok V.).

S poukazom na uvedenú argumentáciu bolo potom dôvodným, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v časti výroku V., ktorým bola žaloba v časti o zaplatenie 1.400,- Eur z titulu nákladov na reparáciu ošetrovania liečenia chrupu u E. G. zamietnutá, s použitím ust. § 387 CSP, potvrdil (výrok IV.).

Žalovaný v podanom odvolaní namietal, že súd nemal žalobkyni priznať sumu 6.650,- Eur z titulu nákladov na ošetrovanie u E. G. vôbec v žiadnej výške, keďže súdom konštatované dôkazy v bode 108. rozsudku sú len preddavkové doklady na zálohy za protetické práce a chýbajú doklady vyúčtovacie, pričom protetické práce sú príliš všeobecný pojem. Súd z preddavkových dokladov nemal preukázanú účelnosť, ani vynaloženie nákladov a ani o ktoré konkrétne úkony išlo. Podľa výsluchu E. G. tento riešil aj iné zuby, ako riešil žalovaný, išlo teda o väčší rozsah protetickej práce. Podľa žalovaného teda žalobkyňa neuniesla dôkazné bremeno k tomu, že vynaložila peňažné prostriedky na ošetrovanie u E. G.. Žalobkyňa k odvolaniu žalovaného nepodala vyjadrenie.

Z príjmových pokladničných dokladov (v texte aj len PPD) na č.l. 24 až 25 spisu vyplýva, že sa jedná o doklady, ktorými E. G. potvrdil prijatie od žalobkyne na doklade uvedenej sumy peňazí. Z PPD zo dňa 14.02.2014 vystaveného E. E. G. na sumu 1.000,- eur, vyplynulo, že účtoval žalobkyni zálohu za protetickú prácu. Z PPD zo dňa 13.11.2013 vystaveného E. E. G. na sumu 1.000,- eur vyplynulo, že účtoval žalobkyni zálohu za protetickú prácu. Z PPD zo dňa 14.04.2014 vystaveného E. E. G. na sumu 1.000,- eur vyplynulo, že účtoval žalobkyni za protetickú prácu – 2x impl. Strauma. Z PPD zo

dňa 28.03.2014 vystaveného E. E. G. na sumu 1.000,- eur vyplynulo, že účtoval žalobkyni zálohu za protetickú prácu. Z PPD zo dňa 28.04.2014 vystaveného E. E. G. na sumu 1.000,- eur súd zistil, že účtoval žalobkyni zálohu za protetickú prácu. Z PPD zo dňa 16.04.2014 vystaveného E. E. G. na sumu 750,- eur súd zistil, že účtoval žalobkyni za protetickú prácu. Z PPD zo dňa 14.07.2014 vystaveného E. E. G. na sumu 900,- eur súd zistil, že účtoval žalobkyni zálohu za protetickú prácu na implantáty. Bol predložený aj PPD na sumu 1.400,- eur vystavený E. E. G., avšak nedatovaný, podľa vyššie uvedeného neuznaný. Z uvedených PPD vyplýva, že dokladmi zo dňa 13.11.2013, 14.2.2014, 28.3.2014 a 28.4.2014 boli zaplatené zálohy za protetické práce, vždy po 1.000,- Eur. PPD zo dňa 14.4.2014, 16.4.2014 a 14.7.2014 bola potvrdená úhrada peňazí za protetické práce bližšie špecifikované iba v PPD zo dňa 14.4.2014 a 14.7.2014 (viď vyššie).

Prvoinštančný súd na základe vykonaného dokazovania mal preukázané všetky predpoklady zodpovednosti za danú škodu žalovaným medzi nimi i existenciu príčinnej súvislosti medzi protiprávnym úkonom žalovaného ako škodcu a vzniknutou škodou, teda i v podobe účelných nákladov spojených s liečením v zmysle § 449 ods. 1 OZ. Prvoinštančný súd v tejto súvislosti správne zdôraznil, že pri škode na zdraví sa uhrádzajú účelne vynaložené náklady a nie len nevyhnutne vynaložené náklady. Potreba všetkých stomatologických zákrokov, ktoré vykonal E. G. vyplývala zo stomatologických komplikácií, ktoré mala žalobkyňa po ošetrovaniach chrupu a stomatologických zákrokoch u E. F., ako to vyplynulo zo znaleckého posudku a výpovede znalca MUDr. Manescha, ako aj z výpovede E. G.. V konaní nebolo zistené a preukázané, že by E. G. v rozhodnom období riešil aj niečo iné ako odstránenie následkov pri nesprávnom ošetrovaní chrupu žalobkyne E. F.. Vystavené príjmové doklady E. G. (č.l. 24, 25 spisu) v období od 13.11.2013 do 14.7.2014, pritom korešpondujú s obsahom predloženej zdravotnej dokumentácie žalobkyne vedenej E. G. v tomto období (č.l. 15 a n. spisu). Podľa preukázaného žalobkyňa E. G. z uvedeného titulu predmetné sumy podľa vymenovaných PPD preukázateľne uhradila a preto niet dôvodu, aby jej ich úhrada nebola uznaná. Z toho hľadiska je irelevantné, že niektoré z nich sú označené len ako záloha za protetickú prácu. Je dôvodné predpokladať, že konečná suma bola vysporiadaná nasledovnými platbami podľa PPD. Zo zdravotnej dokumentácie žalobkyne vedenej u E. G. v rozhodnom období vyplýva aké konkrétne liečebné úkony u žalobkyne v priebehu rozhodného obdobia vykonal a za tieto úkony potom vystavil predmetné PPD. Z predložených PPD jednoznačne vyplýva, že žalobkyňa E. G. uvedené sumy za dané protetické úkony uhradila a preto odvolací súd nepovažuje za rozhodné, že niektoré z nich boli označené len ako zálohy.

V súvislosti s nákladmi u E. G. žalovaný tiež namietal, že nebola preukázaná ich účelnosť, keď súd nevzal do úvahy preukázanú možnú menej nákladnú alternatívu riešenia náhrady chrupu žalobkyne s tým, že existovala iná menej nákladná alternatíva, resp. hrazená zo zdravotného poistenia a to snímateľné náhrady.

S týmito námietkami žalovaného sa prvoinštančný súd správne a vyčerpávajúco vysporiadal v bode 113. odôvodnenia preskúmaného rozsudku, s ktorého závermi sa odvolací súd stotožňuje a podrobnostiach na ne odkazuje. Odvolací súd zhodne s prvoinštančným je toho názoru, že s poukazom na to, že v zmysle § 449 ods. 1 OZ pri škode na zdraví sa uhrádzajú účelné náklady spojené s liečením, teda nie iba nevyhnutne vynaložené náklady, s prihliadnutím na to, že žalobkyňa už u žalovaného žiadala riešiť chrup fixnými náhradami, nebol dôvod neakceptovať náklady, ktoré vznikli v súvislosti s realizáciou nesnímateľných náhrad, pričom bolo preukázané, že žalobkyni boli nasadené implantáty len tam, kde to bolo potrebné, aby jej mostík mal na čom držať. Predmetné náklady teda boli i podľa odvolacieho súdu vynaložené účelne a nebol dôvod ich súdom nepriznať. Pokiaľ žalovaný v tejto súvislosti namietal aj premlčanie náhrady čiastky preddavku 1.000,- Eur podľa PPD zo dňa 13.11.2013, odvolací súd poukazuje na svoje závery uvedené vyššie (ods. 136 - 139).

Na základe uvedeného bolo dôvodným napadnutý rozsudok v tomto rozsahu ako vo výroku III. vecne správny, s použitím § 387 CSP, potvrdiť (výrok IV.).

Ako ďalšie žalovaný v podanom odvolaní namietal priznanie náhrady nákladov spojených s vypracovaním posudku MUDr. Manesha vo výške 660,- Eur výrokom IV. preskúmaného rozsudku, z dôvodov popísaných vyššie.

Skutočnosť, že žalovaný odvolateľ so závermi súdom prvej inštancie akceptovaného znaleckého posudku MUDr. Manesha č. 2/2015 predloženého ako dôkaz spolu so žalobou, nesúhlasí, považuje ho za nepoužiteľný, nepreskúmateľný, nezákonný i neobjektívny, poukazujúc pritom na rozdiely medzi znaleckými posudkami tohto znalca č. 2/2015 z 16.6.2015 a z 29.9.2015, keď v poradí druhý bol použitý ako dôkaz v tomto konaní, je pre rozhodnutie o tomto nároku nerozhodné. Žalovaným tvrdená skutočnosť, že znalec MUDr. Manesh vypracoval v tej istej veci pod tým istým číselným označením dva čiastočne odlišné znalecké posudky, za situácie, že v konaní sa uplatňuje náhrada nákladov vynaložených výlučne v súvislosti s jedným znaleckým posudkom, ktorý bol súdom prvej inštancie aprobovaný, je z hľadiska náhrady týchto nákladov irelevantná. Súd znalecký posudok znalca MUDr. Manesha č. 2/2015 zo dňa 29.9.2015 akceptoval, vychádzal z neho, nedospel k záveru, že by bol pre rozhodnutie danej veci z akýchkoľvek dôvodov nepoužiteľný a preto je nutné uzavrieť, že náklady s ním spojené sú účelne vynaložené výdavky žalobkyne, ktoré vznikli v konaní v súvislosti s uplatňovaním jej práva.

Pokiaľ žalovaný odvolateľ namieta, že znalečné 500,- Eur ani vyúčtovanie, nie je v súlade s vyhláškou MS SR č. 491/2004 Z.z. o odmenách, náhradách výdavkov a náhradách za stratu času pre znalcov, tlmočníkov a prekladateľov, a to bez bližšieho zdôvodnenia, je potrebné poukázať na to, že z predmetného vyúčtovania znalečného vyplýva, že odmena bola dojednaná dohodou na sumu 500,- Eur.

V zmysle § 3 ods. 1 zák. č. 382/2004 Z.z. o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov, sa znalec, tlmočník alebo prekladateľ môže dohodnúť so zadávateľom, ktorým nie je súd alebo iný orgán verejnej moci, na zmluvnej odmene alebo výške znalečného alebo tlmočného; ak sa nedohodnú, patrí mu tarifná odmena, náhrada hotových výdavkov a náhrada za stratu času v zmysle vyhl. MS SR č. 491/2004 Z.z. o odmenách, náhradách výdavkov a náhradách za stratu času pre znalcov, tlmočníkov a prekladateľov. Táto vyhláška podľa § 1 upravuje spôsob určenia a výšku odmeny a náhrady hotových výdavkov a náhrady za stratu času za znaleckú činnosť, tlmočnickú činnosť alebo prekladateľskú činnosť (ďalej len „činnosť“) vykonávanú a) znalcom na základe zmluvy, ustanovenia alebo príbratia súdom alebo iným orgánom verejnej moci (ďalej len „znalečné“).

Z citovaných ust. vyplýva, že predmetná vyhláška sa vzťahuje zásadne na spôsob určenia a výšku odmeny, náhrady hotových výdavkov a náhrady za stratu času za znaleckú činnosť vykonávanú znalcom pre súd alebo iný orgán verejnej moci. Citované ustanovenie § 3 ods. 1 zák. č. 382/2004 Z.z. pritom výslovne zakotvuje možnosť, aby sa znalec dohodol so zadávateľom, ktorým nie je súd alebo iný orgán verejnej moci, na zmluvnej odmene alebo na výške znalečného a iba pre prípad, ak sa nedohodnú, znalcovi patrí tarifná odmena, náhrada hotových výdavkov a náhrada za stratu času v zmysle cit. vyhlášky.

V danom prípade zadávateľ, ktorým bola žalobkyňa a znalec MUDr. Manesh využili možnosť v zmysle cit. § 3 zák. č. 382/2004 Z.z. a dohodli sa na zmluvnej odmene v preukázanej výške 500,- Eur, znalečné v danom prípade sa preto dôvodne a dovolene neriadilo predmetnou vyhláškou, na ktorú odkazuje žalovaný.

Žalovaný odvolateľ v tejto súvislosti tiež namieta, že posúdenie vzoriek (za ktorú v rámci vyúčtovania znalečného znalec žalobkyne vyúčtoval sumu 160,- Eur) súd ako dôkaz nevykonal, v dôsledku čoho nejde o náklady spojené s uplatnením práva na náhradu škody. Z vyúčtovania znalečného (č.l. 54) vyplýva, že MUDr. Manesh ním účtoval objednávateľovi (právnemu zástupcovi žalobkyne) za odborné stanovisko – posúdenie vzoriek, označené rovnakým číslom ako následný znalecký posudok č. 2/2015

s dátumom dodania služby 26.2.2015, za znalecký posudok odmenu dohodou za 2 hodiny po 80,- Eur, 160,- Eur. Z uvedeného vyplýva, že išlo o čiastkovú odmenu v súvislosti s vypracovaním daného znaleckého posudku č. 2/2015, ktorá ale bola vyúčtovaná osobitne, pričom súvislosť s uplatňovaním prejednávaneho nároku žalobkyne z daného vyúčtovania jednoznačne vyplýva. Odvolací súd je preto toho názoru, že v prípade sumy 160,- Eur, znalečného pre MUDr. Manesha sa jedná o účelne vynaložené výdavky v priamej súvislosti s uplatňovaným nárokom žalobkyne. Z tohto hľadiska je potom nerozhodné, že súd samotné posúdenie vzoriek ako dôkaz priamo nevykonal, ako to namieta žalovaný odvolateľ, keďže ako dôkaz bol vykonaný daný znalecký posudok, pre ktorý bolo posúdenie vzoriek vykonané. Bolo preto dôvodným, aby náhrada týchto trov v plnom rozsahu bola žalobkyni zohľadnená.

S poukazom na uvedené závery bolo potom dôvodným, aby odvolací súd napadnutý rozsudok vo výroku IV., ktorým bola žalovanému uložená povinnosť zaplatiť žalobkyni 660,- eur z titulu nákladov na znalečné, s použitím § 387 CSP, potvrdil (výrok IV.).

V podaných odvolaniach žalovaný a obdobne aj intervenient namietali tiež závery súdu prvej inštancie, že postup žalovaného pri úkonoch zdravotnej starostlivosti poskytnutej žalobkyni bol nesprávny - non lege artis a že v príčinnej súvislosti s ním vznikla žalobkyni daná škoda na zdraví. Prvoinštančný súd sa porušením právnej povinnosti žalovaného pri úkonoch zdravotnej starostlivosti žalobkyne podrobne vysporiadal v ods. 60 a nasl. preskúmaného rozsudku.

Prvoinštančný súd jasne, zrozumiteľne a preskúmateľne uviedol z ktorých dôkazov pri riešení tejto otázky vychádzal, ako použité dôkazy vyhodnotil a k akým skutkovým záverom na základe nich dospel, prečo sa opieral o znalecký posudok a výpoveď MUDr. Manecha, ako i o výpoveď E. G. (ošetrojúceho stomatóloga žalobkyne), ktorých odborné závery boli v zhode a navzájom sa podporovali, prečo posudky č. 02/2018 a 07/2019 MUDr. Strechu nespochybnili, ani nevyvrátili závery znaleckého posudku MUDr. Manesha. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje najmä na závery prvoinštančného súdu obsiahnuté v ods. 60, 66 a 67 odôvodnenia rozsudku, s ktorými sa v celom rozsahu stotožňuje a v podrobnostiach na ne odkazuje bez potreby tieto závery nadbytočne opakovať, s poukazom na ust. § 387 ods. 2 CSP. Vzhľadom na súdom prvej inštancie poukázané v ods. 60 až 68 preskúmaného rozsudku sa prvoinštančný súd správne priklonil k záverom znalca MUDr. Manesha, aj s poukazom na to, že kontrolný znalecký posudok znaleckou organizáciou (§ 207 ods. 3 CSP) strany nenavrhli (ods. 68 rozsudku), a dospel k správne záveru, že v konaní boli preukázané všetky predpoklady zodpovednosti za danú škodu žalovaným a to jednak porušenie právnej povinnosti v dôsledku toho, že lekársky postup žalovaného nebol lege artis (teda bol v rozpore so súčasnými poznatkami vedy), vznik škody ako majetkovej ujmy žalobkyne, existencia príčinnej súvislosti medzi protiprávnym úkonom škodcu a škodou, ako i zavinenie žalovaného.

Pokiaľ intervenient v podanom odvolaní s týmto záverom súdu nesúhlasí s tým, že znalecký posudok MUDr. Manesha je nepoužiteľný pretože je vypracovaný v rozpore s následne zisteným skutkovým stavom v konaní, pričom bližšie neuvádza s čím konkrétne, odvolací súd takýto rozpor nezistil. E. G. vo svojej výpovedi pred prvoinštančným súdom po oboznámení s odpoveďou znalca MUDr. Manesha, podľa ktorej lekársky postup E. F. pri liečbe žalobkyne nebol vykonaný lege artis z dôvodov ako uviedol znalec, sa k tomu stanovisku znalca vyjadril tak, že sa s ním stotožňuje. Vzhľadom na to sa potom javí irelevantným z kontextu výpovede vytrhnuté vyjadrenie E. G., že reendodonciu vykonal na všetkých dotknutých zuboch znova, pretože „on to tak robí“, čím nemal byť daný objektívny dôvod na takýto postup. Ani skutočnosť, že u E. G. muselo dôjsť k opakovaným reendodonciám a dochádzalo k pretrvávajúcim bolestiam, sama osebe nevyvracia vyššie uvedené závery. Rovnako ako ani poukaz na ďalší zdravotný stav žalobkyne.

Podľa názoru odvolacieho súdu zhodne s prvoinštančným, vykonaným dokazovaním bola preukázaná existencia príčinnej súvislosti medzi protiprávnym úkonom žalovaného ako škodcu, keď pri ošetrovaní chrupu žalobkyne postupoval non lege artis, čím porušil svoju právnu povinnosť, a vznikom škody na strane žalobkyne. Dôvody, pre ktoré malo dôjsť k vytrhnutiu zubov, ako ich popisuje žalovaný v odvolaní

(v bode B pod písm. a) - že pretrvávali bolesti, že kanáliky boli stiahnuté, že sa niektoré nedali preplniť endodonticky, že na šestke vľavo bol hlboký kaz, že niektoré ošetrenie sa endodonticky nepodarilo, že zub 43 bol opakovane liečený a napokon vytrhnutý) nijako nevyklúčujú, že potrebu vytrhnutia týchto zubov prvotne zapríčinil žalovaný. Nie je pritom rozhodujúce koľko zákrokov na liečbu toho ktorého zubu E. G. použil, ani to, že po jej neúspechu napokon zub musel byť vytrhnutý (č. 43). Vytrhnutie neošetriteľných zubov bolo nevyhnutné pre následnú protézu. Ako bolo preukázané, všetky úkony E. G. boli vykonané ako následok postupu non lege artis E. F., príčinná súvislosť je daná.

Pokiaľ žalovaný v podanom odvolaní v tejto súvislosti namieta, že z rozsudku sa nedá zistiť za ktoré konkrétne liečebné úkony u E. G. súdu priznal náhradu účelne vynaložených nákladov vo výroku III. rozsudku (6.650,- Eur), odvolací súd poukazuje na to, že rozsah týchto úkonov vyplýva, z jednotlivých PPD ako boli popísané vyššie v spojení so zdravotnou dokumentáciou žalobkyne, ako aj v spojení s detailnou a vyčerpávajúcou výpoveďou E. G. o priebehu ošetrovania chrupu žalobkyne v rozhodnom období (ods. 37. odôvodnenia preskúmaného rozsudku). Prioritou pri ošetrovaní chrupu musí byť zachovanie zubu a extrakcia prichádza do úvahy až ako posledná možnosť po neúspešnosti predchádzajúceho liečebného postupu a preto nie je možné považovať za neúčelné, ak sa E. G. opakovane pokúšal o vyliečenie zubu č. 43, hoci aj sedemnástimi ošetreniami a až následne po neúspešnosti tohto postupu zub vytrhol.

Žalovaný v podanom odvolaní tiež namietal, že E. G. vykonal reedodonciu paušálne na všetkých zuboch, pretože to tak chcel mať a nerozlišoval dôvodnosť, čím ide o postup, ktorý vylučuje existenciu príčinnej súvislosti.

Prvoinštančný súd mal za preukázané všetky predpoklady zodpovednosti žalovaného za danú škodu, včítane príčinnej súvislosti (ods. 69 odôvodnenia rozsudku prvoinštančného súdu). Súd v tejto súvislosti poukázal na odpoveď znalca MUDr. Manesha na otázku, či je priama príčinná súvislosť medzi stomatologickým ošetrením zo strany žalovaného a stomatologickými dôsledkami vzniknutým z týchto ošetrení, ktoré si vyžadovali opakované následné ošetrenia u E. G., ktorá bola áno. Obdobne svedok E. G. vo svojej výpovedi pred prvoinštančným súdom uviedol, že sa so stanoviskom znalca stotožňuje. Prvoinštančný súd zastal názor (ods. 72 odôvodnenia rozsudku), že znalec MUDr. Manesh príčinnú súvislosť medzi lekárskeho postupom žalovaného a vznikom škody na strane žalobkyne dostatočne zdôvodnil vo svojom znaleckom posudku a pri výsluchu riadne vysvetlil ako dospel k záverom v ňom uvedeným. Pri zistenom množstve pochybení žalovaného pri ošetrení a reparácii chrupu žalobkyne, odvolací súd nepovažoval za neúčelné, ak E. G. v snahe vylúčiť pokračovanie dlhotrvajúcich a vážnych stomatologických problémov žalobkyne, volil predbežnú opatrnosť a vykonal reedodonciu na všetkých zuboch, kde to považoval za potrebné. Z dokazovania vyplynulo, že všetky úkony vykonané E. G. v období od rokov 2013 až 2014 boli potrebné na reparáciu, ošetrenie a liečenie chrupu žalobkyne ako následok predchádzajúceho postupu žalovaného non lege artis, čím je daná príčinná súvislosť, medzi protiprávnym úkonom žalovaného a vzniknutou škodou v priznanom rozsahu.

V tejto časti odvolania žalovaný tiež namietal, že znalec MUDr. Manesh vypovedal ku zubom a posudzoval zuby, ktoré neboli predmetom práce žalovaného (č. 17, 23, 26, 35, 44, 45), pretože žalovaný v období od 31.1.2012 do 17.2.2012 riešil zuby č. 12, 11, 21 a 22 a v období od 11.10.2012 do 18.10.2012 zuby č. 43, 42, 32 a 33 s tým, že ostatné nebolo predmetom práce žalovaného „v posudzovanom rozhodnom období“.

Z takto formulovaného odvolania nie je zrejmé, z čoho žalovaný usudzuje, že v danom prípade je rozhodné uvedené obdobie roku 2012. V žalobe sa jednoznačne namieta postup žalovaného ako ošetrojúceho lekára žalobkyne v období od 23.1.2009 až do roku 2013 (keď v novembri 2013 zahájila liečbu u E. G.). Rozhodným obdobím pre posudzovanie predmetného nároku na náhradu škody z hľadiska postupu žalovaného je tak obdobie od januára 2009 (od nasadenia mostíkov žalovaným) do prvého ošetrenia u E. G. 6.11.2013, ako to správne ustálil aj prvoinštančný súd v ods. 40 svojho odôvodnenia.

Tvrdenie žalovaného, že predmetom liečenia u neho neboli zuby posudzované MUDr. Maneshom č. 17, 23, 26, 35, 44, 45 neobstojí, keďže podľa oznámenia ÚDZS zo dňa 15.7.2014 podľa zdravotnej dokumentácie dňa 15.1.2009 bol stiahnutý starý živicový mostík, urobené odtlačky hornej čeľuste a dňa 23.1.2009 bol nasadený keramický mostík na zuby hornej čeľuste. S tým korešponduje vyjadrenie žalovaného v písomnom vyjadrení k žalobe, v ktorom uviedol, že dňa 15.1.2009 odstránil živicový mostík a 23.1.2009 nasadil keramický v rozsahu od 17 po 26. Z uvedeného vyplýva, že v rozhodnom období boli predmetom ošetrovania u žalovaného pred nasadením keramického mostíka i zuby 17, 23 a 26. Nasadiť mostík bolo potom možné len na správne ošetrované zuby, vhodné na tento postup, ako to vypovedal aj znalec MUDr. Manesh na pojednávaní prvoinštančného súdu. Z predmetného oznámenia ÚDZS tiež vyplýva, že dňa 12.2.2010 boli nasadené keramické korunky na zuby 46, 45, 44, 35 a 36, pri ktorých bolo tiež potrebné, aby boli pred nasadením koruniek správne žalovaným ošetrované. Ako bolo uvedené vyššie, pri žalovaným namietaných zuboch 35, 44 a 45 nie pritom rozhodné, že tieto boli ošetrované žalovaným pred rokom 2012. I ak by kaz pod korunkou zubu 23 vznikol až po jej nasadení (čo nebolo preukázané) vzhľadom na to, že v časti horného chrupu v rámci zubov 17 až 26 bol vyhotovený jeden mostík, jeho liečba bola v príčinnej súvislosti s nesprávnym postupom žalovaného, v rámci reparácie, ošetrovania a liečenia tejto časti chrupu E. G.. Nový mostík mohol byť nasadený len na predtým náležite ošetrované a pripravené všetky dotknuté zuby. Odvolací súd opätovne poukazuje na odpoveď znalca MUDr. Manesha na otázku, či je priama príčinná súvislosť medzi stomatologickým ošetrovaním zo strany žalovaného a stomatologickými dôsledkami vzniknutým z týchto ošetrovaní, ktoré si vyžadovali opakované následné ošetrovania u E. G. – áno. Obdobne svedok E. G. vo svojej výpovedi pred prvoinštančným súdom uviedol, že sa so stanoviskom znalca stotožňuje. Znalec MUDr. Manesh príčinnú súvislosť medzi lekárskeym postupom žalovaného a vznikom škody na strane žalobkyne dostatočne zdôvodnil vo svojom znaleckom posudku a pri výsluchu aj riadne vysvetlil ako dospel k záverom v ňom uvedeným.

Žalovaný v podanom odvolaní tiež namieta, že v rámci dokazovania bolo zistených iba 5 zubov vytrhnutých E. G. a v rozpore s tým znalecký posudok MUDr. Manesha konštatuje stratu 6 zubov a bodovo ohodnocuje stratu až 6 zubov.

Podľa znaleckého posudku znalec skonštatoval extrakciu 6 zubov žalobkyne E. G. a pri bodovom ohodnotení bolesti žalobkyne v odpovedi na otázku č. 4 (čl. 36) poukázal na vyhlášku (437/2004 Z.z. o náhrade za bolesť a o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia...) položku 290, podľa ktorej je za stratu troch a viac zubov 40 až 250 bodov a v prípade žalobkyne na základe komplikácií a potrebe ďalšieho ošetrovania znalec ohodnotil bolestné na 140 bodov.

Z výpisu zo zdravotnej dokumentácie žalobkyne u E. G. (č.l. 631 a n.) vyplýva, že jej bolo postupne extrahovaných 6 zubov v poradí č. 45, 35, 32, 42, 15 a 43. Dané tvrdenie odvolateľa teda nemá oporu vo vykonanom dokazovaní a nie je pravdivé. Znalec správne zohľadnil extrakciu 6 zubov.

Žalovaný v podanom odvolaní s poukazom na ust. § 365 ods. 1 písm. e) CSP tiež namieta, že prvoinštančný súd nevykonal dôkaz ním dňa 14.6.2021 predloženým znaleckým posudkom č. 05/2021 zo dňa 10.6.2021 predloženým súdu 14 dní pred posledným pojednávaním dňa 28.6.2021 a predtým ako súd vyhlásil dokazovanie za skončené s tým, že nešlo o neskoro predložený dôkaz.

Prvoinštančný súd sa s návrhom tohto dôkazu žalovaného vysporiadal v ods. 65 odôvodnenia preskúmaného rozsudku spôsobom, s ktorým sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje a v podrobnostiach naň odkazuje.

V zmysle § 153 CSP o sudcovskej koncentrácii konania, strany sú povinné uplatniť prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany včas. Prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany nie sú uplatnené včas, ak ich strana mohla predložiť už skôr ak by vykonala starostlivo

so zreteľom na rýchlosť a hospodárnosť konania (ods. 1). Na prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany, ktoré strana nepredložila včas, nemusí súd prihliadnuť, najmä ak by to vyžadovalo nariadenie ďalšieho pojednávania alebo vykonanie ďalších úkonov súdu (ods. 2). Ak súd na prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany neprihliadne, uvedie to v odôvodnení rozhodnutia vo veci samej (ods. 3).

V zmysle vyššie citovaných procesných ustanovení sporové konanie sa spravuje zásadou koncentrácie konania, čo znamená, že strany sporu nie sú oprávnené vykonať niektoré procesné úkony kedykoľvek v priebehu konania, ale iba v určitom štádiu konania. Ak procesný úkon strany, ktorý podlieha koncentrácii nie je vykonaný včas, nespôsobuje procesnoprávne účinky, čo sa prejaví v tom, že súd naň neprihliadne. Ide o osobitnú procesnoprávnu sankciu za to, že strana sporu porušila procesnú povinnosť riadneho vedenia sporu, ktorá je všeobecne vyjadrená v čl. 8 CSP tak, že strany sporu sú povinné vykonať prostriedky procesného útoku a obrany v súlade s princípom hospodárnosti a v čl. 5 CSP podľa ktorého procesné úkony nesmú viesť k prieťahom v konaní. Účelom a zmyslom koncentrácie konania je prispieť k rýchlosti konania, zabrániť zdržiavaniu konania a motivačne pôsobiť na strany sporu, aby procesné úkony vykonávali včas. Včasnosť predloženia prostriedkov procesného útoku a obrany vyhodnotí v okolnostiach konkrétneho prípadu súd a je ponechané na jeho úvahe, či prípadné omeškanie procesného úkonu ospravedlní, alebo či prijme procesnú sankciu spočívajúcu v tom, že súd na procesný úkon neprihliadne. V odôvodnení rozsudku potom súd vysvetlí z akých dôvodov na procesný úkon strany neprihliadol.

V kontexte danej veci bolo potrebné zohľadniť, že predmetný znalecký posudok č. 05/2021 vypracovaný MUDr. Jurajom Strechom, PhD. (v poradí už tretí) žalovaný predložil 14.6.2021, teda po 6-tich rokoch po začatí konania a zároveň len niekoľko dní pred posledným pojednávaním prvoinštančného súdu nariadeným na 28.6.2021. Pritom na pojednávaní dňa 28.4.2021 právny zástupca žalovaného uviedol, že nemá žiadne návrhy na doplnenie dokazovania a zároveň súd upozornil strany, že konanie je v záverečnom štádiu a vyzval ich, aby si pripravili záverečné reči. Žalovaný mal teda rozhodne i podľa odvolacieho súdu možnosť uplatniť tento prostriedok procesnej obrany skôr. Pokiaľ právny zástupca žalovaného argumentoval tým, že tento posudok sa nedal predložiť skôr, ako bol vypočutý E. G., prvoinštančný súd správne poukázal na to, že tento svedok bol vypočutý na pojednávaní dňa 11.11.2020, za ktorým nasledovalo pojednávanie dňa 28.4.2021 (následne posledné pojednávanie dňa 28.6.2021). Žalovaný mal teda dostatok času na predloženie predmetného znaleckého posudku skôr aj v čase po výpovedi svedka E. G., a to aj s prihliadnutím na obmedzenia v súvislosti s pandemiou Covid 19. Uplatnenie sudcovskej koncentrácie podľa cit. ust. nie je pritom závislé od uznesenia o vyhlásení dokazovania za skončené (§ 182 CSP). Žalovaný teda porušil svoju procesnú povinnosť riadneho vedenia sporu, keď daný prostriedok procesnej obrany nevykonal v súlade s princípom hospodárnosti.

S poukazom na vyššie uvedené, odvolací súd bol toho názoru, že prvoinštančný súd správne a dôvodne, v súlade s vyššie citovanými ustanoveniami CSP, na tento prostriedok procesnej obrany žalovaného neprihliadol, pričom svoj postoj aj správne v súlade s citovaným ustanovením v odôvodnení rozhodnutia vyargumentoval. Odvolací dôvod v zmysle § 365 ods. 1 písm. e) CSP, že súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností teda nebol daný.

Ďalšie odvolacie argumenty odvolací súd považoval pre rozhodnutie vo veci samej už za nerozhodné, bez potreby sa nimi osobitne vysporiadať. I podľa už konštantnej judikatúry súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkmi/stranami konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi/stranami konania. Odôvodnenie rozhodnutia tak nemusí dať odpoveď na každú jednu poznámku, či pripomienku účastníka/strany konania, ktorú nastolil. Je však nevyhnutné, aby bolo reagované na podstatné a relevantné argumenty účastníkov/strán konania (porovnaj napríklad rozhodnutia Ústavného súdu SR sp. zn. II.ÚS 251/04, III.ÚS 209/04, II.ÚS 200/09 a podobne). Odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemusí dať odpoveď na každú otázku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia, ktoré sa preskúmava

(II. ÚS 78/05). Preto na ostatnú odvoláciu argumentáciu odvolateľov zaoberajúcu sa ďalšími okolnosťami prejednávanej veci, vzhľadom na uvedené závery už irelevantnú a nespôsobilú ovplyvniť rozhodnutie, i s poukazom na princíp hospodárnosti konania (čl. 17 OSP), odvolací súd nepovažoval za potrebné reagovať špecifickou odpoveďou.

S poukazom na vyššie uvedené potom bolo dôvodným, aby odvolací súd vo zvyšku v nezmenenej časti napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie, ako vo výrokoch vecne správny s použitím ust. § 387 CSP potvrdil (výrok IV.).

Keďže týmto rozsudkom došlo k čiastočnej zmene rozhodnutia prvoinštančného súdu, v zmysle § 396 ods. 2 CSP, bolo potrebným, aby odvolací súd rozhodol o nároku na náhradu trov konania tak na súde prvej inštancie, ako aj v druhoinsťančnom konaní, pričom v tomto rozhodnutí musí byť premietnutý konečný úspech strany v celom konaní v závislosti od zmeňujúceho rozhodnutia odvolacieho súdu (obdobne komentár k § 396 CSP str. 1320 Civilný sporový poriadok nakladateľstva C. H. Beck z roku 2016).

V zmysle § 255 ods. 1 CSP súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci, ods. 2 ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

V zmysle § 257 CSP výnimočne súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa.

V zmysle § 262 ods. 1 CSP o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí, podľa ods. 2 o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

V zmysle § 396 ods. 1 CSP ustanovenia o trovách konania pred súdom prvej inštancie sa použijú aj na odvolacie konanie. Podľa ods. 2 tohto ustanovenia ak odvolací súd zmení rozhodnutie, rozhodne aj o nároku na náhradu trov konania na súde prvej inštancie.

Žalobkyňa žalobou pôvodne žalobou uplatnila nároky nasledovne: vo výške 4.616,- eur titulom bolestného, vo výške 6.000,- eur titulom nemajetkovej ujmy, vo výške 11.979,08 eur titulom ušlej mzdy, vo výške 3.736,22 eur titulom nákladov na liečenie u žalovaného, vo výške 8.050,- eur titulom nákladov na liečenie u E. G. a vo výške 660,- eur titulom náhrady nákladov na znalca.

Podaním zo dňa 5.6.2019 (č.l. 379 a.n.) žalobkyňa prostredníctvom svojho advokáta zmenila petit žaloby a žalobu čiastočne späťvzala (v časti uplatnenej ušlej mzdy 11.979,08 eur, v časti nemajetkovej ujmy v sume 4.096,- eur, spolu 16.075,08 eur) a v tejto časti prvoinštančný súd uznesením č.k. 8C/35/2015-545 zo dňa 18.11.2019 konanie v časti o zaplatenie 16.075,08 eur zastavil a zároveň pripustil zmenu žaloby a jej rozšírenie tak, že sa uplatňuje titulom náhrady škody na zdraví 4.616,- eur, titulom nemajetkovej ujmy za obdobie od 18.11.2012 do 14.10.2014 - 6.000,- eur, účelne vynaložené náklady na ošetrovanie a liečenie u E. F. 3.736,22 eur, účelne vynaložené náklady na reparáciu ošetrovania a liečenie chrupu u E. G. 8.050,- eur, náklady spojené s vypracovaním znaleckého posudku MUDr. Manesha vo výške 660,- eur.

V časti, kde sa žalobkyňa domáhala náhrady ušlej mzdy v sume 11.979,08 eur a v časti náhrady nemajetkovej ujmy 4.096,- eur, vzala žalobu späť v rozsahu 16.075,08 eur, a to bez udania dôvodu.

Prvoinštančný súd konanie v tejto časti už právoplatným cit. uznesením zastavil. Z procesného hľadiska potom platí, že zastavenie konania v tejto časti zavinila žalobkyňa, čo treba zohľadniť ako jej neúspech.

Konečný výsledok sporu bol v časti:

bolestného žalovaného v sume 4.616,- eur, priznané 2.308,- eur, zamietnuté 2.308,- eur, t.j. úspech žalobkyne 50% , úspech žalovaného 50%,

náhrady nemajetkovej ujmy uplatnenej v celkovej výške 10.096,- eur, späťvzaté a zastavené 4.096,- eur, priznané 500,- eur, t.j. úspech žalobkyne 5%, úspech žalovaného 95%,

náhrady ušlej mzdy uplatnenej v sume 11.979,08 eur, zastavené pre späťvzatie, t.j. úspech žalobkyne 0%, úspech žalovaného 100%,

náklady vynaložené u E. F. uplatnené v sume 3.736,22 eur, v celom rozsahu zamietnuté, t.j. úspech žalobkyne 0%, úspech žalovaného 100%,

náklady u E. G. žalované v sume 8.050,- eur priznané vo výške 5.650,- eur, zamietnuté 2.400,- eur, t.j. úspech žalobkyne 70% - úspech žalovaného 30%, čo predstavuje čistý pomerný úspech žalobkyne 40%, náklady na znalecký posudok MUDr. Manesha uplatnené 660,- eur, priznané 660,- eur, t.j. úspech žalobkyne 100% , úspech žalovaného 0%.

Pokiaľ ide o intervenienta na strane žalovaného, ten má v zmysle ust. § 81 a nasl. CSP obdobné práva a povinnosti ako strana sporu, súd s ním koná rovnako ako so stranou, intervenient má oprávnenie realizovať prostriedky procesného útoku alebo procesnej obrany, v prípade intervenienta, ktorý so stranou netvorí nerozlučné spoločenstvo i podávať odvolanie (ako je tomu i v danom prípade) so súhlasom strany. Vzhľadom na to, že intervenient má obdobné práva a povinnosti ako strana sporu, má tiež právo na náhradu trov konania v prípade, že ním podporovaná strana sporu bola úspešná a v opačnom prípade je intervenient povinný spolu so stranu sporu, pri ktorej vystupoval, zaplatiť náhradu trov konania úspešnej protistrane.

Ak nejde o prípad, kedy bolo žalobe celkom vyhovené, musí byť v zmysle citovaného ustanovenia § 255 CSP náhrada trov pomerne rozdelená. To vyžaduje určiť pomer úspechu oboch strán vo veci a od úspechu strany (vítaznej) odčítať jeho neúspech (t.j. mieru úspechu druhej strany). Vo výške rozdielu má strana právo, aby mu druhá strana nahradila pomernú časť trov, ktoré vynaložila pri účelnom uplatňovaní alebo bránení práva. Výška trov, ktoré v konaní vznikli druhej strane, je tu nerozhodná. Ak je pomer úspechu a neúspechu u oboch strán rovnaký alebo približne rovnaký, súd vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

V prípade, ak konanie bolo sčasti zastavené (napr. z dôvodu čiastočného späťvzatia žaloby), súd prihliadne na to, či a kto zavinil, že k zastaveniu muselo dôjsť. Najprv teda posúdi otázku, čo bolo dôvodom, že konanie muselo byť sčasti zastavené, a s prihliadnutím k tomuto záveru potom hodnotí celkovú otázku, z akej časti bola tá ktorá strana úspešná. Ak je na čiastočnom späťvzatí žaloby dané zavinenie jednej zo strán treba z pohľadu § 255 CSP dovodiť, že v tomto rozsahu nemala vo veci úspech. Vždy platí, že kto zavinil čiastočné zastavenie konania, mal ohľadne tejto časti žaloby neúspech a úspech sa z hľadiska posudzovania náhrady trov konania pričíta opačnej strane sporu (uzn. NS SR 6 M Cdo 19/2010).

V prípade, ak súd prejednáva nárok na náhradu škody, ktorá je vymedzená jednotlivými zložkami práva na náhradu škody, tieto jednotlivé zložky sa prejavujú ako samostatné dielčie nároky vyplývajúce z určitého zodpovednostného vzťahu. Existencia týchto dielčích nárokov je od seba nezávislá; jednotlivý nárok môže vzniknúť bez toho, aby súčasne vznikli aj ďalšie nároky. Jednotlivé dielčie nároky na náhradu škody sú podľa hmotného práva úplne samostatné, nakoľko predpoklady ich vzniku sú odlišné a tiež vznikajú v rôznom (inom) čase. So samostatnosťou dielčích nárokov na náhradu škody je nutné počítať aj pri rozhodovaní o trovách konania (porovnaj R 10/1976, R 28/1970, obdobne vec Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 MCdo 11/2011). Z vyššie uvedeného teda vyplýva, že pre účely rozhodnutia o náhrade trov konania v prípade, ak súd prejednáva nárok na náhradu škody, ktorá je

vymedzená jednotlivými zložkami práva na náhradu škody, je treba samostatne posúdiť mieru úspechu a neúspechu účastníkov/strán ďalej zväžiť, či rozhodnutie o výške plnenia nezáviselo od znaleckého posudku alebo úvahy súdu, a to samostatne vo vzťahu ku každému nároku osobitne. Konania o čiastkových nárokoch na náhradu škody majú totiž spoločné iba to, že sa o nich rozhoduje v jednom konaní (obdobne napr. NS SR sp. zn. 3 MCdo 25/2012).

Princíp právnej istoty, ktorej základným atribútom podľa čl. 2 CSP je požiadavka zásadnej predvídateľnosti súdnych rozhodnutí, vyžaduje, aby spor bol rozhodnutý v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít. Ak takej ustálenej rozhodovacej praxe niet, podľa legitímneho očakávania, že spor bude rozhodnutý spravodlivo.

V zmysle rozhodnutia NS SR sp. zn. 3Cdo 6/2017 zo 6.3.2017 ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu je vyjadrená predovšetkým v stanoviskách alebo rozhodnutiach najvyššieho súdu, ktoré sú ako judikáty publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR. Do tohto pojmu možno zaradiť aj prax vyjadrenú opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj jednotlivito v doposiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a vecne na ne nadviazali. S prihliadnutím na čl. 3 CSP do pojmu ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu treba zahrnúť aj rozhodnutia Ústavného súdu SR a Európskeho súdu pre ľudské práva, prípadne Súdneho dvora Európskej únie. Podľa uznesenia NS SR z 31.10.2017, sp. zn. 6Cdo 129/2017 rozhodnutia súdov iných štátov a teda ani rozhodnutia Ústavného súdu ČR a Najvyššieho súdu ČR pod tento pojem nespádajú.

V náleze sp. zn. IV.ÚS 655/2018 ÚS SR poukázal na to, že každá právna norma má svoj účel a zmysel, ktorého rekonštrukcia je vždy spätá s celou radou neistôt. Zmysel a účel možno nepochybné abstrahovať aj z autentických dokumentov vypovedajúcich o vôli a zámeroch zákonodarcu, medzi ktoré patrí nepochybné aj dôvodová správa. Z dôvodovej správy k CSP vyplýva, že súd môže priznať náhradu trov konania v plnej výške aj v prípade, ak súd priznal nárok úspešnej strane, avšak nie v požadovanej výške. Ide o prípady, keď výška nároku závisí od úvahy súdu. Z citovanej časti dôvodovej správy ústavný súd vyvodil, že zmyslom novej právnej úpravy nebola snaha zákonodarcu sa pri rozhodovaní o náhrade trov konania koncepčne odchyliť od pravidla pôvodne vyjadreného v § 142 ods. 3 OSP v podobe jeho kategorického vylúčenia. Za relevantné označil jednak to, že dôvodová správa nezodpovedá výslovnému zneniu § 255 CSP a jednak to, že ani samotná dôvodová správa nepočíta s povinnosťou všeobecného súdu pri rozhodovaní o náhrade trov konania v sporoch o náhradu nemajetkovej ujmy za akýchkoľvek okolností postupovať v zmysle pôvodného ust. § 142 ods. 3 OSP. Ústavný súd pokračoval, že z dotknutých ustanovení CSP vyplýva, že kritériom pre priznanie nároku na náhradu trov konania je miera úspechu vo veci, ktorá sa zisťuje u žalobcu aj u žalovaného a všeobecne závisí od vzťahu meritórneho rozhodnutia k žalobnému petitu, ktorý bol naposledy urobený vo veci samej. Z dispozície § 255 ods. 2 CSP vyplýva, že čiastočný úspech vo veci sa môže v rozhodnutí o trovách konania prejavíť dvoma spôsobmi a to tak, že súd náhradu trov konania pomerne rozdelí alebo náhradu trov konania neprizná žiadnej zo strán. Pravidlo vyplývajúce z § 142 ods. 3 OSP nie je súčasťou normatívneho textu vyplývajúceho z § 255. Vo vzťahu k pravidlu vyplývajúcejmu z § 142 ods. 3 OSP ústavný súd považoval za potrebné uviesť, že toto pravidlo predstavovalo výnimku zo zásady pre rozhodnutie o náhrade trov konania pri čiastočnom úspechu vo veci (§ 142 ods. 2 OSP). Aplikácia označenej výnimky (plná náhrada trov konania) však ani za účinnosti právnej úpravy obsiahnutej v Občianskom súdnom poriadku neprichádza o úvahy vždy, ale iba v prípade, ak sa neúspech prejavil iba vo výške plnenia za predpokladu, že účastník konania na začiatku sporu túto výšku plnenia presne nepoznal a ani presne poznať nemohol. V tejto súvislosti ústavný súd uviedol, že spoločným menovateľom situácií, keď rozhodnutie o výške plnenia záviselo od úvahy všeobecného súdu alebo znaleckého posudku je z pozície strán počiatočná nepredvídateľnosť výsledku konania o výške uplatneného nároku, čo zároveň tieto situácie kvalitatívne odlišuje od ostatnej sporovej agendy, keď žalobca vie spoľahlivo kvantifikovať výšku svojho nároku. Z uvedeného vyplýva, že kritérium predvídateľnosti výsledku rozhodnutia všeobecného súdu žalobcom sa javí byť rozhodujúce pri úvahe medzi aplikáciou zásady úspechu v jej všeobecnom význame, keď sa miera úspechu vo veci zisťuje v závislosti od vzťahu meritórneho rozhodnutia k žalobnému petitu, ktorý bol naposledy urobený

vo veci samej a jej redukovanej významnej podobe, keď za úspech považujú už úspech v základe nároku. Z uvedeného podľa ústavného súdu možno urobiť čiastkový záver, že aplikácia pravidiel, keď rozhodnutie závisí od úvahy súdu, musí mať svoje vnútorné limity, pretože ináč by bolo v rozpore s rozumným usporiadaním procesných vzťahov, aby za situácie zjavne bezúspešného uplatňovania práva nie síce v jeho základe, ale v podobe jeho neprimeranej a zjavne nadsadenej výšky vo vzťahu k tej, ktorá v obdobných veciach vyplýva napríklad z ustálenej rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, bola žalobcovi priznaná ochrana v podobe zachovania jeho práva na plnú náhradu trov konania proti žalovanému len preto, lebo bol úspešný v základe svojho nároku, ktorého výška však bola oproti žalobnému nároku súdom priznaná s výrazným obmedzením.

Vo veci sp. zn. II.ÚS 399/2019 ústavný súd poukázal na svoje predchádzajúce rozhodnutie sp. zn. I.ÚS 56/2017 z 8.2.2017, podľa ktorého právna úprava náhrady trov konania v sporovom konaní sa podľa doterajšej úpravy v OSP, ako aj podľa novej úpravy účinnej od 1.7.2016 v CSP, spravuje zásadou úspechu v konaní/spore. Z porovnania doterajšej a novej právnej úpravy vyplýva, že CSP už nemá ustanovenie obdobné úprave obsiahnutej v § 142 ods. 3 OSP, ktoré sa uplatňovalo ako *lex specialis* vo vzťahu k úprave obsiahnutej v § 142 ods. 2 OSP. Z uvedeného síce vyplýva, že nepatrný neúspech už CSP nepozná (a preto pri rozhodovaní o nároku na náhradu trov sa podľa CSP už zohľadňuje každý neúspech), avšak ani nová právna úprava nevylučuje osobitný režim posudzovania úspechu v konaní a nárokov na náhradu trov v prípadoch, keď výška plnenia závisela od znaleckého posudku alebo od úvahy súdu, a to z hľadiska výsledku v zásade zhodne ako podľa doterajšej úpravy. Následne ústavný súd poukázal tiež na komentár publikácie *Civilný sporový poriadok od autorov Števéčka, Ficovej, Baricovej, Mesiarkinovej, Bajánkovej, Tomašovičovej a kol.* vydanéj na nakladateľstve C. H.Beck v roku 2016 str. 926 a 927.

Napokon v náleze sp. zn. III.ÚS 475/2018 ústavný súd nadviazal na závery ústavného súdu (I.ÚS 56/2017, IV.ÚS 652/2018) a v publikovanej odbornej literatúre a skonštatoval, že výška plnenia (náhrada nemajetkovej ujmy) bola závislá od úvahy súdu a teda bola prípadom odôvodňujúcim osobitné posudzovanie úspechu a neúspechu v konaní s dôsledkami na rozhodovanie o náhrade trov konania. Zmyslom novej právnej úpravy CSP nebola snaha zákonodarcu sa pri rozhodovaní o náhrade trov konania koncepčne odchýliť od pravidla pôvodne vyjadreného v § 142 ods. 3 OSP. Na základe toho záver krajského súdu v prejednávanej veci absolútne vylučujúci osobitný režim posudzovania úspechu v konaní a nárokov na náhradu trov v prípadoch, keď výška plnenia závisela od znaleckého posudku alebo úvahy súdu, nemožno akceptovať a takáto interpretácia § 255 CSP súdom nie je v súlade s ústavou.

Opierajúc sa o vyššie popísané, už ustálenú rozhodovaciu prax najvyšších súdnych autorít, s ktorou sa odvolací súd plne zhoduje a nevidí dôvod na odklon, uzatvára, že právna úprava náhrady trov v CSP (citovaná vyššie) nevylučuje osobitný režim posudzovania úspechu v konaní a nárokov na náhradu trov konania, keď výška plnenia závisela v danom prípade v časti náhrady nemajetkovej ujmy od úvahy súdu a v časti bolestného od znaleckého posudku a na daný prípad preto bolo potrebné aplikovať osobitný režim posudzovania úspechu v konaní a nárokov na náhradu trov konania. Výsledok tohto sporu ohľadne výšky nemajetkovej ujmy bol síce pre žalobkyňu nepredvídateľný, avšak zároveň ale šlo o zjavne bezúspešné uplatňovanie práva v podobe neprimeranej či zjavne nadsadenej výšky nároku, keď z celkom uplatnenej sumy 10.096,- eur bola späťvzatá suma 4.096,- eur a zo zbytku 6.000,- eur napokon priznaná suma 500,- eur, čo je iba 5% z uplatňovaného rozsahu.

Ako uviedol ÚS SR vo svojom náleze IV.ÚS 655/2018 aplikácia pravidiel, keď rozhodnutie závisí od úvahy súdu musí mať svoje vnútorné limity, žalobcovi nesmie byť priznaná ochrana v podobe plnej náhrady trov konania proti žalovanému len preto, že bol úspešný v základe svojho nároku, ktorého výška ale bola súdom priznaná s výrazným obmedzením, čo je nesporne aj daný prípad. V dôsledku by toho bolo v rozpore s rozumným usporiadaním procesných vzťahov priznať žalobkyňi v časti týkajúcej sa náhrady nemajetkovej ujmy plnú náhradu trov konania, hoci bola úspešná v základe, keď jej konečný úspech vo výške predstavoval iba 5% uplatňovaného nároku. V dôsledku toho bolo potom dôvodným žalobkyňi v časti o náhrade nemajetkovej ujmy priznať voči žalovanému a intervenientovi nárok na náhradu 5% trov konania, v rozsahu jej úspechu.

Pokiaľ ide o náhradu bolestného, v tejto časti bola výška plnenia závislá od znaleckého posudku. Preto i pri rozhodovaní o nároku na náhradu trov konania v časti bolestného by v zásade bolo potrebné uplatniť osobitný režim podľa vyššie uvedených záverov ÚS SR. V danom prípade ale bolo nevyhnutné zohľadniť, že výška bolestného bola súdom priznaná podľa znaleckého posudku MUDr. Manesha, ktorý bol žalobkyňou pripojený už k žalobe vo výške 2.308,- eur a žalobkyňa sa s poukazom na vyššie uvedenú argumentáciu nedôvodne domáhala priznania dvojnásobku tejto sumy nad rámec znaleckého posudku. Za tejto situácie aplikácia pravidiel, keď rozhodnutie závisí od znaleckého posudku, narazila na svoje vnútorné limity, keďže by bolo v rozpore s rozumným usporiadaním procesných vzťahov, aby pri nezákonne uplatňovanom nároku na dvojnásobok bolestného bola žalobkyni priznaná plná náhrada trov konania proti žalovanému len preto, že bola úspešná v základe svojho nároku, ktorého výška bola ale žalobkyňou nedôvodne zdvojnásobená. Odvolací súd je preto toho názoru, že v časti o náhradu bolestného bolo potrebné vychádzať z úspechu strán v konaní, ktorý bol po 50 %, a v zmysle § 255 ods. 2 CSP žiadnej zo strán náhradu trov nepriznať.

Žalobkyňa navrhla, aby v prípade jej neúspechu súd žalovaným náhradu trov nepriznal a využil právo moderácie v zmysle § 257 CSP podľa ktorého, súd výnimočne neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa. Za dôvody hodné osobitného zreteľa označila majetkové pomery na jej strane, keď žalobu podávala v novembri roku 2015 a dlhú dobu čakala na spravodlivosť, pričom je starobnou dôchodkyňou vo veku 75 rokov, s aktuálnym dôchodkom 508,10 eur mesačne, trovy konania podľa rozsudku prvoinštančného súdu by dosiahli výšku niekoľkých násobkov jej mesačného príjmu, čo by nepriaznivo zasiahlo jej zásadné existenčné podmienky, keďže okrem bytu nevlastní žiadny iný majetok. V tejto súvislosti nebolo možné prehliadnuť, že žalovaný 1 je tiež už dôchodca vysokého veku.

Základnou zásadou, ktorá ovláda rozhodovanie o náhrade trov konania civilného sporového procesu je zásada úspechu vo veci vyjadrená v cit. § 255 ods. 1 CSP. V tejto zásade sa premieta myšlienka, že ten, kto dôvodne bránil svoje subjektívne právo, alebo právom chránený záujem, by mal mať právo na náhradu trov konania, ktoré pri tejto procesnej činnosti účelne vynaložil proti procesnej strane, ktorá do jeho právnej sféry bezdôvodne zasahovala. Právo úspešnej procesnej strane voči neúspešnej strane konania na náhradu trov vychádza zo základného štruktúrného princípu, ktorý sa v civilnom sporovom procese uplatňuje, t.j. zo systému dvoch strán v kontradiktórnom postavení, ktorého rámci strany vystupujú ako vzájomný odporcovia uplatňujúci v konaní protichodné záujmy. Úspech jednej procesnej strany je tak zároveň neúspechom jej procesného odporcu, pričom každá strana sa v medziach daných Civilným sporovým poriadkom snaží pomocou prostriedkov procesného útoku a obrany docieľiť vlastného víťazstva a prehry protistrany. Ak je procesná strana úspešná, mala by jej protistrana nahradiť trovy, ktoré pritom účelne vynaložila, lebo by bolo v rozpore s ochrannou funkciou civilného práva procesného, pokiaľ by civilný proces neumožňoval odstrániť zmenšenie majetkovej sféry strany spôsobené len tým, že bola nútená dôvodne hájiť svoje práva, do ktorých niekto iný nedôvodne zasahoval. Také poňatie civilného procesu by bolo v rozpore s požiadavkou plnej a efektívnej súdnej ochrany a teda aj v rozpore s čl. 46 Ústavy SR.

Výnimočné uplatnenie cit. § 257 CSP je odôvodnené tým, že prísna aplikácia ustanovení o náhrade trov konania by mohla v konkrétnych prípadoch viesť k nežiadúcim tvrdostiam. Zákon preto stanovuje všeobecné podmienky, za ktorých môže dôjsť rozhodnutím súdu k zmierneniu dôsledkov právnych noriem upravujúcich platenie a náhradu trov konania. Cit. ust. § 257 CSP teda predstavuje odchýlku zo zásady zodpovednosti za výsledok aj zo zásady zodpovednosti za zavinenie a náhodu. Znamená, že súd nemusí zaviazať neúspešnú stranu nahradiť trovy konania úspešnej strane. Existenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa musí tvrdiť a preukázať strana inak povinná zaplatiť náhradu trov konania. Predmetné zákonné ust. tak rozširuje prvky, ktoré majú strany viesť k výraznému zvýšeniu zodpovednosti nielen za výsledok, ale aj priebeh súdneho konania, najmä koncentráciu dokazovania. Aplikácia tohto ustanovenia musí preto zodpovedať osobitným okolnostiam konkrétneho prípadu. Ustanovenie § 257 CSP pritom nemožno vykladať tak, že možno kedykoľvek bez ohľadu na základné zásady rozhodovania o náhrade trov konania nepriznať náhradu trov úspešnej strane; vždy musí ísť celkom výnimočný prípad, ktorý musí byť v rozhodnutí aj náležite odôvodnený. Nepriznanie náhrady trov konania musí zodpovedať zvláštnym okolnostiam konkrétneho prípadu a jedným z rozhodujúcich hľadísk je aj to, aby sa takéto

rozhodnutie nejavilo ako neprimeraná tvrdosť voči strane, a aby neodporovalo dobrým mravom. V tomto ustanovení je zároveň fixované moderačné právo súdu zmierniť dôsledky právnych noriem upravujúcich náhradu trov konania. Je výrazom toho, že tam, kde zákon nemôže byť natoľko kauzistický, aby postihol celú rozmanitosť života, dotvára sa právo sudcovským výkladom, pričom zákon stanovuje všeobecné podmienky, za ktorých môže dôjsť rozhodnutím súdu k inému záveru, než by plynul z dispozície právnej normy. Zákon vyžaduje na také rozhodnutie dve podmienky: musí ísť o dôvody hodné osobitného zreteľa a o výnimočné okolnosti, pričom výklad týchto podmienok je ponechaný na súdnej praxi a je potom vecou konkrétneho prípadu, či došlo k takým okolnostiam, ktoré môžu byť podkladom na rozhodnutie o zmiernení účinkov právnych noriem, ktoré upravujú náhradu trov konania.

Citované ustanovenie dopadá na tú stranu, ktorá by inak mala právo na náhradu trov konania. Predpokladom jeho použitia je existencia dôvodov hodných osobitného zreteľa pre nepriznanie náhrady trov inak úspešnej strane a existencia výnimočnosti daného prípadu. Ust. § 257 CSP neslúži k zmiernovaniu majetkových rozdielov medzi procesnými stranami, ale k riešeniu situácie, v ktorej je nespravodlivé, aby ten, kto dôvodne hájil svoje porušené alebo ohrozené práva alebo právom chránené záujmy, nedostal náhradu trov, ktoré pri tejto činnosti účelne vynaložil.

Vychádzajúc z vyššie uvedených právnych a teoretických východísk odvolací súd bol toho názoru, že v danom prípade žalobkyňa nepreukázala, že ide o taký výnimočný prípad, keď sú dané dôvody hodné osobitného zreteľa pre nepriznanie náhrady trov konania, čiastočne úspešnému žalovanému. Samotná skutočnosť, že žalobkyňa je starobná dôchodkyňa s obmedzeným dôchodkom (cca 500,- eur mesačne), za situácie, že na strane žalovaného je rovnako starobný dôchodca ešte vyššieho veku, takýmto dôvodom hodným osobitného zreteľa bez ďalšieho nemôže byť. Žalovaný bol nútený dôvodne hájiť svoje práva, do ktorých žalobkyňa podľa výsledku sporu sčasti nedôvodne zasahovala. Bolo by preto v rozpore s požiadavkou plnej a efektívnej súdnej ochrany a s princípom spravodlivosti, aby žalovaný, ktorý dôvode hájil svoje právom chránené záujmy, nedostal príslušnú náhradu trov, ktoré pri tejto činnosti účelne vynaložil. Odvolací súd preto zastáva názor, že v danom prípade neboli preukázané výnimočné dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré by sčasti úspešnému žalovanému príslušná časť náhrady trov konania nemala byť priznaná.

Inak tomu bolo ale vo vzťahu k intervenientovi na strane žalovaného, ktorý je hospodársky úspešnou nadnárodnou poisťovňou. Odvolací súd bol toho názoru, že uloženie žalobkyni ako starobnej dôchodkyni uhradiť intervenientovi náhradu trov konania by bolo neprimerane tvrdé voči žalobkyni s poukazom na jej vek a pomery, nezodpovedajúce spravodlivému usporiadaniu vzťahov. Odvolací súd preto intervenientovi, v časti kde by mu nárok vznikol, náhradu trov konania voči žalobkyni nepriznal.

S poukazom na vyššie uvedenú argumentáciu vo vzťahu k náhrade trov konania potom odvolací súd o náhrade trov celého konania (prvoinštančného i odvolacieho) rozhodol tak, že:

Žiadnej zo strán nárok na náhradu trov konania v časti o bolestné nepriznal.

Žalobkyni priznal nárok na náhradu trov konania voči žalovanému a intervenientovi v časti náhrady nemajetkovej ujmy v rozsahu 5%.

Žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania voči žalobkyni v časti náhrady nákladov vynaložených na ošetrovanie a liečenie u E. D. F. v rozsahu 100%.

Žalobkyni priznal nárok na náhradu trov konania voči žalovanému a intervenientovi v časti nákladov na reparáciu ošetrovania a liečenie u E. E. G. v rozsahu 40%.

Žalobkyni priznal nárok na náhradu trov konania voči žalovanému a intervenientovi v časti náhrady nákladov spojených s vypracovaním znaleckého posudku vo výške 100%.

Žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania voči žalobkyni v časti náhrady ušlej mzdy v rozsahu 100%.

Intervenientovi nárok na náhradu trov konania voči žalobkyni nepriznal.

Senát krajského súdu toto rozhodnutie prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).
Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak
sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,

ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).
Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,
pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,

ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).
Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).
Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak
napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je
dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

dovolať v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).